

TERVETULOA TARPOJAKSI

TAVOITE: Tarpoja tietää, mitä tarpojakäskäuden aikana tapahtuu ja millaisia valinnan mahdollisuuksia vartiolla on. Hän tietää millaista tukea ja apua luotsilta saa. Tarpoja antaa partiolupauksen ja sitoutuu tarpojien ihanteisiin.
KUVAUS: Tarpoja tutustuu ikäkauteensa ja sen ohjelmaan sekä tarpojavartion, vartionjohtajan ja luotsin yhteistoimintaan.

29

➤ Tervetuloa tarpojaksi -vaiheesta tehdään kaikki aktiviteetit heti ikäkauden alussa.

SUUNTAUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja tutustuu huolella etukäteen tarpojien ohjelmaan, jotta hän pystyy esittelemään sitä vartiolle. Vartionjohtajan tulee olla aiheesta innostunut ja auttaa tarpoja valitsemaan vartiolle sopiva tarppo, aktiviteetteja ja majakka. Vartionjohtaja varaa mukaansa tarpojien ohjelman joko sähköisessä tai paperisessa muodossa, jotta vartio voi tutkia sitä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että tarpojavartio valitsee itselleen innostavia aktiviteetteja ja niihin sopivan haastavia toteutusideoita myös majakkaan. Luotsi myös pitää huolen siitä, että suunnitteluvaiheessa vartio tutustuu lippukunnan ja piirin toimintasuunnitelmaan ja poimii sieltä mukaan tarpojien tapahtumat. Aktiviteettien toteuttamisen aikana luotsin tehtävä on huolehtia siitä, että aktiviteettien tavoitteet täyttyvät valitun toteutustavan avulla. Tarkoitus on, että jokainen vartio oppii myös uutta, eikä vain kerta vanhaa seikkailijaikäkaudessa opittua.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Kämpä

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Johtaminen, Partioluktuuri, Sosiaaliset taidot, Vaikuttaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio harjoittelee kokouskäytäntöjä. Kokoukseen pukeudutaan partioasuihin, siellä pyydetään puheenvuorot ja pidetään pöytäkirjaa. Ensimmäisten tarpojien kohdalla luotsin kannattaa toimia puheenjohtajana, myöhemmin myös vartionjohtajan. Ohjelmaan voidaan perehtyä myös jo ennen kokousta, jotta luotsin ja vartionjohtajan ohjelmaesittelyt eivät keskeytä kokouksen kulkua. Kokemuksen karttuessa tarpojille annetaan yhä enemmän päätösvaltaa ja toimintasuunnitelma tehdään kokonaan vartion voimin. Ensimmäisissä tarpoissa luotsi ja vartionjohtaja tekevät alustavia valintoja vartiolle ja lähes valmista toimintasuunnitelmaa täydennetään koko vartion voimin.

Tarkoituksena on opetella formaalia kokouskäyttäytymistä. Vartion tehtävänä on mahdollisuuksien mukaan päättää siitä, minkä tarpon se tekee ja mitä aktiviteetteja he aikovat toteuttaa tarpon aikana. Myös majakan sisällöstä voidaan jo sopia.

Kokoontumisen esityslista voi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

1. Tarpon esittely: Esitellään lyhyesti tarppo ja sen idea.
2. Majakan esittely: Esitellään lyhyesti majakka ja mahdollisesti vaihtoehdot. Hahmotellaan muutamaa vaihtoehtoista majakkaa.
3. Aktiviteettien esittely: Esitellään aktiviteetit lyhyesti.
4. Majakan valinta ja tavoitteen asettaminen: Luotsi antaa vaihtoehdot tehtävän majakan aiheeksi, ja vartio valitsee näistä mieleisen aiheen itselleen sekä asettaa majakkaa koskevat haasteet. Majakkaa ja siihen liittyviä haasteita tarkennetaan tarpon aikana.
5. Aktiviteettien valinta: Vartio valitsee aktiviteetit luotsin antamasta listasta. Tätä ennen luotsi on saattanut karsia osan mahdollisista aktiviteeteista pois listalta. Tarkoitus on valita sellaisia aktiviteetteja, jotka tukevat majakan saavuttamista.

6. Järjestyksen valinta: Valitaan järjestys, jossa aktiviteetit tehdään ja tämän järjestyksen pohjalta tehdään toimintasuunnitelman runko. Tämä kohta voidaan ohittaa ainakin ensimmäistä tarppoa tehdessä.

7. Vastuutehtävät: Esitellään tarppoon kuuluvat vastuutehtävät eli johtamistehtävät seikkailijaryhmässä sekä vastuutehtävä omassa ryhmässä. Lisäksi suunnitellaan alustavasti näiden johtamistehtävien ajankohtaa ja vastuutehtävien jakoa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Sopimuksen tekeminen. Vartio kirjoittaa yhdessä sopimuspaperin. Sopimuksessa sovitaan yhteiset pelisäännöt seuraavalle puolivuotiskaudelle. Sopimukseen voidaan sisällyttää esimerkiksi tehtävät aktiviteetit ja tapahtumat, joihin osallistutaan. Vartionjohtaja voi esimerkiksi luvata suunnitella hauskat tavat toteuttaa aktiviteetit, luotsi puolestaan järjestää kivan retken ja tarpojat puolestaan osallistua vähintään yhteen lippukunnan varainhankintatapahtumaan. Tarkoitus siis on harjoitella sopimuksen tekemistä ja myös siinä pysymistä. Sopimuksen tekemisessä kannattaa olla riittävän yksityiskohtainen ja sopimus voi myös toimia toimintasuunnitelmana tai ainakin sen pohjana. Lisäksi vartio voi myös halutessaan sopia seurauksista, jos sopimuksen asioita ei noudateta. Luotsin tehtävänä on varmistaa, että seurauksissa ja myös sopimuksen muissa kohdissa pysytellään kohtuullisuudessa.

ME-HENKI

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja kokee yhteenkuuluvuutta vartiionsa kanssa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Vartion jäsenet tutustuvat toisiinsa ja luovat hyvää me-henkeä. Tämän aktiviteetin harjoituksia, kuten ryhmäytymisleikkejä, kannattaa jakaa useaan alkuvaiheen kokoukseen. Valmiita harjoituksia löytyy myös esimerkiksi paussimateriaalista.

Vaikka vartio jatkaisikin samassa kokoonpanossa seikkailijaikäkaudesta, on ryhmäytymisharjoituksia hyvä tehdä joka tapauksessa, jotta myös vartionjohtaja ja luotsi pääsevät osaksi ryhmää. Erityisen tärkeitä harjoitukset ovat niissä tilanteissa, jolloin ryhmään liittyy uusia jäseniä. Jos uusi jäsen tulee mukaan kesken toimintakauden, on myös silloin hyvä ottaa joitakin ryhmäytymisharjoituksia osaksi koloiltoja.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa ryhmäytymisharjoitukset. Hän valitsee ne etukäteen yhdessä luotsin kanssa. Vartionjohtaja varaa mukaan harjoituksissa tarvittavat välineet.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa miettimään juuri kyseiselle ryhmälle sopivia ryhmäytymisharjoituksia. Harjoitusten aikana luotsi antaa vartionjohtajalle tilaa johtaa harjoitukset, jotta tarpojille muodostuu selkeä kuva siitä, että vartionjohtaja on ryhmän vastuullinen johtaja.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki

KASVATUSTAVOITE: Rehtiys, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Partioluktuuri, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio miettii vahvuuksiaan. Vartio valmistaa vartiosta kertovan hyvien ominaisuuksien julisteen. Paperin keskelle rajataan neliö, johon kirjoitetaan kolme ominaisuutta, jotka ovat kaikilla vartion jäsenillä. Tämän jälkeen reunoille rajataan alue jokaiselle vartion jäsenelle. Alueelle kirjoitetaan nimen lisäksi kolme hyvää ominaisuutta, jotka kuuluvat vain tälle tarpojalle.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Jokaisen leikkijän tehtävänä on valita annetun asian perusteella joku toinen leikkijä asettamalla oikea käsi hänen olkapäälleen. Annettujen kriteerien tulee olla positiivisia ja vartionjohtajan sekä luotsin tulee seurata, että kaikki leikkijät tulevat jossain vaiheessa valituksi.

Ehdotuksia valintakriteereiksi:

- Ihminen, johon tutustuin ensimmäisenä.
- Ihminen, jolla on taito olla myös hiljaa.
- Ihminen, jonka kanssa perustaisit bändin, sirkuskoulun, kahvilan, matkatoimiston, teatterin...
- Ihminen, jonka ottaisit henkivartijaksesi, kampaajaksesi, kuuntelijaksesi, autokauppaan avustajaksi...
- Ihminen, joka on mielestäsi rohkea, kekseliäs, kannustava, oikeudenmukainen, hymyilevä, ahkera...

TOTEUTUSVINKKI 3:

Kutsun sinut viereeni -harjoitus. Leikkijät istuvat ringissä, jossa on yksi ylimääräinen tuoli. Tyhjän tuolin oikealla puolella istuva aloittaa leikin kutsumalla jonkun henkilön viereensä istumaan positiivisen ominaisuuden perusteella.

Esimerkiksi: Elisa – kutsun sinut, koska saat minut usein nauramaan. Vartio voi sopia, että kerran kutsuttua ei voi kutsua uudelleen, ennen kuin kaikki on kertaalleen kutsuttu. Harjoituksen lopuksi kannattaa hetki pohtia ja keskustella yhdessä siitä, miltä harjoitus tuntui. Oliko muita helppoa kutsua? Miltä tuntui tulla kutsutuksi?

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio pohtii yhdessä missä tehtävässä kukakin vartion jäsen on hyvä. Luotsi huolehtii siitä, että jokainen todella saa positiivista palautetta. Jokaiselle vartiolaistalle voidaan jakaa tarpon ajaksi luottamustehtävä omien vahvuuksien mukaisesti. Tällaisia tehtäviä voivat olla esimerkiksi kotisivujen päivittäjä, taloudenhoitaja, välipalavastaava ja päiväkirjan kuvittaja.

MEIDÄN VARTION TUNNUKSET**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja kokee yhteenkuuluvuutta vartiionsa kanssa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Vartio valitsee itselleen nimen. Tarpojat luovat vartiollaan yhteisiä tapoja ja tunteita, kuten oman huudon ja viirin.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa kokoukset. Hän huolehtii siitä, että jokainen tarpoja saa mielipiteensä kuuluville. Vartionjohtaja varaa paikalle mahdollisiin ryhmätunnuksiin tarvittavia materiaaleja.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi voi kokouksessa kertoa nimen valitsemisen yhteydessä esimerkiksi lippukunnan nimiperinteistä tai Partiopojan kirjan nimiesimerkeistä. Luotsi huolehtii siitä, että jokainen tarpoja mielipiteineen tulee huomioiduksi kokouksessa.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Luova ajattelu, Partiokulttuuri, Sosiaaliset taidot, Symboliikka, Vaikuttaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartion tehtävä on ideoida nimi vartiolle käyttäen pohjana lippukunnan perinteitä ja tarpojiin liittyvää symboliikkaa. Nimestä pidetään ideariihi ja vartionjohtaja kokoaa kaikki ehdotukset isolle paperille. Tässä vaiheessa on syytä korostaa, että kaikki ehdotukset otetaan ilolla vastaan eikä kenenkään idea ole tarkoitus arvostella. Saaduista ehdotuksista voidaan pareittain päättää kaksi parasta, ja näistä ehdokkaista voidaan lopuksi äänestää koko vartion kesken.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kun vartion nimi on päätetty, voidaan sen pohjalta ideoida vartion tunnuksia. Ideoinnin perusteella toteutetaan halutut tunnuksat, kuten esimerkiksi viiri, maskotti tai päiväkirja.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio keksii oman aloitusrituaalin tai käyttää lippukunnassa käytössä olevia perinteitä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio ideoi oman huudon. Oma huuto kannattaa lähteä kehittämään erilaisten riimien pohjalta ja miettimällä, mitä asioita vartion nimi tuo kullekin tarpojalle mieleen.

MEIDÄN VARTION PELISÄÄNNÖT**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja kokee yhteenkuuluvuutta vartiionsa kanssa.

Hän tuntee oman ryhmänsä toimintatavat.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Vartion jäsenet sopivat yhteisistä pelisäännöistä esimerkiksi kokouksissa toimimisen ja tiedonkulun suhteen. Kokouksessa käydään keskustelua siitä, mitä oikeuksia ja velvollisuuksia jokaisella ryhmän jäsenellä on.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa kokousta, mutta antaa vartion jäsenille tilaa ehdottaa asioita. Vartionjohtajan on hyvä miettiä etukäteen yhdessä luotsin kanssa tarvittavia pelisääntöjä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa miettimään juuri kyseiselle ryhmälle sopivia ryhmäytymisharjoituksia. Harjoitusten aikana luotsi antaa vartionjohtajalle tilaa johtaa harjoitukset, jotta tarpojille muodostuu selkeä kuva siitä, että vartionjohtaja on ryhmän vastuullinen johtaja.

AKTIVITEETIN KESTO: 30 minuuttia

PAIKKA: Kolo, Retki

KASVATUSTAVOITE: Rehtiys, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Luova ajattelu, Partiokulttuuri, Sosiaaliset taidot, Symboliikka, Vaikuttaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio kirjoittaa yhteiset säännöt julisteeksi. Tarpojen säännöt koskevat tiedotusta, eväitä, puhelimen käyttöä koloilloissa, kiroilua jne. Samalla ryhmän identiteetti ja ryhmähenki vahvistuvat.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio tutustuu tarpojen ihanteisiin ja lupaukseen. Millaisia oikeuksia jokaisella tulisi olla partiossa? Vartio miettii millaiset oikeudet luovat turvallisen ja yhteistyöhaluisen vartion, jossa kaikki tuntisivat olonsa niin turvalliseksi, että pystyvät kertomaan omista ajatuksistaan. Esimerkkejä tällaisista oikeuksista ovat oikeus tulla kohdelluksi kunnioitavasti, oikeus ilmaista tunteitaan, oikeus muuttaa mieltään ja oikeus tehdä virheitä. Vartio kokoaa kaikki oikeudet isolle paperille koko vartiona tai pienemmissä ryhmissä. Oikeudet tuovat mukanaan myös velvollisuuksia. Oikeudet ovat arvokkaita ja niitä saadakseeseen tulee antaa jotain vastikkeeksi. Vartio miettii, mitkä velvollisuudet seuraavat jokaista oikeutta. Esimerkiksi oikeus tulla kohdelluksi kunnioitavasti edellyttää velvollisuutta kunnioittaa ja kuunnella toisia. Vartio kirjaa myös pohditut velvollisuudet ylös isolle paperille. Tämän jälkeen vartio jakautuu pienempiin ryhmiin tekemään oikeuksista ja velvollisuuksista ehdotuksia vartion säännöiksi. Vartionjohtajan johdolla säännöt kootaan vartion päiväkirjaan tai seinäjulisteeksi. Jokainen hyväksyy säännöt allekirjoittamalla ne tai painamalla vaikka sormenjälkensä niiden alle. Lopuksi on hyvä keskustella myös siitä, miten sääntöjä valvotaan ja miten toimitaan, jos joku rikkoo sääntöä.

TARPOJEN LUPAUS JA IHANTEET

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee oman ikäkautensa lupauksen ja ihanteet.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tapoja tutustuu tarpojen ihanteisiin ja lupaukseen. Hän antaa tarpojalupauksen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja tiedottaa lupauksenannosta ja ohjeistaa vartiota käytännön asioissa. Vartionjohtaja esittelee tarpojen ihanteet ja lupauksen sisällön tarpojille.

LUOTSI TEHTÄVÄ: Luotsi avaa keskustelua lupauksen ja ihanteiden merkityksestä ja auttaa tarpoja niiden pohtimisessa. Luotsi järjestää lupausenantotilaisuuden tarpojille, jos lupausta ei anneta jossain koko lippukunnan tapahtumassa. Lupauksen voi järjestää tarpojakasteen tai siirtymän päätteeksi esimerkiksi retkellä, vaelluksella tai kaupunkiseikkailussa. Olennaista on, että lupausenantotilaisuus on tarpojille mieleenpainuva kokemus ja juhallinen tilaisuus.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, Maailmankatsomus

TAITOALUE: Partiokulttuuri, Symboliikka

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio kertoo seikkailijoiden ihanteet ja lupauksen. Vartionjohtaja esittelee tarpojaikäkaudessa mukaan tulevat ihanteet. Vartionjohtaja on kirjoittanut etukäteen jokaisen ihanteen omalle lapulle. Vartion tehtävänä on laittaa ihanteet vartion mielestä tärkeysjärjestykseen. Jokainen voi myös valita itselleen tärkeimmän ihanteen ja perustella toisille valintaansa. Koko vartion tärkeysjärjestys kannattaa kirjata ylös esimerkiksi vartion päiväkirjaan. Seuraavan tarpon alussa vartio voi tehdä tehtävän uudelleen ja verrata, muuttuiko järjestys.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartionjohtaja ja luotsi näyttelevät ihanteet ja vartion tehtävänä on arvata niiden sisältö. Kun ihanteet ovat tuttuja, voi vartio jakautua pienempiin ryhmiin ja jokainen ryhmä esitellä tai arvuutella ihanteita toisille näytelmien, pantomiimien tai Pictionary-tyylisten piirrosten avulla.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Jotta jokainen tarpoja todella ymmärtää ihanteiden ja lupauksen sisällön, on esimerkiksi iltahiljentymisen yhteydessä hyvä miettiä, mitä ne käytännössä tarkoittavat. Vartionjohtaja tai luotsi voi jakaa jokaiselle yhden kohdan ihanteista ja lupauksesta tai niitä voidaan käsitellä koko ryhmä yhdessä. Tarkoitus on pohtia, mitä esimerkiksi Rakentaa ystävyyttä yli rajojen tarkoittaa. Se voi tarkoittaa esimerkiksi lippukunnan muiden tarpojen tapaamista KITT-illoissa, mutta mitä se tarkoittaa esimerkiksi koulussa tai kotona?

OMA NIMI

VUOSI

LUOTSIN NIMI

PAKOLLISET

<p>RUOKA</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p>	<p>RAKENTELU</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p>	<p>HILJENTYMINEN</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p>
<p>LIPPUKUNNAN LEIRITAI DOT</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p>	<p>TURVALLISUUS</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p>	<p>MERIPARTIOAKTIVITEETTI</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p>

JOHTAMIS- TAI VASTUUTEHTÄVÄ

VALINNAISET

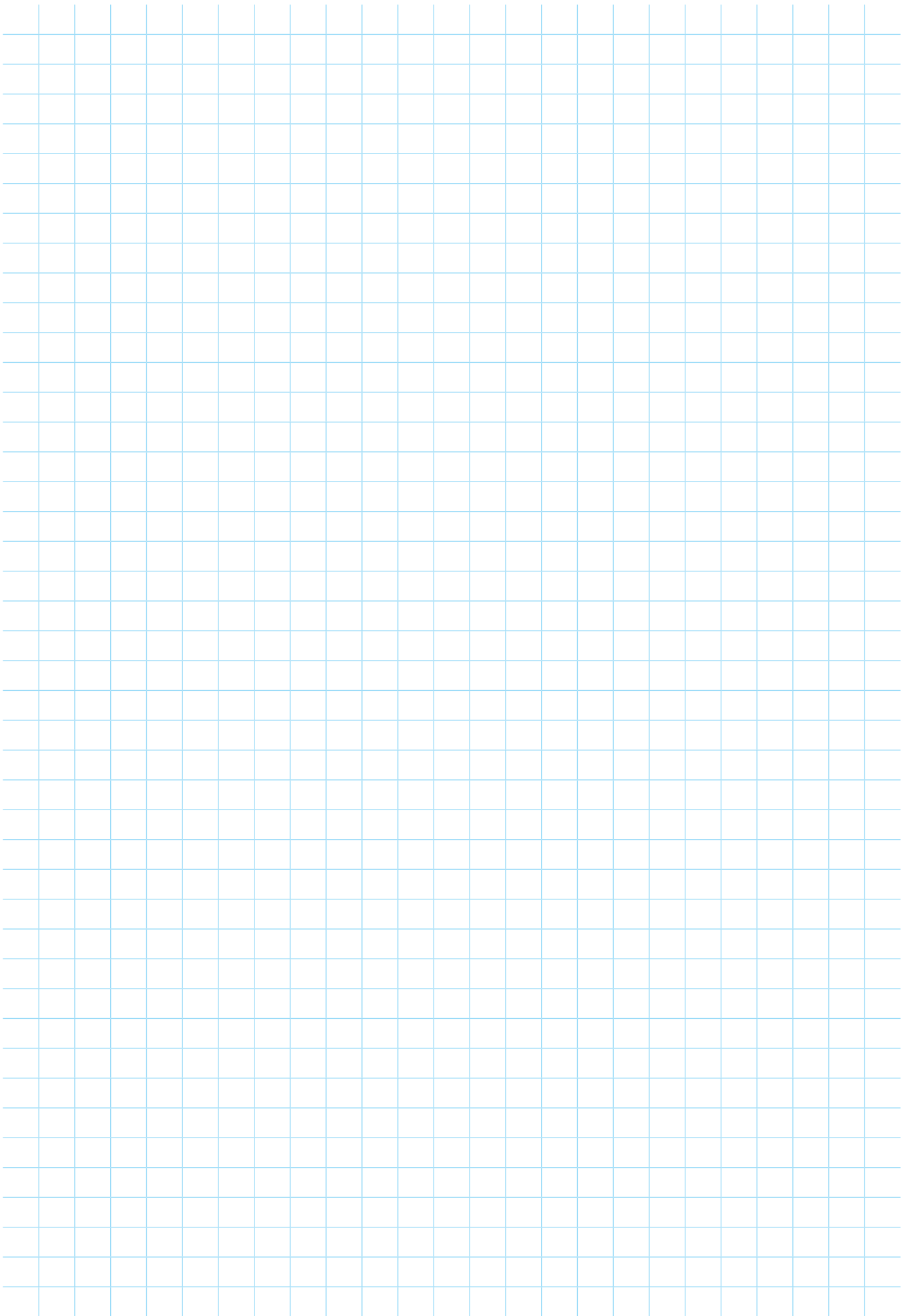
<p>SUHDE ITSEEN -----</p>	<p>SUHDE TOISEEN -----</p>
<p>SUHDE YHTEISKUNTAAN -----</p>	<p>SUHDE YMPÄRISTÖÖN -----</p>

MAJAKKA

<p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p>

PAUSSIT

<p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p>
--

TAVOITE: Leiritarpon tavoitteena on, että tarpoja osaa metsäleirillä tarvittavia partiotaitoja.

KUVAUS: Tarpoja kulkee erilaisissa maastoissa. Hän valmistautuu leirille ja retkelle sekä tekee esimerkiksi käytännöllisiä leirirakennelmia. Kädentaidot ja rakentelu korostuvat leiritarpossa.

➤ Kaikki tarpon pakolliset aktiviteetit tehdään ennen majakan toteuttamista.

SUUNTAUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja tutustuu huolella etukäteen tarpojen ohjelmaan, jotta hän pystyy esittelemään sitä vartiolle. Vartionjohtajan tulee olla aiheesta innostunut ja auttaa tarpoja valitsemaan vartiolle sopiva tarppo, aktiviteetteja ja majakka. Vartionjohtaja varaa mukaansa tarpojen ohjelman joko sähköisessä tai paperisessa muodossa, jotta vartio voi tutkia sitä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että tarpojavartio valitsee itselleen innostavia aktiviteetteja ja niihin sopivan haastavia toteutusideoita myös majakkaan. Luotsi myös pitää huolen siitä, että suunnitteluvaiheessa vartio tutustuu lippukunnan ja piirin toimintasuunnitelmaan ja poimii sieltä mukaan tarpojen tapahtumat. Aktiviteettien toteuttamisen aikana luotsin tehtävä on huolehtia siitä, että aktiviteettien tavoitteet täyttyvät valitun toteutustavan avulla. Tarkoitus on, että jokainen vartio oppii myös uutta, eikä vain kertaakaan vanhaa seikkailijakaudessa opittua.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Kämpä

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Johtaminen, Partio- ja kulttuuri, Sosiaaliset taidot, Vaikuttaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio harjoittelee kokouskäytäntöjä. Kokoukseen pukeudutaan partioasuihin, siellä pyydetään puheenvuorot ja pidetään pöytäkirjaa. Ensimmäisten tarpojen kohdalla luotsin kannattaa toimia puheenjohtajana, myöhemmin myös vartionjohtajana. Ohjelmaan voidaan perehtyä myös jo ennen kokousta, jotta luotsin ja vartionjohtajan ohjelmaesittelyt eivät keskeytä kokouksen kulkua. Kokemuksen karttuessa tarpojille annetaan yhä enemmän päätösvaltaa ja toimintasuunnitelma tehdään kokonaan vartion voimin. Ensimmäisissä tarpoissa luotsi ja vartionjohtaja tekevät alustavia valintoja vartiolle ja lähes valmista toimintasuunnitelmaa täydennetään koko vartion voimin.

Tarkoituksena on opetella formaalia kokouskäyttämistä. Vartion tehtävänä on mahdollisuuksien mukaan päättää siitä, minkä tarpon se tekee ja mitä aktiviteetteja he aikovat toteuttaa tarpon aikana. Myös majakan sisällöstä voidaan jo sopia.

Kokoontumisen esityslista voi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

1. Tarpon esittely: Esitellään lyhyesti tarppo ja sen idea.
2. Majakan esittely: Esitellään lyhyesti majakka ja mahdollisesti vaihtoehdot. Hahmotellaan muutamaa vaihtoehtoista majakkaa.
3. Aktiviteettien esittely: Esitellään aktiviteetit lyhyesti.
4. Majakan valinta ja tavoitteen asettaminen: Luotsi antaa vaihtoehdot tehtävän majakan aiheeksi, ja vartio valitsee näistä mieleisen aiheen itselleen sekä asettaa majakkaa koskevat haasteet. Majakkaa ja siihen liittyviä haasteita tarkennetaan tarpon aikana.
5. Aktiviteettien valinta: Vartio valitsee aktiviteetit luotsin antamasta listasta. Tätä ennen luotsi on saattanut karsia osan mahdollisista aktiviteeteista pois listalta. Tarkoitus on valita sellaisia aktiviteetteja, jotka tukevat majakan saavuttamista.
6. Järjestyksen valinta: Valitaan järjestykseen, jossa aktiviteetit tehdään ja tämän järjestyksen pohjalta tehdään toimintasuunnitelman runko.

Tämä kohta voidaan ohittaa ainakin ensimmäistä tarppoa tehdessä.

7. Vastuutehtävät: Esitellään tarppoon kuuluvat vastuutehtävät eli johtamistehtävä seikkailijaryhmässä sekä vastuutehtävä omassa ryhmässä. Lisäksi suunnitellaan alustavasti näiden johtamistehtävien ajankohtaa ja vastuutehtävien jakoa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Sopimuksen tekeminen. Vartio kirjoittaa yhdessä sopimuspaperin. Sopimuksessa sovitaan yhteiset pelisäännöt seuraavalle puolivuotiskaudelle. Sopimukseen voidaan sisällyttää esimerkiksi tehtävät aktiviteetit ja tapahtumat, joihin osallistutaan. Vartionjohtaja voi esimerkiksi luvata suunnitella hauskat tavat toteuttaa aktiviteetit, luotsi puolestaan järjestää kivan retken ja tarpojat puolestaan osallistua vähintään yhteen lippukunnan varainhankintatapahtumaan. Tarkoitus siis on harjoitella sopimuksen tekemistä ja myös siinä pysymistä. Sopimuksen tekemisessä kannattaa olla riittävän yksityiskohtainen ja sopimus voi myös toimia toimintasuunnitelmana tai ainakin sen pohjana. Lisäksi vartio voi myös halutessaan sopia seurauksista, jos sopimuksen asioita ei noudateta. Luotsin tehtävänä on varmistaa, että seurauksissa ja myös sopimuksen muissa kohdissa pysytellään kohtuullisuudessa.

RUOKA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa valmistaa aterian itselleen tai suuremmalle joukolla. Tarpoja hoitaa tilapäisiä, ohjattuja vastuutehtäviä ryhmässä ja sen ulkopuolella. Tarpoja hallitsee tiskauksen ja siivouksen aterian jälkeen. Tarpoja ottaa huomioon hygienian ruokaa valmistettaessa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja valmistaa retkellä ruokaa retkikeittimellä, nuotiolla, veturilla, tulikuopalla tai isolla nuotiokattilalla. Tarpoja valmistaa ruokaa erilaisista raaka-aineista ohjeen mukaan. Tarpoja oppii käyttämään retkikeittintä ja osaa huoltaa ruuanlaitossa käytetyt välineet.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja hankkii reseptit ja tarvittavat ruoka-aineet ruuan valmistusta varten sekä varaa tulitikut ja muut tarvittavat välineet. Vartionjohtaja antaa tarvittaessa tarpojille vastuutehtäviä. Vartionjohtaja varaa sammutus- ja ensiapuvälineistön paikalle yhdessä tarpojen kanssa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa ruoka-aineiden hankinnassa ja aktiviteetin suunnittelussa sekä tarvittaessa kaupassa käynnissä. Suuremmalla leirillä luotsi toimii tarvittaessa yhteistyössä leirin johtajiston kanssa.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Retki, Leiri, Kolo, Ikäkausitapahtuma, Metsä, Vene

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Ruokakulttuuri, Ruuan valmistus, Itsestä huolehtiminen, Erä- ja leiritaidot, Arkielämän taidot, Leiri, Retkeily

TOTEUTUSVINKKI 1:

Retkiruoka

Tarpoja valmistaa ruoka-annoksen yhdessä kaverin kanssa. Ruokaa voi valmistaa nuotiolla, retki- tai risukeittimellä. Vartio valmistaa kokonaisen aterian nuotiolla koostuen alku-, pää- ja jälkiruusta. Vartio miettii etukäteen, millaista on hyvä retkiruoka ja millaisia aineksia kannattaa käyttää. Retkiruokaa voi valmistaa myös nuotiolla ilman ruuanlaitovälineitä. Vartio ottaa huomioon ruokaa tehdessään hygienian ja ruokien oikean käsittelyn ja säilytyksen. Tämä toteutusvinkki soveltuu hyvin retkellä tai leirillä toteutettavaksi.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Leirikeittiö

Vartio osallistuu leirillä ruoanlaittoon huolehtien myös ruoanlaitossa käytettyjen välineiden tiskauksesta. Leirillä tarpojat valmistavat ruoka-annoksen leiriolosuhteissa yhdessä vartion kanssa esim. soppatykillä, veturilla tai leirikeittiössä. Vartio ottaa huomioon ruoanlaitossa erikoisruokavaihtoja mm. gluteeniton, maidoton ja laktoositon. Samalla tarpojat voivat osallistua myös leirikeittiön rakentamiseen leirin aikana.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Riista- ja kalaruoat

Vartio valmistaa leirillä, koloillassa tai retkellä riista- tai kalaruokaa. Vartio voi opetella savustamaan kalaa nuotiolla tai savustimella. Tarpojat opettelevat perkaamaan kalan tai käsittelemään linturuokia. Myös ruuan säilytys pitää ottaa huomioon ruokien valmistuksessa.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Nuotioruoka

Vartio tekee nuotion, jolla voi tehdä ruokaa. Vartio suunnittelee nuotiolla tehtävän aterian ja hankkii siihen tarvittavat raaka-aineet itse. Vartio voi myös valmistaa ruokaa tulikuopalla tai nuotiokattilalla. Vartio voi valmistaa ruokaa tuoreista raaka-aineista, jolloin ruoanlaitosta tulee haastavampaa. Vinkki: Kokonainen ateria nuotiolla koostuu alku-, pää- ja jälkiruoasta. Tämän aktiviteetin kanssa voi yhdistää kolmijalan tekemisen.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Veneessä tehtävä ruoka

Vartio tekee ruokaa veneen keittiössä tai purjehduksella. Vartio ottaa huomioon ruokaa hankkiessa ja valmistettaessa ruoan säilyvyyden. Täytyykö jotain ruokiin liittyviä valmisteluja tehdä jo etukäteen? Esimerkiksi kasvikset voi paloittaa, kylmät kastikkeet tehdä ennakolta ja laittaa tiiviisiin rasioihin ja lihat laittaa maustumaan valmiiksi pusseihin. Vartio opettelee säilyttämään ruokaa oikein ja valitsee purjehdukselle hyvin säilyviä ruokia. Vartio huomioi myös veneen heilumisen ruokien suunnittelussa.

TOTEUTUSVINKKI 6:

Ruuan säilytys

Vartio tekee leiriolosuhteissa kartoituksen ruuan säilytykselle ja etsii vaihtoehtoja ruuan säilytykselle leiri- ja retkiolosuhteissa. Vartio keksii ruualle sopivia säilytyspaikkoja, kuten jääkaapin, maakuopan, järven, kylmälaukun tai maakellarin. Vartio rakentaa sopivan säilytyspaikan ruualle, josta hiiret eivät pääse riittävästi syömään. Vartio rakentaa myös kylmälaukun ja testaa, kuinka se pitää ruuat kylminä. Kylmälaukun voi esimerkiksi rakentaa styroksista tai kahdesta muovipussista, joiden väliin laitetaan lunta. Mitkä asiat vaikuttavat ruuan säilyvyyteen?

RAKENTELU**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja oppii käyttämään erilaisia tekniikoita kuten tappiliitoksia rakentelussa ja harjoittelee jo opittuja taitoja eli puun työstämistä puukolla, sahalla ja kirveellä. Tarpoja käyttää rakennelmissa oppimiaan solmuja ja köytöksiä.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja rakentaa vartionjohtajan ohjauksessa kaverin kanssa leirirakennelmia eri työtapoja käyttäen. Vartio rakentaa lippukunnalle tarpeellisen pysyväisrakennelman käyttäen eri työkaluja mahdollisimman laaja-alaisesti.

VARTIONJOHTAJAN OHJE: Vartionjohtaja varaa aktiviteeteissa tarvittavan välineistön tarvittaessa luotsin avustuksella. Vartionjohtaja huolehtii, että jokainen tarpoja pääsee rakentamaan. Vartionjohtaja suunnittelee yhdessä vartionsa kanssa tuotoksen. Hän huolehtii luotsin kanssa paikalle myös ensiapuvälineistön.

LUOTSIN OHJE: Tarvittaessa luotsi kouluttaa vartionjohtajan. Luotsin apua voidaan tarvita suurempien rakennelmien tekemisessä. Luotsi pitää huolta riittävästä turvallisuudesta. Hän auttaa vartionjohtajaa tarvittavan rakennusmateriaalin hankinnassa. Luotsi varmistaa, että vartionjohtaja tuntee lippukunnan työvälineet ja tietää, miten työvälineitä lainataan mukaan retkelle tai leirille. Tarvittaessa hän pyytää lisää tukea mm. lippukunnan kalustonhoitajalta.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia tai enemmän

PAIKKA: Leiri, Retki

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOAALUE: Rakentelu, Partiokulttuuri, Metsä, Luova ajattelu, Leiri, Kädentaidot, Erä- ja leiritaidot, Askartelu, Ympäristö, Työkalut, Tuli

TOTEUTUSVINKKI 1:

Pysyväisrakennelmat

Tarpojavartio rakentaa vartionjohtajan tai luotsin ohjauksessa esim. leirikatoksen tai jonkun muun suuremman leirirakennelman esim. leirikeittiön tai ruokailukatoksen. Vartio suunnittelee yhdessä rakennelman ja miettii, mitä siihen tarvitaan mm. narua, riukua ja lautaa. Vartio voi tehdä rakennelmasta piirroksen, jonka mukaan rakennelma toteutetaan. Valmiita rakentelumalleja löytyy esimerkiksi Reppu-kirjasta.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Leirirakennelmat

Tarpoja osallistuu leiriportin suunnitteluun, rakentamiseen ja koristeluun. Leirillä tarpojat voivat suunnitella ja osallistua seikkailuradan rakentamiseen. Huomioikaa rakentelussa turvallisuus varsinkin suurempien rakennelmien kohdalla. Luotsi toimii vartionjohtajan tukena ja huolehtii, että vartionjohtajalla on riittävät tiedot ja taidot rakentamiseen. Leirirakennelma voi olla esim. komposti, roskakatos tai muu pienempi rakennelma. Vinkkejä rakenteluun saat Reppu -kirjasta.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Telttasauna

Tarpojat osallistuvat telttasaunan rakentamiseen luotsin ohjeistuksella. Tarpojat voivat vastata telttasaunan rakentamisesta jostain tietystä osasta esim. lauteiden rakentamisesta. Tarpojat opettelevat lämmittämään telttasaunan ja ymmärtävät häikäilyjen vaarallisuuden. Telttasauna voidaan rakentaa itse tai vaihtoehtoisesti koota valmis telttasauna, mikäli lippukunnalla sellainen on. Tämän toteutusvinkin yhteydessä voitte tehdä yksinkertaisen likavedensuodattimen pesuvesien puhdistamiseksi.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Retkiaskartelu

Retkiaskartelussa tarpoja harjoittelee kädentaitoja ja löytää tekemistä myös leirin hiljaisempina aikoina. Tarpoja rakentaa vartionjohtajan ohjauksessa leirijakkaran tappiliitoksia käyttäen. Helpompia leiriaskarteluprojekteja ovat muun muassa voiveitsi, lasta, lusikka, kaarnavene tai puuholkki. Keskivaikeita retkiaskarteluprojekteja ovat mm. jousipyyssi, puuvene, hyrrä, räpätin ja pajupilli. Vaikeimpia leiriaskarteluprojekteja ovat heittokeihäs, katapultti, puupilli ja puuketju. Myös partiosauvan koristelu tai vartion tunnuseläimen veistäminen puusta voi olla retki askarteluun sopivia.

HILJENTYMINEN**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja osaa käyttäytyä erilaisissa tilaisuuksissa. Tarpoja tuntee oman lippukuntansa iltanuotioperinteet. Tarpoja oppii hiljentymään ja kuuntelemaan itseään.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Vartio suunnittelee ja toteuttaa iltahartauden. Tarpoja osaa järjestää hiljentymishetkiä ja ymmärtää, millainen hiljentymishetki on mielekäs ja ymmärtää, mitä kaikkea se voi sisältää.

VARTIONJOHTAJAN OHJE: Vartionjohtaja varaa tarvittavat tarvikkeet esim. iltahartauden pitämiseen.

LUOTSIN OHJE: Luotsi auttaa vartionjohtajaa aktiviteetin suunnittelussa ja toteutuksessa. Luotsi auttaa tarvittaessa tarvikkeiden kokoamisessa.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti

PAIKKA: Retki, Leiri, Ikäkausitapaaminen

KASVATUSTAVOITE: Maailmankatsomus, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOAALUE: Hengellisyys, Henkisyys, Johtaminen, Metsä, Partiokulttuuri, Ympäristö, Yhteiskunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Nosta lippu

Tarpoja tuntee liputuspäivät. Liputuspäivien opetteluun voi tehdä

erilaisia pelejä, kuten dominon tai muistipelin. Tarpoja osaa käyttäytyä lipunnostossa ja lippua nostettaessa. Hän osaa nostaa lipun ja hallitsee lippusolmun. Vartio opettelee lipputangon ja lipun oikeat mittasuhteet. Tarpoja osaa nostaa lipun oikeassa järjestyksessä. Tarpoja osaa taitella lipun ja säilyttää sitä oikeaoppisesti.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Yksin luonnossa

Vartion jäsenet etsivät oman paikan luonnosta, jonne vetäytyvät mietiskelemään 30 - 60 minuutiksi. Vartiolaissille annetaan ohjeet etsiä luonnosta, esim. puolen kilometrin säteeltä, oma paikka, jossa viettää aikaa ihmetellen luontoa. Sovitaan kaksi tapaamisaikaa, jolloin aikaisintaan ja viimeistään palataan takaisin leiriin. Ehdottomasta paluusta voidaan ilmoittaa jollain ennalta sovitulla tavalla, kuten pillillä. Johtajan tärkeänä tehtävänä on varmistaa, että harjoitus tulee myös purettua. Jälkeenpäin on hyvä keskustella yksin olemisen herättämistä tunteista esimerkiksi iltanuotiolla. Tähän tarvitaan usein luotsin apua. Voidaan myös sopia, että iltanuotiolla alkaa esimerkiksi hartauden jälkeen hiljainen hetki ja jokainen voi poistua nuotiolta, kun itsestä tuntuu siltä, että nyt on aika lähteä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Hiljentymisen pitäminen

Vartio suunnittelee ja toteuttaa iltahartauden tai hiljentymisen leirillä. Hartauden tai hiljentymisen ei välttämättä tarvitse olla tunnustuksellinen vaan sellaiseksi sopii myös muu teksti esimerkiksi päivän toimintaan tai paussiin liittyen. Tarpojavartion kanssa käydään läpi, millainen on hyvä hartaus tai hiljentymisen ja millainen sen kulku on. Myös tunnelmaan kannattaa panostaa tarpojavartion kanssa suunnitteleamalla mahdollisia koristeita tai kynttilöitä.

Vinkejä hartauden tai hiljentymisen pitäjälle: Tila, jonka hartauden pitäjä antaa kuulijalle, on tärkeä. Hartaudessa voidaan antaa virike tai kimmoke mennä tekemään tai kokemaan jotakin. Siinä voidaan myös tehdä konkreettisesti itse jotain. Hartaudessa on vapaus olla läsnä ja pitää vakaumuksesta kiinni. Hartaus on rauhallinen hetki kiireen keskellä, se antaa mahdollisuuden pysähtyä. Paikka, rakennelmat ja itse tehdyt järjestelyt ovat tärkeitä. Esimerkiksi leirikirkon rakentamiseen osallistuminen, kynttiläpolun valmistelu ja kulkeminen tai korkealla paikalla pidetty hartaushetki voi olla vaikuttava hiljentymisen.

Hiljentymishetkeä varten tarpojat voivat esimerkiksi valaa kynttilöitä. Kynttilöiden valmistamisessa on tärkeää huomioida turvallisuus. Helpoin tapa valmistaa kynttilöitä on niiden valaminen. Vanhoja kynttilöitä voi sulattaa kattilassa ja kaataa sulanutta steariiniin muottiin, esimerkiksi tyhjäksi koverrettuun appelsiinin puolikkaaseen. Älä kuitenkaan käytä lippukunnan parasta kattilaa. Kynttilöitä voi tehdä myös kastamalla sydänlankaa steariinissa. Tämä on huomattavasti hitaampaa. Sydänlangan voi tehdä itse kalastajalangasta. Valmistaa kynttilämassaa ja kynttilän sydänlankaa saa askartelukaupoista. Valmiista kynttilöistä voi tehdä kynttiläpolun koloillaan päätteeksi.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Iltanuotioperinteet ja -laulut

Opettelemalla perinteisiä partiolauluja tarpoja oppii ylläpitämään ja vaalimaan partioperinteitä. Vartio keksii oman laulun ja varaa aikaa laulun harjoitteluun ja opettamiselle muille. Vartio voi myös säveltää uudelleen vanhan laulun. Jos laulun säveltäminen tuntuu hankalalta, vartio voi tehdä tuttuun lauluun uudet sanat tai käyttäkää sävelenä esimerkiksi kalevalaisia sävelmiä. Tätä aktiviteettia varten vartion voi jakaa pienempiin ryhmiin. Tämän aktiviteetin voi toteuttaa retkellä, leirillä, iltanuotiolla tai vaikkapa lippukunnan lauluillalla. Luotsi huolehtii, että vartiolla on tilaisuus laulun opettamiseen ja että he saavat rakentavaa palautetta laulustaan ja toiminnastaan opetustilanteessa.

Vartio voi koota lippukunnanperinteistä ja opettelemistaan lauluista iltanuotiiohjelman. Samalla vartio voi selvittää, onko lippukunnalla jo olemassa omia iltanuotioperinteitä. Jos on niin, minkälaisia? Vartio pohtii myös hyvän iltanuotiiohjelman elementtejä, minkälainen on hyvä ohjelma.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Luonnon vuosi

Jos tarppo suoritetaan syksyllä, vartio voi seurata kuinka lehdet muuttavat väriä ja lopulta tippuvat puista. Keväällä taas kiinnitetään huomiota luonnon heräämiseen. Tavoitteena on ottaa paikasta

vähintään yksi kuva viikossa. Kuva on hyvä ottaa melko samasta paikasta, jotta niistä voidaan lopuksi huomata, miten paikka on muuttunut. Aktiviteetti voidaan toteuttaa joko yksin tai koko tarpojavartion voimin. Paikaksi on hyvä valita jokin paikka lähellä koloa. Tarpon päätteeksi vartio laatii joko kuvakollaasin tai timelapse -videon otetuista kuvista.

LIPPUKUNNAN LEIRITAILOT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa pystyttää lippukunnan käytössä olevia majoitteita. Hän osaa käyttää mm. puolijoukkueeteltaa myös talvella kamiinan kanssa. Tarpoja ymmärtää, miksi yhteisistä varusteista pitää huolehtia. Tarpoja osaa huoltaa lippukunnan yleisimmät varusteet ja majoitteet.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja pystyttää erilaisia majoitteita, joita lippukunnalla on käytössä. Hän opettelee käyttämään ja huoltamaan lippukunnan leirivarusteita.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa selvää lippukunnan majoitteista sekä muista leirivarusteista. Vartionjohtaja osaa koota itse majoitteet. Mikäli majoitteet ovat vartionjohtajalle vieraita, kannattaa pyytää luotsilta apua.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi tukee vartionjohtajaa opastamalla tarvittaessa majoitteiden kunnostusta ja käyttöä. Luotsi osallistuu tarvittaessa aktiviteetin toteutukseen.

AKTIVITEETIN KESTO: 30–60 minuuttia

PAIKKA: Kolo, Leiri, Retki

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Leiri, Tuli, Retkeily, Metsä, Kädentaidot, Johtaminen, Itsestä huolehtiminen, Erä- ja leiritaidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Puolijoukkueetelta

Tarpoja osaa pystyttää puolijoukkueeteltan itsenäisesti vartionsa kanssa. Tarpoja osaa pystyttää kamiinan ja asettaa kynnykset puolijoukkueetelttaan sekä käyttää kamiinaa turvallisesti. Tarpoja oppii pystyttämään puolijoukkueeteltan nukkumavalmiuteen erilaisissa maasto-olosuhteissa, kuten kangasmetsässä, asfaltilla, kosteikossa tai lumessa, käyttäen hyväkseen esimerkiksi erilaisia ankkureita, painoja tai lavereita. Tarpoja osaa huoltaa puolijoukkueeteltan ja pakata sen pois käytön jälkeen.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Majoitteiden huolto

Tarpoja huoltaa retkellä käytetyt majoitteet ja osallistuu majoitteiden pakkaamiseen. Tarpojat voivat opetella luotsin tai vartionjohtajan opastuksella majoitteiden pakkaamista. Samalla tarpoja opettelee huoltamaan teltassa käytetyn kamiinan.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Lippukunnan leirivarusteet

Tarpoja osaa sytyttää ja huoltaa myrskylyhdyn. Tarpoja oppii käyttämään myrskylyhtyä ja tietää, kuin suurena liekkiä pidetään. Tarpoja täyttää, sytyttää, sammuttaa ja puhdistaa lyhdyn. Tarpoja puhdistaa lasin, vaihtaa sydämen ja osaa leikata sen oikean muotoiseksi.

Tarpojat opettelevat käyttämään ja huoltamaan lippukunnan yhteisiä leirivarusteita. Leirin jälkeen tarpojat voivat esimerkiksi huolehtia leirillä käytetyt yhteiset varusteet oikeille paikoille asian mukaisesti huollettuna. Tarpojien kanssa voi tehdä lippukunnan kalustonhuoltotalkoot, jossa teroitetaan puukot, sahat, kirveet. Samalla voidaan huoltaa majoitteita ja muita leireillä ja retkellä käytettäviä tavaroita. Tarvittaessa lippukunnan varastonhoitajaa voi pyytää kertomaan lippukunnan kalustosta.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Laavut, louheet ja erätoveri

Retkellä voi yöpyä laavussa, louteessa tai erätoverissa. Tarpojat pystyttävät johtajan avustuksella laavun, louteen tai erätoverin ja yöpyvät siinä. Laavua, louetta ja erätoveria pystyttäessä on hyvä kerrata myös risti- ja pukkiköytösten teko. Retkeillessä on hyvä muistaa opettaa tarpojille myös retkeilypaikkojen siisteydestä

huolehtimista. Pidemmällä retkillä luotsin ja vartionjohtajan on hyvä keskustella heidän välisestä työnjaosta etukäteen. Laavussa, lousteessa, erätoverissa tms. majoituttaessa tarpojien kanssa on hyvä käydä läpi leiriytymispaikan valinta. Avotulimajoitteessa yöpyessä huolehditaan myös turvallisuudesta ja käydään ne yhdessä vartion kanssa läpi jo ennen retkeä.

TURVALLISUUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja harjoittelee toimintaa erilaisissa vaaratilanteissa.

Tarpoja ymmärtää suunnittelun ja varautumisen merkityksen onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä ja osaa toimia nämä huomioiden.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee ensiapua, vesipelastusta tai palontorjuntaa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa selvää ennen aktiviteetin tekoa mahdolliset turvallisuuteen liittyvät riskit, kuten sen, osaavatko tarpojat uida.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Varsinkin haastavammassa toteutuksessa luotsin rooli korostuu. Vartionjohtaja ei vielä osaa opettaa kaikkia taitoja, joten luotsin on hyvä varmistaa, että aktiviteeteissa huomioidaan turvallisuusnäkökohdat ennen harjoittelua. Luotsi sopii tarvittaessa palolaitoksella vierailun.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Kaupunki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Ensiapu, Erä- ja leiritaidot, Itsestä huolehtiminen, Arkielämän taidot, Suunnistus

TOTEUTUSVINKKI 1:

Punkki

Tarpoja tunnistaa punkin ja osaa poistaa sen. Välillä punkin tunnistaminen voi olla hyvin vaikeaa, esimerkiksi jos iho on likainen tai siinä on paljon luomia. Useimmiten punkin löytää jostain taivekohdasta tai karvoitusalueelta. Punkkeja on yleisimmin ruohikoissa, ei puissa. Saaristoissa punkkeja esiintyy enemmän. Punkki irrotetaan kiertämällä sitä varovaisesti tarkoitukseen suunnitelluilla punkkipihdeillä, joita saa muun muassa päivittäistavara-kaupoista. Pureaua-alueella tulee tarkkailla ainakin viikon ajan, sillä punkki voi levittää puremallaan muun muassa borreliosia. Borreliosin seurauksena purema-alueelle ilmestyy laajeneva, punoittava ihottumarengas, joka on halkaisijaltaan vähintään viisi senttimetriä. Jos havaitsee tällaisia oireita, on syytä hakeutua lääkärin arvioon. Tarpojat tarkistavat, millaiset punkinpoistovälineet lippukunnan ensiapulaukusta löytyy.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Palo ja pelastus

Vartio harjoittelee ihmisen ja rasvapalon sammuttamista. Vartio tutustuu lippukunnan kolon, retkeily- tai leiripaikan pelastussuunnitelmaan. Tarpoja tietää, missä kolon sammutuspeitteitä tai sammutinta säilytetään sekä harjoittelee niiden käyttöä. Tarpoja osaa sammuttaa rasvapalon tukahduttamalla. Tarpoja osaa toimia tulipalon sattuessa. Hän tietää, miksi palavan rakennuksen ovet pitää sulkea. Tarpojat voivat harjoitella kotona tai kololla pelastautumista tulipalosta. Tulipalon sattuessa huoneisto täytyy nopeasti savulla ja näkyvyyttä ei ole. Sitomalla huivin silmilleen ja pimentämällä huoneen voi kokeilla kuinka vaikeaa on löytää ulko-ovelle tutussakin paikassa konttaamalla.

Sammutusvälineistön käyttöä tulisi harjoitella valvotuissa olosuhteissa, joten siihen kannattaa kysyä apua paikalliselta vpk:lta tai palolaitokselta. Myös vakuutusyhtiöillä saattaa olla ilmaisia alkusammutuskoulutuksia. Käykää tutustumassa paikallisen palokunnan tai vapaapalokunnan toimintaan. Vartio kertaa myös toimintaa telttapalon sattuessa.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Turvallisuuskartoitus

Vartio pohtii yhden (mitä tahansa aktiviteetteja tai toimintaa sisältävän) kokouksensa tai retkensä aikana erilaisia turvallisuusriskejä. Vartio pohtii, mitä kaikkea voisi tapahtua. Pohdinta tapahtuu muun normaalin toiminnan ohessa. Aktiviteetin voi tehdä esimerkiksi havainnoimalla retken tai leirin aikana mahdollisia turvallisuusriskejä ja kirjata

havaintonsa ylös. Käykää havainnot läpi. Keskustelkaa samalla, miten turvallisuus on huomioitu esimerkiksi leireillä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Suunnistus

Tarpoja kertaa karttamerkit ja suunnistaa maastokartalla ja suunnistuskartalla. Tarpojavartio voi osallistua pareittain esimerkiksi kuntorasteille. Suunnistuksesta saa haastavamman esimerkiksi osallistumalla yösuunnistukseen. Myös talvella voi suunnistaa.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vesipelastus

Tarpoja tutustuu erilaisiin pelastus- ja kelluntaliiveihin. Vartio käy yhdessä läpi, millaisissa tilanteissa pelastusrengasta käytetään ja harjoittelee sen heittämistä käytännössä. Pelastusrengas asemasta vartio voi myös tehdä jonkun muun heittovälineen mm. tyhjästä kanisterista. Tarpoja kokeilee kelluntahaalareiden käyttöä turvallisissa olosuhteissa. Tarpojat voivat vartionjohtajan, luotsin tai jonkun muun avustuksella opetella veden varaan joutuneen pelastamista ja kuljetustekniikkaa. Mikäli vartion jäsenillä on hyvä uimataito, voidaan harjoitella myös vaatteet päällä uintia, jolloin tarpojalle selviää se, kuinka raskasta vaatteet päällä uiminen on. Paikallisilta uimahalleilta ja seuroilta kannattaa kysyä apua aktiviteetin suorittamiseen.

JOHTAMIS- TAI VASTUUTEHTÄVÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa kantaa vastuuta. Hän suunnittelee toimintaansa ja huolehtii sovitusta johtamis- tai vastuutehtävästä. Tarpoja osaa ottaa vastaan palautetta.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja toteuttaa yksin tai yhdessä parinsa kanssa tilapäisen ja ohjatun johtamis- tai vastuutehtävän ryhmässä tai ryhmän ulkopuolella ja saa palautetta tehtävän tekemisestä. Tarpoja saa tukea tehtävänsä vartionjohtajalta tai aikuiselta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee yhdessä luotsin ja vartion kanssa johtamis- tai vastuutehtäviä, jotka ovat kullekin tarpojalle tai tarpojaparille sopivia. Vartionjohtaja auttaa tarpoja suunnittelemaan johtamis- tai vastuutehtävät ja niiden sisällöt. Hän huolehtii siitä, että jokainen tarpoja tietää mitä on tekemässä ja että jokaisella tarpojalla on saatavilla aktiviteetissa tarvittavat välineet. Vartionjohtaja antaa yhteistyössä luotsin kanssa palautetta tarpojille heidän tehtävistään.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi ohjaa tehtävää suoraan tai vartionjohtajan kautta. Hän varmistaa, että johtamis- tai vastuutehtävä on sopivan kokoinen kullekin tarpojalle. Johtamis- tai vastuutehtäviä mietittäessä on hyvä muistaa, että kyse on ohjatusta ja tilapäisestä johtamis- tai vastuutehtävästä. Luotsi auttaa yhteydenpidossa ja käytännönjärjestelyjen sopimisessa. Tarvittaessa luotsi auttaa myös vastuu- tai johtamistehtävän toteutuksen suunnittelussa esimerkiksi ohjaamalla tarpoja miettimään millaiset aktiviteetit toimivat nuoremilla ikäkausilla ja antamalla tarvittaessa myös konkreettisia vinkkejä aktiviteetin suunnitteluun ja vetämiseen. Luotsi myös ohjaa palautekeskustelua tehtävän jälkeen. Jos aktiviteetti on toteutettu johtamisharjoitteluna, on tilanteessa hyvä hyödyntää myös palautetta sammoilta tai akeloilta. Luotsi huolehtii siitä, että sampo ja akela tietävät myös, millaisesta tehtävästä on ollut kyse. Palautekeskustelu kannattaa käydä melko pian aktiviteetin toteutuksen jälkeen.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia tai enemmän

PAIKKA: Kolo, Retki, Metsä, Leiri, Muu

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Elämänhallinta

TAITOALUE: Luonnontuntemus, Luonnonsuojelu, Ympäristö, Johtaminen, Luova ajattelu, Kädentaidot, Metsä

TOTEUTUSVINKKI 1:

Iltanuotio

Vartio järjestää iltanuotion seikkailijoille. Tarpoja hoitaa iltanuotiolla parinsa kanssa sopivankokoisien vastuutehtävän. Tarpojat osallistuvat iltanuotiolle ja toteuttavat ohjelmanumeroita pareittain. Luotsi varmistaa, että iltanuotio ohjelma on partiomainen eikä siihen kuulu esimerkiksi nolausleikkejä. Luotsi ohjaa tarvittaessa ja antaa tarpojille palautetta. Vartio tutustuu vartionjohtajan kanssa iltanuotio kaareen. Iltanuotio kaaren löydät esimerkiksi Laululupa-kirjan trubaduuriin

painoksesta. Vartio päättää yhdessä, onko iltanuotiolta jokin teema ja jakaa vastuutehtävät. Ohjelmanumerot voi suunnitella ja valita koko vartion voimin. Vastuuhenkilöt vetävät yhdessä suunnitellun tai heille valmiiksi annetun tehtävän.

Esimerkkejä pareille jaettavista vastuutehtävistä:

- aloitusmenot tai -puhe
- välijuonto
- ohjelmanumero: näytelmä, kilpailu, laulun laulattaminen, leikki, huutojen vetäminen
- nuotion ylläpitäminen ja turvallisuus, sammutusvesi
- nuotion valmisteleminen, nuotiopuut, sytytysmateriaalit
- nuotioon liittyvän ruokailun (esimerkiksi makkaranpaiston) järjestelyt (makkarat, sinapit, makkaratikut, paperit, roskikset)
- nuotiopaikan valmistelu (nuotiopaikka turvalliseksi, katsomo riittävän kauas, lavan valmistelu, katsomon valmistelu esimerkiksi kevytpeitteellä syksyllä)

TOTEUTUSVINKKI 2:

Majoitteet

Tarpoja huoltaa jonkin lippukunnan majoitteen. Tarpoja paikkaa rikkoutuneen majoitteen ja laittaa sen seuraavaa käyttöä varten toimintakuntoon. Apua kannattaa pyytää varastonhoitajalta. Hän osaa antaa tarpojille sopivan majoitteen huoltamista varten ja tietää, kuinka se tulisi huoltaa. Tarpojen kanssa kannattaa myös käydä läpi, miten menetellään silloin, kun retkellä tai leirillä joku lippukunnan majoite hajoaa.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Luonto

Tarpoja toteuttaa yksin tai parin kanssa annetun luonnontuntemustehtävän seikkailijaryhmässä. Aktiviteetti voidaan toteuttaa esimerkiksi rastirastina seikkailijoille. Parien tehtävänä on toteuttaa heille annettu rasti tehtävä. Tarpojen ei välttämättä tarvitse itse suunnitella tehtävää. Luonnontuntemustehtävä voi olla lintujen, hyönteisten, eläinten, kasvien, puiden, sienien jne. tunnistamista.

- kuvakortit eläimistä tai kasveista, joista opitaan tunnistamaan lajeja esimerkiksi muistipelin avulla

- yhdistä kortit, joissa on eläin ja sen jälki

- kimin koe

- Hae minulle -leikki: Leikkijät hakevat mahdollisimman nopeasti leikinjohtajalle esimerkiksi tietyn puun lehden tai jonkin kasvin.

- luonnonmateriaaliaskartelut

- biotaloussalkun aktiviteetti

TOTEUTUSVINKKI 4:

Retken suunnittelu

Vartio suunnittelee päivä- tai yöretken vartion kanssa varusteluetteloineen ja aikatauluineen. Vartionjohtaja jakaa jokaiselle tarpojalle tai tarpoja parille vastuutehtävät, joista he huolehtivat retken aikana. Retken jälkeen käydään palautekeskustelu, miten vastuu tehtävissä onnistuttiin ja mitä pitäisi seuraavalla kerralla tehdä toisin.

Päiväretki vastuutehtävänä lähtee retken suunnittelusta. Retkikohte voi olla valmiiksi päätetty luotsin kanssa tai vartio voi suunnitella retkikohteen yhdessä. Vartio suunnittelee retken aikataulun ja varusteluettelon sekä retken muonituksen. Yhdelle tarpojalle tai tarpoja parille annetaan yksi tai useampi vastuualue, ei kuitenkaan liian montaa, jotta vastuutehtävä ei kasva liian suureksi. Vartion kanssa kannattaa käydä läpi retken turvallisuuteen liittyviä asioita. Vartio toteuttaa suunnittelemansa retken niin, että jokainen tarpoja tai tarpojapari vastaa hänelle annetusta tehtävästä koko retken ajan.

Retki päättyy, kun retkellä käytetyt varusteet on huollettu tarpojen toimesta ja purku keskustelu vartion kanssa on käyty. Purkukeskustelussa käydään läpi, miten retki meni. Missä onnistuttiin ja missä olisi vielä parannettavaa?

MERIPARTIOAKTIVITEETIT

ILMANSUUNNAT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja hallitsee veneenohjaajakurssille (VOK) pääsyyn vaadittavat meripartiotaidot.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja oppii ilmansuunnat ja niitä tarkoittavat asteluvut. Tarpoja harjoittelee ilmansuuntia ja asteita merikortilla kolmioiden avulla.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja kertaa ensin itse opeteltavat asiat niin että osaa opettaa ne tarpojille. Vartionjohtaja hankkii paikalle tarvittavat välineet ja tarvikkeet.

Luotsin tehtävä: Luotsi auttaa vartionjohtajaa oppimaan tai kertaamaan ensin itse tarpojille opetettavat asiat. Luotsi auttaa vartionjohtajaa keksimään sopivia harjoituksia.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Muu, Vene

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Meripartio, Suunnistus

TOTEUTUSVINKKI 1:

Ilmansuunta- ja asteleikki. Maahan asetetaan laajaan rinkiin kahdeksan keppiä tai merkkiä, joissa on aluksi kirjoitettuna jokainen pää- ja väli-ilmansuunta tai niiden lyhenne englanniksi. Kaikki leikkijät menevät ringin keskelle, ja yksi ennalta määrätty leikkijä huutaa yhden ilmansuunnan, jonne jokainen lähtee välittömästi juoksemaan. Viimeinen leikkijä perillä ilmansuunnassa joutuu seuraavaksi huutajaksi.

Tätä jatketaan, kunnes homma alkaa sujua hyvin. Vaikeusastetta voi nostaa esimerkiksi lisäämällä väli-ilmansuuntien ja pääilmansuuntien välin länsiluoteet. Tämä vaihe voidaan myös jättää väliin ja siirtyä suoraan astelukuihin. Asteluvut asetetaan näkyville keppeihin tai merkkeihin ja leikkiä jatketaan samalla tavalla, tällä kertaa astelukuja huutaen. Peliä voi pikkuhiljaa vaikeuttaa esimerkiksi jättämällä pois ilmansuuntien tai asteiden kirjoitetut nimet tai luvut. Leikin loppupuolella voidaan jo huudella satunnaisia astelukuja, jolloin leikkijöiden pitäisi kyetä hahmottamaan mihin suuntaan juosta, kun huudetaan esimerkiksi "202 astetta". Huomatkaa myös 0/360 asteen merkitseminen pohjoisessa.

VÄISTÄMISSÄÄNNÖT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja hallitsee veneenohjaajakurssille (VOK) pääsyyn vaadittavat meripartiotaidot.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja osaa vesiliikenteen väistämissäännöt.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja kertaa ensin itse opeteltavat asiat niin että osaa opettaa ne tarpojille. Vartionjohtaja hankkii paikalle tarvittavat välineet ja tarvikkeet.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa oppimaan tai kertaamaan ensin itse tarpojille opetettavat asiat. Luotsi auttaa vartionjohtajaa keksimään sopivia harjoituksia.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Muu, Vene

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Meripartio, Suunnistus

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tarpojat rakentavat omat veneet vaikka legoista tai veistävätkä kaarnalaivan ja tekevät siihen purjeet lehdistä. Näillä aluksilla harjoitellaan erilaisia väistämistilanteita ottaen huomioon tuulen suunta ja väistämismuutokset.

➤ Tarpon valinnaisista aktiviteeteista tehdään jokaisesta kasvatustavoitteen suhteesta vähintään yksi aktiviteetti.

SUHDE ITSEEN

Tarpoja pitää huolta itsestään ja terveydestään. Hän rakentaa omaa identiteettiänsä, elämänkatsomustaan ja jumalasuhdettaan. Tarpojalle muodostuu käsitys eettisesti oikeasta ja väärästä sekä kyky ja halu toimia oikeaksi pitamiensä asioiden puolesta. Tarpoja uskaltaa heittäytyä uusiin ja erilaisiin tilanteisiin, käyttää mielikuvitustaan ja löytää toimivia ratkaisuja erilaisiin pulmatilanteisiin. Hän tarttuu toimeen.

LEIRIKUNTO

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja oppii miksi omasta hygieniasta ja pukeutumisesta on huolehdittava myös retki- ja leiriolosuhteissa. Tarpoja tietää, että retkellä tai leirillä tulee olla kuivat, lämpimät ja hengittävät vaatteet. Tarpoja tietää, miten vilustumisen ja lämpöhalvauksen voi välttää, sekä osaa kerrospukeutua.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tietää, miksi hygienian ja intiimihygienian ylläpito on tärkeää leiri- ja retkiolosuhteissa. Tarpoja oppii, kuinka auringolta ja kylmältä voi suojautua, ja miksi se on tärkeää. Tarpoja oppii myös, miksi nestettä pitää juoda riittävästi. Tarpoja tietää, miten auringonpistoksen ja lihasjumituksen voi välttää. Tarpoja oppii, miten kannattaa pukeutua milläkin säällä ja osaa kerrospukeutumisen. Tarpoja oppii, että vaatteiden tulee olla kuivat, lämpimät ja hengittävät. Tarpoja hoitaa hiertymiä ja ehkäisee niiden syntymistä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa. Vartionjohtaja valmistautuu kertomaan hygieniasioista tarvittaessa luotsin avulla.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa aktiviteetin toteutuksessa. Intiimihygieniasta puhuttaessa on luotsin hyvä olla paikalla.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Leiri, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Leiri, Erä- ja leiritaidot, Ensiapu, Itsestä huolehtiminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Hygienialla pyritään pitämään taudinaiheuttajat aisoissa ja estämään sairastuminen. Henkilökohtainen hygienia (iho, hiukset, intiimialueet), vaatteet (erityisesti sukat ja alusvaatteet) sekä käymälähygienia ovat tärkeitä aiheita käsitellä. Luotsi tarvittaessa vetää tai etsii ammattilaisen vetämään intiimiasiat.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Auringon ultravioletti säteily (UV) tavallisin haittavaikutus on auringonpoltta. Vain lyhytaaltoiset UVB-säteet polttavat, mutta ne myös ruskettavat. Pitkäaaltoiset UVA-säteet ruskettavat mutta eivät polta. Tarpojat vertailevat eri auringolta suojautumismenetelmien hyötyjä ja haittoja. Onko esimerkiksi järkevintä käyttää aurinkorasvaa, jossa on voimakas suojakerroin vai käyttää pitkähihaisia vaatteita kuumalla kesäpäivällä? Vartio voi kokeilla erilaisia suojautumismenetelmiä käytännössä vaikka leirillä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio testaa käytännössä, miten luonnonmateriaalit (villa, puuvilla, pellava) toimivat kuivana ja märkinä sekä vertaa niitä keinokuituihin (polyester jne). Aktiviteetin yhteydessä voi kokeilla erilaisia vaattemateriaaleja ja niiden ominaisuuksia sekä kerrospukeutumista. Vartio selvittää miten vaatteita kyllästetään ja vahataan. Erilaisten jalkineiden, päähineiden ja hanskojen materiaaleja kannattaa testata etukäteen ennen leiriä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Hiertymien ja rakkojen ehkäisy on tärkeää retkeä ja vaellusta suunniteltaessa. Vartio tutustuu käytännössä rakkojen ehkäisymenetelmiin ja niiden hoitoon. Rakot ja hiertymät paranevat yleensä itsestään. On tärkeää

puhdistaa vamma-alue hyvin, esimerkiksi antiseptisellä puhdistusaineella tai kädenlämpöisen juoksevan veden alla. Rakkooa ei tarvitse puhkaista. Iho rakon päällä suojaa tulehdukselta, sillä suojaamaton iho tulee herkäksi. Jos rakko puhkeaa, iho puhdistetaan ja suojataan huolellisesti. Suojaamiseen sopii erityiset erikoislaastarit ja keinoihot. Jos rakko tai hiertymä on hyvin suuri, suojaamiseen sopii myös puhdas taitos, joka kiinnitetään teipillä tai kiinnityssiteellä. Erikoislaastari ja keinoiho suojaavat ihoa lialta ja bakteereilta pitäen haavan puhtaana. Iho paranee ja uusiutuu laastarin alla.

TYÖKALUT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa käyttää erilaisia työkaluja ja ymmärtää miksi työkalujen huoltaminen on tärkeää.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja osaa käsitellä puukkoa, kirvestä, ja sahaa sekä huoltaa ne asianmukaisesti. Tarpoja osaa käyttää porakonetta ja vintilää sekä osaa valita oikeanlaisen poranterän työstettävän materiaalin mukaan.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja opettaa tarvittaessa tarpojille miten puukko, kirves, vesuri ja saha teroitetaan sekä opastaa porakoneen ja vintilän käytössä. Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen ja varaa tarvittavat työkalut ja materiaalit.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa aktiviteetin suunnittelussa ja toteutuksessa. Luotsi auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa työkalujen ja materiaalien hankinnassa.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Leiri, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Työkalut, Metsä, Erä- ja retkitaidot, Leiri, Kädentaidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Pajupilli

Tarpojat tekevät pajupillin. Ohjeet pajupillin tekemiseen löytyy Reppu-kirjasta. Huomioi pajupillin teossa, että sopivaa pajua ei ole saatavilla talvella.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kirstu

Tarpojat rakentavat kirstun käyttäen rakentamisessa porakonetta tai vintilää. Kirstu voi olla pienikin, jolloin poraaminen vaikeutuu. Vaihtoehtoisesti kirstun voi tehdä tappiliitoksia käyttäen. Lopuksi kirstun voi koristella haluamallaan tavalla.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Leirijakkara

Tarpoja tekee leirijakkaran. Ohjeet leirijakkaran tekemiseen löydät Reppu-kirjasta.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Peli

Tarpoja suunnittelee ja rakentaa älypelin tai lautapelin leirikäyttöön. Erilaisia pelinteko-ohjeita löytyy helposti internetistä. Tarpojat voivat tehdä esimerkiksi koronan tai fortunatan tai jonkin muun perinteisen pelin.

PUJOKSET ELI PLEISSIT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa tehdä erilaisia pujoksia ja tuntee niiden käytön.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja osaa tehdä erilaisia pujoksia eri käyttötarkoituksiin esim. köysien yhdistämiseen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja opettaa tarvittaessa luotsin tai jonkun muun opastuksella pujosten tekoa. Vartionjohtaja varaa riittävästi köyttä pujoksiin.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi opettaa tarvittaessa vartionjohtajalle pujosten teon ja auttaa tarvikkeiden varaamisessa. Luotsi osallistuu tarvittaessa aktiviteetin toteutukseen.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Metsä, Kaupunki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Kädentaidot, Solmut ja köytökset, Rakentelu, Luova ajattelu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Pujoksen tekeminen

Opetelkaa pujoksien perustekniikka. Apuna kannattaa käyttää malspiikkiä eli pujontapuikkoa.

Mikäli köyden kaikki säikeet kiertävät yhteen suuntaan (jolloin pleissatut köydet kiertyvät pleissatessa luonnollisesti vastakkaiseen suuntaan), pleissataan säikeitä täsmälleen vastakkaisessa kulmassa köyden säikeisiin nähden. Pleissattavia säikeitä ei pidä yrittää viedä suoraan köyden suuntaisesti, vaan pienessä kulmassa.

Mikäli köysi on esim. 4x2-säikeistä tai muuta parillista köyttä, jossa säikeet eivät kierry ympäri vaan ristikkäin, pleissataan säikeet niin, että samaan suuntaan kiertyneet säikeet pleissataan kiinni toisiinsa samaan suuntaan kiertyviin säikeisiin. Ts. jos neljästä tuplasäikeestä kaksi kiertyy vastapäivään ja kaksi myötäpäivään, pleissataan myötäpäivään kiertyvät kiinni köyden toisiin myötäpäivään kiertyviin ja vastapäivään kiertyvät vastapäivään kiertyviin.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Köysien yhdistäminen

Tarpoja opettelee yhdistämään kaksi köyttä toisiinsa lyhyt- ja pitkäpujoksen avulla.

-Lyhytputjos, jolla yhdistetään kaksi köyttä toisiinsa

-Pitkäpujoksen, joka toimii samalla tavalla kuin lyhyempi versionsa, mutta on ohuempi ja vaatii enemmän köyttä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Köyden päättely. Tarpoja opettelee päättämään köyden siististi. Sen voi tehdä esimerkiksi seuraavilla tavoilla: silmäpujoksen, jolla tehdään silmukka köyden päähän tai kruunupujoksen eli päätepujoksen, köyden avoimen pään päättely luonnollisesti. Tarpoja opettelee myös rihmauksen tekniikka.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Köysirengas.

Tarpoja tekee köysirengas. Köysirengas tehdään yhdestä pitkän köyden säikeestä. Yhdestä köydestä saa siis kolme köysirengasta. Tehkää tekniikkaa hyväksi käyttäen esimerkiksi pannunalunen tai jokin muu koriste-esine.

OMIEN VARUSTEIDEN HUOLTO

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa säätää oman rinkansa ja osaa pakata tavaransa eri pituisille retkille tai leireille. Tarpoja pitää huolta omista tavaroistaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja pakkaa itse omat varusteensa järjestyksessä ja osaa säätää rinkansa. Näitä voidaan harjoitella kololla tai retkellä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Aktiviteetti on järjestyksessä tehtävä ennen retkelle lähtöä. Vartionjohtaja varaa aikaa ennen retkelle lähtöä sen verran, että jokainen käy läpi pakkaamansa tavarat ja jokainen säätää rinkansa itse. Vartionjohtaja pyytää tarvittaessa luotsin apua aktiviteetin toteutukseen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi varmistaa, että vartionjohtajalla on riittävät tiedot ja taidot aktiviteetin toteutukseen ja suunnitteluun. Luotsi on vartionjohtajan apuna auttamassa rinkkojen säätämisessä.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti

PAIKKA: Kolo, Retki, Leiri, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Itsestä huolehtiminen, Erä- ja leiritaidot, Leiri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Rinkan pakkaaminen ja säätäminen.

Painopiste tähdätään lähelle selkää, painopistettä ylemmäksi noin

hartian korkeudelle. Se, mitä tarvitaan usein, pakataan helppoihin paikkoihin ja varavarusteet syvemmälle rinkaankin. Kun käärii kaiken putkiksi, ne voi laittaa vierekkäin ja niitä on tällöin helppo löytää. Mitään ei laiteta irrallena roikkumaan rinkan ulkopuolelle.

Rinkan säätäminen: Lantiovyö asetellaan oikealle kohdalle. Rinkka pyritään säätämään niin, että ilma kiertää selkäpuolella. Hartialevikkeet säädetään sopivalle leveydelle. Muuten rinka säädetään sen mukaan, mikä tuntuu hyvälle. Vartio harjoittelee kololla erilaisten rinkkojen säätämistä. Vartio kokeilee, miltä tuntuu kantaa viestikisassa huonosti pakattua ja säädettyä rinkkaa tai hyvin pakattua ja säädettyä rinkkaa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Varusteluettelo

Vartio suunnittelee retken varusteluettelon. Vartio miettii, mitä retkellä tarvitaan ja mitä ei. Vartio vertaa omia ideoitaan jo tehtyihin varusteluetteloihin. Retken jälkeen vartio tarkastelee uudelleen tekemäänsä varusteluetteloita. Oliko luettelossa jotain sellaista, jota ei olisi tarvittu? Oliko sellaista, jota olisi tarvittu?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartion varusteet

Tarpoja vastaa yhdessä parin kanssa vartion yhteisistä varusteista, kuten teltasta tai trangoista. Vartio tekee listan koko vartion yhteisistä retkellä tarvittavista varusteista ja jakaa listalta varusteet tarpojapariin kesken. Vartio selvittää lippukunnan käytäntöjä yhteisistä varusteista: mistä ne löytyy, kenelle lainaamisesta pitää ilmoittaa, miten varusteet tulee palauttaa jne.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Omat varusteet

Vartio tietää, miten makuupussi pakataan ja miten sitä kannattaa säilyttää. Vartio testaa eri materiaalien kuivatusta. Millainen materiaali kuivuu parhaiten leiriolosuhteissa? Vartio pystyttää tavaroiden kuivausta varten leirille kuivaustelton. Vartio selvittää millaiseen paikkaan kuivaustelton voi pystyttää ja kuinka lähellä muita telttoja se saa olla.

SOLMUT JA KÖYDET

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa perussolmut. Tarpoja oppii uusia solmuja.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja kertaa perussolmut. Tarpoja osaa seuraavat solmut: kahdeksikko ja umpisolmu, siansorkka, paalusolmu, meriissi-solmu ja jalussolmu. Tarpoja ymmärtää myös, että solmuilla on tietty käyttötarkoitus ja että ne kuuluvat suurempaan ryhmään samanlaisten solmujen kanssa, esimerkiksi pidekesolmuihin, sidontasolmuihin, kytkyihin, sorkkiin tai silmukoihin. Vartio opettelee uusia solmuja vanhoihin käyttötarkoituksiin.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja kertaa tai opettelee aktiviteetissa tarvittavat solmut itse. Vartionjohtaja suunnittelee sopivan harjoituksen yhdessä luotsin kanssa esimerkiksi retken tai leirin yhteyteen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi varmistaa, että vartionjohtajalla on riittävät tiedot ja taidot solmujen opettamiseen.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Retki, Kolo, Leiri, Ikäkausitapaaminen, Vene

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Solmut ja köydet, Kädentaidot, Retkeily, Erä- ja leiritaidot, Leiri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Solmutaulu

Tarpoja tekee itselleen solmutaulun, johon saa kiinnittää opitun solmun. Solmutaulua varten vartio tutkii solmukirjaa, josta jokainen tarpoja valitsee oman näyttävän solmun. Solmu tehdään, kiinnitetään ja nimetään solmutauluun. Vartio kertaa samalla jo opitut solmut. Solmutauluun laitetaan vain sellaisia solmuja, jotka tarpoja on oppinut.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Solmurata

Tarpojat kiertävät lyhyen, kolon nurkkiin sijoitetun rastiradan. Rasteilla on ongelmia ja tarvikkeet niiden ratkaisuun, esimerkiksi veneen köysi ja paalu, johon köysi pitää kiinnittää tai kaksi eripaksuista köyttä, jotka pitää liittää yhteen. Rasteilla voi olla myös malliratkaisut. Ratkaisut käydään läpi. Lopuksi voidaan käydä solmukisa, jossa mitataan aikaa solmujen tekemisessä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Erilaiset solmut

Tarpoja harjoittelee solmut seuraaviin tilanteisiin:

- pidäkesolmu (kahdeksikon tilalle isompi, esimerkiksi Ashley'n päätesolmu)
- kahden hyvin eripaksuisen köyden tai liinan kiinnittäminen (esimerkiksi sidoskytky)
- heittopaino (esimerkiksi heittoliinasolmu tai apinannyrkki)
- telttakepin kiinnitykseen helposti avattava vetosolmu
- telttakeppien yhteen köyttämiseen sopiva kytky (esimerkiksi aisakytky)
- köyden kiinnittäminen renkaaseen (esimerkiksi kalastajansorkka)
- kiinnityssolmu kytkyllä (esimerkiksi polvikytky, tukkikytky)
- kiinnityssolmu sorkalla (esimerkiksi sisäsorkka, ulkosorkka, vanttisolmu)

Erilaisilla solmuilla on erilaisia ominaisuuksia. Solmujen tekeminen kannattaa elävöittää mahdollisimman aidoiksi tilanteiksi: Ollaan ulkona ja kilpaillaan tukin vetämisessä. Köysi kiinnitetään tukkikytkyllä, joka kestää pitkittäisvetoa. Ankkurinrenkaaseen kiinnitetään köysi ja ankkuri heitetään veteen. Kytyn on kestettävä painoa ja vetoa märissä ja limaisissa olosuhteissa.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Köysi

Vartio purkaa köyttä ja erottaa toisistaan säikeet. Säie purkautuu langoiksi ja langankuidutkin voivat olla eroteltavissa. Onko köydellä sisällä kulkeva sydän, joka vahvistaa köyttä? Vartio vertailee luonnonkuiduista tehtyä köyttä tekokuituun ja arvioi vahvuutta. Luonnonkuituköydet ovat heikompia, mutta tilapäiseen leirirakenteluun yleensä kätevämpiä. Tekokuitu nailon venyy ja sopii siten ankkuri- tai hinausköydeksi. Polyesteri ei veny ja sitä käytetäänkin takilassa. Polypropeeniköysi on kevyt mutta heikko, siitä saa käteviä heittoliinoja. Vartio kisaa, kuka vyyhteää köyden nopeimmin. Miten vyyhdin saa kiinnitettyä reppuun? Hyvä vyyhti on sellainen, jonka saa avattua näppärästi käyttökuntoon.

MITTOJEN ARVIOINTI**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja osaa käyttää henkilökohtaisia mittojaan esimerkiksi leirirakentelussa. Tarpoja arvioi aikaa ja matkaa erilaisten harjoitteiden avulla.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tutustuu omiin henkilökohtaisiin mittoihinsa ja hyödyntää niitä. Tarpoja osaa arvioida matkaa. Hän hahmottaa, paljonko itse jaksaa kulkea jalan, polkupyörällä tai esimerkiksi hiihtäen. Tarpoja osaa arvioida ajankulua.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja varaa tarvittavan välineistön aktiviteetin toteuttamiseen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi tukee vartionjohtajaa aktiviteetin suunnittelussa.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti

PAIKKA: Kolo, Retki, Leiri, Ikäkausitapahtuma, Vene

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Itsestä huolehtiminen, Erä- ja leiritaidot, Arkielämän taidot, Kansalaistaidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Henkilökohtaiset mitat

Kun ihminen levittää kätensä suoraan sivuille, keskisormien kärkiväli on suunnilleen sama kuin hänen pituutensa. Tarpoja käyttää omaa mittaa telttapaikan valinnassa, puiden etäisyyksien mittaamisessa tai narunpätkien pituuden arvioinnissa. Keskisormen ja peukalon kärkiväli on vaaka. Tällä mitalla on hyvä arvioida esim. telttakiiloiksi sopivia keppejä. Oktaavi on levitetyn kämmenen peukalon ja pikkurillin kärkiväli. Harjoituksen voidaan mitata 100 metriä pitkä kävelypätkä, ja kävellä se monta kertaa tasaisilla askelilla. Joka kerta lasketaan askeleet (ei askelparia). Kun tuloksia on vähintään kuusi, otetaan niistä keskiarvo ja lasketaan tästä yhden askeleen pituus. Moni tarpoja kasvaa vielä pituutta. Mitat voi tarkastaa vaikka vuoden päästä uudelleen.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Aika

Vartiolaiset kirjoittavat lapulle oman arvionsa koulumatkastaan,

matkasta kololle tai jostain muusta usein kuljetusta matkasta. Vartio tarkistaa paikkakunnan kartasta matkat ja kisataan siitä, kuka arvioi lähimmäksi. Vartio arvioi kartasta, millaisen matkan jaksaa liikkua jalan tai polkupyörällä sekä arvioi retkellä kuljetun reitin pituutta.

Tarpojilta otetaan kokouksen tai retken alussa pois kellot. Aina välillä kysytään, paljonko johonkin meni aikaa. Lyhyitä pätkiä, kuten musiikkikappaleiden kestoja voidaan arvioida pienten kisojen avulla. Ruuan yhteydessä toinen voi arvioida aikaa (esim. ruoan kypsyyden perusteella) ja toinen tarkistaa kellosta. Lyhyitä harjoituksia: Tarpojalla on sekuntikello selän takana. Hän arvioi minuutin ja pysäyttää sitten kellonsa. Lähimmäksi osunut voittaa. Jos kelloja ei ole kaikille, sitokaa arvaajien silmät ja aloittakaa minuutin arviointi yhtä aikaa. Arvioijan tehtävä on esimerkiksi istua alas, kun luulee, että minuutti on täyttynyt. Ajanottaja tarkkailee, kenen arvio osuu lähimmäksi.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Korkeus ja paino

Vartio ottaa selvää miten puun korkeuden voi arvioida kepin avulla. Vartio harjoittelee painon arvioimista pullossa tai kanisterissa olevan vesimäärän avulla.

LIIKUNNAN ILO**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpojat kokevat liikunnan riemun.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat kokeilevat vartion mielenkiinnon mukaan jotakin uutta urheilulajia.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa selvää vartiionsa mielenkiinnon kohteista. Vaihtoehtoisesti uusi urheilulaji voi olla tulla myös yllätyksenä vartiolle, mutta silloin kannattaa neuvotella asiasta luotsin kanssa ja huomioida mm. vartion jäsenten mahdolliset liikerajoitukset. Myös mahdolliset kustannukset kannattaa ottaa selvälle ennen toteutusta.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa olemalla yhteydessä tarvittaessa paikallisiin urheiluseuroihin tai yhdistyksiin.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Kaupunki, Metsä, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Liikunta, Leikit, Itsestä huolehtiminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Uusi laji

Tarpoja kokeilee uutta urheilulajia, jota ei ole ennen kokeillut. Vartio voi harjoitella vaikka lumihangessa liikkumista suksilla tai lumikengillä sekä tarpoa hangessa ilman näitä. Vartio voi kokeilla myös hiihtoa, laskettelua, luistelua, lumikenkäilyä, napakelkan tekemistä tai curlingia. Voitte kokeilla myös ahkion vetämistä, jos se on mahdollista. Paikallisiin urheiluseuroihin voi olla yhteydessä ja kysyä voiko lajiin tulla tutustumaan esimerkiksi kiipeily, paini tai karate.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kuntopäiväkirja

Tarpoja pitää kuntopäiväkirjaa kuukauden ajan. Kuntopäiväkirjan avulla tarpoja huomaa kehitystä omassa fyysisessä kunnossaan. Koloillassa ensin tehdään jokaiselle kuntopäiväkirja. Kyseessä voi olla paperinen vihko, johon laittaa kaikki liikkumisensa ylös, tai sitten halutessaan tarpoja voi ottaa itsellensä esimerkiksi pienen puupalan, johon lyö naulan kiinni aina kun hän on tehnyt jonkin liikuntasuorituksen. Kuukauden päätyttyä jokainen tuo kuntopäiväkirjansa kololle mukaan, jossa voidaan yhdessä miettiä, missä on kehitytty ja missä on vielä kehittymisen varaa.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vesiliikunta

Vartio harrastaa jotakin vesiliikunnan muotoa leirillä, leikkien, kisailten tai tekemällä pienen retken. Vartio voi esimerkiksi uida, pelata vesipelejä, meloa tai soutaa.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Kuorman sitominen

Tarpoja harjoittelee kuorman sitomista pyörään ja ajaa kuormatulla pyörällä. Vartio voi tehdä myös pienen pyöräretken. Aktiviteetin yhteydessä voi harjoitella myös pyörän huoltoa. Pyörä on oiva väline liikkumiseen haikilla. Pyörän huoltoon kuuluvat ainakin seuraavat asiat: pyörän puhdistus hammasharjalla ja rätillä, ketjujen öljyäminen,

kaikkien laakerien öljyminen (etupyörä, takapyörä, keskiö), mutterien kiristys, jarrujen säätö, heijastimien ja turvalaitteiden tarkistusta. Kokeilkaa, miten saa sidottua tavaraa oman pyörän takatarakkaan narulla tai mustekaloilla.

SUHDE TOISEEN

Tarpoja auttaa ja pitää huolta toisista ihmisistä ja ymmärtää, että yhdessä tekemällä saa aikaan suurempaa. Hän arvostaa erilaisuutta ja ymmärtää, että on monenlaisia ihmisiä ja maailmankatsomuksia. Tarpoja osaa toimia erilaisten ihmisten kanssa ja asettua toisen asemaan. Hän osaa ilmaista tunteitaan ja mielipiteitään tilanteeseen sopivalla tavalla.

TALKOOT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja ymmärtää talkootyön merkityksen.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat osallistuvat johonkin talkootapahtumaan tai suunnittelevat ja toteuttavat sellaisen itse.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa tarpojat mukaan suunnittelemaan aktiviteettia ja sen toteutusta. Myös luotsi voi olla mukana suunnittelussa ja tarvittaessa aktiviteetin toteutuksessa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi on tarvittaessa yhteydessä kolmanteen osapuoleen aktiviteetin suunnitteluvaiheessa ja sopii tarvittaessa aikatauluista talkootyöhön liittyen.

AKTIVITEETIN KESTO: 2–3 tuntia

PAIKKA: Metsä, Kolo, Kaupunki, Vene, Muu

KASVATUSTAVOITE: Rehtiys, Järjestyntyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Partiokulttuuri, Yhteiskunta, Ympäristö, Päivän hyvä työ, Vaikuttaminen, Sosiaaliset taidot, Kansalaistaidot, Arkielämän taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Varainkeruu tai jäsenhankinta

Vartio osallistuu lippukunnan talkoisiin, siivoaa tienvarsia, myy adventtikalentereita, valmistaa tuotteita joulumyyjäisiin tai järjestää lippukunnalle jäsenhankintatempauksen.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kunnostustalkoot

Vartio osallistuu varaston, veneen tai kämpän kunnostustöihin.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Kolehti

Vartio osallistuu kolehdin keräämiseen kirkossa tai lipaskeräykseen nälkäpäivänä tms.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Palvelu

Vartio tekee vierailun vanhainkotiin ja ilahduttakaa vanhuksia ulkoiluttamalla heitä tai käy lukemassa heille sanomalehtiä tai kirjoja. Vanhainkodit ottavat mielellään ulkoiluttajia vanhuksille. Sopikaa ennen vanhainkotiin menoa tulostanne ja kysykää hoitajien ja asukkaiden mielipidettä, mitä he toivoisivat tarpojien tekevän vanhainkodilla.

SUHDE YHTEISKUNTAAN

Tarpoja osaa toimia ryhmässä. Häntä kiinnostaa yhteisten asioiden hoitaminen. Tarpojan huomaa epäkohdat ja tarttuu niihin asioiden korjaamiseksi. Tarpoja osaa ottaa kantaa itseään koskeviin asioihin ja perustella kantansa. Hän mieltää olevansa osa ihmiskuntaa ja tuntee globaalia vastuuta.

LIPUTUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja oppii Suomen lipun käytön.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja kertaa lipunnostoon liittyvät tervehdykset ja osaa taitella Suomen lipun.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja hankkii aktiviteetissa vaadittavat tarvikkeet. Vartionjohtaja huolehtia Suomen lipun asiallisesta käsittelystä aktiviteetin toteutuksen aikana.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi varmistaa, että vartionjohtaja osaa nostaa lipun ja opettaa tarvittaessa lipunnostoon liittyvät tervehdykset ja lipun taittelun.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti

PAIKKA: Kolo, Leiri, Muu, Vene

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Arkielämän taidot, Tapakulttuuri, Symboliikka, Partiokulttuuri,

TOTEUTUSVINKKI 1:

Suomen lippu

Tarpoja kertaa lipunnostoon liittyvät tervehdykset ja oppii, mitä eroja lippukunnan ja Suomen lipun käytössä on. Lisäksi vartio opettelee lipputangon ja lipun oikeat mittasuhteet. Tarpojat harjoittelevat lipunnostoa erilaisissa tilanteissa. Tarpojat kertaavat lipunnostoon liittyvät tervehdykset ja komennot. Voititte myös opetella lippulaulun ja partiomarssin, jos vartio ei sitä vielä osaa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Lippukunnan lippu

Tarpoja tietää kuka on suunnitellut lippukunnan oman lipun ja tuntee lippukuntansa lipun synnyin. Tarpoja tietää, millaisiin tapahtumiin lippukuntalippu otetaan mukaan. Vartion kanssa voi tutustua esimerkiksi partioparaatin lippujen järjestyksiin.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Kansainväliset partioliput

Tarpoja tunnistaa WOSM:n ja WAGGGS:n liput ja tietää, mitä liput symboloivat.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Lippujen heraldiikka

Vartio tutustuu erilaisten lippujen heraldiikkaan. Vartio etsii heraldisia sääntöjä eri lippukuntien lipuista. Vartio voi tehdä retken partiomuseoon, jossa on esillä lippukuntien lippuja tai kutsua parti heraldikon vierailulle vartion koloiltaan.

PARTIOTAITOKISAT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpojat osallistuvat partiotaitokisoihin

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat osaavat valmistautua partiotaitokisoihin ja osallistuvat niihin. Tarpojat käyvät tehtävät kisan jälkeen läpi luotsin tai vartionjohtajan kanssa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja etsii luotsin avustuksella sopivan partiotaitokisan tarpojille. Vartionjohtaja huolehtii luotsin kanssa kisailmoittautumisesta ja käy tarpojen kanssa läpi partiotaitokisojen säännöt.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi kannustaa vartiota osallistumaan partiotaitokisoihin ja auttaa vartionjohtajaa löytämään sopivan partiotaitokisan tarpojille. Luotsi miettii yhdessä vartionjohtajan kanssa mahdollisia kustannuksia ja selvittää tarvittaessa lippukunnan käytännön osallistumismaksujen osalta. Luotsi auttaa vartionjohtajaa tiedottamaan tarpojen vanhempia kisoihin osallistumisesta ja varmistaa, että vartionjohtajalla on riittävät tiedot kilpailujen säännöistä ja kilpailuihin valmistautumisesta. Luotsi auttaa tarvittaessa varusteiden hankinnassa.

AKTIVITEETIN KESTO: Monta kokousta

PAIKKA: Kaupunki, Metsä, Kolo, Muu, Retki, Leiri

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, Rehtiys

TAITOALUE: Kisat, Luova ajattelu, Kädentaidot, Työkalut, Solmut ja köytökset, Erä- ja leiritaidot, Itsestä huolehtiminen, Ensiapu, Retkeily

TOTEUTUSVINKKI 1:

Partiotaitokisat

Vartio osallistuu oman lippukunnan partiotaitokisoihin. Vartio ottaa selvää etukäteen lähetettävästä tehtäväluettelosta ja varustelistasta ja miettii mitä tehtävistä voisi etukäteen päätellä. Vartio harjoittelee kisoja varten erilaisia tekniikoita tehtäväluettelon perusteella.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Talvikisat

Vartio osallistuu talvella järjestettäviin partiotaitokilpailuihin. Talvikisoihin lähdettäessä kannattaa erityistä huomiota kiinnittää varusteisiin. Pystyykö esimerkiksi paksut rukkaset kädessä tekemään jotain oikein pientä näpertelyä vaativaa työtä? Millaisissa vaatteissa on hyvä liikkua reitillä?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Omat kisat

Vartio järjestää omalle lippukunnalle leikkimieliset partiotaitokisat. Kisat voi järjestää retken tai leirin yhteyteen. Vartio miettii etukäteen, millaisia tehtäviä kisoissa on ja miten ne arvostellaan. Kisat voidaan järjestää myös partiolaisten vanhemmille.

RETKEN JÄRJESTÄMINEN

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa järjestää retken vartiensa kanssa ja tietää, mitä asioita retken järjestämiseen kuuluu.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat osallistuvat retken järjestämiseen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa ja huolehtii luotsin kanssa retken turvallisuudesta.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi huolehtii retken turvallisuudesta yhdessä vartionjohtajan kanssa ja auttaa vartionjohtajaa retken suunnittelussa.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Kaupunki, Metsä, Muu

KASVATUSTAVOITE: Rehtiys, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Luontosuhde

TAITOALUE: Itsestä huolehtiminen, Luova ajattelu, Metsä, Retkeily

TOTEUTUSVINKKI 1:

Ideointi, valmistelu

Tarpojat ideoivat vartion omaa retkeä ja valitsevat retkelle teeman ja sisällön. Vartio tekee retkelle aikataulun ja varusteluettelon.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Päiväretki

Vartio suunnittelee ja toteuttaa vartion oman päiväretken. Retki voidaan toteuttaa esimerkiksi koloillan aikana läheiselle laavulle.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Yöretki

Tarpojat ideoivat vartion omaa retkeä ja valitsevat retkelle teeman ja sisällön. Vartio tekee retkelle aikataulun ja varusteluettelon.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Purku

Tarpojat osallistuvat retken purkuun. Retken jälkeen varusteet huolletaan, majoitteet laitetaan kuivumaan, roskat kierrätetään ja ylimääräiset ruuat sijoitetaan lippukunnan käytännön mukaisesti. Käykää vartion kanssa myös läpi retken kohokohdat. Miettikää mikä meni hyvin, missä onnistuttiin ja mitä oltaisiin voitu tehdä toisin. Mitä retkellä opittiin?

PERUSVIESTINTÄ MAASTOSSA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa maastossa tapahtuvan viestinnän alkeet.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja opettelee erilaisia viestintätapoja maastossa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi on vartionjohtajan tukena suunnittelussa ja toteutuksessa ja varmistaa, että vartionjohtajalla on aktiviteetin toteuttamiseen riittävät tiedot ja taidot. Luotsi auttaa tarvittaessa käytännön järjestelyissä.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Metsä, Kolo, Leiri, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Retkeily, Suunnistus

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio kasaan

Vartio opettelee maastossa viestimistä eli sitä, miten vartionjohtaja saa vartiensa kasaan, kuinka lopetetaan leikki tai kutsutaan leiri lipunlaskuun. Tarpojat harjoittelevat viestimistä esimerkiksi pillin avulla tai lippukunnan perinteisellä tavalla.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Merkinanto

Vartio kokeilee erilaisia merkinantotapoja, esimerkiksi pilli- ja rumpumerkkejä, käsimerkkejä ja lippumerkkejä. Vartio myös pohtii, missä eri tilanteissa erilaisia tapoja käytetään. Esimerkiksi lippumerkkejä käytetään veneessä mutta pilliä maastossa.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Erilaiset viestimet

Vartio selvittää onko retkimaastossa matkapuhelinverkon katvetta. Vartio myös kokeilee PMR-, VHF-68-, tai PR-27-puhelinta. Tarpojat harjoittelevat lyhyttä ja ytimekästä viestintää. He myös käyttävät näitä välineitä leikissä tai tapahtumassa. Vartionjohtaja ja luotsi huolehtivat, että tarvittavat lisenssit ovat kunnossa.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Hätämerkit

Vartio opettelee kansainvälisiä hätämerkkejä vesillä ja maastossa. Vartio tietää hätämerkkien käytön.

LAULUT, HUUDOT JA TARINAT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee partioperinteet ja tarinat.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat tutustuvat perinteiseen partiotarinaan. Tarpojat tuntevat erilaisia partiotapoja kuten huudot ja laulut.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin yhdessä vartion kanssa. Vartionjohtaja opettelee tarvittaessa ensin itse lauluja, huutoja ja tarinoita.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa aktiviteetin suunnittelussa. Luotsi kannustaa vartionjohtajaa suunnittelemaan yhdessä tarpojen kanssa sopivan toteutustavan.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti

PAIKKA: Retki, Leiri, Vene

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Partiokulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Partiotarina

Tutustukaa johonkin perinteiseen partiotarinaan, kuten Pyhä Yrjö tms. Iltanuotiolla tai lippukunnan juhlassa vartio voi esittää Pyhän Yrjön tarinan tai tehdä ihan uuden version nykypäivään. Vartio harjoittelee esityksen koloilloissa.

Tarpoja harjoittelee tarinan kerrontaa. Jokainen tarpoja harjoittelee kertomaan lyhyen sadun tai tarinan omin sanoin esimerkiksi muistisanalistan avulla. Tarinat kerrotaan omalle vartiolle tai seikkailijoille.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Huudot

Vartio opettelee erilaisia huutoja erilaisiin tilanteisiin sopiviksi. Tarpoja opettelee vetämään huutoja muille. Vartio voi keksiä omia huutoja erilaisiin tilanteisiin.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Lauluperinteet

Vartio opettelee laulamaan perinteisiä partiolauluja omalla kielellä ja vierailu kielillä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Omat perinteet

Vartio luo omia uusia perinteitä. Vartio suunnittelee vartiolle oman huudon tai laulun, jonka se laulaa jokaisen koloillan päätteeksi. Mitä vaaditaan, että jonkin asian voidaan sanoa olevan perinne?

LIPPUKUNNAN PERINTEINEN TAPAHTUMA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpojat ymmärtävät perinteiden merkityksen lippukunnan toiminnassa ja osallistuvat lippukunnan perinteisiin.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat osallistuvat lippukunnan perinteisiin tapahtumiin. Tarpojat osallistuvat tapahtuman tekemiseen.

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja on luotsin avustuksella yhteydessä tapahtuman järjestäjään. Vartionjohtaja suunnittelee yhdessä luotsin ja tapahtumasta vastaavan henkilön kanssa miten tarpojat voisivat osallistua tapahtuman tekemiseen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi tarvittaessa on yhteydessä tapahtumasta vastaavaan tahoon ja suunnittelee yhdessä vartionjohtajan ja tapahtuman järjestäjän kanssa, miten tarpojat voisivat osallistua tapahtumaan. Luotsi pitää huolen siitä, että tarpojat ja vartionjohtaja selviytyvät heille annetusta tehtävästä.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Muu, kaupunki, kolo, leiri, retki

TAITOALUE: Partiokulttuuri, Yhteiskunta, Päivän hyvä työ

TOTEUTUSVINKKI 1:

Juhlat

Tarpojat osallistuvat lippukunnan itsenäisyys- tai yrjöpäiväjuhlaan. Tarpojat osallistuvat juhlan tekemiseen, esimerkiksi toimimalla lipunkantajina.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Lippukunnan leiri

Tarpoja osallistuu joko syysleirille, kesäleirille, vaellukselle tai talvileirille.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Tarpojaikäkauden oma perinteinen tapahtuma

Tarpojavartio osallistuu oman ikä kautensa johonkin perinteiseen tapahtumaan. Jos lippukunnassa ei ole tarpojaikäkauden omia perinteisiä tapahtumia, voi vartio luoda uuden perinteen.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Joulujuhla

Tarpoja osallistuu lippukunnan joulujuhlaan ja sen järjestämiseen esim. koristelemalla juhlapaikan, valmistelemalla esityksen, tervehtimällä vieraita ovelta tai tarjoilemalla puuroa..

SUHDE YMPÄRISTÖÖN

Tarpoja osaa liikkua ja toimia erilaisissa toimintaympäristöissä. Hän kunnioittaa ja tuntee luontoa. Tarpoja kokee olevansa osa luontoa ja viihtyy siellä. Hän ymmärtää, miten oma toiminta vaikuttaa ympäristöön, ja haluaa toimia sen puolesta. Tarpoja noudattaa kestävän kehityksen periaatetta.

MAASTOLEIKKI

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa hyödyntää metsän tuomia harrastusmahdollisuuksia. Tarpoja kokee elämyksiä ja seikkailuja ja haastaa itsensä ja ryhmänsä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat osallistuvat metsässä maastoleikkiin. Leikkejä voivat olla erilaiset pelit vartion mielenkiinto huomioon ottaen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee maastoleikin yhdessä luotsin tai tarpojavartion kanssa. Vartionjohtaja huolehtii, että vartio noudattaa yhteisiä pelisääntöjä ja kannustaa heikompi vartion jäseniä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi huolehtii turvallisuudesta ja auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa tehtävän toteutuksessa.

AKTIVITEETIN KESTO: 1-2 tuntia

PAIKKA: Retki, Iikäkausitapahtuma, Leiri, Metsä

KASVATUSTAVOITE: Rehtiys, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, Luontosuhde, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Rretkeily, Leikit, Metsä, Luova ajattelu, Liikunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Maastoleikki

Tarpojat osallistuvat maastoleikkiin. Maastoleikin olisi hyvä olla sellainen, jossa tarpoja kokee seikkailua ja elämyksiä sekä haastaa itsensä ja ryhmänsä. Vartio voi tehdä retken seinäkiipeilyyn, köysiradalle tai vaikka maastopyöräilyradalle. Leikissä tarpoja haastaa itsensä ja kaverinsa fyysisesti ja henkisesti. Oman radan voi suunnitella niin, että maastoradalla on jokin juoni.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Maastopeli

Vartio pelaa yhdessä jotakin maastopeliä esimerkiksi sählyä niin, että käytätte mailoina tiskiharjoja. Vartio suunnittelee pelikentän metsään vaihtelevaan maastoon. Vartio voi haastaa peliin vaikka lippukunnan johtajiston tai hallituksen.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Tarkkuuslaji

Vartio pelaa jotakin tarkkuuslajia. Vartio voi järjestää leikkimieliset tarkkuuslajiolympialaiset, joissa on lajeina esimerkiksi tikanheitto, hevosenkengän heitto, kananmunan kuljettaminen vaihtelevassa maastossa lusikan avulla ym. Voitte myös rakentaa metsään oman frisbeegolf radan.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vanginvartija

Tätä peliä voidaan pelata vain pimeässä. Paikaksi valitaan jokin, missä on hyviä piiloutumispaikkoja ja yksi keskeinen korkeampi alue.

Yksi valitaan vartijaksi. Hänelle annetaan taskulamppu ja hän asettuu seisomaan korkeammalle alueelle. Hän laskee ääneen hitaasti kahteenkymmeneen pitäen silmät kiinni ja valon poissa päältä. Muut pelaajat eli vangit juoksevat sillä aikaa maastoon piiloon. Kun vartija on laskenut, aukaisee hän silmänsä ja laittaa taskulampun valon päälle. Vartijan tehtävänä on etsiä vangit maastosta. Vartija ei saa poistua tukikohdastaan. Kun hän löytää jonkun vangin, tulee hänen osoittaa vankia valolla ja kertoa hänen nimensä. Kun vanki on tunnistettu, tulee hänen poistua piilostaan vartijan luokse. Vankien tehtävänä on päästä mahdollisimman lähelle vartijaa ja pelästyttää hänet. Se vangeista, kuka onnistuu ensimmäisenä pelästyttämään vartijan, voittaa koko pelin. Jos kuitenkin vartija onnistuu löytämään kaikki piilossa olevat vangit ennen kuin joku pelästyttää tämän, voittaa vartija puolestaan pelin.

KIERRÄTYS JA JÄTTEET

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja huomaa minkälaisia jätettä leirillä tai retkellä syntyy, oppii arvioimaan sen määrää sekä selvittää, miten jätteet saa kierrätykseen omassa kunnassa tai kaupungissa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Vartio lajittelee leirillä tai retkellä syntyneet jätteet, kantaa jätteet pois maastosta ja hoitaa ne kierrätykseen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ohjeistaa vartion jäsenet heti retken tai leirin alussa kierrätykseen. Vartionjohtaja voi jakaa vastuuta tarpojille eri jätteistä: yksi voi esimerkiksi hoitaa paperijätteet ja toinen kaatopaikkajätteet. Jätevastaavat voivat raportoida toisille tapahtuman lopuksi, kuinka paljon jätettä syntyi ja mitä sille nyt tapahtuu. Näin voidaan vertailla eri jätteiden määrää ja pohtia, miten jätettä voisi vähentää.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa olemalla yhteydessä paikkoihin, joihin vartio haluaa tutustua kuten jätevedenpuhdistamoon. Luotsi auttaa vartionjohtajaa suunnittelemaan ja toteuttamaan aktiviteetin. Luotsi varmistaa, että vartionjohtajalla on riittävät tiedot jätehuollosta ja kierrätyksestä.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Leiri, Retki, Ikäkausitapahtuma, Metsä

KASVATUSTAVOITE: Vastuu elinympäristöstä, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Rehtiys, Elämänhallinta

TAITOALUE: Luonnonsuojelu, Ympäristö, Kansalaistaidot, Erä- ja leiritaidot, Rakentelu, Vaikuttaminen, Retkeily, Kädentaidot, Arkielämän taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Kierrätyspiste

Vartio rakentaa leirillä tai retkellä asianmukaisen kierrätyspisteen erilaiselle jätteille. Leirin jälkeen vartio huolehtii jätteiden viemisestä asianmukaisiin jättepisteisiin. Jättepisteelle voi rakentaa ristikkötyöksiä apuna käyttäen roskatelineitä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio vieraillee oman paikkakuntansa jäteasemalla

Vartio selvittää yhdessä luotsin ja vartionjohtajan avustuksella, missä sijaitsee lähin jäteasema. Onko paikkakunnalla omaa jäteasemaa? Vartio selvittää mihin erilaisia jätteitä voi pakkakunnalla viedä esim. televisio, kännykkä, jäteöljy, auton akku, vanha sänky yms. Vartio vieraillee esimerkiksi oman paikkakunnan jäteasemalla ja selvittää jätteiden polun kotoa jäteasemalle. Mitä jätteille tapahtuu jäteasemalla? Miten jäteasemalla lajitellaan heille saapuvat jätteet?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Astianpesukone

Vartio huolehtii tiski- ja pesuvesistä leirillä. Vartio rakentaa yksinkertaisen likavedensuodattimen. Vartio kokeilee erilaisia astioiden pesumenetelmiä, kuten perinteistä tiskiharjaa, pulloharjaa, havunoksia tai lunta huomioiden eri astioiden kestävyys. Myös eri pesuaineiden soveltuvuutta kannattaa kokeilla.

Tiskivesistä tulee aina siivilöidä kiinteä aines pois. Siivilöity jätevesi voidaan kaataa maahan paikkaan, jonne on kaivettu jätevesikuoppa. Vesiä ei saa kaataa maahan vesistöjen läheisyydessä tai pohjavesialueilla. Leirillä syntyvä jäte kannattaa lajitella asianmukaisesti ja toimittaa leirin aikana tai viimeistään sen päätyttyä asianmukaisiin keräyspisteisiin.

TÄHTITAIVAS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tutustuu tähtitaivaaseen ja sen kahteen tärkeään kohteeseen.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tarkkailee tähtitaivasta erilaisista näkökulmista.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Tämä aktiviteetti vaatii hyvän selkeän sään. Pilvisellä säällä tähtiä ei näy ulkona, joten kannattaa varata varalle jonkin toinen aktiviteetti, mikäli haluaa mennä ihastelemaan tähtiä ulkosalle. Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen tarvittaessa yhdessä luotsin kanssa. Vartionjohtaja tutustuu tähtitaivaaseen erilaisten lähteiden avulla.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa tarvittaessa aktiviteetin suunnittelussa ja toteutuksessa.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Metsä, Kaupunki, Retki, Leiri, Kolo

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde

TAITOALUE: Ympäristö, Retkeily, Kansalaistaidot, Luonnontuntemus, Metsä, Ympäristö, Suunnistus

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tähtikuviot

Vartio etsii taivaalta erilaisia tähtikuvioita ja keksii niistä tarinan. Vartio tutkii tähtikuvioiden nimiä ja paikkoja ja keksii tarinan siitä, miksi kuviot ovat siellä, missä ne ovat.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Tähtikartta

Tarpoja tunnistaa taivaalta Otavan ja Pohjantähden ja löytää pohjoisen tähtien avulla. Tarpoja opettelee tunnistamaan taivaalta uusia tähtikuvioita.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Tähtiä katsomaan

Vartio tekee yöllä retken tähtiä katsomaan ja yrittää löytää taivaalta uusia tähtikuvioita. Näitä voivat olla esimerkiksi Kassiopeia, Pieni karhu, Pohjankruunu, Orion, Seulaset, Skorpioni, Väinämöisen viikate ja Joutsen. Taivaalta voi yrittää nähdä myös Linnunradan. Paikka tähtien etsimiseen kannattaa olla sellainen, jossa ei ole katuvaloja lähellä. Pimeä metsäaukio on hyvä paikka. Talvella pakkasten aikaan on usein kirkasta, ja tähdet näkyvät. Aktiviteetin toteutus vaatii hyvää ajoitusta säiden suhteen. Vartio voi lisäksi laskea, montako satelliittia nähdään vaikkapa 5 minuutin aikana. Tai mennä satelliitin bongauskisaa, jossa kisailaan, kuka huomaa ensimmäisenä seuraavan satelliitin?

TOTEUTUSVINKKI 4:

Kaukoputki

Vartio tutustuu lähemmin tähtiin esimerkiksi kaukoputken avulla. Vartio voi tehdä tutustumisretken myös tähtitorniin tai rakentaa tähtikellon. Vinkkejä tähtiin tutustumiseen: Laskekaa paljaalla silmällä Seulasten tähdet ja tarkastakaa tulos kaukoputkella. Voitte tutkilla muitakin tähtiä, esimerkiksi Otavan Mizaria. Entä pystyttekö seuraamaan satelliittia kaukoputkella?

LEIRIMAJAKKA

TAVOITE: Tarpoja osaa suunnitella omaa toimintaansa ohjatusti. Hän osaa kantaa vastuuta ja hoitaa hänelle annetut tehtävät. Tarpoja osaa käyttää tarpon aikana oppimaan partiotaitoja metsäleirillä. Tarpoja osaa kulkea maastossa. Tarpoja osaa valmistautua leirille ja retkelle.

KUVAUS: Majakka on tarpon lopussa tehtävä loppuhuipennus. Majakan suunnittelu aloitetaan jo tarpon suuntausvaiheessa. Suunniteltu majakka ohjaa tarpon tavoitteisiin ja auttaa valitsemaan aktiviteettien toteutuksia. Jokaisessa majakassa määritellään pelisäännöt, jaetaan tehtävät ja vastuut. Lopuksi luotsi käy palautekeskustelun yhdessä koko vartion kanssa majakasta ja tehdystä tarpostä. Vartio voi valita valmiista majakkavinkeistä mieleisensä tai tehdä ihan oman suunnitelman majakan toteuttamisesta.

➤ Vartio valitsee yhden valmiista majakkavaihtoehdoista tai suunnittelee ja toteuttaa täysin omalaisensa majakan. Majakan tavoitteet asetetaan riittävän haastaviksi yhdessä luotsin kanssa.

LEIRIN RUOKA

MAJAKAN TAVOITE:

Tarpoja osaa suunnitella omaa toimintaansa ohjatusti. Hän osaa kantaa vastuuta ja hoitaa hänelle annetut tehtävät. Hän osaa suunnitella ja valmistaa leirillä tarjoiltavan ruuan sekä hoitaa ruuanlaiton jälkiyöt kuten tiskauksen leiriolosuhteissa. Tarpoja osaa toimia ruuanlaitossa hygieenisesti.

MAJAKAN KUVAUS: Leirin aikana tarpojavartio voi esimerkiksi vastata leirin yhdestä ruokailusta sisältäen ruuanvalmistuksen ja ruokailun loppuyöt. Vastuutehtävät on jaettu niin että tarpoja ei ole vastuutehtävissä koko leiriaikaa vaan vain osan ajasta, jolloin hänellä on mahdollisuus osallistua leiriin leiriläisenäkin. Tarpojavartio on osaltaan mukana suunnittelemassa leiriä ja osallistuu vähintään yhteen leiriä koskevaan suunnittelukokoukseen. Lisäksi olisi ideaalista, jos vastuutehtävä sisältäisi suunnittelua tarpojavartiosta eli kaikkea ei olisi valmiiksi tehty. Suunnittelua vaativia tehtäviä leirillä voi olla esimerkiksi se, että tarpojavartio vastaa yhdestä kokonaisesta leirin ruuasta. Vartio mieltii, mitä ruokaa leirillä voisi tarjota ja valmistaa sen leiriolosuhteissa.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen.

LUOTSIN OHJE: Luotsi on ennen leirin suunnittelua yhteydessä leirin johtajistoon ja sopii heidän kanssaan tarpojavartion osallistumisesta vastuutehtäviin. Luotsi varmistaa, että tarpojavartiolle annettu vastuutehtävä leirin aikana on sellainen, että se sopii leirimajakkan henkeen ja että se on sopivan kokoinen tarpojavartiolle. Luotsi varmistaa myös, että tarpojavartiolla on vastuutehtävissä mahdollisuus aikuiseen tukeen. Luotsi vie tarvittaessa tarpojavartion mielteitä ja esityksiä majakkaan ja vastuutehtävään liittyen leirin johtajistolle tai lippukunnanjohtajistolle. Luotsi hyväksyy tarpojavartion suunnitelman toteutusta varten yhdessä vartionjohtajan kanssa ja vie sen eteenpäin. Luotsi on mukana koko toteutuksen ajan ja auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa ja tarpoja majakan toteutuksessa. Hän kannustaa tarpoja heidän tehtävissään. Luotsi tekee omia havaintojaan arviointia varten tarpojavartion suoriutumisesta. Vartion kanssa keskustellaan luotsin johdolla toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Arvioinnissa mietitään, mitä kuluneen tarpon ja majakan aikana vartio on oppinut. Millaisia haasteita vartio on majakan ja tarpon aikana kohdannut? Millaisia tunteita aktiviteetit ja tehty majakka herättivät tarpojissa? Mitä asioita jäätään kaipaamaan? Mitä tehtäisiin toisin? Luotsi kertoo tarpojavartiolle rehellisesti oman mielipiteensä tehdystä majakasta ja tarpostä rakentavasti. Luotsin olisi hyvä muistaa, että palaute on tarpojille ainutkertainen oppimistilanne.

Luotsi käy vartionjohtajan kanssa henkilökohtaisen koko tarpoon liittyvän palautekeskustelun majakan jälkeen. Luotsin on hyvä myös ennalta miettiä mahdollisia kehittämissuhteita vartionjohtajalle. Samalla luotsi sopii vartionjohtajan kanssa ajankohdan seuraavan tarpon suunnittelemiseen.

VARTIONJOHTAJAN OHJE: Vartionjohtaja osallistuu tarpojavartion kanssa leiriä koskevaan kokoukseen. Hän kannustaa tarpoja vastuun ottamiseen ja auttaa vartiota suunnittelussa. Tarvittaessa vartionjohtaja etsii yhdessä tarpojen ja luotsin kanssa materiaaleja toteutusta varten. Hän seuraa tarpojen tunnelmia tarpon ja leirin aikana ja vie tarvittaessa tarpojavartion mielteitä ja esityksiä majakkaan ja

vastuutehtävään liittyen luotsille. Vartionjohtaja hyväksyy yhdessä luotsin kanssa tarpojavartion tekemän suunnitelman toteutusta varten. Vartionjohtaja auttaa tarpojavartiota toteuttamaan suunniteltua vastuuluettaan. Vartionjohtaja tukee ja kannustaa tarpoja toteutuksen aikana. Vartionjohtaja keskustelee luotsin kanssa toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Majakan jälkeen voi olla luontevaa katsoa jo luotsin kanssa tulevaa tarppoa ja tehdä alustavia suunnitelmia.

VALMISTAUTUMINEN: Majakan valmistelu aloitetaan jo suuntausvaiheessa, jolloin on jo hyvä ottaa yhteyttä leirin johtajistoon, mikäli se on tiedossa. Leirin johtajiston kanssa sovitaan vastuutehtävät, jonka tarpojavartio suunnittelee ja toteuttaa aikuisen tuella. Tarpojavartio osallistuu vähintään yhteen leiriä koskevaan kokoukseen yhdessä leirin johtajiston kanssa. Tarpojavartio tekee suunnitelman heille annetusta vastuutehtävästä ja hyväksyttää sen luotsilla, vartionjohtajalla ja leirin johtajistolla. Valmistautumisessa kannattaa käyttää aikaa materiaalien hankintaan. Tarpojavartio mieltii leirille sopivan ruuan. Vartio etsii reseptin ruualle ja laskee luotsin tuella, kuinka paljon leirillä pitää kyseistä ruokaa tehdä. Tarpojat voivat vaikka jo suunnitteluvaiheessa valmistaa pienen koeannoksen. Tarpojat kertaavat ennen leiriä käsihygienian ruuanvalmistuksessa sekä ruuan oikean säilyttämisen. Vartio selvittää mahdollisuuksien mukaan jo suunnitteluvaiheessa selville mahdolliset erityisruokavaliot ja huomioi myös ne ruoan ja sen valmistuksen suunnittelussa.

TOTEUTUS: Tarpojavartio toteuttaa heille annetun vastuutehtävän leirillä ennalta tehdyn suunnitelman mukaisesti. Toteutuksessa kannattaa vielä varmistaa mahdollisten erityisruokavalioiden ruuankäsittely. Samalla leikkuulaudalla tai veitsellä ei välttämättä voi valmistaa allergiaruokia. Vartio kiinnittää erityistä huomiota käsihygieniaan. Ruokailun jälkeen tarpojavartio hoitaa keittiövälineiden tiskauksen ja paikalleen asettamisen.

ARVIointi: Kun majakka on päättynyt, vartio käy luotsin johdolla palautekeskustelun majakasta. Samalla keskustellaan kuluneesta tarpostä koko vartion kanssa. Arviointiin on hyvä varata aikaa ja mieltii sopiva rauhallinen paikka. Arviointikeskustelu voi olla esimerkiksi kauden päätösnuotiolla. Arvioinnin on tarkoitus pysäyttää tarpoja pohtimaan omaa osaamistaan ja omaa kehittymistään.

RAKENTELU

MAJAKAN TAVOITE:

Tarpoja osaa suunnitella ja toteuttaa turvallisia leirirakennelmia. Tarpoja osaa luoda aikataulun omalle toiminnalleen ja suunnitella ajankäyttöä. Tarpoja osaa kantaa vastuuta.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpojavartio vastaa leirillä jonkin yleishyödyllisen koko leiriä hyödyttävän rakennelman, esimerkiksi tiskipöydän, astioiden kuivaustelineen tai vedenottolaiturin, rakentamisesta tai pystyttämisestä. Tarpojavartio suunnittelee ennen leiriä rakennelmat ja hyväksyttää suunnitelmat vartionjohtajalla ja luotsilla. Leirillä tehtävän majakan suunnittelu ja toteutus edellyttää, että tarpojavartio tekee yhteistyötä leirin johtajiston kanssa. Tarpojavartio saa leirin johtajistolta rakentelua varten budjetin, jonka puitteissa rakennelmat pitää suunnitella. Suunnitteluvaiheessa on tarpojavartion hyvä

kerrata rakentelussa tarvittavat solmut ja köytökset ennen leiriä. Rakenteluvinkkejä saa esimerkiksi Reppu-kirjasta.

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

LUOTSIN OHJE: Luotsi on tarvittaessa yhteydessä majakkaan liittyvästä vastuutehtävästä leirin johtajistoon tai lippukunnanjohtajistoon. Hän välittää heiltä saadun ohjeistuksen tarpojille. Luotsi hyväksyy yhdessä leirinjohtajiston kanssa vartion suunnitelmat leirirakennelmista. Luotsi vastaa siitä, että myös turvallisuus tulee huomioiduksi suunnitelmissa.

Vastaa rakennelmien turvallisuudesta. On yhteydessä leirin aikana leirinjohtajistoon projektin etenemisestä. Auttaa tarvittaessa tarpojavartiota leirirakennelmien teossa. Osallistuu toteutukseen niin, että voi tehdä huomiota majakkaan liittyen.

Vartion kanssa keskustellaan luotsin johdolla toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Arvioinnissa Mietitään, mitä kuluneen tarpon ja majakan aikana vartio on oppinut? Millaisia haasteita vartio on majakan ja tarpon aikana kohdannut. Millaisia tunteita aktiviteetit ja tehty majakka herätti tarpojissa. Mitä asioita jäätin kaipaamaan. Mitä tehtäisiin toisin. Luotsi kertoo tarpojavartiolle rehellisesti oman mielipiteensä tehdystä majakasta ja tarpostä rakentavasti. Luotsin olisi hyvä muistaa, että palaute on tarpojille ainutkertainen oppimistilanne.

Luotsi käy vartionjohtajan kanssa henkilökohtaisen koko tarpoon liittyvän palautekeskustelun majakan jälkeen. Luotsin on hyvä myös ennalta miettiä mahdollisia kehittämisehdotuksia vartionjohtajalle. Samalla luotsi sopii vartionjohtajan kanssa ajankohdan seuraavan tarpon suunnittelemiseen.

VARTIONJOHTAJAN OHJE: Vartionjohtaja on yhteydessä luotsiin suunnitelmien etenemisestä. Hän hyväksyy luotsin ja leirin johtajiston kanssa tarpojen suunnitelmat leirirakennelmista. Auttaa tarpojavartiota suunnitelmien toteuttamisessa. Pitää huolta, että kaikki osallistuvat rakentamiseen. Kannustaa tarpoja. Vartionjohtaja keskustele luotsin kanssa toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Majakan jälkeen voi olla luontevaa katsoa jo luotsin kanssa tulevaa tarppoa ja tehdä alustavia suunnitelmia.

VALMISTELU: Majakan valmistelu alkaa jo tarpon suuntausvaiheessa, jossa tehdään majakkaan liittyviä päätöksiä. Tarpojavartio ottaa luotsin tai vartionjohtajan avustuksella yhteyttä leirin johtajistoon hyvissä ajoin ennen leiriä ja kertoo suunnitelmistaan. Tarpojavartion vastuulla voi olla esimerkiksi yleishyödyllisten leirirakennelmien rakentaminen. Tarpojavartio osallistuu vähintään yhteen leirin suunnittelukokoukseen ja esittelee suunnitelmat leirin johtajistolle.

Suunnitteluvaiheessa on tarpojavartion hyvä kerrata rakentelussa tarvittavat solmut ja köytökset ennen leiriä. Myös erilaisten rakennelmien kokoamista voi harjoitella. Rakenteluvinkkejä saa esimerkiksi Reppu-kirjasta. Tarpojavartio ottaa suunnitelmissa huomioon myös turvallisuusnäkökulmat rakentamiseen liittyen

Tarpojavartio saa leirinjohtajistolta tarvittaessa luotsin välityksellä ohjeistuksen, minkälaisia rakennelmia leirillä tarvitaan ja tekee suunnitelmat sen pohjalta. Sen kannattaa myös tehdä hahmotelma tehtävään kuluva ajasta, jotta leirin johtajisto pystyy ottamaan huomioon tarpojen osallistumisen muuhun leiriohjelmaan.

TOTEUTUS: Tarpojavartio rakentaa suunnittelemansa leirirakennelmat. Tarpojavartio seuraa ennalta tekemäänsä ajankäyttösuunnitelmaa rakentamisessa. Ennen leirirakennelmien käyttöönottoa ne tulee hyväksyttäväksi leirin johtajistolla ja luotsilla. Tarpojavartio tekee tarvittavat korjaukset vartionjohtajan ja luotsin avustuksella ennen käyttöönottoa. Leirin loputtua tarpojavartio osallistuu tekemiensä rakennelmien purkamiseen tai vastaa säilytettävien rakennelmien säilytykseen viemisestä. Vartio huolehtii purusta aiheutuneen purkujätteen sille osoitetulle

ARVIOINTI: Kun majakka on päättynyt, käydään luotsin johdolla palautekeskustelu majakasta. Samalla keskustellaan kuluneesta tarpostä koko vartion kanssa. Arviointiin on hyvä varata aikaa ja miettiä sopiva paikka. Arviointikeskustelu voi olla esimerkiksi kauden päätösnuotiolla. Arvioinnin on tarkoitus pysäyttää tarpoja pohtimaan omaa osaamistaan ja omaa kehittymistään. Leirillä käytävässä majakassa arviointikeskustelu voi laittaa esimerkiksi leirillä tehtävän haikin yhteyteen.

LEIRIN ROSKAT

MAJAKAN TAVOITE:

Tarpoja osaa kierrättää leirillä syntyvät jätteet ja tietää niiden loppusijoituspaikan leirin jälkeen.

MAJAKAN KUVAAUS: Tarpojat suunnittelevat leirin aikana syntyneiden jätteiden kierrätyksen. Tarpojavartio suunnittelee ja toteuttaa leirillä jätteiden kierrätyksen. Tarpojavartio rakentaa leirillä roskakatoksen ja tarvittavan määrän roskatelineitä.

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, Luontosuhde, Vastuu elinympäristöstä

VALMISTELU: Majakan suunnittelu alkaa jo tarpon suuntausvaiheessa valitsemalla tehtävä majakka ja miettimällä sen laajuus. Jo suuntausvaiheessa on hyvä olla yhteydessä leirin johtajistoon, jotta leirin suunnittelussa otetaan huomioon tarpojavartion majakka. Tarpojavartio osallistuu leirin suunnitteluun omalta osaltaan. Tarpojavartio tekee suunnitelman leirin jätteiden kierrättämisestä ja lajittelusta. Suunnitteluun kuuluu myös roskakatosten ja roskatelineiden valmistaminen leirillä. Roskiksiin on hyvä laittaa leiriläisiä varten hyvät ja selkeät ohjeet, mitä mihinkin roskikseen laitetaan. Tarpojavartion vastuulla voi olla lisäksi koko leirin ajan roskisten tyhjentäminen ja huolto. Tarpojavartio suunnittelee, mitä työkaluja ja tarvikkeita he tarvitsevat majakan toteutuksessa. Samalla pidetään kirjaa mahdollisista hankinnoista. Tarpojavartio voi tehdä myös erilaisia tietoiskuja kierrätyksestä muille leiriläisille.

LUOTSIN OHJE: Luotsi huolehtii, että vastuutehtävä ei ole liian suuri tarpojavartiolle ja että se sopii majakan henkeen. Luotsi on yhteydessä hyvissä ajoin ennen leiriä leirin johtajistoon. Luotsin tehtävänä on myös pitää huoli siitä, että tarpojavartio pystyy osallistumaan leiriin myös leiriläisenä. Luotsi tukee tarpojavartiota toteutuksessa ja suunnitelmassa pysymisessä sekä tarkkailee majakan toteutusta niin, että kykenee antamaan siitä rakentavaa palautetta. Luotsi auttaa tarvittaessa ja pitää huolta tarpojen jaksamisesta. Vartion kanssa keskustellaan luotsin johdolla toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Arvioinnissa mietitään, mitä kuluneen tarpon ja majakan aikana vartio on oppinut? Millaisia haasteita vartio on majakan ja tarpon aikana kohdannut? Millaisia tunteita aktiviteetit ja tehty majakka herätti tarpojissa? Mitä asioita jäätin kaipaamaan? Mitä tehtäisiin toisin? Luotsi kertoo tarpojavartiolle rehellisesti oman mielipiteensä tehdystä majakasta ja tarpostä rakentavasti. Luotsin olisi hyvä muistaa, että palaute on tarpojille ainutkertainen oppimistilanne.

Luotsi käy vartionjohtajan kanssa henkilökohtaisen koko tarpoon liittyvän palautekeskustelun majakan jälkeen. Luotsin on hyvä myös ennalta miettiä mahdollisia kehittämisehdotuksia vartionjohtajalle. Samalla luotsi sopii vartionjohtajan kanssa ajankohdan seuraavan tarpon suunnittelemiseen.

VARTIONJOHTAJAN OHJE: Vartionjohtaja auttaa tarpojavartiota majakan suunnittelussa yhdessä luotsin ja muun johtajiston kanssa. Vartionjohtaja auttaa vartiota tarvittaessa etsimään lisätietoja jätteistä ja niiden loppusijoituksesta sekä tukee ja kannustaa tarpojavartiota toteutuksen aikana. Vartionjohtaja auttaa ja ohjeistaa tarvittaessa sekä on leirinjohtajiston ja tarpojen välillä tarvittaessa viestinviejänä.

Vartionjohtaja keskustele luotsin kanssa toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Majakan jälkeen voi olla luontevaa katsoa luotsin kanssa jo tulevaa tarppoa ja tehdä alustavia suunnitelmia.

TOTEUTUS: Tarpojavartio toteuttaa leirillä annetun vastuutehtävän ennalta tehdyn suunnitelman mukaan. Lopuksi tarpojavartio osallistuu jätteiden viemiseen loppusijoituspaikkaan ja tehtävän purkuun. Lopuksi vielä tarkastetaan ollaanko mahdollisesti pysytty annetussa budjetissa. Vastuutehtävää voi myös toteutuksen aikana dokumentoida vaikka kuvin ja videoin. Samalla voidaan konkreettisesti havainnoida myös kuinka paljon jätettä leirillä syntee esimerkiksi leiriläistä kohden. Vartio voi laskea leirin aikana jokaisen leiriläisen hiilijalanjäljen. Majakkaan saa vaativuutta erilaisten tietoiskujen antamisesta muille leiriläisille.

ARVIOINTI: Kun majakka on päättynyt, käydään luotsin johdolla palautekeskustelu majakasta. Samalla keskustellaan kuluneesta tarpostä koko vartion kanssa. Arviointiin on hyvä varata aikaa ja miettiä sopiva paikka. Arviointikeskustelu voi olla esimerkiksi kauden päätösnuotiolla. Arvioinnin on tarkoitus pysäyttää tarpoja pohtimaan vartion osaamista ja kehittymistä tarpon aikana.

LIKKUVA LEIRI

MAJAKAN TAVOITE:

Tarpoja osaa suunnitella omaa toimintaansa ohjatusti. Hän osaa kantaa vastuuta ja hoitaa hänelle annetut tehtävät.

MAJAKAN KUVAAUS: Tarpojavartio osallistuu leirille, joka on liikkuva. Liikkuvalla leirillä tarkoitetaan sitä, että ollaan pari päivää yhdessä paikassa, jonka jälkeen vaihdetaan leiripaikkaa. Tarpojavartiolla on oma vastuualueensa leirin aikana. Vastuutehtävät on jaettu niin, että tarpoja ei ole vastuutehtävissä koko leiriaikaa vaan vain osan ajasta, jolloin hänellä on mahdollisuus osallistua leiriin leiriläisenäkin. Tarpojavartio on osaltaan mukana suunnittelemassa leiriä ja osallistuu vähintään yhteen leiriä koskevaan suunnittelukokoukseen. Tarpojavartiolla on ennalta nimetty vastuutehtävä leirillä. Vastuutehtävän tulee sisältää suunnittelua tarpojavartiota eli kaikkea ei saa olla valmiiksi johtajien toimesta suunniteltu. Tarpojen vastuulla voi olla esimerkiksi leirin juomavedet, dokumentointi yms.

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

VALMISTELU: Majakan valmistelu aloitetaan jo suuntausvaiheessa, jolloin on jo hyvä ottaa yhteyttä leirin johtajistoon, mikäli se on tiedossa. Idea liikkuvasta leiristä voi tulla lippukunnan johtajistolle tarpojavartiota itseltään. Tarpojavartio osallistuu vähintään yhteen leiriä koskevaan kokoukseen yhdessä leirin johtajiston kanssa. Tarpojavartio tekee suunnitelman heille annetusta vastuutehtävästä ja hyväksyy sen luotsilla, vartionjohtajalla ja leirin johtajistolla. Valmistautumisessa kannattaa käyttää aikaa materiaalien hankintaan. Tarpojavartiolla voidaan antaa esimerkiksi budjetti, jonka puitteissa vastuutehtävä tulee hoitaa. Tarpojavartio tekee myös aikataulun omalle suunnittelulle ja toteutukselle.

LUOTSIN OHJE: Luotsi vastaa siitä, että majakka on sopivan vaava vartion taitoihin nähden. Hän huolehtii vartionjohtajan ja leirin johtajiston kanssa siitä, että tarpojat saavat osallistua leirille myös leiriläisinä. Luotsi on yhteydessä leirin johtajistoon ennen leiriä ja sopii majakkaan liittyviä asioita heidän kanssaan. Lisäksi luotsi osallistuu suunnitteluun ja hyväksyy vartionjohtajan kanssa tarpojavartion suunnitelman toteutukseen. Hän myös auttaa tarpojavartiota majakan suunnittelussa. Luotsi osallistuu majakan toteutukseen niin, että pystyy arvioimaan majakkaa tarpojen kanssa ja antamaan vartiolle palautetta.

Vartion kanssa keskustellaan luotsin johdolla toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Arvioinnissa mietitään, mitä kuluneen tarpon ja majakan aikana vartio on oppinut? Millaisia haasteita vartio on majakan ja tarpon aikana kohdannut? Millaisia tunteita aktiviteetit ja tehty majakka herätti tarpojissa? Mitä asioita jäätin kaipaamaan? Mitä tehtäisiin toisin? Luotsi kertoo tarpojavartiolle rehellisesti oman mielipiteensä tehdystä majakasta ja tarpostä rakentavasti. Luotsin olisi hyvä muistaa, että palaute on tarpojille ainutkertainen oppimistilanne.

Luotsi käy vartionjohtajan kanssa henkilökohtaisen koko tarpoon liittyvän palautekeskustelun majakan jälkeen. Luotsin on hyvä myös ennalta miettiä mahdollisia kehittämisehdotuksia vartionjohtajalle. Samalla luotsi sopii vartionjohtajan kanssa ajankohdan seuraavan tarpon suunnittelemiseen.

VARTIONJOHTAJAN OHJE: Vartionjohtaja auttaa tarpojavartiota majakan suunnittelussa. Hän auttaa ideoinnissa ja kannustaa tarpoja olemaan yhteydessä leirin johtajistoon. Vartionjohtaja on tarpojen tukena toteuttamassa majakkaa. Vartionjohtaja kannustaa vartion jäseniä tarvittaessa tehtävissään.

Vartionjohtaja keskustelee luotsin kanssa toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Majakan jälkeen voi olla luontevaa katsoa jo luotsin kanssa tulevaa tarpoja ja tehdä alustavia suunnitelmia.

ARVIOINTI: Kun majakka on päättynyt, käydään luotsin johdolla palautekeskustelu majakasta. Samalla keskustellaan kuluneesta tarpostä koko vartion kanssa. Arviointiin on hyvä varata aikaa ja miettiä sopiva paikka. Arviointikeskustelu voi olla esimerkiksi kauden päätösiltanuotiolla. Arvioinnin on tarkoitus pysäyttää vartio pohtimaan osaamistaan ja vartion kehittymistä.

LUONTOPOLKU SUDENPENNUILLE TAI SEIKKAILIJOILLE

MAJAKAN TAVOITE:

Tarpoja oppii suunnittelemaan omaa toimintaansa. Tarpoja osaa aikuisen tuella luoda sudenpennuille ja/tai seikkailijoille luontokokemuksia ja suunnitella heille sopivia aktiviteetteja. Tarpoja kehittää yhteistyötaitojaan toimimalla lippukunnan muiden aikuisten kanssa.

MAJAKAN KUVAAUS: Tarpojavartio suunnittelee ja toteuttaa luontopolun sudenpennuille tai seikkailijoille.

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

VALMISTAUTUMINEN: Luontopolun tai seikkailuradan suunnitteleminen aloitetaan jo tarpon suuntausvaiheessa, kun päätetään tarpoon ja majakkaan liittyvistä asioista. Mikäli luontopolku suunnitellaan esimerkiksi leirillä, kannattaa leirin johtajistoon olla jo hyvissä ajoin yhteydessä tarpojen majakkaa suunniteltaessa. Suunnitelmat esitetään luotsille ja vartionjohtajalle, jotka hyväksyvät suunnitelman mahdollisesti yhdessä leirin johtajiston kanssa. Luontopolku voi sisältää esimerkiksi erilaisia eläinten tai kasvien tunnistus tehtäviä ja jokamiehen oikeuksia. Vinkkejä luontopolun tehtäviin saa sudenpentujen jäljet kirjasta tai reppukirjasta. Suunnitteluvaiheessa sovitaan myös jokaiselle omat vastuutehtävät. Luontopolusta tiedottamista ei kannata jättää viime tippaan vaan siihen kannattaa panostaa jo suunnittelu vaiheessa. Tarpojavartio miettii sopivan tiedotuskanavan.

LUOTSIN OHJE: Luotsi vastaa siitä, että majakka on sopivan kokoinen vartion taitoihin nähden. Mikäli majakka toteutetaan leirillä, luotsi on yhteydessä leirin johtajistoon ennen leiriä ja sopii majakkaan liittyviä asioita heidän kanssaan. Lisäksi luotsi osallistuu suunnitteluun ja hyväksyy vartionjohtajan kanssa tarpojavartion suunnitelman toteutukseen. Hän myös auttaa tarpojavartiota majakan suunnittelussa. Luotsi varmistaa, että suunnitellut tehtävät ovat sopivia sudenpennuille tai seikkailijoille. Luotsin tehtävänä on myös olla yhteydessä lippukunnan akeloihin ja sampoihin suunnitteluvaiheessa. Luotsi auttaa sopivan paikan löytämisessä, jossa luontopolku voidaan toteuttaa.

Luotsi vastaa toteutuksen turvallisuudesta yhdessä muiden lippukunnan aikuisten kanssa. Luotsi osallistuu majakan toteutukseen tarpojavartion ja vartionjohtajan tukena.

Vartion kanssa keskustellaan luotsin johdolla toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Arvioinnissa mietitään, mitä kuluneen tarpon ja majakan aikana vartio on oppinut? Millaisia haasteita vartio on majakan ja tarpon aikana kohdannut? Millaisia tunteita aktiviteetit ja tehty majakka herätti tarpojissa? Mitä asioita jäätin kaipaamaan? Mitä tehtäisiin toisin? Luotsi kertoo tarpojavartiolle rehellisesti oman mielipiteensä tehdystä majakasta ja tarpostä rakentavasti. Luotsin olisi hyvä muistaa, että palaute on tarpojille ainutkertainen oppimistilanne.

Luotsi käy vartionjohtajan kanssa henkilökohtaisen koko tarpoon liittyvän palautekeskustelun majakan jälkeen. Luotsin on hyvä myös ennalta miettiä mahdollisia kehittämisehdotuksia vartionjohtajalle. Samalla luotsi sopii vartionjohtajan kanssa ajankohdan seuraavan tarpon suunnittelemiseen.

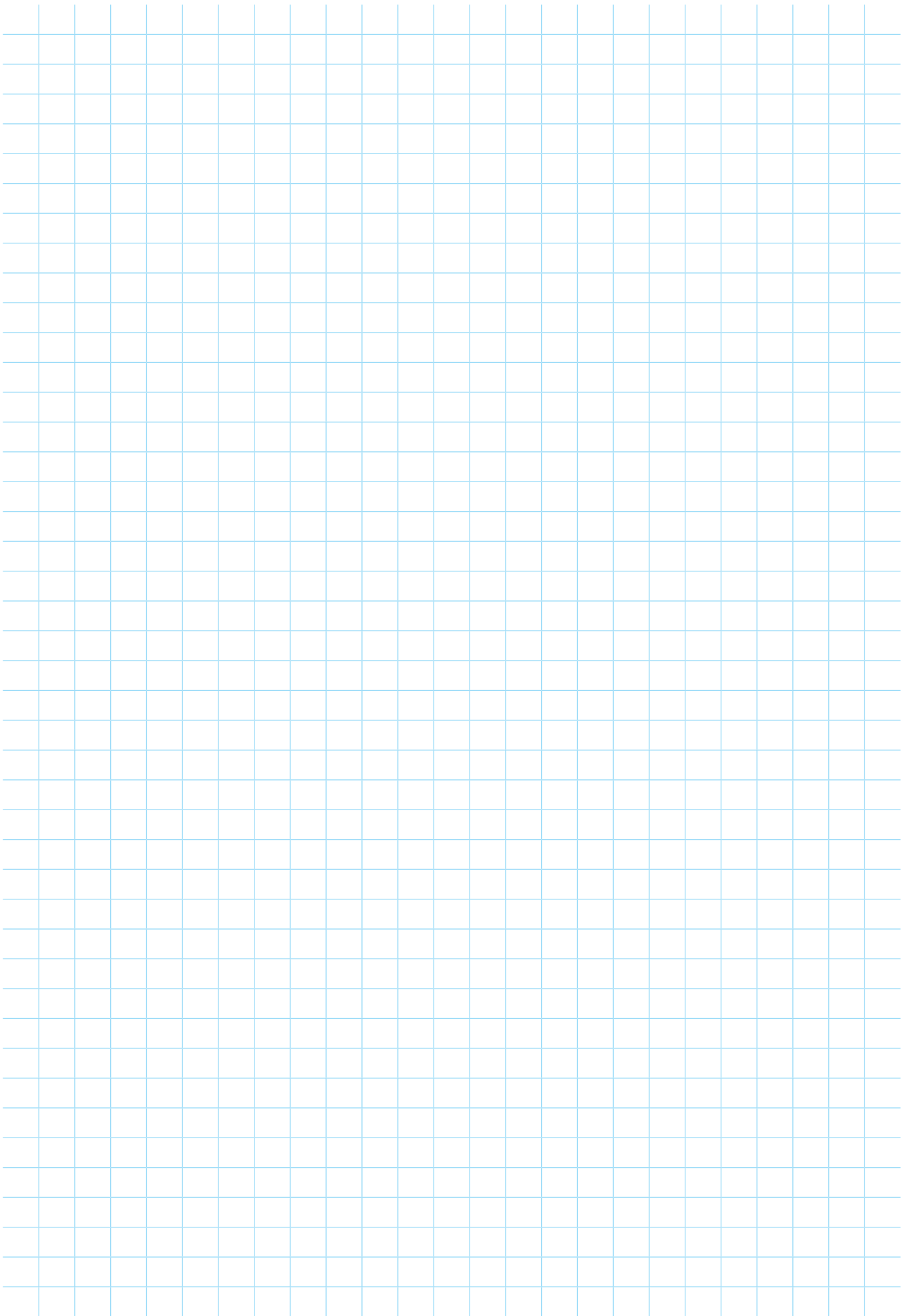
VARTIONJOHTAJAN OHJE: Vartionjohtaja auttaa tarpojavartiota majakan suunnittelussa. Hän auttaa ideoinnissa ja kannustaa tarpoja olemaan yhteydessä leirin johtajistoon. Tarvittaessa tuo tarpojavartion käyttöön erilaisia materiaaleja, joiden avulla luontopolku saadaan suunniteltua.

Vartionjohtaja tukee ja opastaa tarvittaessa tarpojavartion jäseniä. Hän osallistuu majakan toteutukseen ennalta sovitulla tavalla. Luotsin ja vartionjohtajan kannattaa ennen majakan toteutusta sopia myös työnjaosta.

Vartionjohtaja keskustelee luotsin kanssa toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Majakan jälkeen voi olla luontevaa katsoa jo luotsin kanssa tulevaa tarpoja ja tehdä alustavia suunnitelmia.

TOTEUTUS: Tarpojavartio toteuttaa luotsin ja vartionjohtajan avustuksella suunnitteleman luontopolun seikkailijoille tai sudenpennuille. Toteutusta varten tarpojat tekevät kutsun luontopolulle sudenpennuille ja seikkailijoille. Vartionjohtaja ja luotsi katsovat, että kutsu on asianmukainen. Toteutukseen on hyvä varata riittävästi aikaa. Toteutukseen kannattaa myös pyytää muita lippukunnan aikuisia mukaan. Luontopolulle on hyvä varata myös riittävä ensiapuvälineistö.

ARVIOINTI: Kun majakka on päättynyt, käydään luotsin johdolla palautekeskustelu majakasta. Samalla keskustellaan kuluneesta tarpostä koko vartion kanssa. Arviointiin on hyvä varata aikaa ja miettiä sopiva paikka. Arviointikeskustelu voi olla esimerkiksi kauden päätösiltanuotiolla. Arvioinnin on tarkoitus pysäyttää vartio pohtimaan osaamistaan ja vartion kehittymistä.

TAVOITE: Luovuustarpon tavoitteena on, että tarpoja osaa käyttää luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitojaan. Tarpoja tutustuu uusiin kädentaitoihin ja saa esiintymisvarmuutta.

KUVAUS: Tarpoja kokeilee uusia kädentaitoja, harjoittelee esiintymistä ja tuottaa teksti- tai kuvamateriaalia. Tarpoja saa uusia elämyksiä.

➤ Kaikki tarpon pakolliset aktiviteetit tehdään ennen majakan toteuttamista.

SUUNTAUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja tutustuu huolella etukäteen tarpojen ohjelmaan, jotta hän pystyy esittelemään sitä vartiolle. Vartionjohtajan tulee olla aiheesta innostunut ja auttaa tarpoja valitsemaan vartiolle sopiva tarppo, aktiviteetteja ja majakka. Vartionjohtaja varaa mukaansa tarpojen ohjelman joko sähköisessä tai paperisessa muodossa, jotta vartio voi tutkia sitä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että tarpojavartio valitsee itselleen innostavia aktiviteetteja ja niihin sopivan haastavia toteutusideoita myös majakkaan. Luotsi myös pitää huolen siitä, että suunnitteluvaiheessa vartio tutustuu lippukunnan ja piirin toimintasuunnitelmaan ja poimii sieltä mukaan tarpojen tapahtumat. Aktiviteettien toteuttamisen aikana luotsin tehtävä on huolehtia siitä, että aktiviteettien tavoitteet täyttyvät valitun toteutustavan avulla. Tarkoitus on, että jokainen vartio oppii myös uutta, eikä vain kertaa vanhaa seikkailijaikäkaudessa opittua.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Kämpä

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Johtaminen, Partiokulttuuri, Sosiaaliset taidot, Vaikuttaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio harjoittelee kokouskäytäntöjä. Kokouksen puheudutaan partioasuihin, siellä pyydetään puheenvuorot ja pidetään pöytäkirjaa. Ensimmäisten tarpojen kohdalla luotsin kannattaa toimia puheenjohtajana, myöhemmin myös vartionjohtajan. Ohjelmaan voidaan perehtyä myös jo ennen kokousta, jotta luotsin ja vartionjohtajan ohjelmaesittelyt eivät keskeytä kokouksen kulkua. Kokemuksen karttuessa tarpojille annetaan yhä enemmän päätösvaltaa ja toimintasuunnitelma tehdään kokonaan vartion voimin. Ensimmäisissä tarpoissa luotsi ja vartionjohtaja tekevät alustavia valintoja vartiolle ja lähes valmista toimintasuunnitelmaa täydennetään koko vartion voimin.

Tarkoituksena on opetella formaalia kokouskäyttämistä. Vartion tehtävänä on mahdollisuuksien mukaan päättää siitä, minkä tarpon se tekee ja mitä aktiviteetteja he aikovat toteuttaa tarpon aikana. Myös majakan sisällöstä voidaan jo sopia.

Kokoontumisen esityslista voi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

1. Tarpon esittely: Esitellään lyhyesti tarppo ja sen idea.
2. Majakan esittely: Esitellään lyhyesti majakka ja mahdollisesti vaihtoehdot. Hahmotellaan muutamaa vaihtoehtoista majakkaa.
3. Aktiviteettien esittely: Esitellään aktiviteetit lyhyesti.
4. Majakan valinta ja tavoitteen asettaminen: Luotsi antaa vaihtoehdot tehtävän majakan aiheeksi, ja vartio valitsee näistä mieleisen aiheen itselleen sekä asettaa majakkaa koskevat haasteet. Majakkaa ja siihen liittyviä haasteita tarkennetaan tarpon aikana.
5. Aktiviteettien valinta: Vartio valitsee aktiviteetit luotsin antamasta listasta. Tätä ennen luotsi on saattanut karsia osan mahdollisista aktiviteeteista pois listalta. Tarkoitus on valita sellaisia aktiviteetteja, jotka tukevat majakan saavuttamista.
6. Järjestyksen valinta: Valitaan järjestys, jossa aktiviteetit tehdään ja

tämän järjestyksen pohjalta tehdään toimintasuunnitelman runko. Tämä kohta voidaan ohittaa ainakin ensimmäistä tarppoa tehdessä.

7. Vastuutehtävät: Esitellään tarppoon kuuluvat vastuutehtävät eli johtamistehtävä seikkailijaryhmässä sekä vastuutehtävä omassa ryhmässä. Lisäksi suunnitellaan alustavasti näiden johtamistehtävien ajankohtaa ja vastuutehtävien jakoa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Sopimuksen tekeminen. Vartio kirjoittaa yhdessä sopimuspaperin. Sopimuksessa sovitaan yhteiset pelisäännöt seuraavalle puolivuotiskaudelle. Sopimukseen voidaan sisällyttää esimerkiksi tehtävät aktiviteetit ja tapahtumat, joihin osallistutaan. Vartionjohtaja voi esimerkiksi luvata suunnitella hauskat tavat toteuttaa aktiviteetit, luotsi puolestaan järjestää kivan retken ja tarpojat puolestaan osallistua vähintään yhteen lippukunnan varainhankintatapahtumaan. Tarkoitus siis on harjoitella sopimuksen tekemistä ja myös siinä pysymistä. Sopimuksen tekemisessä kannattaa olla riittävän yksityiskohtainen ja sopimus voi myös toimia toimintasuunnitelmana tai ainakin sen pohjana. Lisäksi vartio voi myös halutessaan sopia seurauksista, jos sopimuksen asioita ei noudateta. Luotsin tehtävänä on varmistaa, että seurauksissa ja myös sopimuksen muissa kohdissa pysytellään kohtuullisuudessa.

ONGELMANRATKAISU

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa ajatella luovasti ja ratkaista ongelmia. Hän osaa keksiä uusia ja erilaisia ratkaisuja. Tarpoja pystyy toimimaan normaalisti myös stressaavissa tilanteissa. Vartio selviää ryhmänä tilanteista jotka vaativat ongelmanratkaisukykyä ja luovaa ajattelua.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojavartio osallistuu peliin tai tekee tehtävän, joka haastaa ongelmanratkaisukykyä. Tarpojavartio voi myös suunnitella ja toteuttaa itse tällaisen pelin.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja kannustaa vartiota löytämään luovia ratkaisuja. Hän varmistaa, että kaikki saavat olla mukana suunnittelemassa uutta tai ratkaisemassa arvoituksia.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa materiaalien hankinnassa ja antaa ideoita peleihin tai mysteereihin. Luotsi auttaa vartiota tarttumaan sopivan haastaviin tehtäviin aktiviteetin yhteydessä. Hän huolehtii siitä, että aktiviteetti myös puretaan. Purkukeskustelussa on hyvä keskittyä niihin hetkiin, joissa vartio toimi erityisen hyvin yhdessä. Tarkastella voi myös vartion jäsenten erilaisia rooleja ratkaisutilanteissa.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 iltaa

PAIKKA: Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta, Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Kisat, Leikit, Luova ajattelu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Äänetön ÄÖ-palapeli. Vartio ratkaisee yhdessä jättimäisen ÄÖ-palapelin puhumatta toisilleen. Tarpojat saavat ainoastaan viestiä viittomalla tai ilmeillä. ÄÖ-palapelejä, kuten Tangram tai Katamino, on helppo rakentaa pahvi- tai vanerilevyistä vartion ja lippukunnan käyttöön. Netistä löytyy hyviä ideoita palapelin malliksi. Jos vartiolla ei ole mahdollisuutta rakentaa isoa versiota pelistä, voi se tarvittaessa käyttää esimerkiksi A4-paperille tulostettua tehtävää. Tällöin tosin koko vartion osallistuminen on haastavampaa johtuen pienemmistä osasista.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Room escape. Vartio osallistuu Room escape -peliin ja pyrkii selvittämään huoneen arvoitukset ja pelastautumaan sieltä. Lähiseudun huonepakopaikat löytyvät netistä. Tarpojavartio voi myös pyytää esimerkiksi lippukunnan samoajia suunnittelemaan heille huonepaan. Joko pelin jälkeen tai seuraavalla kerralla on pelitilanne hyvä purkaa johtajan johdolla. Vartio voi esimerkiksi miettiä, millaisia rooleja kukakin otti pelitilanteessa. Syntyikö kiistoja siitä, miten tilanteissa toimitaan? Miten kiistat ratkaistiin? Kuka teki päätöksiä ja miksi?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Oma peli. Vartio keksii uuden pelin tai tekee lautapelistä maastoversion. Lähtökohdanna uudelle pelille voi käyttää esimerkiksi B-P:n elämää tai jännittävää vartioretkeä. Hauskan uuden maastopelin voi kehittää esimerkiksi Afrikan tähden, Monopolin tai mobiilipelin pohjalta.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Viisiaskelkone. Vartio suunnittelee ja rakentaa koneen, joka tekee viisi eri asiaa aloituksesta lopputulokseen. Tavoitteena voi olla esimerkiksi saada lamppu syttymään, ovi avautumaan tai lasi täyttymään vedellä. Materiaalina vartio voi käyttää esimerkiksi narua, puutavaraa, paristoja, rautalankaa, kynttilöitä, lasihelmiä, paperimukeja, hopeateippiä, dominopaloja ja niin edelleen. Kun vartio on saanut koneen valmiiksi, se voi kuvata videon koneen toiminnasta ja lähettää sen esimerkiksi toiselle tarpojavartiolle haasteeksi oman koneen keksimiseen.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Ongelmanratkaisurata. Vartio osallistuu luotsin järjestämään rastiirataan, joka vaatii yhteistyötä, ongelmanratkaisua ja luovaa ajattelua. Luotsi valitsee yhteistyötehtäviä, jotka sopivat vartion tasolle ja varmistaa, että rata on turvallinen. Vinkkejä tehtäviin löytyy netistä ja kirjoista. Hyviä tehtäviä voivat olla esimerkiksi sillan rakentaminen apuvälineillä astumatta maahan, laskuvarjon rakentaminen kananmunalla tai joenlylystehtävä ketulle, kanalle ja viljasäkillä. Radan toteutukseen voi myös käyttää ulkopuolisia järjestäjiä (erilaisia seikkailupalveluita). Rata sopii hyvin KITT:iin.

UUSI KOKEMUS**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja saa uusia kokemuksia.

Hän uskalttaa eläytyä ja mennä mukaan uusiin tilanteisiin.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja kokeilee uusia asioita tai tekee asioita uudella tavalla.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa vartiota uusiin seikkailuihin ja kannustaa vartiota tekemään asioita uudella tavalla. Vartionjohtaja varaa tilan tai lippuja ja hankkii tarvikkeita tarpeen mukaan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa löytämään vartiolle uusia kokemuksia ja varmistaa, että kokemuksesta tulee kaikille turvallinen. Tarvittaessa luotsi auttaa vartionjohtajaa hankkimaan lippuja tai tilan.

AKTIVITEETIN KESTO: Kaksi iltaa

PAIKKA: Muu, Kolo

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta, Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Luova ajattelu, Retkeily

TOTEUTUSVINKKI 1:

Ooppera.

Vartio käy oopperassa, konsertissa tai erikoisteatterissa. Vartio valitsee yhdessä näytöksen tai konsertin tyylilajista, joka ei ole aikaisemmin tuttu. Ennen näytöstä vartio tutustuu oopperaan (tai näytelmään) ja selvittää sen päähenkilöt ja juonen pääkäänneet. Näytöksen/konsertin jälkeen joko samana iltana tai viimeistään seuraavalla viikolla vartio keskustelee kokemastaan. Mikä esityksessä miellytti? Mikä olisi voinut olla toisin? Millainen lavastus tai puvustus esityksessä oli? Millaisia ihmisiä esitystä oli katsomassa?

TOTEUTUSVINKKI 2:

Ruoanlaitto uudella tavalla.

Vartio laittaa ruokaa tavalla, jota tarpojat eivät ole kokeilleet aikaisemmin. Vartio voi esimerkiksi laittaa rosvopaistia kuopassa, jossa

on ollut tuli useamman tunnin ajan. Tarkemmat tiedot rosvopaistin tekemiseen löytyvät netistä hakusanalla rosvopaisti tai lippukunnan kokeneemilta ruoanlaittajilta. Vartio voi myös esimerkiksi savustaa tai graavata kalaa.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Erilaiset tavat oppia. Tarpojat opettelevat samaa asiaa monella tavalla. Tarpojat valitsevat taidon, jonka haluavat oppia. Vartionjohtaja ja luotsi opettavat taitoa eri tavoilla esimerkiksi pelkäästään kirjallisilla ohjeilla, pelkäästään suullisilla ohjeilla, sekä kirjallisilla että suullisilla ohjeilla tai lopuksi vielä sekä kirjallisilla että suullisilla ohjeilla samalla näyttämällä miten asiaa tehdään. Kun jokainen on oppinut taidon, kannattaa kokemus purkaa tekemällä havaintoja siitä, millä tavalla kukin oppi parhaiten. Asiaa kannattaa myös testata useammalla erilaisella uudella opeteltavalla asialla, sillä yhden kerran jälkeen ei vielä pysty tekemään tarkkoja johtopäätöksiä.

TUOTTAJA**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja osaa esittää tarinan tai sanoman sanoina ja/tai kuvina jonkinlaisessa julkaisussa tai mediatuotteessa. Tarpojalla on kokemusta eri tietokoneohjelmista. Hän tietää miten tehdään lukijaa/katsojaa kiinnostavaa sisältöä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojavartio tuottaa yhdessä mediatuotteen. Tarpojat kirjoittavat/valokuvaavat ja taittavat/leikkaavat itse materiaalinsa valmiiksi tuotteeksi kuten lehtiartikkeliksi, videoopätkäksi tai blogiksi.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa vartiota päättämään yhdessä, minkälainen tuotos aiotaan tehdä. Vartionjohtaja voi esimerkiksi esitellä vartiolle muiden vartioiden tekemiä juttuja päätöksentekoa helpottamaan. Vartionjohtajan tehtävänä on varmistaa, että kaikki saavat sanoa mielipiteensä ja että vartio valitsee jotakin joka sopii kaikille. Vartionjohtaja pyytää tarvittaessa apua tarvikkeiden ja tietokoneohjelmien kanssa luotsilta tai asiantuntijalta lippukunnassa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi varmistaa, että vartio valitsee tehtävän, joka on sille sopivan haastava. Hän auttaa tarvittaessa tarvittavien tietokoneohjelmien, levityskanavien, tarvikkeiden kuten videokameran ja asiantuntijoiden löytämisessä. Luotsi auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa saamaan yhteyden lippukuntalehden päätoimittajaan tai lippukunnan somevastaavaan. Tarpeen vaatiessa luotsi muistuttaa tarpoja esimerkiksi kuvien julkaisuun liittyvistä säännöistä.

AKTIVITEETIN KESTO: Retki tai useampi ilta

PAIKKA: Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Luova ajattelu, Media, Partiokulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Toimittaja. Tarpojat kirjoittavat jutun lippukunnan lehteen. Tarpojat sopivat lippukuntalehden päätoimittajan kanssa minkälaisen jutun he kirjoittavat. Tarpojat voivat testata retkeilyvälineitä tai -välipaloja, haastatella lippukunnanjohtajaa tai lippukunnan perustajaa tai kirjoittaa jutun lippukunnan retkestä. Myös partiopiiriin lehdeltä voi kysyä tarvetta tarpojen kirjoittamalle jutulle.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Radiotoimittaja. Vartio tekee oman radio-ohjelman esimerkiksi isommalla leirillä. Vartio tekee ääninäytelmän, jutun tai haastattelun leiriradiolle suurleirillä tai yksittäisenä ohjelmalla. Tuotos voidaan julkaista myös lippukunnan nettisivulla tai somekanavissa. Joissakin kunnissa nuorisotoimi voi lainata miksauspyötiä, joiden avulla voi miksatua ja leikata äänitiedostoja.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Käsikirjoitus. Vartio tekee käsikirjoituksen esimerkiksi tunnetusta partiotarinasta, keksimällä tarinan annetusta teemasta tai keksimällä tarinan kokonaan itse. Tarpojat pohtivat miten herättävät katsojien kiinnostuksen ja mikä tekee elokuvasta/näytelmästä kiinnostavan katsoja. Vartio voi myös jakautua pienempiin ryhmiin, jotka kaikki tekevät oman käsikirjoituksen. Vartio voi sen jälkeen valita parhaan käsikirjoituksen ja joko kuvata näytelmän tai esittää sen toiselle ryhmälle (esimerkiksi toiselle tarpojaryhmälle, lippukunnan

seikkailijajoukkueelle tai huoltajille) tai koko lippukunnalle iltanuotion yhteydessä retkellä tai joulujuhlissa.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Video. Vartio videoi sketsin, tutun partiotarinan tai vartion retken. Tarpojat voivat myös tehdä lyhyen ohjevideon käsityöstä tai vartiolaisten esittelyyn. Vartio editoi videonsa tietokoneella ja lataa sen nettiin. Tarpojat pohtivat mikä tekee videosta hyvän. Videon julkaisun yhteydessä on hyvä kerrata ohjeistusta siitä, mitä nettiin kannattaa ladata ja mitä ei.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vlogi. Vartio ylläpitää videoblogia koko luovuustarpon ajan. Vartio yrittää saada lippukunnan somevastaavaa postaamaan linkkejä vlogiin lippukunnan somekanavilla. Vlogissaan vartio voi esimerkiksi kertoa koloiltojen kuulumisia, testailta retkuruokia tai -tarvikkeita, antaa vinkkejä erilaisiin asioihin tai esitellä paikkakunnan partiotoimintaa.

TOTEUTUSVINKKI 6:

Ohjelmoiminen. Tarpojat opettelevat yksinkertaisen ohjelmointikielen alkeet ja ohjelmoivat appsin tai pelin. Yksinkertaisesta ohjelmoinnista löytyy paljon kirjoja ja nettisivuja lapsille ja nuorille. Käytä esim. "Ohjelmointi lapsille" hakusanana. Vartionjohtaja tai luotsi voi myös pyytää apua kokeneemmalta ohjelmoijalta.

ILMAISU

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja uskaltaa esiintyä yleisön edessä yksin tai yhdessä kaverinsa tai vartiionsa kanssa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat harjoittelevat esityksen joko koko vartion kesken, yksin tai pareittain, ja esittävät sen yleisölle esimerkiksi iltanuotiolla retkellä, lippukunnan joulu- tai kevätojuhlissa tai osaston kokouksessa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa keskustelua vartion valitessa esityksen lajia. Hän pitää myös huolen siitä, että kaikki saavat puheenvuoron, ja että vartio löytää erilaisista vaihtoehdoista itselleen parhaiten sopivan. Vartionjohtaja kannustaa vartiota esitystä suunniteltaessa ja harjoiteltaessa sekä antaa tarvittaessa vinkkejä esittämiseen. Hän myös auttaa vartiota löytämään sopivan esiintymisajan ja -paikan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi huolehtii siitä, että tarpojat valitsevat tasonsa mukaisia tehtäviä ja varmistaa, ettei kukaan joudu esiintymään yksin vasten tahtoaan tai koe rooliaan epämiellyttäväksi. Luotsi auttaa vartionjohtajaa löytämään sopivan ajankohdan esitykselle.

AKTIVITEETIN KESTO: 3 iltaa valmistelua, esitys, purku

PAIKKA: Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Esiintyminen, Luova ajattelu, Partiokulttuuri, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Teatteri. Vartio tai koko lippukunnan tarpojat käyvät yhdessä vierailulla paikallisessa teatterissa tai kesäteatterissa ja tutustuvat kulisseihiin ja puvustamoon. Vartionjohtaja tai luotsi voi tiedustella etukäteen, saisivatko tarpojat esittää lyhyen näytelmän teatterin puvustamon vaatteissa. Vaihtoehtoisesti vartio voi kutsua näyttelijän kokoukseensa kertomaan ammatistaan ja pitämään esimerkiksi improvisaatioharjoituksen.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Sirkus. Vartio opettelee sirkustemppuja. Tarpojat voivat harjoitella hauskan pelle-esityksen kasvomaalauksineen, opetella ainakin kolme taikatemppua tai jongleeraamaan ainakin kahdella pallolla. Jongleerausta voi kokeilla myös keiloilla, hatuilla, renkailla, lautasilla tai kauhoilla. Tarpojat voivat opetella myös tasapainoilemaan ja tekemään temppuja esimerkiksi puujaloilla. Vartio voi esiintyä leirin iltanuotiolla tai käydä vieraillevana esiintyjänä nuoremman ikäkauden kokoontumisessa. Vaihtoehtoisesti tarpojat voivat esitellä uusia sirkustaitojaan toisilleen. Ideoita uusiin temppuihin voi hakea muun muassa taikurikirjoista ja erilaisista ohjevideoista internetissä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Pantomiiimi. Tarpoja esittää pantomiimia muille vartion jäsenille. Muut yrittävät esityksen perusteella arvata mistä on kyse. Pantomiimina voi esittää esimerkiksi julkisia henkilöitä, lippukunnan johtajiston jäseniä, jokamiehenoikeuksia, urheilulajeja tai tapahtumia. Vartionjohtaja kannustaa kaikkia osallistumaan. Esityksen jälkeen vartio miettii yhdessä mitä kussakin esityksessä oli hyvää. Mikä sai ymmärtämään mistä on kyse? Tämä on myös hyvä tilaisuus jutella vartion kanssa rooleista ja murtaa stereotyyppiä. Vartio voi näyttellä esimerkiksi rokkimummaa, mopotyttöä, naisnyrkkeilijää tai lasta hoitavaa isoisää. Tunnelman luomiseksi kannattaa aloittaa leikkimällä draamaleikkejä. Kun on ensin esiintynyt ryhmässä, on helpompi laittaa itsensä likoon.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Improvisaatio. Vartio tekee improvisaatioharjoituksia. STOP! Vartiosta valitaan kaksi vapaaehtoista, jotka aloittavat jonkin tilanteen näyttelemisen (ovat esimerkiksi kauppareissulla). Hetken kuluttua joku tarpojista huutaa "stop", jolloin näyttelijät jähmettyvät. Huutanut tarpoja ottaa jommankumman näyttelijän paikan, ja tämä vuorostaan siirtyy vaihtopenkille. Uusi tarpoja keksii uuden tilanteen ja alkaa näyttellä sitä (esimerkiksi ryöstää pankin). Harjoituksessa mukana olevan parin on sopeuduttava uuteen tilanteeseen ja näyteltävä mukana. Joku huutaa jälleen "stop", vaihtaa paikkaa harjoituksessa pidempään olleen tarpojan kanssa, keksii taas uuden tilanteen, ja näyttellee (esimerkiksi laskee verkkoja veteen). Näyttelemässä voi olla samanaikaisesti 2-3 tarpojaa. Se, joka on ollut lavalla pisimpään, siirtyy aina ensimmäisenä vaihtopenkille. Jokainen osallistuu vuorolleen siten, että näyttelijöiden määrä pysyy samana. Vartionjohtaja kannustaa tarpoja keksimään rooleja, jotka rikkovat perinteisiä stereotyyppiä esimerkiksi iästä ja sukupuolesta.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Lauluja ja huutoja. Vartio sanoittaa uudelleen tunnetun partiolaulun tai partiohuudon. Uuden laulun teema voi olla sama kuin lippukunnan leirillä tai se voi kertoa vartiosta tai jostakin aivan muusta. Vartio esittää laulunsa iltanuotiolla ja pyrkii opettamaan sanat muulle lippukunnalle, jotta kaikki voivat laulaa mukana.

KÄSITYÖ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee erilaisia käsityötekniikoita sekä kehittää kätevyytään ja luovuuttaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tekee jonkin käsityön.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja valitsee yhdessä vartion kanssa, minkälainen käsityö valmistetaan. Vartionjohtaja huolehtii siitä, että tarpojat pääsevät itse valitsemaan valmistettavaa tuotetta ja menetelmää. Hän ohjaa tarpoja etsimään tietoa työtavoista ja materiaaleista. Vartionjohtaja hankkii tarvittavan materiaalin ja tarvittaessa myös ohjeet luotsin avustuksella.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa materiaalin ja valmistusohjeiden hankinnassa sekä ottaa tarvittaessa yhteyttä henkilöön, joka voi opettaa opeteltavan taidon vartiolle.

AKTIVITEETIN KESTO: Useampi iltana

PAIKKA: Kolo, Kämpä, Leiri, Vene

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta, Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Kädentaidot, Luova ajattelu, Partion taidot, Tapakulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Metallityö. Tarpojat tekevät metallityön. Se voi olla esimerkiksi kulho tai koriste-esine kuparilevystä tai valettu tai taottu koriste-esine. Reppu-kirjassa on esimerkkejä pienemmistä metallitöistä, joita vartio voi tehdä itsenäisesti kokouksessa. Luotsi voi myös etsiä ulkopuolisen asiantuntijan, jonka välineitä tarpojat voivat käyttää metallitöissä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Ompelu ja neulominen. Tarpojat ompelivat, virkkaavat tai neulovat esimerkiksi vartion omat pipot, paidat tai nuotioviitat. Käsityölehdistä ja internetistä löytyy monia inspiroivia malleja sekä yksinkertaisia kuvauksia erilaisista silmukoista ja saumoista.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Köysityö. Tarpojat tekevät köydestä mattoja tai pannunalusia. He opettelevat myös tekemään ainakin silmukkapleissauksen ja kruunpleissauksen sekä köysipäiden rihmauksen. Monissa kirjastoissa on kirjoja köysitöistä ja myös internetistä löytyy ohjeita niin pieniin kuin isoihinkin köysimattoihin hakusanoilla "köysimatto" tai "rope mat".

TOTEUTUSVINKKI 4:

Puutyö. Tarpojat tekevät puusta käyttöesineen, kuten linnunpöntön, jakkaran tai vartion oman kirstun. Linnunpönttöä tehdessä kannattaa ottaa selville, minkälaiset mitat valittu lintulaji pöntöltään vaatii. Vartio voi tehdä kirstun piirustukset itse niin, että vartion varusteet mahtuvat sinne ja erilaisille vartion tavaroille, kuten trangialle, on oma lokeronsa.

Toteutusvinkki 5: Leivonta. Vartio leipoo ja koristelee erilaisia kakkuja ja piirakoita. Tarpojat kokeilevat erilaisia tapoja koristella kakkuja käyttäen esimerkiksi marsipaania, sokerimassaa sekä erilaisia glaseerauksia ja hedelmiä. Tarpojat voivat etsiä inspiraatiota koristeluun internetistä erilaisista kakku- ja ruoanlaittoblogeista sekä muista kuvista.

TOTEUTUSVINKKI 6:

Kädentaitoaktiiviteetti voidaan tehdä KITT:issä tai tarpojen taitopäivillä, jonne on kutsuttu erilaisien käsitöiden osaajia. Vartio voidaan jakaa niin, että jokainen saa tehdä itseään eniten kiinnostavan aktiiviteetin. Luotsin ja vartionjohtajan kannattaa myös tutustua "työpajoihin", joita seudulla tarjotaan nuorille.

JOHTAMIS- TAI VASTUUTEHTÄVÄ**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja osaa kantaa vastuuta. Hän suunnittelee toimintaansa ja huolehtii sovitusta johtamis- tai vastuutehtävästä. Tarpoja osaa ottaa vastaan palautetta.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja toteuttaa yksin tai yhdessä parinsa kanssa tilapäisen ja ohjatun johtamis- tai vastuutehtävän ryhmässä tai ryhmän ulkopuolella ja saa palautetta tehtävän tekemisestä. Tarpoja saa tukea tehtäväänsä vartionjohtajalta tai aikuiselta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee yhdessä luotsin ja vartion kanssa johtamis- tai vastuutehtäviä, jotka ovat sellaisia, joista tarpojat selviytyvät. Vartionjohtaja antaa yhteistyössä luotsin kanssa palautetta tarpojille heidän tehtävistään.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi ohjaa tehtävää suoraan tai vartionjohtajan kautta. Luotsi voi hoitaa yhteydenpidon ja käytännönjärjestelyistä sopimisen. Luotsi varmistaa, että johtamis- tai vastuutehtävä on sopivan kokoinen tarpojille. On myös hyvä muistaa, että kyse on ohjatusta ja tilapäisestä johtamis- tai vastuutehtävästä. Luotsi osallistuu palautekeskusteluun tehtävän jälkeen.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: kolo, retki, metsä, leiri, muu

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Elämänhallinta

TAITOALUE: Kädentaidot, Johtaminen, Luova ajattelu, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Kädentaitoja opettamassa. Tarpoja opettaa osaamansa käsityötaitojen seikkailijoille. Tarpojat vierailevat seikkailijoiden retkellä tai koloillassa sellaisena ajankohtana, jolloin seikkailijoilla on ohjelmassa kädentaitoja. Seikkailijavartio kannattaa jakaa kädentaitoja opeteltaessa pienempiin ryhmiin, jotta jokainen pääsee rauhasoppimaan. Jokainen tarpoja tai tarpojapari voi opettaa samaa taitoja pienemmille seikkailijaryhmille samanaikaisesti tai seikkailijat voivat kiertäen oppimassa eri taitoja tarpojen ylläpitämällä eri opetuspaikoilla. Tässä toteutusvinkissä tarpojen tehtävänä on ainoastaan opettaa osaamansa taito, ei sen enempää suunnitella koloilla tai käsityöaktiiviteetin tekemisen kulkua. Tehtävä voi olla mitä tahansa, mitä tarpojat osaavat entuudestaan tai ovat itse partiossa harjoitelleet, esimerkiksi erilaiset kädentaidot sisällä tai ulkona, rakentelut, uusi teknologia ja niin edelleen. Aihe tulee kuitenkin valita yhteistyössä seikkailijajoukkueen sammon kanssa, jotta johtamistehtävästä on hyötyä myös heille.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Tarpoja suunnittelee yksin tai yhdessä parin kanssa kädentaitoihin liittyvän toiminnallisen ja koulutuksellisen tehtävän pienelle ryhmälle seikkailijoita. Aktiiviteetti voidaan toteuttaa esimerkiksi käsityöpajana

seikkailijoiden koloillassa tai retkellä. Tarpojavartio suunnittelee yhdessä käsityöpajojen laajemman sisällön, jossa jokainen tarpoja vastaa tarkemmin jonkun osuuden sisällöstä. Tehtävä voi olla mitä tahansa, mitä tarpojat osaavat entuudestaan, ovat itse partiossa harjoitelleet tai jonka he ennen seikkailijoiden tapaamista opettelevat huolella, esimerkiksi erilaiset kädentaidot sisällä tai ulkona, rakentelut, uusi teknologia ja niin edelleen. Aihe tulee kuitenkin valita yhteistyössä seikkailijajoukkueen sammon kanssa, jotta johtamistehtävästä on hyötyä myös heille.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Seikkailijakilpailu. Tarpojavartio huolehtii vastuutehtävästä seikkailija- tai sudenpentukilpailuissa. Vartio saa kilpailunjohtolta valmiin rastin ja toteuttaa sen kisajohdon suunnitelmien mukaisesti. Vartionjohtajan tai luotsin tehtävänä on viime kädessä varmistaa, että yleiset partiotaitokilpailujen rastin ylläpitoon liittyvät asiat ovat tarpojilla tiedossa. He myös auttavat tarpoja jakamaan rastiin liittyvät tehtävät tasapuolisesti kaikille.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Seikkailijakilpailua tai Sepeliä järjestämässä. Tarpoja vastaa yksin jostakin tehtävästä sudenpentu- tai seikkailijakisassa. Hän suunnittelee tapahtumaan rastin tai osan rastin tehtävää, miettii sen tarvitsemia välineistöä ja mahdollista tehtäväkäsytystä sekä huolehtii rastipisteen tai tehtäväpisteen toiminnasta tapahtumassa. Vartionjohtaja, luotsi tai muu nimetty aikuinen huolehtii siitä, että tarpoja saa suunniteltuunsa ja toteutukseen tarvitsemansa tuen.

MERIPARTIOAKTIVITEETTI**HARPIIHOIMIA****AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja hallitsee veneenohjaajakurssille pääsyyn vaadittavat meripartiotaidot.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja opettelee mittaamaan välimatkaa, koordinaatteja ja löytämään sijaintinsa merikortista. Tarpoja tietää miten "matka – aika – nopeus" -laskuja lasketaan ja osaa tuoda oppimansa käytäntöön.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja kertaa ensin itse opettavat asiat niin että osaa opettaa ne tarpojille. Vartionjohtaja hankkii paikalle tarvittavat kartat ja muut tarvikkeet sekä miettii valmiiksi tehtäviä, joiden avulla laskuja voidaan opetella.

Luotsin tehtävä: Luotsi auttaa vartionjohtajaa oppimaan tai kertaamaan ensin itse tarpojille opettavat asiat. Luotsi auttaa vartionjohtajaa keksimään sopivia harjoituksia laskutehtäviin.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Meripartio, Suunnistus

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tarpojat askartelevat itselleen pahvista tai vastaavasta oman muistilapun, johon on kirjoitettu laskukaava: Matka / aika x nopeus. Näistä yhden suureen peittämällä saadaan laskukaava kysytylle suureelle. Tämän jälkeen voidaan lähteä käytännössä kokeilemaan, miten toimitaan. Pihalla tai kololla lasketaan sekuntikellon avulla esimerkiksi kävelynopeutta, ohiajaviin autojen nopeutta, matkaa ja aikaa. Samalla vartionjohtaja tai luotsi kertoo esimerkkejä siitä, miten samaa voidaan käyttää vesillä.

Tarpon valinnaisista aktiviteeteista tehdään jokaisesta kasvatustavoitteen suhteesta vähintään yksi aktiviteetti.

SUHDE ITSEEN

Tarpoja pitää huolta itsestään ja terveydestään. Hän rakentaa omaa identiteettiänsä, elämäkatsomustaan ja jumalasuhdettaan. Tarpojalle muodostuu käsitys eettisesti oikeasta ja väärästä sekä kyky ja halu toimia oikeaksi pitamiensä asioiden puolesta. Tarpoja uskaltaa heittäytyä uusiin ja erilaisiin tilanteisiin, käyttää mielikuvitustaan ja löytää toimivia ratkaisuja erilaisiin pulmatilanteisiin. Hän tarttuu toimeen.

UUSI KÄDENTAITO

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee erilaisia käsityötekniikoita ja kehittää näppäryyttään ja luovuuttaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tutustuu uusiin materiaaleihin ja uuteen käsityötekniikkaan. Hän valmistaa koriste- tai käyttöesineen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja valitsee yhdessä vartion kanssa, minkälainen käsityö valmistetaan. Vartionjohtaja huolehtii siitä, että tarpojat pääsevät itse valitsemaan valmistettavaa tuotetta ja menetelmää. Hän ohjaa tarpoja etsimään tietoa työtavoista ja materiaaleista. Vartionjohtaja hankkii tarvittavan materiaalin ja tarvittaessa myös ohjeet luotsin avustuksella.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa materiaalin ja valmistusohjeiden hankinnassa sekä ottaa tarvittaessa yhteyttä henkilöön, joka voi opettaa opeteltavan taidon vartiolle.

AKTIVITEETIN KESTO: Riippuu toteutustavasta

PAIKKA: Kolo, Kämpä, Leiri, Vene

Kasvatustavoitteet: Elämänhallinta, Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Askartelu, Kädentaidot, Luova ajattelu, Työkalut

TOTEUTUSVINKKI 1:

Emalointi. Tarpojat valmistavat koruja emaloimalla kuparilevystä leikattuja kuvioita. Emalointi voidaan tehdä nestemäisellä emalilla alumiinifoliolla peitetyn lieden levyllä tai lasiemalilla ja kaasupolttimella. Hakusanoilla "miten emaloida" löytyy tarkempia ohjeita ja tietoja tarvittavista materiaaleista ja työkaluista. Luotsi valvoo työn turvallisuutta ja tarkistaa, etteivät käytettävät emalivärit sisällä myrkyllisiä raskasmetalleja.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Nahkatyö. Tarpojat tekevät yksinkertaisen nahkatyön kuten tuluspussin, rannekorun tai nahkamerkin. Nahkaan voidaan myös polttaa vartion merkki. Ohjeita yksinkertaisiin nahkatöihin löytyy Reppu-kirjasta ja internetistä. Kierrätyskeskuksista kannattaa kysyä askartelumateriaaleiksi tarkoitettuja jämänahkapaloja.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Metallilankatyö. Tarpojat valmistavat esimerkiksi koukkuja, koreja tai vispilän rautalangasta. Inspiraatiota, malleja ja ohjeita löytyy netistä hakusanalla "metallilankatyöt". Varsinkin ohjevideoita kannattaa hakea myös ruotsinkielisellä hakusanalla "luffarslöjd". Materiaaleiksi tarvitaan eri paksuisia rautalankoja ja erilaisia pihtejä paksumpien lankojen taivutukseen.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Korinpunonta. Tarpojat punovat pajukorin tai pärekorin. Pajukorin punontaohjeet löytyvät muun muassa Reppu-kirjasta. Vartion tulee muistaa, ettei pajua saa poimia ilman maanomistajan lupaa. Vartio voi myös kokeilla korinpunontaa muista materiaaleista kuten kahvipaketeista, sanomalehtipaperista tai muovinarusta.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Tämä aktiviteetti sopii hyvin toteutettavaksi KITT:na tai alueen tarpojen tapahtumana, jolloin paikalle voidaan kutsua asiantuntijoita opastajiksi. Kokous voi olla käsityöpaja, jossa on mahdollisuus oppia uusia tekniikoita, ja partiolaiset voivat osallistua sen mukaan, mikä heitä kiinnostaa eniten.

UUSIA TAITEITA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja uskaltaa esiintyä yleisön edessä yksin tai yhdessä kaverinsa tai vartionsa kanssa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat harjoittelevat esityksen joko koko vartion kesken, yksin tai pareittain, ja esittävät sen yleisölle esimerkiksi iltanuotiolla retkellä, lippukunnan joului- tai kevätkuulussa tai osaston kokouksessa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa keskustelua vartion valitessa esityksen lajia. Hän pitää myös huolen, että kaikki saavat puheenvuoron toteutustapaa valittaessa. Vartionjohtaja auttaa tarpoja valmistelemaan esityksen ja etsii yhdessä luotsin kanssa sille sopivan esitystilanteen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi huolehtii siitä, että tarpojat valitsevat tasonsa mukaisia tehtäviä ja varmistaa, ettei kukaan joudu esiintymään yksin vasten tahtoaan tai koe rooliaan epämiellyttäväksi. Luotsi auttaa vartionjohtajaa löytämään sopivan ajankohdan esitykselle.

AKTIVITEETIN KESTO: Pari tapaamista tai retki-/leiripäivä + aikaa esitykselle

PAIKKA: Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Järjestyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Esiintyminen, Luova ajattelu, Partiokulttuuri, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Stand up.

Tarpojat kokeilevat taitojaan stand up -koomikoina. Vartio voi mahdollisuuksien mukaan vierailta katsomassa stand up -esitystä ja saada näin ammattilaisten suorituksesta vinkkejä omaan tekemiseensä. Myös televisiosta ja netistä löytyy ammattilaisten esiintymisiä, joita seuraamalla tarpojat voivat oppia alan saloja. Hienoa on, jos joku stand upin tai näyttelemisen ammattilainen pääsee kertomaan alastaan tarpojille.

Kun tarpojat ovat perehtyneet lajiin, he valmistelevat oman esityksen esimerkiksi vartion iltanuotiolle tai koko ikäkauden tarpojatapaamiseen.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Uusi tanssilaji.

Tarpojat opettelemaan tanssimaan jotakin itselleen vierasta tanssilajia. Tanssilaji voi olla esimerkiksi jokin perinteisistä paritanssilajeista, kuten valssi, tango tai foxtrot, tai jokin yksin tanssittava laji kuten vatsatanssi, baletti tai hiphop. Jos joku tarpojista harrastaa tanssia, voi hän opettaa omaa lajiaan muille. Tanssinopettajana voi toimia myös vartionjohtaja, luotsi tai heidän koloiltaan kutsumansa alaa osaava harrastaja. Opettajaksi voi kysyä myös esimerkiksi liikunnanopettajaa, kansalaisopiston tanssikurssien opettajaa tai harrastajaa paikallisesta tanssiseurasta. Myös netti on pullollaan erilaisia tanssinopetusvideoita. Vartio voi opetella tanssia omaksi ilokseen tai harjoitella tanssiesityksen.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Akrobatia.

Tarpojat harjoittelevat erilaisia akrobatiaa vaativia taitoja. Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että harjoittelu tapahtuu turvallisesti ja jokainen saa harjoitella omalle tasolleen sopivaa asiaa. Vartio voi kutsua koloiltaan esimerkiksi sirkusharrastajan ja voimistelijan opettajaksi, tai mahdollisuuksien mukaan vierailta esimerkiksi sirkuskoululla.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Nukketeatteri.

Tarpojavartio valmistelelee nukketeatteriesityksen. Se voi valmistaa itse sormi-, käsi- tai marionettinukkeja, tai käyttää valmiita välineitä. Myös lavastuksen vartio voi valmistaa itse tai käyttää olemassa olevia lavasteita tai esimerkiksi yksinkertaisesti kyljelleen käännettyä pöytää. Myös esimerkiksi seurakunnilla saattaa olla omistuksessaan erilaisia nukkeja ja lavasteita, joita voi saada lainata. Vartio esittää valmiin näytelmänsä esimerkiksi nuoremman ikäkauden ryhmälle tai vaikkapa leirin iltanuotiolla. Tarina voi olla jonkin perinteisen sadun

dramatisointi tai se voi kertoa esimerkiksi vartion omista seikkailuista ja retkistä.

TOTEUTUSVINKKI 5: Tarinointia.

Tarpojat tutustuvat ja lukevat huolella erilaisia tarinoita, kuten perinteisen partiotarinan Pyhästä Yrjöstä ja lohikäärmeestä, klassisia satuja kuten Tuhkimo tai tunnettuja kummitustarinoita kuten Lentävä hollantilainen. Tarpojat valitsevat tarinoista muutaman ja opettelevat kertomaan kyseiset sadut suullisesti ilman kirjan tukea. Johtajan tehtävänä on kannustaa tarpoja kertomaan tarinoita elävästi ja eläytyen. Kun tarinat ovat tarpojilla hallinnassa, he voivat kertoa niitä esimerkiksi iltanuotiolla toinen toisilleen tai nuoremmille ikäkausille.

PUHE

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa ja uskaltaa puhua yleisön edessä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja pitää puheen yleisölle.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa tarpojaa valitsemaan sopivan tilaisuuden puheen pitämiseen. Hän auttaa tarpojaa puheen suunnittelussa kertomassa esimerkiksi vinkkejä siitä, millaisia puheita aikaisempina vuosina on ollut. Hän kuuntelee tarvittaessa tarpojan tai tarpojen puheen etukäteen ja antaa tarvittaessa vinkkejä puheen viilaamiseen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi huolehtii siitä, että tarpoja pitää puheen itselleen sopivassa tilaisuudessa. Hän auttaa tarpojaa valitsemaan sellaisen puhetilanteen, jossa tarpoja saa haastaa itseään, mutta hänen ei tarvitse jännittää liian paljoa. Luotsi myös tarvittaessa ohjaa tarpoja pitämään puheen parin tai ryhmän kanssa.

AKTIVITEETIN KESTO: Riippuu toteutustavasta

PAIKKA: Riippuu toteutustavasta

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Esiintyminen, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartion kesken. Tarpoja pitää lyhyen puheen vartiolleen. Puhe voi olla onnitelupuhe vartion jäsenelle tämän syntymäpäivänä tai kiitospuhe lopettavalle vartionjohtajalle. Se voi myös olla muutama ajatusta herättävä sana kokouksen päätöksen yhteydessä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Lipunnostossa. Tarpoja sanoo muutaman ajatusta herättävän sanan tai kertoo aamunavaukseksi sopivan tarinan lipunnoston yhteydessä retkellä tai leirillä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Lippukunnan juhlissa. Tarpoja toimii seremoniamestarina lippukunnan joulujuhlissa, kevätkuuhissa tai Yrjönpäiväjuhlissa. Hän voi myös pitää puheen niille partiolaisille, jotka ovat saaneet ikäkauden päätösmerkin, ansiomerkin tai jonkin muun huomionosoituksen lippukunnalta.

ASKARTELU

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja kehittää kädentaitojaan ja luovuuttaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja askarteleo itselleen uusilla materiaaleilla.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa tarpoja löytämään uusia ja erilaisia askartelutekniikoita. Hän hankkii tarvittavat materiaalit ja tutustuu tarvittaessa niiden käyttöön. Vartionjohtaja voi myös kutsua askarteluharrastajan mukaan tarpojen kokoontumiseen. Vartionjohtaja kannustaa tarpoja olemaan luovia ja tuottamaan uutta.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa hankkimaan materiaalit ja askarteluharrastajan kokoontumiseen.

AKTIVITEETIN KESTO: Kaksi iltaa

PAIKKA: Kolo, Retki

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Askartelu, Luova ajattelu

TOTEUTUSVINKKI 1: Kipsi. Tarpoja tekee naamioita kipsistä tai kipsivaloksia esimerkiksi käsistään. Hakusanat "kipsinaamio" ja "kipsivalos" antavat netissä monta esimerkkiä ja ohjetta.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Helmet. Tarpoja tekee omia koruja helmistä tai kutoo rannekoruja tai servettirenkaita Hama-helmistä. Askartelu- ja harrastusliikkeistä voi helmien lisäksi ostaa myös muita osia koruihin. Esimerkiksi lenkkejä ja lukkoja myydään usein irtokappaleina. Jotkut liikkeet myyvät myös aloituspakkauksia, jotka sisältävät vähän kaikkea mitä tarvitsee päästäkseen alkuun. Nämä sisältävät usein myös ohjeita helppoihin koruihin.

Hama-helmistä voi myös tehdä paljon muuta kuin silitettäviä levyjä. On esimerkiksi mahdollista tehdä rannekoruja tai avaimenperä-liskoja. Ohjeita löytyy netistä hakusanalla "hama lisko" tai "hama helmet".

TOTEUTUSVINKKI 3:

Savi. Tarpojat tekevät savityön. Vartio voi kokeilla erilaisia savia ja Fimo-massoja, joita löytyy markkinoilta. Jotkut savet ja massat tarvitsevat kovettumiseen uunipolton, osa puolestaan kuivuu huoneilmassa. Savenpoltouuneja voi kysyä lainaan kansalaisopistoilta ja peruskouluilta.

KOKEILU

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpojan uteliaisuus herää maailman toimintoja kohtaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat tekevät helppoja kokeita.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄT: Vartionjohtaja suunnittelee kokeet yhdessä luotsin kanssa ja hankkii tarvittavat materiaalit.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartion johtajaa suunnittelemaan turvallisia kokeita ja katsoo että turvallisuus otetaan huomioon.

AKTIVITEETIN KESTO: Koloilta

PAIKKA: Kolo, Ulkona

KASVATUSTAVOITE: Itsetietoisuus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Arkiset taidot, Luova ajattelu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Limonaadi-geysir. Tarpojavartio tekee limonaadi-geysirin upottamalla Mentos karkkeja (noin 5 kpl) isoon pulloon makeutettua limsaa (light). Tarpojen tehtävänä on selvittää, minkä vuoksi limsa purkautuu pullosta (hakusanalla "mentos soda" internetistä). Tarpojavartio voi kokeilla erilaisia limsoja (tavallinen ja light-versio) ja testata, kummasta purkautuu korkeammalle nestettä. Koe tulee tehdä ulkona ja suojauslait ovat suositeltavia.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Tulivuori. Tarpojavartio rakentaa tulivuoren leivinjauheesta ja etikasta. Helpompi versio on laittaa yksi teelusikallinen leivinjauhetta muoviseen korkkiin (esimerkiksi limsapullon korkkiin) ja asettaa se lautaselle. Tämän jälkeen leivinjauheeseen tipautetaan 20 tippaa etikkaa. Tarpojat voivat myös aloittaa rakentamalla tulivuoren hiekasta tai savesta ja laittaa muutaman tipan punaista karamelliväriä leivinjauheeseen, jolloin se näyttää enemmän tulivuorenpurkaukselta. Koe tulee tehdä ulkona tai alustalla joka on helppo pyyhkiä jälkeensä. Kun tulivuori on toteutettu, voi vartionjohtaja johdattaa tarpojat pohtimaan kokeen yhteyttä todellisuuteen. Mistä tulivuorenpurkaukset johtuvat? Millaisia tuhoja ne aiheuttavat? Entä millaisia mahdollisuuksia mannerlaattojen saumakohtiin liittyy? Miten partiolaiset vaikuttavat seuduilla, joissa on tapahtunut luonnonkatastrofeja?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Heurekan tempputehdas. Tiedekekus Heurekan sivusto esittelee monta helppoa, mutta jännittävää koetta.

SUHDE TOISEEN

Tarpoja auttaa ja pitää huolta toisista ihmisistä ja ymmärtää, että yhdessä tekemällä saa aikaan suurempaa. Hän arvostaa erilaisuutta ja ymmärtää, että on monenlaisia ihmisiä ja maailmankatsomuksia. Tarpoja osaa toimia erilaisten ihmisten kanssa ja asettua toisen asemaan. Hän osaa ilmaista tunteitaan ja mielipiteitään tilanteeseen sopivalla tavalla.

KÄSINTEHDYT LAHJAT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja asettuu toisen ihmisen asemaan. Hän harjoittaa luovuuttaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja valmistaa lahjan ystävälle tai perheenjäsenelle.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja kannustaa ja auttaa tarpoja suunnittelemaan tehtävän työn. Hän voi esimerkiksi etsiä valmiiksi hyviä ja toteuttamiskelpoisia ideoita, joista tarpojat voivat valita edellisellä kerralla. Vartionjohtaja hankkii tarvittavat materiaalit ja kannusta tarpoja miettimään minkälainen lahja sopii parhaiten vastaanottajalle.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa tarvittaessa materiaalien hankinnassa ja ideoinnissa.

AKTIVITEETIN KESTO: Yksi koloilta

PAIKKA: Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITE: Ihmisyyden arvostaminen, Rehtiys

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Kädentaidot, Luova ajattelu, Päivän hyvä työ, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Ystävyysnauha. Tarpoja tekee ystävyysnauhan ja solmii sen ystävän käden ympärille. Ohjeita nauhojen tekemiselle löytyy Reppu-kirjasta. Internetissä löytyy ohjeita myös monille muille sitomistekniikoille.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Runo. Tarpoja ideoi ja kirjoittaa runon itselleen tärkeästä henkilöstä. Hän lähettää runon saajalle joko perinteisin tai modernein viestikeinoin.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Kiitoskortti. Tarpoja kirjoittaa kiitoskortin jollekin, joka on tehnyt tarpojan iloiseksi. Hän voi tehdä kiitoskortin myös jollekulle tarpojavartiota vuoden aikana auttaneelle tai kouluttaneelle henkilölle.

LEIKINJOHTAJA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa toimia leikin johtajana ja ohjata yhteisiä leikkejä Tarpoja tuntee monta hyvää leikkiä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat toimivat vuoron perään leikinjohtajina. Jokainen opettaa vuorollaan yhden leikin joko omalle vartiolleen tai nuoremmille ryhmille. Samalla tarpojat oppivat uusia leikkejä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa tarpojaa löytämään (internetistä tai leikkikirjoista) leikkejä, joita he voivat leikkiä ja myös opettaa muille. Hän valitsee sopivan hetken jokaiselle vetää leikkinsä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa löytämään aikaa jokaiselle tarpojalle vetää leikkinsä ja on tarvittaessa yhteydessä toisiin luotseihin, sampohin tai akelohin, jos tarpoja haluaa vetää leikkinsä jollekin muulle ryhmälle kuin omalle vartiolle.

AKTIVITEETIN KESTO: 30 min

PAIKKA: Kolo, Retki, Leiri, Muu

KASVATUSTAVOITE: Ihmisyyden arvostaminen, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Esiintyminen, Johtaminen, Leikit, Luova ajattelu, Partiokulttuuri, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Laululeikki. Tarpoja johtaa uuden laululeikin, jota muut lippukunnassa eivät ennen ole kuulleet, tai vaihtoehtoisesti opettaa lippukunnan perinteisen laululeikin uudelle tarpojalle tai nuoremmille, jotka eivät vielä ole leikkiä leikkineet. Tarpoja voi myös sanoittaa vanhan laululeikin uudelleen esimerkiksi tiettyyn partiotaphtumaan paremmin sopivaksi.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Perinteinen ulkoleikki. Tarpoja johtaa ulkoleikin, jota kukaan tai useimmat vartiossa eivät ole ennen leikkineet. Se voi esimerkiksi olla piiloleikki tai hippa. Tarpojan kannattaa miettiä leikkivän ryhmän kokoa ennen valintaansa. Jotkut leikit sopivat parhaiten isoille ryhmille ja toiset toimivat taas pienemmällä ryhmällä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vanhat leikit. Jos koloilta tai kirjastosta löytyy oikein vanhoja leikkikirjoja, voi tarpoja selailla niitä ja löytää leikkejä, joita partiolaiset leikkivät 1950-luvulla tai 1920-luvulla. Vartio voi leikkiä leikin ja katsoa miten hyvin sen toimii nykypäivänä. Myös Baden-Powellin Partioijan käsikirjassa on erilaisia harjoituksia, joiden toimivuutta voi testata nykypäivänä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Oppia leikin kautta. Tarpojat keksivät leikin, jonka avulla voi oppia jonkun partiotaidon, kuten trangian käytön, solmuja tai veneen osat. Kun tarpojavartio on viilannut leikin yksityiskohdat kuntoon, se vetää leikin nuoremmalle ryhmälle.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Aktiviteetin voi toteuttaa niin että yksi tarpoja vetää leikin aina yhden kokouksen yhteydessä tai vaihtoehtoisesti tarpojavartio pitää leikkimiskokouksen, jossa jokainen vuorollaan vetää leikin. Tarpojat voivat myös vetää leikkinsä retkellä tai nuoremmen ryhmän kokouksessa.

SUHDE YHTEISKUNTAAN

Tarpoja osaa toimia ryhmässä. Häntä kiinnostaa yhteisten asioiden hoitaminen. Tarpojan huomaa epäkohdat ja tarttuu niihin asioiden korjaamiseksi. Tarpoja osaa ottaa kantaa itseään koskeviin asioihin ja perustella kantansa. Hän mieltää olevansa osa ihmiskuntaa ja tuntee globaalia vastuuta.

LIPPUKUNNAN MYYJÄISISSÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja ymmärtää, että rahan eteen on tehtävä työtä. Hän osallistuu vartion tai lippukunnan varainhankintaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja valmistaa jotain myytävää kerätäkseen varoja lippukunnan arkitoimintaan, ulkomaanleiriä tai lippukunnan mökkiä tai venettä varten. Tuote myydään lippukunnan perinteisissä myyjäisissä tai muussa tapahtumassa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja keskustele lippukunnan johdon kanssa niistä tavoista joilla vartio voisi osallistua lippukunnan varainhankintaan. Hän välittää tarpojen ideat johdolle ja vastaavasti johdon ajatukset vartiolle. Vartionjohtaja hankkii tarvittavat materiaalit ja tarvittaessa ohjeet tai reseptin tuotetta varten.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa löytämään sopivan tuotteen ja tilaisuuden jossa sitä myydä. Luotsi auttaa vartionjohtajaa tarvittaessa materiaalin hankinnassa tai löytämässä ohjeet tai reseptin tuotteelle.

AKTIVITEETIN KESTO: Yksi koloilta

PAIKKA: Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Kädentaidot, Kansalaistaidot, Luova ajattelu, Päivän hyvä työ, Sosiaaliset taidot, Talous

TOTEUTUSVINKKI 1:

Kausikoriste. Tarpojavartio tekee koristeita, jotka ovat ajankohtaisia vuodenaikaan nähden. Se voi valmistaa esimerkiksi joulukransseja, piparikuusia tai lankatonttuja joulumyyjäisiin tai lyhtyjä rappujuhlia tai muita pimeän jakson juhliä varten. Kesän myyjäisiin sopivat esimerkiksi saunavihdat tai tuohikoristeet.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Sytytyspalat. Tarpojavartio tekee sytytyspaloja tai tuohisia. Sytytyspaloihin tarvitaan vanhoja munakkenoja ja kynttilän pätkiä. Munakkenojen kupit revitään irti. Loput munakennosta revitään palasiksi ja palaset kennoihin sisälle niin, että ne näyttävät ruusuilta. Syntyneet ruusut dipataan sulatettuun steariiniin. Tuohisiin tarvitaan pyöreitä vanulappuja ja kynttilän pätkiä. Vanulaput dipataan steariiniin. Valmiit tuohiset voi kerätä esimerkiksi vanhoihin sipsipurkkeihin. Lisää ideoita sytykkeisiin löytyy internetistä. Luotsin tehtävänä on valvoa, että sulatettua steariinia käytetään varoen ja turvallisesti.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Kynttilät. Tarpoja tekee omia kynttilöitä. Kynttilöitä voi tehdä perinteisellä tavalla dippaamalla sytytysnauha kynttilämassaan. Helpompi tapa tehdä kynttilöitä on valaa ne esimerkiksi vanhoihin jugurttipurkkeihin. Silloin tarvitaan nauha, purkkeja ja steariiniä tai vanhoja kynttiläpalasia, jotka sulatetaan purkkeihin. Mehiläisvahalaatoista, joita saa askarteluliikkeistä, voi myös rullata hienoja kynttilöitä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Leivonnaiset. Tarpojavartio leipoo esimerkiksi kakkuja, pullia, mokkapaloja, joulutorttujen tai leipää myytäväksi lippukunnan myyjäisiin tai kevätkuulaan. Leipomisen yhteydessä on hyvä harjoitella ottamaan huomioon hygienian sekä erityisruokavaliot. Miten tuotteeseen voi merkitä ainesosat näkyville? Voiko saman tuotteen valmistaa myös gluteenittomana?

TOTEUTUSVINKKI 5:

Lettuja. Tarpojavartio pistää pystyyn letunpaisto- tai tikkupullapisteeseen lippukunnan tapahtumaa. Tarpojavartio voi myös myydä esimerkiksi vohveleita ja aitoa pannukahvia. Ehkä tarpojavartio keksii jotain muuta jota on helppo tehdä avoimella tulella myytäväksi? Luotsi ja vartionjohtaja selvittävät missä tulenteko on mahdollista tai hankkivat nuotiopohjia, joihin tehdä tuli. Luotsi tai aikuinen johtaja valvoo turvallisuutta tapahtuman aikana.

MEIDÄN KULTTUURIMME**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja tuntee omaa kulttuuriaan.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja tutustuu oman paikkakuntansa tai maansa kulttuuriin.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa tarpoja löytämään heitä kiinnostavia paikallisia kulttuuritapahtumia, taiteilijoita tai näyttelyitä. Vartionjohtaja auttaa käytännönjärjestelyissä, jos vartio tapaa taiteilijan tai toteuttaa retken paikalliseen tapahtumaan tai kohteeseen. Vartionjohtajan tehtävänä on yhdessä luotsin kanssa syventää taiteilijaan tai taidekohteeseen tutustumista. On tärkeää, että valitun tutustumiskohteen yhteydessä vartionjohtaja kyselee tarpojilta näiden mielipiteitä ja perusteluita mielipiteille. Tarkoitus ei ole vain todeta jonkin asian olevan hyvä tai huono, vaan kertoa omasta näkemyksestä tarkemmin. Vartionjohtaja pyrkii tuomaan mukaan myös monipuolisuutta ja kannustaa vartiota asettumaan omien mukavuusrajojensa ulkopuolelle.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa löytämään informaatiota paikallisista tapahtumista, taiteilijoista ja taideteoksista. Luotsi auttaa vartionjohtajaa toteuttamaan aktiviteetin sopivalla tasolla vartiota ajatellen.

AKTIVITEETIN KESTO: Yksi koloilta

PAIKKA: Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Kansalaistaidot, Kansalaisuus, Partioluktuuri, Yhteiskunta, Tapakulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Paikallinen kulttuuritarjonta. Tarpojavartio osallistuu kulttuuritapahtumaan omalla paikkakunnallaan. Monessa kaupungissa ja kunnassa järjestetään esimerkiksi konsertteja, teatteriesityksiä, näyttelyitä tai kirjailijailtoja. Myös esimerkiksi kunnan järjestämät juhlat pitävät usein sisällään taiteen ammattilaisen juhlapuheen.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kotimainen musiikki. Tarpojavartio valitsee jonkun suomalaisen artistin ja perehtyy hänen tuotantaan. Valinta voi kohdistua myös tiettyyn musiikkigenreen. Vartio voi myös tutustua artistiin joka on kotoisin samalta seudulta kuin vartio. Vartio vierailee mahdollisuuksien mukaan artistin keikalla tai tutustuu häneen eri lähteiden välityksellä. Miten artistin oma elämä ja taide tukevat toisiaan?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Kotimainen kirjailija. Tarpoja käy kirjastossa ja tutustuu yhteen tai useampaan kotimaiseen kirjailijaan. Onko olemassa kirjailijaa, joka on syntynyt tai työskennellyt tarpojan lähiympäristössä? Tarpoja lukee tekstin paikalliselta kirjailijalta tai kertomuksen joka kertoo kotipaikkakunnasta. Tekstiin tutustumisen jälkeen tarpoja käy keskustelua lukemastaan. Hän kertoo oman mielipiteensä ja ajatuksensa teoksesta. Tarpoja voi myös olla yhteyksissä kirjailijaan ja kertoa hänelle ajatuksistaan.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Kotimainen taiteilija. Tarpojavartio tutustuu kuvataiteeseen kotipaikkakunnallaan tai kotipaikkakuntalaisensa taiteilijan tuotantoon muualla Suomessa. Millaisia teoksia taiteilija on tehnyt? Missä niitä on esitelty? Mikä motivoi taiteilijaa, mitä hän haluaa teoksillaan ilmaista? Vartio tutustuu taiteilijan teoksiin mahdollisimman monipuolisesti. Taiteilijoiden näyttelyitä pienilläkin paikkakunnilla järjestävät esimerkiksi kirjastot ja kunnantalot. Tarpojavartio voi myös kutsua taiteilijan vieraakseen koloiltaan. Taiteen levinneisyyttä voi hahmottaa laittamalla karttaan kuvia lähiseudulla olevista tauluista ja patsaista. Vartio voi käydä itse ottamassa valokuvat teoksista tai piirtää niistä itse kuvat.

TUOTTAJA 2**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja osaa kertoa tarinan tai sanoman kuvin.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja ilmaisee itseään kuvan avulla. Kuva voi olla esimerkiksi valokuva, meemi tai sarjakuva.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartio päättää yhdessä vartionjohtajan kanssa miten he aktiviteetin toteuttavat. Vartionjohtajan tehtävänä on huolehtia siitä että kaikki saavat äänensä kuulluksi ja että vartio valitsee kaikille sopivan vaihtoehdon. Vartionjohtaja pyytää tarvittaessa apua varusteiden ja tietokoneohjelmien kanssa luotsilta tai muulta aikuiselta.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että tarpojavartio valitsee itselleen tarpeeksi haastavan tehtävän ja auttaa tarvittaessa tietokoneohjelmien ja varusteiden kanssa. Luotsi auttaa tarpoja olemaan yhteydessä lippukunnan some-vastaavaan. Tarvittaessa luotsi muistuttaa tarpojavartiota kuvien julkaisuun liittyvistä säännöistä.

AKTIVITEETIN KESTO: Yksi koloilta

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Media, Luova ajattelu, Partioluktuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Meemi. Tarpojavartio tekee erilaisia meemejä esimerkiksi partiosta, purjehduksesta tai leirilämästä. Vartio pyytää lippukunnan somevastaavaa julkaisemaan niistä parhaimmat. Meemejä voi myös lähettää Facebookissa Scout.Me.In-sivustolle.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kuva. Tarpojavartio kuvaa sarjan kuvia valitsemastaan teemasta. Vartio käsittelee kuvat ja pitää näyttelyn tai lataa ne internettiin sopivaan paikkaan. Sarjaa kuvattessaan vartio perehtyy valokuvauksen keskeisiin teemoihin kuten valotukseen, valoon ja varjoon sekä sommitteluun. Tarkoitus ei ole näpsäistä nopeita otoksia, vaan suunnitella sarjan sisältöä myös etukäteen.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Sarjakuva. Tarpojavartio tekee sarjakuvan jostain kokemastaan tai kuvitteellisesta seikkailusta. Tarpojavartio tarjoaa valmiita sarjakuvaa lippukuntalehdelle tai lippukunnan sähköiseen mediaan.

PIENOISMALLI**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja ymmärtää mittakaavan merkityksen.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja tekee mitoissa olevan pienoismallin joko rakennuksesta tai paikasta.

Vartionjohtajan tehtävät: Vartionjohtaja hankkii tarvittavat materiaalit ja auttaa tarpoja pienoismallin tuottamisessa. Vartionjohtaja huolehtii, että jokainen osallistuu omalta osaltaan tuotoksen tekemiseen. Hän kannustaa ja motivoi tarpoja tekemisen eri vaiheissa.

Luotsin tehtävät: Luotsi auttaa tarpoja valitsemaan järkevän kokoisen urakan. Hän avustaa tarvittaessa materiaalien hankinnassa ja kannustaa vartiota tekemisen eri vaiheissa.

AKTIVITEETIN KESTO: Pari iltaa

PAIKKA: Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Askartelu, Kädentaidot, Luova ajattelu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Lippukunnan kämppä. Tarpojat rakentavat pienoismallin lippukunnan kämpästä legoilla. Jos intoa ja energiaa riittää, voivat tarpojat myös kuvata pienen lego-animaation kämpän tapahtumista.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Lippukunnan vene pullossa. Tarpojat rakentavat pullossa olevan laivan. Vartio selvittää etukäteen, miten laiva saadaan pulloon ja mitä muuta pienoismallin rakentamisessa kannattaa ottaa huomioon. Myös vartionjohtajan ja/tai luotsin kannattaa tehdä perehtymistyötä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Partioleiri kierrätysmateriaalista. Tarpojat rakentavat pienoismallin partioleiristä käyttäen kierrätysmateriaalia. Malli voi olla edellisen leirin kuvaus tai suunnitelma tulevasta.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Syötävä pienoismalli. Tarpojat rakentavat piparkakkutalon joka on pienoismalli esimerkiksi kolosta, retkimajasta, veneestä tai vartiosta retkellä.

SUHDE YMPÄRISTÖÖN

Tarpoja osaa liikkua ja toimia erilaisissa toimintaympäristöissä. Hän kunnioittaa ja tuntee luontoa. Tarpoja kokee olevansa osa luontoa ja viihtyy siellä. Hän ymmärtää, miten oma toiminta vaikuttaa ympäristöön, ja haluaa toimia sen puolesta. Tarpoja noudattaa kestävän kehityksen periaatetta.

KIERRÄTYSASKARTELU

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa ottaa huomioon ympäristön ja kestävän kehityksen askarrellessaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja askartelee kierrätysmateriaalista, tehden vanhasta uutta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Tarpojavartio ja vartionjohtaja suunnittelevat yhdessä, mitä askartelua vartio aikoo valmistaa ja mitä materiaaleja askarteluun tarvitaan. Suunnittelu kannattaa tehdä riittävän ajoissa, jotta materiaalien hankinnalle jää myös aikaa. Vartio pohtii yhdessä vartionjohtajan kanssa, mistä materiaaleja saa ja tekee suunnitelman niiden hankkimiseksi. Apua voi saada esimerkiksi tarpojen huoltajien työpaikoilta tai paikkakunnan teollisuuslaitoksista.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa vartiota ja vartionjohtajaa ideoinnissa ja materiaalien hankinnassa. Luotsi huolehtii siitä, että askartelu on sopivan haastava tarpojavartiolle.

AKTIVITEETIN KESTO: Yksi koloilta

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Vastuu elinympäristöstä

TAITOALUE: Askartelu, Kädentaidot, Luova ajattelu, Ympäristö

TOTEUTUSVINKKI 1:

Uutta vanhasta. Tarpoja ehostaa vanhoja vaatteita tai tavaroita tai tuottaa niistä jotain uutta. Vinkkejä ja inspiraatiota löytyy internetistä.

Yksi helppo vinkki on tehdä kangaskassi vanhasta t-paidasta. Kassiin tarvitaan t-paita ja sakset. Kassin ääriiviivat piirretään t-paitaan ja leikataan niin, että t-paidan sivusaumoista tulee kassin sivusaumat. Tämän jälkeen leikataan muutamia suikaleita t-paidan helmaan. Suikaleet sidotaan niin, että kassille syntyy pohja.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kierrätysmateriaali. Tarpoja käyttää kierrätysmateriaalia askarrellessaan. Esimerkiksi kierrätyskeskuksessa on usein pöytä, josta löytyy

kierrätettyä askartelumateriaalia. Myös napit, helmet ja narunpätkät soveltuvat hyvin askarteluun. Tarpojat voivat tehdä yhteisen retken kierrätyskeskukseen tai löytää kankaanpalasia, nappeja tai muuta ylijäänyttä materiaalia kotoa. Myös munakannot, jugurttipurkit, maitotölkit ja muut ruokapakkaukset sopivat hyvin askarteluun.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Roskaidetta. Tarpojat keräävät roskia kaduilta ja luonnosta. Kerätyistä roskista tarpojavartio rakentaa taidetta ja pitää taidenäyttelyä esimerkiksi kololla tai kunnantalolla. Näyttely sopii hyvin kierrätysviikon teemaan.

TEEMARETKI

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osallistuu yli yön kestäväan retkeen. Hän suunnittelee teemaan liittyviä retkeä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojavartio suunnittelee ja osallistuu jonkin teeman ympärille toteutettuun retkeen. Retki on vähintään yhden yön mittainen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa retken suunnittelua ja huolehtii yhdessä luotsin kanssa, että kaikki tarpeellinen muonituksista kuljetukseen ja luvista kalustoon otetaan huomioon. Vartionjohtaja hankkii ruuat ja muun tarvittavan materiaalin sekä lainaa tarvittavat materiaalit lippukunnasta. Hän huolehtii myös tiedotuksesta tarpojen huoltajille sekä lippukunnan johdolle.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi valvoo suunnittelua ja varmistaa, että retkestä tulee turvallinen kaikille osallistujille. Luotsi avustaa tarvittaessa suunnittelussa ja yöpymispaikan varauksessa ja valitsemisessa sekä koordinoi kyydit.

AKTIVITEETIN KESTO: Viikonloppu

PAIKKA: Kämpä, Metsä, Vene

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde

TAITOALUE: Luova ajattelu, Retkeily

TOTEUTUSVINKKI 1:

Ajankohtainen asia. Tarpojavartio valitsee jonkin ajankohtaisen asian teemaksi retkelleen. Kyseessä voi olla esimerkiksi TV-ohjelma, mobiilipeli tai urheilutapahtuma. Suunnitteluvaiheessa tarpojavartio yrittää saada teeman sisällyttyä retkeen niin hyvin kuin mahdollista. Jos kyseessä on esimerkiksi peli, voi retken ohjelma pyöriä pelin haasteiden ympärillä siten, että myös retkellä suoritetaan erilaisia ohjelmaformaattista tuttuja haasteita. Jos teemana on elokuva, voi koko retken aikataulu pyöriä elokuvan kertomuksen ympärillä. Vartionjohtaja kannustaa tarpoja kekseliäisiin ratkaisuihin muun muassa siinä, miten esimerkiksi ruokaa voi laittaa teeman mukaan tai miten retken ohjelman sisällön voi suunnitella teeman mukaan. Luotsi huolehtii siitä, ettei suunnitelma jää pelkäksi suunnitelmaksi, vaan suunniteltu retki myös toteutetaan.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Tutkimusmatka. Tarpojavartio tekee tutkimusmatkan ja tutkii ympäristöään. Se voi kehittää oman tutkimusidean tai osallistua johonkin olemassa olevaan kampanjaan. Viikonloppupurjehdukselle sopivat erilaiset vesistön kuntoon liittyvät tutkimukset; mitata voidaan tasaisin väliajoin viikonlopun aikana eri paikoissa ainakin veden näkyvyyttä, veden lämpötilaa, ja levämuodostumia. Metsäretkellä tarpojavartio voi tehdä havaintoja siitä mitä lintulajeja, kasveja ja metsätyyppejä se näkee matkallaan. Jos matkan varrelle osuu useampi vesistö, voi vartio verrata niiden vedenlaatua ja lämpötilaa. Ympäristön sijaan voi tarpoja myös tehdä tutkimusta itsestään ja varusteistaan. Tarpoja voi kokeilla ja testata esimerkiksi erilaisia majoitteita, miten hyvin erilaiset tulet palavat tai miten hyvin erilaiset vaatteet pitävät lämpöä, tuulta ja vettä. Oli tutkimuskohde mikä tahansa, luotsin ja vartionjohtajan tehtävänä on huolehtia siitä, että tutkittua asiaa myös pysähdytään pohtimaan tavalla tai toisella. Pohdinta voi olla esimerkiksi havaintojen kirjaamista nettiin luontojärjestön sivulle, artikkelin kirjoittamista lippukuntalehteen tai ajatusten vaihtoa iltanuotiolla.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Sattumanvarainen retki. Tarpojat antavat sattuman ohjata retkeä. Sattuman varaan voi jättää reitin, ruokalajin valitsemisen tai seuraavan ohjelmanumeron. Jonkin verran ruokaa ja ohjelmaa on kuitenkin muistettava suunnitella etukäteen, mutta sattuma voi ohjata missä järjestyksessä ne tehdään. Vartionjohtaja ja luotsi ohjaavat tarpeen mukaan reittivalintoja, jotta päästään turvalliseen yöpymispaikkaan, ellei voida yöpyä missä vaan.

HAUSKOJA TAITOJA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa seurata ohjeita. Hän ymmärtää, miten asiat toimivat.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tekee ohjeen mukaisesti jonkin kokeilun. Samalla hän perehtyy luonnonilmiöiden toimintaan.

Vartiojohtajan tehtävä: Vartionjohtaja valitsee kokeiltavat ideat. Hän etsii ideoita netistä tai kirjoista. Myös partiotaitokisojen tehtävissä on usein tähän aktiviteettiin soveltuvia ideoita. Vartionjohtaja suunnittelee toteutuksen ja hankkii tarvittavat välineet ja materiaalit. Kun testi on tehty, vartionjohtaja purkaa testin yhdessä vartion kanssa. Tarkoituksena on selvittää, mistä testin ilmiö johtui ja miten sama on nähtävissä luonnossa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa suunnittelussa ja ideoinnissa. Hän huolehtii aktiviteetin toteutuksen turvallisuudesta. Kun testi on tehty, luotsi auttaa vartionjohtajaa purkukeskustelussa. Tarkoituksena on selvittää, mistä testin ilmiö johtui ja miten sama on nähtävissä luonnossa.

AKTIVITEETIN KESTO: Riippuu toteutustavasta

PAIKKA: Kolo, Ulkona

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde, Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Askartelu, Retkeily, Luova ajattelu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Appelsiini kynttilä. Tarpoja rakentaa kynttilän appelsiiniasta tai muusta sitruhedelmästä.

- Appelsiini leikataan varovasti kahtia keskeltä. Kuori irroitetaan niin, että toinen puolikas kuoresta jää ehjäksi yhdessä keskellä olevan valkoisen "langan" kanssa.
- Appelsiinikuoreen kaadetaan vähän ruokaöljyä ja valkoinen "lanka" dipataan kunnolla öljyyn.
- Tämän jälkeen kynttilän voi sytyttää. Kynttilän syttyminen voi viedä hetken. Sytyttämisessä kannattaa käyttää pitkäväristä sytytintä, jotta sormet eivät pala. Tarpojavartio voi myös testata, paljonko ruokaöljyä tarvitaan kynttilän palamiseen tietyn ajan.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Veden lämpömittari. Tarpoja rakentaa lämpömittarin puolen litran muovipullosta ja pillistä.

- Pullon korkkiin tehdään reikä.
- Pilleri työnnetään vähän matkaa pulloon reiästä ja sauma tiivistetään sinitarralla.
- Pullo täytetään kylmällä vedellä ja sekaan lorautetaan hieman karamelliväriä.
- Kuumaa vettä kaadetaan vatiin. Pillipullo asetetaan vatiin ja samalla seurataan, miten veden pinta nousee pillissä. Pystyykö vartio tekemään lämpöasteikon pilliin?

Tarpojavartio voi myös kokeilla, saavatko he tempun toimimaan kuumana leiripäivänä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Suolaveden puhdistaja. Tarpojavartio rakentaa suolaveden puhdistajan.

Puhdistajaan tarvitaan pesuvati, pieni kulho joka on korkeampi kuin 3 cm mutta matalampi kuin pesuvati, muovikelmu, kolikko, teippiä, vettä ja suolaa.

- Pesuvatiin kaadetaan noin kolme senttimetriä vettä.
- Veteen kaadetaan suolaa, kunnes se maistuu suurin piirtein merivedeltä.
- Pieni kulho laitetaan varovasti veteen ilman että siihen tulee vettä. Muovikelmu asetetaan tiukasti pesuvadin päälle.
- Tämän jälkeen asetetaan kolikko muovikelmun päälle, pikku kulhon kohdalle.
- Vadin annetaan seistä auringossa muutama tunti.
- Tämän jälkeen maistetaan vettä, joka on kerääntynyt pikkukulhoon.

KOHTAAMISIA METSÄPOLUILLA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tietää erilaisia tapoja on käyttää metsiä. Tarpoja osaa ottaa toiset huomioon ja ilmaista oman mielipiteensä toisten mielipiteitä kunnioittaen.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja miettii erilaisin keinoin, mikä metsässä on hänelle tärkeää, ja mitä metsä hänelle merkitsee. Samalla tarpoja tutustuu muiden ajatuksiin samasta aiheesta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa vartiota ideoimaan tavan toteuttaa aktiviteetti. Jos vartio tekee kuunnelman, voi vartionjohtaja toimia esimerkiksi esilukijana tai nauhoittaa esityksen. Jos vartio tekee puolestaan haastattelun, voi vartionjohtaja auttaa tarvittaessa hyvien kysymysten muotoilussa ja tulosten julkaisussa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa ja vartiota aktiviteetin toteutuksessa. Hän kannustaa ja ohjaa vartiota toteutukseen liittyvissä valinnoissa.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde, Maailmankatsomus, Järjestytyneen yhteispelin hallitseminen,

TAITOALUE: Esiintyminen, Luova ajattelu, Metsä

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tarpojavartio laatii kuunnelman.

Kuunnelman suunnitteluun ja toteutukseen tarvitaan vihkoja, kyniä, näyttelytekstit, rooliaineistoja, liitteeltä löytyvät rooliarvolistat sekä äänityslaitteisto. Tarpojavartio pitää ideointipajan, jossa tuotetaan yhdessä pieni käsikirjoitus ja näytelmä. Näytelmässä voi olla esimerkiksi neljä roolihaamoa; näätä, retkeilijä, metsänhoitaja ja talonpoika. Näiden hahmojen kautta tarpojat voivat pohtivat erilaisia näkemyksiä metsästä. Homman ideana on miettiä omaa metsäsuhdetta. Jo yhdellä persoonalla voi olla erilaisia rooleja ja tarpeita metsässä. Tarpeiden keskinäinen sovittaminen on hankalaa ja laittaa meidät pohtimaan omaa arvopohjaamme. Metsästäjä arvostaa eläimiä, mutta on kuitenkin ruuan tai turkiksen vuoksi on valmis ampumaan eläimen. Metsänhoitaja pitää metsän pikkulinnuista, mutta on valmis kaatamaan puut myyntiin. Kaivinkoneenkuljettaja pitää suon kukkasista, mutta hänen työnään on kaivaa suo-ojaa, jolloin kukat kärsivät. Miten jokainen meistä toimisi? Vartio laatii kuunnelmansa rungon niin, että eri roolit sopivat siihen mukaan siten, että roolihenkilöt pääsevät sanomaan etukäteen mietityn sanottavansa toiselle hahmolle. Yksi tarpojista tai vartionjohtaja voi toimia kuunnelman juontajana ja lukea mahdolliset välispiikit sekä johdattaa kuulijat ja keskustelijat aiheeseen. Käsikirjoitusta ei kannata noudattaa liian orjallisesti, vaan myös rooleissa tapahtuvalle pienelle keskustelulle on hyvä antaa tilaa. Ajatus on sanoa jotain kaunista, ei haukkua. Kyseenalaistaa saa tietenkin.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Metsänkäyttöhaastattelu.

Tarpojavartio miettii erilaisia syitä luontoon suuntaamiselle. Se pohtii jokaisen jäsenen henkilökohtaisia syitä ja listaa myös esimerkiksi kavereiden ja perheenjäsenten perusteita. Keksimiensä perusteiden nojalla vartio valmistelee muutamia tutkimuskysymyksiä, joiden avulla asiaa voidaan tarkemmin selvittää. Kun kysymyksen ovat valmiit, tarpojat suuntaavat lähellä sijaitsevan kansallispuiston, retkeilyreitistön, pururadan tai muun vastaavan kohteen lähtöpaikalle ja toteuttavat kyselynsä. Kyselyn tulokset voidaan julkaista esimerkiksi lippukuntalehdessä tai lippukunnan sähköisissä viestimissä. Vartio voi myös kirjoittaa tuloksistaan jutun, jota se tarjoaa paikallislehdelle.

LUOVUUSMAJAKKA

MAJAKAN TAVOITE: Tarpoja osaa ajatella luovasti ja ratkaista ongelmia. Hän oppii uusia taitoja. Tarpoja saa kokemuksia esiintymisestä tai tekemiensä asioiden esittelemisestä muille.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpojavartio suunnittelee ja toteuttaa luovan teoksen käyttämällä esimerkiksi kädentaitoja, ilmaisutaitoja, esiintymistaitoja tai ongelmanratkaisutaitoja. Tarpojavartio näyttää tai näyttää teoksensa oman ryhmän ulkopuoliselle yleisölle. Yleisö voi olla esimerkiksi koko lippukunta tai lippukunnan muut tarpojat tai seikkailijat.

➤ Vartio valitsee yhden valmiista majakkavaihtoehdoista tai suunnittelee ja toteuttaa täysin omalaisensa majakan. Majakan tavoitteet asetetaan riittävän haastaviksi yhdessä luotsin kanssa.

LIPPUKUNTALEHTI

MAJAKAN TAVOITTEET: Tarpoja tietää, mitä lehden tekeminen vaatii. Hän tekee yhdessä vartiionsa kanssa luovan kokonaisuuden. Tarpojat kirjoittavat erilaisia tekstejä ja saavat kokemusta editoinnista ja tekstin käsittelystä.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpojavartio tekee yhden numeron lippukuntalehdestä yhdessä päätoimittajan kanssa. Vaihtoehtoisesti vartio voi tehdä oman lehden.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtajan tehtävä on katsoa että vartio tekee reilun työnjaon niin että kaikki saavat osallistua eikä yksi joudu tekemään kaikkea. Hän tukee tarpoja lehden tekemisen eri vaiheissa ja muistuttaa heitä aikataulusta. Kun lehti on valmis, vartionjohtaja keskustelee sekä vartion että luotsin kanssa majakasta ja koko tarposta. Majakan jälkeen voi olla ajankohtaista keskustella seuraavasta tarposta luotsin kanssa ja tehdä alustavia suunnitelmia.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi on yhteydessä lippukuntalehden päätoimittajaan ja selvittää miten tarpojavartio pääsee käsiksi tarvittaviin tietokoneohjelmiin (Mitä tarpojilla on kotona? Voivatko he käyttää koulun tietokonehuonetta tehdäkseen lehden? Onko piirtoimistolla tietokoneita joista tarvittavat ohjelmat löytyvät?) Jos tarpojavartio tekee oman lehden, auttaa luotsi tarpoja ottamaan selvää kustannuksista ja missä määrin lippukunta voi niihin osallistua. Luotsi ja/tai päätoimittaja tukee tarpoja heidän kirjoittaessaan artikkeleita ja taittaessaan lehteä. Kun lehti ja sitä myöden majakka on valmis, tarpojavartio keskustelee luotsin johdolla majakasta ja koko tarpostasta. Arviointikeskustelun aikana vartio miettii mitä he ovat oppineet tarpon ja majakan aikana. Mitä haasteita vartio on kohdannut niiden aikana? Mitä tunteita aktiviteetit ja majakka ovat herättäneet tarpojissa? Onko jotain mitä he jäivät kaipaamaan? Mitä he nyt tekisivät erilailla? Luotsi kertoo avoimesti mutta rakentavasti oman kokemuksensa majakasta ja tarpostasta. Luotsin on muistettava arvioida vartiota kokonaisuudessaan eikä yksittäisiin tarpojiin ja heidä virheisiinsä keskittymisen sijaan.

Luotsi käy myös erillisen arviointikeskustelun vartionjohtajan kanssa. Olisi hyvä jos luotsi etukäteen olisi miettinyt kehitysideoita vartionjohtajalle.

MAJAKAN VALMISTELUT: Tarpojavartio suunnittelee monipuolisen sisällön yhdessä päätoimittajan kanssa lippukuntalehteä varten. Vartio ja päätoimittajat päättävät yhdessä deadlineista ja milloin lehti julkaistaan. Tarpojat ottavat selvää miten lehti yleensä painetaan ja ottaa sen huomioon aikataulutuksessa. Tarpojat sopivat yhdessä tehtävänjaosta. Vartio miettii yhdessä minkälainen sisältö lukijoita kiinnostaa ja miten kirjoitetaan artikkeleita, jotka olisivat mielenkiintoisia sekä nuorille että vanhemmille lukijoille.

Vartio ottaa selvää lippukuntalehden budjetista ja miten se vaikuttaa sivumäärään. Jos vartio tekee oman lehden he miettivät mitä sen painaminen maksaa ja miten he aikovat sen rahoittaa.

MAJAKAN TOTEUTUS: Tarpojat kirjoittavat artikkeleita ja kuvaavat kuvia lippukuntalehteen. Tarpojat kokeilevat erilaisia tekstityyppäjä ja tekevät esimerkiksi gallupeja, haastatteluja, kolumneja, raportteja tapahtumista ja tuotetestausta. Koko vartio osallistuu lehden taittoon.

MAJAKAN ARVIOINTI: Kun majakka on päätöksessä (lehti on painettu ja taitettu) pitää tarpojavartio arviointikeskustelun luotsin kanssa. Mahdollinen palaute lehdestä käydään myös läpi. Samalla vartio keskustelee koko tarpostasta. Tavoite arviointikeskustelussa on että tarpojat näkevät miten he ovat kehittyneet ryhmänä, missä asioissa he onnistuivat ja mitä he ryhmänä voisivat tehdä seuraavalla kerralla eri tavalla.

ROOLIPELI

MAJAKAN TAVOITTEET: Tarpoja osaa eläytyä annettuun rooliin ja yhdessä vartion kanssa improvisoida tai elää tarinassa. Tarpoja uskaltaa heittäytyä mukaan ja uskaltaa luottaa vartiokavereihinsa.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpojavartio järjestää itselleen roolipelin tai -leikin. Tarpojat, vartionjohtaja ja luotsi eläytyvä ennalta annettuun rooliin koko tapahtuman ajan. Vaikeusastetta voi vaihdella riippuen tapahtuman ennakkosuunnittelusta ja siitä, miten tarkkaan haluaa pysyä valmiissa käsikirjoituksessa. Vinkkejä erilaisiin roolipeleihin löytyy muun muassa Lounais-Suomen Partiolaisten luovuus-majakan ideavihkosesta

www.lounaissuomenpartio.fi/system/files/Sivu/1061/tarpojen_luovuusmajakka_pdf_4ae95d4a54.pdf.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa vartion keskustelua roolipelin teemasta ja katsoo että kaikki saavat mielipiteensä kuuluville. Vartionjohtaja varaa luotsin avulla paikan roolipelille. Hän huolehtii, että tapahtuman päivämäärä sopii kaikille ja antaa tietoa majakasta tarpojille ja heidän huoltajilleen. Vartionjohtaja tekee luotsin avulla majakalle budjetin. Roolipelin aikana vartionjohtaja osallistuu siihen eläytyen esimerkiksi tavalla ja kannustaa tarpoja tekemään samoin ja pysymään rooleissaan. Kun majakka on valmis, vartionjohtaja käy luotsin kanssa palautekeskustelun majakasta ja koko tarpostasta. Majakan jälkeen voi olla aiheellista puhua jo myös seuraavasta tarpostasta luotsin kanssa ja tehdä suunnitelmia.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa pitämään roolipelin sopivalla tasolla tarpojavartiolle. Luotsi hyväksyy vartion roolipelin suunnitelmat ja jokaisen roolin. Tarvittaessa luotsi auttaa vartionjohtajaa paikan valitsemisessa ja varaamisessa. Luotsi on kartalla että tieto tapahtumasta menee kaikille tarpojen huoltajille ajoissa. Luotsi osallistuu myös roolipeliin ja voi toimia pelinjohtajana joka tuo uusia elementtejä peliin, esimerkiksi uusia johtolankoja murhamysteeriin, kovia tuulia jotka kaatavat viikinkilaivan ja niin edelleen. Luotsin tehtävään kuuluu myös valvoa ja tarvittaessa ohjata peliä niin että se koko ajan turvallinen ja hauska osanottajille ja että kaikki saavat pelistä hyvän kokemuksen. Luotsin osallistuessa peliin hänen on myös helpompi arvioida majakkaa tarpojen kanssa jälkikäteen.

Kun majakka on valmis, tarpojavartio keskustelee luotsin johdolla majakasta ja koko tarpostasta. Arviointikeskustelun aikana vartio miettii mitä he ovat oppineet tarpon ja majakan aikana. Mitä haasteita vartio on kohdannut niiden aikana? Mitä tunteita aktiviteetit ja majakka ovat herättäneet tarpojissa? Onko jotain mitä he jäivät kaipaamaan? Mitä he nyt tekisivät erilailla? Luotsi kertoo avoimesti mutta rakentavasti oman kokemuksensa majakasta ja tarpostasta. Luotsin on muistettava arvioida vartiota kokonaisuudessaan eikä yksittäisiin tarpojiin ja heidä virheisiinsä keskittymisen sijaan.

Luotsi käy myös erillisen arviointikeskustelun vartionjohtajan kanssa. Olisi hyvä jos luotsi etukäteen olisi miettinyt kehitysideoita vartionjohtajalle.

MAJAKAN VALMISTELUT: Tarpojavartio valitsee jo tarpon alussa teeman roolipelille. Teema voi olla jostain tietystä ajanjaksoista (viikinkiaika, keskiaika, villi länsi) tai muodostua jonkun oikean tai keksityn paikan tai tapahtuman ympärille (murhamysteeri, ilta Hogwartissa). Jokainen tarpoja, vartionjohtaja ja luotsi saa oman

roolin. Tarpojavartio kirjoittaa tai ottaa valmiista suunnitelmasta jokaiselle roolille tarkan kuvauksen sisältäen iän, sukupuolen, ammatin, suhtautumisen toisiin roolipelaajiin sekä tärkeimmät persoonallisuuspiirteet. Roolipeliä varten tarpojavartio päättää lyhyen johdannon ja käsikirjoituksen, jota noudattaa. Vartio voi myös valita että suunnittelee vain johdannon ja jättää pelin lopun auki. Tarpon aikana vartio valmistelee vaatteet ja muut varusteet, joita tulee tarvitsemaan roolipelin aikana. Tapahtuman päivämäärä lyödään lukkoon niin pian kuin mahdollista.

MAJAKAN TOTEUTUS: Roolipelin aikana jokainen osallistuja eläytyy rooliinsa ja yrittää toimia ja puhua niinkuin roolihahmo tekisi. Roolipelin kulku dokumentoidaan jollain tavalla, esimerkiksi kirjoittamalla lokikirjaan tai pyytämällä joku pelin ulkopuolinen henkilö kuvaamaan tapahtumat.

MAJAKAN ARVIOINTI: Majakan jälkeen koko tarpojavartio käy arviointikeskustelun luotsin kanssa. Samalla vartio keskustelee koko tarposta. Tavoite arviointikeskustelussa on että tarpojat näkevät miten he ovat kehittyneet ryhmänä, missä asioissa he onnistuivat ja mitä he ryhmänä voisivat tehdä seuraavalla kerralla eri tavalla.

OSCAR GAALA

MAJAKAN TAVOITTEET: Tarpoja tietää, mitä vaiheita elokuvan tekemiseen kuuluu. Hän osaa käyttää videoeditointiohjelmaa. Tarpoja osaa harkita, mitä julkaista sosiaalisessa mediassa ja internetissä.

MAJAKAN KUVAAUS: Tarpojavartio suunnittelee ja toteuttaa tekemänsä käsikirjoituksen pohjalta lyhyen elokuvan. Jokainen tarpoja osallistuu elokuvan suunnitteluun, kuvaamiseen ja editointiin. Vartio esittää valmiin tuotoksen yleisölle.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa vartiota ideoimaan ja käsikirjoittamaan elokuvan. Hän pyytää tarvittaessa luotsilta apua editointiohjelmien käyttöä tuntevan henkilön löytämiseen. Vartionjohtaja varmistaa, että jokainen pääsee osallistumaan elokuvan teon eri vaiheisiin: käsikirjoittamiseen, kuvaamiseen ja editointiin. Hän pyrkii myös itse olemaan apuna eri vaiheissa tarpeen mukaan. Kun majakka on valmis, vartionjohtaja käy luotsin kanssa palautekeskustelun majakasta ja koko tarposta. Majakan jälkeen voi olla aiheellista puhua jo myös seuraavasta tarposta luotsin kanssa ja tehdä suunnitelmia.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi tukee vartiota suunnitelman ja käsikirjoituksen tekemisessä. Hän varmistaa, että ne ovat haastavuudeltaan tarpojavartiolle sopivat. Hän selvittää, onko lippukunnassa tai alueella muita vartiota, jotka tekevät samaa majakkaa. Jos näin on, luotsi ottaa yhteyttä näiden vartioiden luotseihin ja sopii mahdollisuudesta yhteiseen elokuvagaalaan. Luotsi kannustaa ja tukee vartiota majakan eri vaiheissa. Hän on myös ainakin ajoittain läsnä kuvauksissa ja suunnittelupalaverissa pystyäkseen antamaan rakentavaa palautetta majakasta. Luotsi huolehtii siitä, että elokuva tulee valmiiksi ja että valmis elokuva esitetään myös yleisölle.

Kun elokuva ja sitä myöden majakka on valmis, tarpojavartio keskustelee luotsin johdolla majakasta ja koko tarposta. Arviointikeskustelun aikana vartio miettii mitä he ovat oppineet tarpon ja majakan aikana. Mitä haasteita vartio on kohdannut niiden aikana? Mitä tunteita aktiviteetit ja majakka ovat herättäneet tarpojissa? Onko jotain mitä he jäivät kaipaamaan? Mitä he nyt tekisivät erilailla? Luotsi kertoo avoimesti mutta rakentavasti oman kokemuksensa majakasta ja tarposta. Luotsin on muistettava arvioida vartiota kokonaisuudessaan eikä yksittäisiin tarpojiin ja heidä virheisiinsä keskittymisen sijaan.

Luotsi käy myös erillisen arviointikeskustelun vartionjohtajan kanssa. Olisi hyvä jos luotsi etukäteen olisi miettinyt kehitysideota vartionjohtajalle.

MAJAKAN VALMISTELUT: Vartio suunnittelee ja kirjoittaa elokuvallseen käsikirjoituksen. Elokuva voi olla uusi versio tutusta partiotarinasta, dokumenttielokuva vartion tai lippukunnan viikonloppurekystä tai vartion oma suunnitelma alusta loppuun. Vartio kertoo elokuvaideansa ja esittelee käsikirjoituksen luotsille ennen kuvaamisen aloittamista. Vartio päättää yhdessä missä elokuva esitetään yleisölle. Jos useampi tarpojavartio lippukunnasta tai alueelta valitsee samanaikaisesti luovuusmajakseen elokuvan teon, voivat vartiot järjestää yhdessä Oscar Gaalan, jossa kaikkien elokuvat esitetään. Vartio suunnittelee

mainoksen elokuvansa ensi-iltanäytöksestä ja kutsuu muut tarpojavartiot, lippukunnan seikkailijat tai perheensä mukaan ensi-iltan.

MAJAKAN TOTEUTUS: Vartio kuvaa elokuvansa materiaalin ja leikkaa sen sitten valmiiksi elokuvaksi. Elokuva esitetään yleisölle joko monen vartion yhteisessä Oscar Gaalassa tai yksityisessä elokuvan ensi-illassa. Jos on tarpeen, vartio voi pyytää jonkun asiantuntijan esittelemään erilaisia editointiohjelmaa, opettamaan niiden käyttöä tai muuten auttamaan elokuvan leikkaamisessa.

MAJAKAN ARVIOINTI: Majakan jälkeen koko tarpojavartio käy arviointikeskustelun luotsin kanssa. Samalla vartio keskustelee koko tarposta. Tavoite arviointikeskustelussa on että tarpojat näkevät miten he ovat kehittyneet ryhmänä, missä asioissa he onnistuivat ja mitä he ryhmänä voisivat tehdä seuraavalla kerralla eri tavalla.

NÄYTTELY

MAJAKAN TAVOITTEET: Tarpoja käyttää luovuuttaan ja valmistaa taideteoksen. Hän osaa järjestää tapahtuman yhdessä muiden kanssa. Tarpoja osaa markkinoida tapahtumaansa.

MAJAKAN KUVAAUS: Vartio suunnittelee ja toteuttaa taideteoksia ennalta valitun teeman mukaisesti. Vartio järjestää taideteoksistaan näyttelyä. Vartio markkinoi järjestämänsä näyttelyä ulkopuolisille.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa tarvittaessa suunnittelukeskustelua ja ehdottaa sopivia aiheita ja tekniikoita vartion näyttelyyn. Vartionjohtaja auttaa tarpoja oppimaan uusia kädentaitoja ja kannustaa heitä silloin, kun ideoita on niukalti. Vartionjohtaja tekee materiaalikuluista ja näyttelyyn liittyvistä kuluista talousarvion yhdessä vartion kanssa. Hän auttaa konkreettisen näyttelyn valmisteluissa ja huolehtii siitä, että tehtävät jakautuvat tasaisesti vartion sisällä.

Kun majakka on valmis, vartionjohtaja keskustelee luotsin kanssa majakan ja koko tarpon onnistumisista ja haasteista. Majakan jälkeen voi olla myös ajakohtaista aloittaa suunnittelemaan tulevaa tarppoa ja majakkaa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin on yhteydessä lippukunnan tai alueen muihin tarpojaluotseihin ja selvittää, onko joku muu vartio tekemässä samaa majakkaa ja kiinnostunut yhteistyöstä näyttelyyn pystyttämisessä. Luotsi selvittää, onko lippukunnan budjetissa tilaa näyttelyä vaatimille kuluille ja auttaa vartiota budjetin luomisessa. Hän auttaa vartiota markkinoimaan näyttelyään.

Luotsi seuraa vartion työskentelyä sekä teosten valmistamisen että näyttelyn aikana, jotta hän pystyy tarvittaessa auttamaan ja tukemaan tarpoja ja käymään heidän kanssaan palautekeskustelua majakan eri vaiheista jälkikäteen.

Kun näyttely on pidetty ja sitä myöden majakka on valmis, tarpojavartio keskustelee luotsin johdolla majakasta ja koko tarposta. Arviointikeskustelun aikana vartio miettii mitä he ovat oppineet tarpon ja majakan aikana. Mitä haasteita vartio on kohdannut niiden aikana? Mitä tunteita aktiviteetit ja majakka ovat herättäneet tarpojissa? Onko jotain mitä he jäivät kaipaamaan? Mitä he nyt tekisivät erilailla? Luotsi kertoo avoimesti mutta rakentavasti oman kokemuksensa majakasta ja tarposta. Luotsin on muistettava arvioida vartiota kokonaisuudessaan eikä yksittäisiin tarpojiin ja heidä virheisiinsä keskittymisen sijaan.

Luotsi käy myös erillisen arviointikeskustelun vartionjohtajan kanssa. Olisi hyvä jos luotsi etukäteen olisi miettinyt kehitysideota vartionjohtajalle.

MAJAKAN VALMISTELUT: Vartio valitsee teeman tai työmenetelmän taideteoksilleen. Jokainen tarpoja valitsee itseään kiinnostavan taidemuodon tai käsityömenetelmän ja lisäksi tutustuu uusiin käsityömenetelmiin. Tarpojat voivat joko valita yhteisen teeman, mutta jokainen käyttää omaa lempimenetelmää, tai valita yhden käsityömenetelmän koko näyttelyä teemaksi. Vartio suunnittelee näyttelylle sopivan paikan ja pohtii on paikka maksullinen. Vartio pohtii myös näyttelyn aukioloaikoja ja kuinka kauan näyttelyä pidetään avoimena. On hyvä huomioida, että lumi- tai jääveistosnäyttelyä ajankohta ja pituus on paljon riippuvaisempi säästä kuin näyttely sisätiloissa esimerkiksi kirjastossa tai kauppa-keskuksessa. Vartio pohtii myös kauanko näyttelyn esille laittaminen kestää ja ottaa sen huomioon kun tekee aikatauluaan. Vartio tekee aikataulun taideteosten tekemiselle, näyttelyä esiin panolle ja näyttelyä purkamiselle.

Vartio kysyy luotsilta, onko lippukunta budjetoimut majakoille varoja,

joita voisi käyttää materiaaliin tai näyttelytilan vuokraan. Vartio tekee budjetin materiaalille ja tilavuokralle.

Vartio tekee mainoksen näyttelystään hyvissä ajoin ja jakaa mainosta eri tavoin yleisölle.

Ideoita näyttelyn toteuttamiseen löytyy esimerkiksi Lounais-Suomen Partiopiiriin vihkosta.

www.lounaissuomenpartiopiiri.fi/system/files/Sivu/1061/tarpojen_luovuusmajakka_pdf_4ae95d4a54.pdf

MAJAKAN TOTEUTUS: Vartio pystyttää näyttelyn ja järjestää juhlallisen avajaistilaisuuden. Riippuen kädentaitomenetelmästä esille laittaminen voi kestää muutamasta tunnista kokonaiseen päivään. Suurimman osan taideteoksista vartio voi tehdä milloin tahansa kauden aikana, mutta esimerkiksi lumi- ja hiekkaveistoksia joutuu tekemään paikan päällä.

MAJAKAN ARVIOINTI: Majakan jälkeen koko tarpojavartio käy arviointikeskustelun luotsin kanssa. Samalla vartio keskustelee koko tarpostä. Tavoite arviointikeskustelussa on että tarpojat näkevät miten he ovat kehittyneet ryhmänä, missä asioissa he onnistuivat ja mitä he ryhmänä voisivat tehdä seuraavalla kerralla eri tavalla.

JUHLAN JÄRJESTÄMINEN

MAJAKAN TAVOITTEET: Tarpoja saa käsityksen tapahtuman järjestämisestä ja konkreettisen kokemuksen lippukunnan lippukunnan juhlaperinteistä.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpojat osallistuvat lippukunnan perinteisen juhlan kuten joulujuhlan, Yrjönpäiväjuhlan tai kevätjuhlan järjestämiseen.

Vinkkejä erilaisten lippukunnan juhlien järjestämiseen löytyy muun muassa Lounais-Suomen Partiolaisten luovuus-majakana ideavihkosesta www.lounaissuomenpartiopiiri.fi/system/files/Sivu/1061/tarpojen_luovuusmajakka_pdf_4ae95d4a54.pdf

Majakana kasvatutavoitteet: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja inspiroi tarpoja suunnittelemaan juhlan ohjelman vartion näköiseksi ja lippukunnan perinteitä kunnioittavaksi. Hän auttaa vartiota varaamaan sopivan tilan ja sopii luotsin kanssa lippukunnan edellyttämistä juhlain liittyvistä yksityiskohdista. Vartionjohtaja auttaa tarpoja tarpeen mukaan tapahtuman ohjelman suunnittelemisessä ja käytännön asioiden hoitamisessa. Hän myös huolehtii siitä, että vartio pysyy aikataulussa.

Kun majakka on valmis, vartionjohtaja keskustelee luotsin kanssa majakan ja koko tarpon onnistumisista ja haasteista. Majakan jälkeen voi olla myös ajankohtaista aloittaa suunnittelemaan tulevaa tarppoa ja majakkaa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin on yhteydessä lippukunnan hallitukseen tai muuhun vastaavaan tahoon ja sopii, mikä tapahtuma sopii aikataulunsa osalta tarpojavartion majakaksi. Hän auttaa vartionjohtajaa varaamaan sopivan tilan. Luotsi vastaa siitä, että tapahtumaan liittyvä tieto on riittävän ajoissa kaikilla osapuolilla. Hän myös huolehtii, että ohjelman laatu on hyvää. Luotsi auttaa tarvittaessa tarpoja ja varmistaa, että kaikki sujuu suunnitelmien mukaisesti.

Kun juhla loppusiivouksineen on ohi ja majakka valmis, tarpojavartio keskustelee luotsin johdolla majakasta ja koko tarpostä. Arviointikeskustelun aikana vartio miettii mitä he ovat oppineet tarpon ja majakan aikana. Mitä haasteita vartio on kohdannut niiden aikana? Mitä tunteita aktiviteetit ja majakka ovat herättäneet tarpojissa? Onko jotain mitä he jäivät kaipaamaan? Mitä he nyt tekisivät erilailla? Luotsi kertoo avoimesti mutta rakentavasti oman kokemuksensa majakasta ja tarpostä. Luotsin on muistettava arvioida vartiota kokonaisuudessaan eikä yksittäisiin tarpojiin ja heidä virheisiin keskittymisen sijaan.

Luotsi käy myös erillisen arviointikeskustelun vartionjohtajan kanssa. Olisi hyvä jos luotsi etukäteen olisi miettinyt kehitysideoita vartionjohtajalle.

MAJAKAN VALMISTELUT: Tarpojavartio suunnittelee lippukunnan perinteiden mukaisen juhlan tai lippukunnan hallituksen muiden toiveiden mukaisesti. Tarpojat tekevät juhlalle aikataulun, suunnittelee ohjelman, sopii muiden ikäkausien kanssa heidän ohjelmanumeroista, pohtii mahdollisia tarjoiluja ja sopii lippukunnan hallituksen kanssa miten ja milloin juhlaa markkinoidaan muulle lippukunnalle perheineen.

MAJAKAN TOTEUTUS: Vartio järjestää juhlan suunnitelmansa mukaisesti. Juhlan jälkeen vartio muistaa huolehtia myös juhlapaikan siivouksesta, mahdollisten lainavarusteiden palauttamisesta sekä kiitoksista tapahtuman toteuttamisessa auttaneille tahoille.

MAJAKAN ARVIOINTI: Majakan jälkeen koko tarpojavartio käy arviointikeskustelun luotsin kanssa. Samalla vartio keskustelee koko tarpostä. Tavoite arviointikeskustelussa on että tarpojat näkevät miten he ovat kehittyneet ryhmänä, missä asioissa he onnistuivat ja mitä he ryhmänä voisivat tehdä seuraavalla kerralla eri tavalla.

METSÄYRITYS

MAJAKAN TAVOITTEET: Tarpoja ymmärtää, mitä yrittäjyys jatuotekehitys tarkoittavat. Tarpoja käyttää metsästä saatavia raaka-aineita luovasti.

66

MAJAKAN KUVAUS: Tarpojat perustavat oman metsäaiheisen yrityksen, keksivät sille nimen ja laativat logon. Tarpojat ottavat roolit yrityksen omistajina sekä työntekijöinä ja harjoittelevat yrityksen rekisteröimistä. Tarpojat ideoivat ja suunnittelevat oman tuotteen metsästä saatavista raaka-aineista ja toteuttavat prototyyppin, joka esitellään markkinoille. Esittely voidaan toteuttaa retkellä, kokouksessa tai esimerkiksi koko lippukunnan yhteisessä tapahtumassa tai juhlassa.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Vastuu ympäristöstä

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja vastaa majakan toteutuksesta yhdessä luotsin kanssa. Vartionjohtaja tutustuu majakan tarkempiin ohjeisiin ja päättää yhdessä luotsin kanssa tehdäänkö majakka toimintakauden aikana osissa vai yhden päivän aikana. Vartionjohtaja antaa vastuuta tarpojille, mutta huolehtii samalla, että toiminta etenee. Vartionjohtaja myös huolehtii, että tarpoilla on käytössään tarvittavat materiaalit sekä lomakkeet "byrokratiaa" varten.

Yksityiskohtaiset ohjeet sekä majakan toteuttamiseen tarvittavat lomakkeet löytyvät täältä: <http://static.partio-ohjelma.fi/content/uploads/2017/02/Mets%C3%A4yritys-Majakka.pdf>

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi toimii vartionjohtajan tukena ideoimassa ongelmia tarpojavartion toteutettavaksi, auttaa tarvikkeiden hankinnassa ja voi toimia asiantuntijana lopputuotosta arvioitaessa. Yhden päivän tapahtumana majakan valmistelu-aika on noin kolme tuntia, sisältäen tarvikkeiden hankinnan majakkaa varten. Majakkaa varten tarvittavat ohjeelliset tarvikkeet löytyvät liitteen lopusta. Mikäli majakka toteutetaan osissa pitkin toimintakautta voivat tarpojat myös itse miettiä tarpon aikana miten tarvikkeet hankittaisiin. Voitaisiinko ehdottaa esimerkiksi paikalliselle puutavaratoimijalle, rautakaupalle tai muulle yritykselle yhteistyötä?

Koska luovuustarpon tarkoituksena on kannustaa ja edistää tarpojen omaa ideointia, on myös enemmän kuin suotavaa kehittää itse uusia ongelmia sekä tuoteideoita toteutettavaksi.

Luotsi huolehtii myös siitä, että majakan jälkeen vartio pohtii yhdessä, miten majakan tehtävässä onnistuttiin ja mitä taitoja vartio on oppinut koko tarpon aikana.

MAJAKAN VALMISTELUT: Tarpojavartio katsoo ensin yhdessä seuraavan videon majakan toteutuksesta:

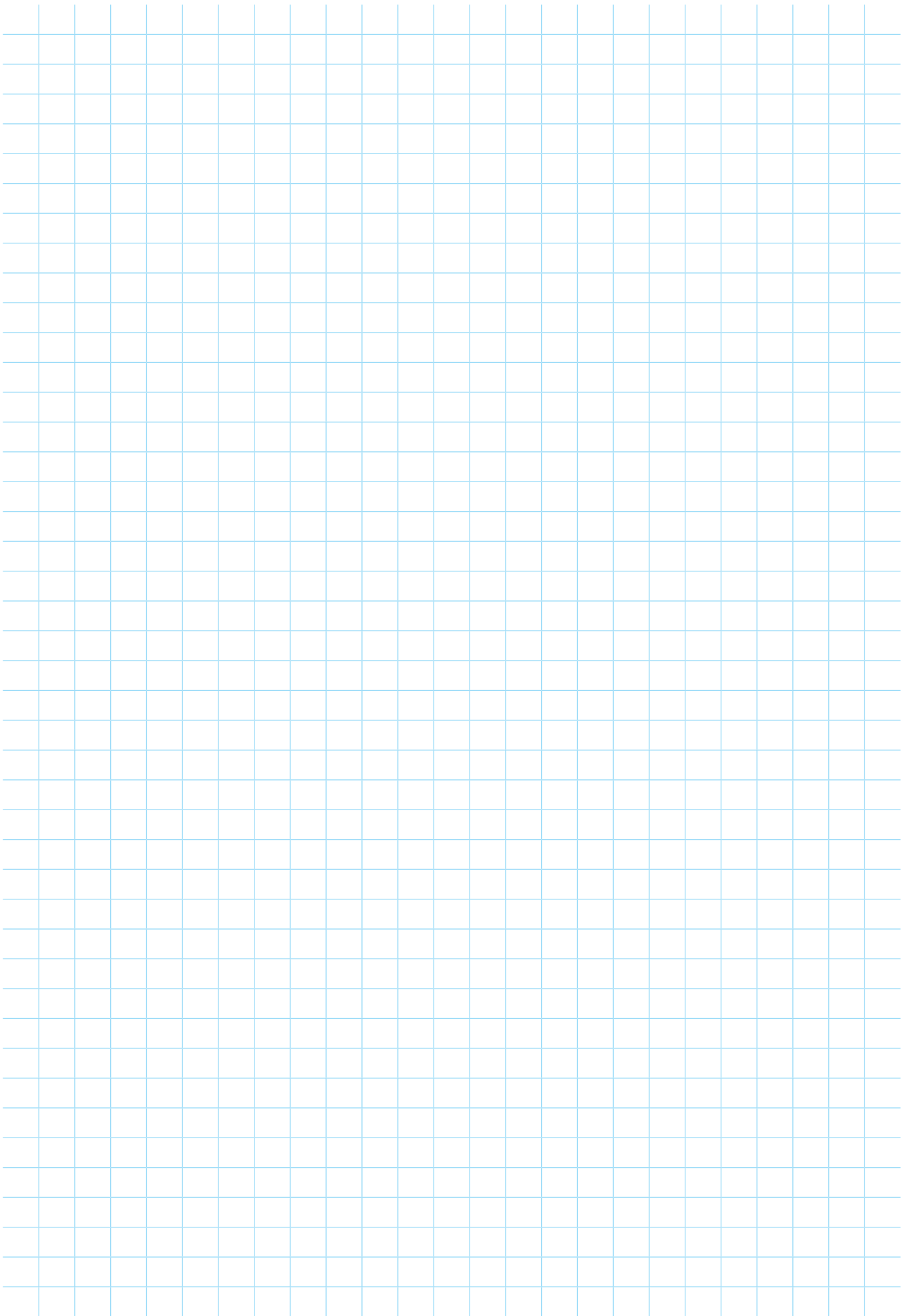
<https://youtu.be/ddSZCMk7v5w>

Tämän jälkeen vartio suunnittelee yhdessä miten majakka halutaan toteuttaa. Alussa vartio valitsee myös, mitä ongelmaa se lähtee ratkaisemaan. Metsäyrittäjä voidaan toteuttaa lippukunnan omalla retkellä, mutta se voidaan ottaa hyvin myös osaksi KITTiiä tai osissa pitkin toimintakautta. Majakka on toteutettu yhteistyössä Yrityskylän sekä UPM:n kanssa ja se pohjautuu Roihu Finnjamboreella toteutettuun Metsälaaksoon.

MAJAKAN TOTEUTUS: Aluksi vartio tai pienemmät vartion jäsenistä muodostetut ryhmät perustavat metsäaiheisen yrityksen ja valmistavat suunnittelemansa mallikappaleen yrityksen liikeideasta tuleville markkinoille asiakkaan toiveiden pohjalta.

Asiakkaiden ongelmat ja toiveet voidaan jakaa joko arpomalla tai jokainen ryhmä voi itse valita haluamansa ongelman. Lisäksi on tietenkin mahdollista luotsin toimesta kehittää aivan uusia ongelmia ratkaistavaksi. Ongelmana voi olla esimerkiksi jalkojen väsyminen leirillä, keittiöveitsien kaaos tai pikkutavaran paljous. Valmiita ongelmia on listattu ohjevihkoseen. Kun ryhmä tietää, millaista tuotetta se on luomassa, ryhmä perustaa yrityksen ja keksii sille nimen, laatii logon sekä kehittää tuoteidean. Majakassa voi tutustua myös byrokratiaan perustamalla yrityksen ja patentoimalla tuoteidean. Seuraavaksi vartio miettii, mitä raaka-aineita tuotteeseen tarvitaan ja laatii ostoslistan sekä budjetin. Materiaalien hankkimisen jälkeen vartio valmistaa prototyyppin ideastaan. Vartio testaa valmiin prototyyppin ja johtaja tai jokin muu ulkopuolinen asiantuntija arvioi tuotteen toimivuuden. Vartio lanseeraa valmiin tuotteen esittelemällä sen esimerkiksi toiselle tarpojavartiolle, perheelle tai vaikka koko lippukunnalle. Vartio voi myös kuvata mainosvideon tuotteesta ja esitellä sitä netin kautta.

MAJAKAN ARVIOINTI: Luotsi, joku toinen lippukunnan johtajista tai joku tarpojen huoltajista voi toimia "asiakkaana", jolle tuote esitellään ja hän antaa palautetta sen toimivuudesta, mutta myös siitä miten se esiteltiin. Tämän jälkeen vartio miettii luotsin johdolla mitä kaikkia vaiheita yrityksen perustamiseen ja tuotteen kehittämiseen kuuluikaan. Mikä tuntui hyödylliseltä ja mikä puolestaan turhalta? Tarpojat myös arvioivat itse kehittämänsä tuotteen.

TAVOITE: Selviytymistarpon tavoitteena on, että tarpoja osaa suunnitella ja toteuttaa vaelluksen yhdessä muiden kanssa.

KUVAUS: Tarpoja lähtee pois tutuilta retkeilypaikoilta. Hän harjoittelee reitin huomioista, varusteita ja ruokahuoltoa sekä vaelttaa johtajan opastuksella. Hän huolehtii itsestään vaelluksen aikana vaativissakin olosuhteissa sekä toimii ryhmässä. Tarpoja nauttii luonnossa liikkumisesta.

➤ Kaikki tarpon pakolliset aktiviteetit tehdään ennen majakan toteuttamista.

SUUNTAUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja tutustuu huolella tarpojien ohjelmaan, jotta hän pystyy esittelemään sitä vartiolle. Vartionjohtajan tulee olla aiheesta innostunut ja auttaa tarpoja valitsemaan vartiolle sopiva tarppo, aktiviteetteja ja majakka. Vartionjohtaja varaa mukaansa tarpojien ohjelman joko sähköisessä tai paperisessa muodossa, jotta vartio voi tutkia sitä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että tarpojavartio valitsee itselleen innostavia aktiviteetteja ja niihin sopivan haastavia toteutusideoita myös majakkaan. Luotsi myös pitää huolen siitä, että suunnitteluvaiheessa vartio tutustuu lippukunnan ja piirin toimintasuunnitelmaan ja poimii sieltä mukaan tarpojien tapahtumat. Aktiviteettien toteuttamisen aikana luotsin tehtävä on huolehtia siitä, että aktiviteettien tavoitteet täyttyvät valitun toteutustavan avulla. Tarkoitus on, että jokainen vartio oppii myös uutta, eikä vain kertaa vanhaa seikkailijajäikäkaudessa opittua.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Kämpä

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Johtaminen, Partiokulttuuri, Sosiaaliset taidot, Vaikuttaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio harjoittelee kokouskäytäntöjä. Kokouksen puheudutaan partioasuihin, siellä pyydetään puheenvuorot ja pidetään pöytäkirjaa. Ensimmäisten tarppojen kohdalla luotsin kannattaa toimia puheenjohtajana, myöhemmin myös vartionjohtajan. Ohjelmaan voidaan perehtyä myös jo ennen kokousta, jotta luotsin ja vartionjohtajan ohjelmaesitykset eivät keskeytä kokouksen kulkua. Kokemuksen karttuessa tarpojille annetaan yhä enemmän päätösvaltaa ja toimintasuunnitelma tehdään kokonaan vartion voimin. Ensimmäisissä tarpoissa luotsi ja vartionjohtaja tekevät alustavia valintoja vartiolle ja lähes valmista toimintasuunnitelmaa täydennetään koko vartion voimin.

Tarkoituksena on opetella formaalia kokouskäyttäytymistä. Vartion tehtävänä on mahdollisuuksien mukaan päättää siitä, mikä tarpon se tekee ja mitä aktiviteetteja he aikovat toteuttaa tarpon aikana. Myös majakan sisällöstä voidaan jo sopia.

Kokoontumisen esityslista voi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

1. Tarpon esittely: Esitellään lyhyesti tarppo ja sen idea.
2. Majakan esittely: Esitellään lyhyesti majakka ja mahdollisesti vaihtoehdot. Hahmotellaan muutamaa vaihtoehtoista majakkaa.
3. Aktiviteettien esittely: Esitellään aktiviteetit lyhyesti.
4. Majakan valinta ja tavoitteen asettaminen: Luotsi antaa vaihtoehdot tehtävän majakan aiheeksi, ja vartio valitsee näistä mieleisen aiheen itselleen sekä asettaa majakkaa koskevat haasteet. Majakkaa ja siihen liittyviä haasteita tarkennetaan tarpon aikana.
5. Aktiviteettien valinta: Vartio valitsee aktiviteetit luotsin antamasta listasta. Tätä ennen luotsi on saattanut karsia osan mahdollisista aktiviteeteista pois listalta. Tarkoitus on valita

sellaisia aktiviteetteja, jotka tukevat majakan saavuttamista.

6. Järjestyksen valinta: Valitaan järjestys, jossa aktiviteetit tehdään ja tämän järjestyksen pohjalta tehdään toimintasuunnitelman runko. Tämä kohta voidaan ohittaa ainakin ensimmäistä tarppoa tehdessä.

7. Vastuutehtävät: Esitellään tarppoon kuuluvat vastuutehtävät eli johtamistehtävä seikkailijaryhmässä sekä vastuutehtävä omassa ryhmässä. Lisäksi suunnitellaan alustavasti näiden johtamistehtävien ajankohtaa ja vastuutehtävien jakoa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Sopimuksen tekeminen. Vartio kirjoittaa yhdessä sopimuspaperin. Sopimuksessa sovitaan yhteiset pelisäännöt seuraavalle puolivuotiskaudelle. Sopimukseen voidaan sisällyttää esimerkiksi tehtävät aktiviteetit ja tapahtumat, joihin osallistutaan. Vartionjohtaja voi esimerkiksi luvata suunnitella hauskat tavat toteuttaa aktiviteetit, luotsi puolestaan järjestää kivan retken ja tarpojat puolestaan osallistua vähintään yhteen lippukunnan varainhankintatapahtumaan. Tarkoitus siis on harjoitella sopimuksen tekemistä ja myös siinä pysymistä. Sopimuksen tekemisessä kannattaa olla riittävän yksityiskohtainen ja sopimus voi myös toimia toimintasuunnitelmana tai ainakin sen pohjana. Lisäksi vartio voi myös halutessaan sopia seurauksista, jos sopimuksen asioita ei noudateta. Luotsin tehtävänä on varmistaa, että seurauksissa ja myös sopimuksen muissa kohdissa pystytään kohtuullisuudessa.

SUUNNISTUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee olonsa turvalliseksi eri ympäristöissä. Hän osaa paikantaa itsensä ja liikkua ympäristössä karttaa, kompassia ja muita apuvälineitä käyttäen.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja kertaa tarvittaessa suunnistuksen perustaidot. Hän harjoittelee uusia suunnistustaitoja opettelemalla käyttämään esimerkiksi koordinaatistoa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja valmistelee kokoontumisen varaamalla paikalle tarvittavat materiaalit sekä suunnittelemaan ja rakentamalla etukäteen mahdollisen suunnistusradan. Tarvittaessa vartionjohtaja voi pyytää apua suunnistuksen opettamiseen joltakulta lippukunnan suunnistustaitoisemmalta jäseneltä tai paikallisen suunnistusseuran jäseneltä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa tekemään tarpojavartiolle sopivan haastavan suunnistustehtävän. Tarvittaessa luotsi antaa vinkkejä henkilöistä, jotka voivat huolehtia suunnistustaitojen opettamisesta.

AKTIVITEETIN KESTO: 3 tuntia

PAIKKA: Metsä, Kaupunki

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Luontosuhde, Elämänhallinta

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Erä- ja leiritaidot, Liikunta, Suunnistus

TOTEUTUSVINKKI 1:

Suunnistusta maastossa. Tarpojavartio kertaa maastokartan merkit. Merkit voi kerrata esimerkiksi karttamerkeistä tehdyn muistipelin tai dominon avulla. Toinen hyvä tapa kertaamiseen on piirtää yhdessä vartion kanssa kartta (esimerkiksi 1:500) pihapiiristä tai lähipuistikosta oikeita karttamerkkejä käyttämällä ja pienimmätkin yksityiskohdat merkitsemällä. Maastosta karttamerkkejä voidaan kerrata tunnistamalla

kohteita. Tällöin vartionjohtaja voi aika ajoin kysyä "Millä karttamerkillä merkitään?" ja osoittaa siltaa, aitaa, avosuota tai muuta vastaavaa maaston kohdetta. Tämän jälkeen vartio kertoo kartan suuntaamisen kompassin ja maaston avulla sekä suunnanoton. Kun perustaidot on kerrattu, vartio suunnistaa maastokartalla johtajan opastuksella ja kertoo seuraavat asiat: korkeuskäyrät ja pinnanmuodot, itsensä paikantamisen, reitinvalinnan, rastin oton, maastossa etenemisen ja kartan mittakaavan. Kun perustaidot ovat palautuneet vartion mieleen, osallistuvat tarpojat yksin tai pienissä ryhmissä muutaman rastin suunnitukseen joko vartionjohtajan tekemällä radalla tai paikallisen suunnistusseuran viikkorasteilla.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Yösuunnistus. Vartio kertoo ensin yhdessä yösuunnistuksen niksejä muun muassa miettimällä reittivalintojen eroja kartalla yö- ja päiväsuunnistuksessa. Yösuunnistuksen voi järjestää monella eri tapaa. Vartio voi esimerkiksi haastaa naapurilippukunnan tarpojaryhmä yösuunnistuskisaan ja pyytää ratamestariksi lippukunnan suunnistavan partionjohtajan. Moni partiopiiri järjestää myös yösuunnistuskisoja. Myös paikallisilla suunnistusseuroilla saattaa olla syksymmällä pimeään aikaan sijoittuvia kuntorasteja. Yösuunnistus sopii hyvin myös vartion tai lippukunnan retken yhteyteen. Yösuunnistusta kannattaa harjoitella vartiona tai pareittain. Lisää turvallisuudentunnetta tuo suunnistusradan rakentaminen kärrynpyörän malliin, jolloin on helppo palata keskusrastille kysymään neuvoa, jos ei löydä perille.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Koordinaatisto. Tarpoja tutustuu koulustakin tuttuun koordinaattijärjestelmään. Koordinaatit on helpompi hahmottaa, kun niitä katsotaan karttapallolta. Johtaja voi hankkia myös suuren pyöreän ilmapallon ja piirtää siihen maantieteellisen koordinaatiston. Yhdessä voidaan pohdiskella, miten muut koordinaatit sijoittuvat siihen.

Kun tarpojat ovat ymmärtäneet koordinaatiston periaatteen, voidaan sen käyttöä harjoitella monin eri tavoin. Vartion voi esimerkiksi piirtää kolon pohjapiirroksen tai karttaluonnoksen pihapiiristä, joka sitten sovitetaan johonkin olemassa olevaan koordinaattijärjestelmään. Tässä käyttötarkoituksessa koordinaatiston kilometri voidaan jakaa esimerkiksi tuhanteen osaan. Vartionjohtaja tai luotsi voi myös järjestää tarpojille suunnistusharjoituksen, jossa rastit ilmoitetaan koordinaatteina. Lopussa voi olla myös parin rastivälän keppiratakiritaival, jonka varrella olevien pisteiden koordinaatit pitää määrittää. Harjoitus voi olla myös koko päivän mittainen, jossa liikutaan ympäri lähikaupunkia julkisilla kulkuvälineillä, autoilla, polkupyörillä tai kävellen.

Sisätiloissa koordinaatiston käyttöä voidaan harjoitella niin, että johtaja sanoo jonkin karttamarkin. Tarpojilla on käytössään samanlaiset kartat, joilta he yrittävät mahdollisimman nopeasti löytää kyseisen karttamarkin ja ilmoittaa sen sijainnin johtajalle koordinaatteina.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio harjoittelee toimimaan eksymistilanteissa. Vinkkejä tilanteen hallitsemiseen löytyy esimerkiksi Olli Aulion teoksesta Suuri retkeilykirja. Asiaa voidaan harjoitella myös niin, että vartionjohtajan johdolla jonkin muun tekemisen yhteydessä keskellä maastoa vartionjohtaja kertoo vartion "olevan ekyksissä" ja pyytää vartiota toimimaan tilanteen vaatimalla tavalla ja hankkiutumaan takaisin lähtöpisteelle. Luotsin tehtävänä on huolehtia, että todellista eksymisvaaraa ei synny ja että oikeaoppinen toiminta eksymistilanteissa käydään lopuksi yhdessä lävitse.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Suunnassa kulkeminen. Tarpoja harjoittelee suunnassa kulkemista ja askelparin käyttöä. Askelpariksi kutsutaan kahta askelta: vasen – oikea. Askelpariluku tarkoittaa askelparien lukumäärää sadalla metrillä. Jokaisen on tiedettävä suunnilleen oma askelparilukunsa rinkan kanssa, ilman rinkkaa ja juosten. Luvut ovat jotain 30–40 askelparin väliä sadalla metrillä. Suunnistaessa ryhmässä toinen voi laskea askelpareja toisen suunnistaessa.

Harjoituksena voi olla esimerkiksi viuhkasuunnistus ilman karttaa. Ideana on, että tarpoja mittaa kartasta etäisyyden rastille ja ottaa oikean suunnan, jonka jälkeen hän pyrkii ilman karttaa ja askeleiden sa pituutta arvioimalla löytämään enintään puolen kilometrin päässä olevan rastin. Toinen hyvä harjoitus on se, että koko vartio ottaa saman suunnan ja sovitaan jokaisen kulkevan sen mukaisesti. Vartionjohtaja lähtee viemään joukkoa tietoisesti sivuun suunnasta. Jälkeen päin katsotaan yhdessä kuinka paljon jouduttiin sivuun suunnitellusta määränpäästä esimerkiksi puolen kilometrin matkalla.

TULENTEKO

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa sytyttää, ylläpitää ja sammuttaa tulen turvallisesti Hän osaa käyttää erilaisia sytykkeitä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee nuotion sytyttämistä ilman tulitikkuja tai ainoastaan luonnonpuista. Hän kertoo hyvän nuotiopaikan ominaisuudet.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja huolehtii kokoontumiseen mukaan tarvittavat välineet. Hän myös huolehtii siitä, että tulen tekeminen on sallittua.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi huolehtii aktiviteetin tekemiseen liittyvästä turvallisuudesta.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Metsä, Retki, Leiri

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta, Luontosuhde

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Erä- ja leiritaidot, Partion taidot, Tuli

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio sytyttää tulen ilman tulitikkuja. Vartio kerää jotakin tiivistä, mutta ilmavaa ja helposti syttyvää materiaalia, esimerkiksi ison nipun sytykesilppua. Sytyttämässä voi käyttää apuna esimerkiksi aurinkoa ja suurennuslasia tai pienjännitesähköä, jolloin tarvitaan pattereita, johdonpätkeä ja teräsvillaa. Samassa yhteydessä on hyvä vertailla eri materiaalien syttymisominaisuuksia.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio harjoittelee sytyttämään nuotion entisajan menetelmällä. Ensimmäinen vaihtoehto on rakentaa tulipora. Vartio rakentaa jousen, vastakappaleen, kiilan sekä alustan ja kokeilee, miten kovaa työtä erilaiset materiaalit vaativat syttyäkseen. Ohjeet tuliporan tekemiseen löytyvät googlaamalla.

Toinen testaamisen kohde voi olla nuotion sytyttäminen tuluksilla ja taulalla. Tuluksilla lyödään kipinää itse tehtyyn taulaan, joka alkaa kyteä ja siitä saadaan sytytettyä nuotio.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio tutustuu erilaisiin sytykkeisiin, kuten kiehiisiin, koivuun ja tuoheeseen sekä tekee nuotion kuivista puista pienessä ryhmässä tai mahdollisuuksien mukaan jokainen yksin. Hyvien sytykkeiden etsimiseen ja tekemiseen kannattaa käyttää aikaa. Koloitaan tarvitaan nuotiopuita, erilaisia sytykkeitä sekä puukot jokaiselle kiehisten tekemistä varten. Lisäksi tarpojat opettelevat nuotion oikeaoppisen sammuttamisen ja sen, miten pitää toimia, jos jonkun vaatteet syttyvät tai tuli leviää lähivarvikkoon.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio tekee sissinuotion. Tarpoja valitsee parinsa kanssa tarkoituksenmukaisen nuotiopaikan ja turvallisen nuotiopohjan. Kukin tarpojapari tekee nuotion, joka on taloudellinen eli kuluttaa mahdollisimman vähän puuta. Samalla tarpojat opettelevat sammuttamaan nuotion ilman vettä ja peittämään jäljet. Puut ja sytykkeet pyritään löytämään luonnosta, esimerkiksi tervaskannon käyttöä voi harjoitella tässä yhteydessä.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Tarpojat sytyttävät nuotion luonnonpuista. Tehtävään saa lisää haastetta kokeilemalla tehtävää sateen jälkeen märillä luonnonmateriaaleilla. Vartionjohtaja voi tarvittaessa antaa vihjeeksi, että puut syttyvät parhaiten, kun ne on pilkottu mahdollisimman pieneksi.

HÄTÄENSIAPU

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa antaa ensiapua

elintointintoja uhkaavissa tilanteissa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja osaa toimia sairaskohtauksen saaneen tai tajuttoman henkilön kanssa ja tietää mitä eroa on tajuttomalla ja elottomalla. Hän osaa elvyttää.

Aktiviteetti sopii hyvin järjestettäväksi ikäkausitapaamisena KITT-illoissa. Aktiviteetti voidaan organisoida esimerkiksi niin, että ensin on puolen tunnin teoriaosuus, jonka jälkeen kierretään neljällä viidentoista minuutin rastilla. Rasteilla on erilaisia potilastapauksia, joita ryhmät hoitavat. Samojat voivat toimia potilaina.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtajan tehtävänä on varata koloiltaan mukaan lippukunnan ensiapuvälineet ja erilaisia kodeista löytyviä lääkkeitä. Tämän aktiviteetin tekemiseen kannattaa kysyä apua ensiavun ammattilaiselta joko lippukunnan johtajistosta tai esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin paikallisyhdistykseltä. Elvytysharjoituksessa tarvitaan Anne-nukke, joita on lainattavissa SPR:n lisäksi joillakin piiritoimistoilta.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että jokainen saa turvallisesti harjoitella ensiavun antoa. Luotsi auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa löytämään sopivan koloillan vetäjän ensiapua opettamaan.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Ensiapu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tarpojat harjoittelevat tutkimaan potilasta. Tutkimaan harjoittelussa on hyvä huomioida, miten voi erottaa tajuttoman elottomasta, miten herätellään oikeaoppisesti ja miten siirretään potilas kylkiasentoon joko selältään tai vatsaltaan. Tarpoja harjoittelee tajuttoman hengitysteiden avoimuuden varmistamista. Tavoitteena on, että tarpoja oppii, että tajuttomuuden syyinä voivat olla päihteet, sairauskohtaukset tai vammat. Myös tilanteeseen puuttumisen rohkaiseminen kuuluu tähän aktiviteettiin, sillä jokaisen velvollisuutena on auttaa sellaista, joka ei kykene auttamaan itseään. Tarpojat voivat myös harjoitella tunnistamaan joitakin päihteitä nauttineiden tunnusmerkkejä ja myös varautua oikein lähestyessään tajuttomalta vaikuttavaa henkilöä. Tietoa oikeaoppisesta toiminnasta löytyy ensiapuoppaista ja Suomen Punaisen Ristin nettisivuilta.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Koloillan vetäjä hankkii paikalle Anne-nuken, jonka avulla voidaan harjoitella sekä potilaan herättelyä että painelu- ja puhalluselvitystä. Viimeisimmät elvytysohjeet löytyvät muun muassa SPR:n nettisivuilta.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Sairaskohtausten ensiapu on hyvä harjoitella pienten tilanteiden avulla. Asia kannattaa käydä ensin teoriassa lävitse. Tavoitteena on, että tarpoja tunnistaa seuraavat tilanteet ja osaa antaa niissä ensiapua: epilepsia, diabetes, aivoverenkierron häiriö, sepelvaltimotautikohtaus. Kun asiat ovat teoriassa tuttuja, kannattaa asiaa harjoitella käytännössä rastipisteillä. Rastipisteillä voi olla näyttelijöinä esimerkiksi lippukunnan samoajia. Ensiapua vaativia tilanteita voivat olla esimerkiksi insuliinishokki, aivoverenkierron häiriö ja epilepsia-kohtaus. Tarpoja on hyvä muistuttaa siitä, että sairaskohtauksissa on aina syytä soittaa apua mahdollisimman nopeasti. Samalla on hyvä kerrata hätäpuhelun sisältö ja puhelun kulku.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Tarpojat opettelevat tavallisimpien käsikauppalääkkeiden käyttötarkoituksen. Johtaja voi tuoda erilaisia yleisimpiä lääkepakkauksia mukanaan koloiltaan tai niihin voidaan tutustua lääkemyyriöiden kotisivuilla. Samassa yhteydessä tarpojat perehtyvät siihen, mitä muita erilaisia myrkyllisiä tai haitallisia aineita kotoa löytyy. Tavoitteena on, että tarpoja oppii, että lääkkeitä ei pidä koskaan nauttia muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on tehty ja lääkärin ohjeistuksen mukaan. Tarpoja oppii tunnistamaan lääkemyrkytyksen

ulkoiset oireet. Tarpoja oppii myös tarvittavat toimenpiteet, mikäli myrkyllistä tai ärsyttävää ainetta on joutunut iholle tai silmään. Tärkeää on, että tarpoja tietää mikä on Myrkytyskeskus ja millaisissa tilanteissa sinne voi soittaa.

LUONNOSSA LIKKUMINEN

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa liikkua suomalaisessa luonnossa ja kokee olonsa kotoiseksi luonnossa. Tarpoja tuntee luonnonvoimien mahdin ja kunnioittaa luontoa. Tarpoja tunnistaa omaa turvallisuuttaan uhkaavia tekijöitä ja osaa välttää vaaratilanteita.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee luonnossa liikkumisen taitoja. Tarkoitus on, että tarpojavartio kertaa aktiviteetin aikana tarvittaessa vanhoja asioita ja opettelee myös jotakin uutta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja vetää harjoitukset. Tarvittaessa hän kutsuu harjoitusta vetämään sen paremmin tuntevan kokenemman retkeilijän.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi huolehtii siitä, että aktiviteetin toteutusvinkeistä valitaan vartion jäsenille sopivimmat.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Metsä, Retki

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde

TAITOALUE: Erä- ja leiritaidot, Itsestä huolehtiminen, Metsä, Retkeily

TOTEUTUSVINKKI 1:

Heikot jäät. Vartio tutustuu etukäteen heikkojen jäiden tuntomerkkeihin. Materiaalia tähän löytyy esimerkiksi Reppu-kirjasta tai Youtuben videoista. Vartio voi myös käydä oman paikkakunnan vesistöillä tutustumassa näihin. Reitti, jolla tutustutaan vaarapaikkoihin, on hyvä suunnitella etukäteen. Vartio myös harjoittelee jäistä pelastamista joko kuivaharjoitteluna tai mahdollisuuksien mukaan pelastamalla märkäpuvussa olevan aikuisen tai avantouintia harrastavan henkilön. Pelastuksessa voidaan käyttää apuna esimerkiksi jäänaskaleita, pelastusköyttä ja kaulaliinaa. Luotsin tehtävänä on huolehtia harjoittelun turvallisuudesta. Harjoituksen yhteydessä on hyvä harjoitella myös sitä, miten jäistä pelastetusta henkilöstä huolehditaan pelastamisen jälkeen jos apua ei ole heti saatavilla.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Eksyminen. Vartio opettelee toimimaan oikein eksymistilanteessa. Eksymistilannetta voidaan harjoitella monella eri tavalla. Vartio voi harjoitella ymmärtämään, miten eri tavoin eri ihmiset toimivat eksymistilanteissa. Samalla voidaan pohtia, miten esimerkiksi kylmyys ja nälkä vaikuttavat. Tavoitteena on, että tarpoja huomaa psyykkisten asioiden merkityksen selviytymiselle. Vartion jäsenet voivat esimerkiksi kuvitella olevansa autiolla saarella, keskellä metsää Siperiassa tai muussa vastaavassa paikassa. Luotsi antaa erilaisia käyttäytymisrooleja tarpojille. Tarpojen tehtävänä on koettaa pitää toisistaan huolta, rauhoitella hätäntyneitä ja luoda mukavat olosuhteet. Kokouksen lopussa on tärkeää purkaa harjoitus, paljastaa roolit ja keskustella tuntemuksista.

Tarpojat voivat myös kulkea järven jäällä silmät sidottuina, jonka jälkeen he huomaavat, että he ovat kävelleet ympyrää eivätkä suoraan. Tämä auttaa tarpoja huomaamaan käytännössä, miten tärkeää on oppia havainnoimaan erilaisia kiintopisteitä luonnossa liikuttaessa. Samalla on hyvä kerrata, miten kiintopisteet löydetään kartalta.

Luotsi voi myös viedä vartion maastoon, jossa heille annetaan tehtäväksi löytää takaisin leiriin. Mukaansa vartio saa kartan ja kompassin. Luotsin on kuitenkin tiedettävä tilanne ja paikka, jottei oikeaa hätätilannetta pääse syntymään. Hän pitää myös karttaa hallussaan.

Vartio voi myös harjoitella tilannetta, jossa se huomaa unohtaneensa vahingossa kartan edelliselle rastille tai taukopaikalle. Vartion tehtävänä on löytää takaisin edelliseen paikkaan ilman karttaa. Luotsi huolehtii jälleen harjoituksen turvallisuudesta.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Jokamiehenoikeudet. Vartio kertaa jokamiehenoikeudet ja tekee esimerkiksi taulun tai pelin siitä, mitä oikeudet tarkoittavat ja miksi ne ovat tärkeitä. Vartio voi kerrata jokamiehenoikeudet esimerkiksi muistipelillä, dominolla, etsimällä pikkurasteja kolon lähiympäristöstä tai kokoamalla yksittäisistä sanoista lauseita. Johtaja voi myös kertoa

tarinaa retkeilijästä, joka välillä noudattaa jokamiehenoikeuksia ja välillä rikkoo niitä. Tarpojen tehtävänä on tunnistaa tarinasta oikea ja väärä toiminta. Perinteinen tapa tunnistaa jokamiehenoikeuksia myös näyttämällä, piirtämällä tai selittämällä niitä Alias-pelin tapaan.

Tämä aihe soveltuu hyvin myös johtamisharjoittelutehtäväksi. Tarpoja suunnittelee ja vetää yhdessä parinsa kanssa jokamiehenoikeuksiin liittyvän harjoituksen, leikin tai pelin. Etukäteen kannattaa sopia, millaisia harjoituksia parit suunnittelevat, jotta kaikki eivät tee aiheesta esimerkiksi tietokilpailua. Pelejä voi suunnitella tuttujen pelien pohjalta. Pelien malleina voivat olla muistipelit, domino tai alias. Leikin pohjaksi voi ottaa myös tutun leikin, esimerkiksi laiva on lastattu, erilaiset juoksuleikit ja hipat.

Tarpojavartio voi järjestää jokamiehenoikeuksista myös seikkailijoille kokouksen, jolloin tarpoja oppii kertomaan jokamiehenoikeuksista ja saa johtamis- ja järjestelykokemusta. Luotsin tehtävänä on sopia aika seikkailijaryhmän kanssa hyvissä ajoin. Hän ohjaa ja antaa palautetta tarvittaessa. Vartio voi suunnitella seikkailijoille yhdessä tavallisen kokoontumisen ja jakaa tästä jokaiselle tarpojalle tai tarpojaparille oman osuuden vedettäväksi. Vaihtoehtoisesti koloilta voidaan rakentaa rastiradaksi tai pieneksi kilpailuksi, jossa jokainen tarpoja toimii omalla rastillaan.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Sään ennustaminen. Vartio harjoittelee ennustamaan säätä. Se etsii kirjastosta ja netistä tai kyselee eri ihmisiltä erilaisia sanontoja ja aforismeja säähän liittyen. Vartio miettii, onko löydettyissä sanonnoissa jotain perää. Sanontoihin perehtymisen jälkeen vartio seuraa viikon ajan sääennustuksia. Kukin tarpoja pitää viikon ajan kirjaa sääennustuksista omalla paikkakunnalla. He huomioivat erityisesti ilmanpaineen ja ilmanpaineen muutoksen yhteyden yleiseen säämuutokseen. Myös luvut tuulet ja lämpötilat on hyvä kirjata ylös. Kokouksessa tarpojat vertaavat tuloksia ja yrittävät löytää eri sääolojen välille syy - seuraus-suhteita. Jokaisella tarpojalla voi olla myös erilainen tehtävä: yhden tehtävänä voi olla seurata säätiedotuksia televisiosta, toinen leikkaa lehdestä sääkartat, kolmas mittaa päivittäisen lämpötilan ja ilmanpaineen mikäli mahdollista ja niin edelleen. Toki samaa tehtävää voi tehdä myös kaksi tarpojaa. Varsinaisessa sääaiheisessa kokouksessa yritetään visualisoida näitä tietoja piirtämällä niistä esimerkiksi seinätaulu.

Retken yhteydessä voidaan tutkia pilviä. Vartio tutustuu erilaisiin pilvimuodostelmiin ja käy ulkona tutkimassa senhetkistä tilannetta. Pilvet ovat paras tapa arvioida sään muuttumista. Pilviä on olemassa noin 10 eri tyyppiä, jotka liittyvät erilaisiin säätiloihin.

Vartio voi myös rakentaa itse hieman vaativamman säähän liittyvän mittaustaitteen kuten lämpö-, ilmanpaine- tai tuulimittarin. Ohjeita mittarien valmistukseen löytyy netistä. Vartionjohtaja tutustuu etukäteen erilaisiin mittaustaitteisiin ja niiden valmistamiseen. Hän ehdottaa edellisessä kokoontumisessa valmistettavaa välinettä ja hankkii tarvikkeet ja ohjeet. Luotsi auttaa tarvittaessa.

RETKIRUOKA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa suunnitella ja valmistaa terveellisen aterian retkiolosuhteissa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja pohtii hyvän retkiruuan ominaisuuksia ja harjoittelee suunnittelemaan retkelle toimivan aterian. Hän valmistaa aterian itse retkiolosuhteissa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja antaa vinkkejä hyvistä retkiruokavaihtoehdoista sekä opettaa tarvittaessa ruuanvalmistusvälineiden käyttöä. Vartionjohtaja huolehtii paikalle tarvittavista välineistä ja ruuista.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi antaa vinkkejä hyvistä retkiruokavaihtoehdoista sekä kertoo omista kokemuksistaan. Tarvittaessa luotsi opettaa ruuan valmistusta retkikeittimellä tai nuotiolla.

AKTIVITEETIN KESTO: 3 tuntia

PAIKKA: Metsä, Retki

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Retkeily, Ruokakulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Retkiruokaa retkikeittimellä. Tarpojavartio suunnittelee toimivan

ruokalistan oman vartion tai lippukunnan tarpojen retkelle. Vartionjohtaja ja luotsi auttavat suunnittelussa ja muistuttavat tarpoja esimerkiksi elintarvikkeiden säilyvyyteen ja terveellisyteen liittyvistä tekijöistä. Tarpoja valmistaa retkellä ruokaa retkikeittimellä, kämpän ruoanlaittovälineillä tai lippukunnan leirikeittövarusteilla, kuten kaasukeittimellä. Jos tarpojalla ei ole aiempaa kokemusta retkikeittimen tai muun välineistön käytöstä, niin häntä pitää opastaa siinä. Hyvä idea on laittaa kokeneempi tarpoja kokkaamaan kokemattoman kanssa. Tärkeää on myös, että jokainen pääsee kokeilemaan ruoanlaittoa itse. Ensimmäisillä kerroilla ruoan kannattaa olla jotain yksinkertaista, kuten nakkirisottoa tai vastaavaa.

ESIMERKKEJÄ HELPOISTA RESEPTISTÄ:

Nopea makkaramakaronipata (4 annosta)

- 8 dl vettä
- liha- tai kasvisliemikuutio
- 3 dl makaronia
- 1–2 sipulia
- 400 g lenkkimakkaraa
- 1 pss pakasteherneitä
- 1/2 dl tomaattisoseetta
- yrttimaustetta esimerkiksi basilikaa

1. Kiehuvaan veteen lisätään lihaliemikuutio, makaronit ja silputtu sipuli. Ruokaa keitetään 5 minuuttia.
2. Sekaan lisätään kuutioitu makkara ja pakasteherneet ja keitetään edelleen 5–10 minuuttia.
3. Lopuksi ruoka maustetaan ja nautitaan.

Jauhelihakeitto (3–4 annosta)

- 1 l vettä
- lihaliemikuutio
- 1 sipuli
- 2 valkosipulinkynttä
- 5 perunaa
- 250 g sika-nautajauhelihaa
- riipaus suolaa, pippuria ja paprikajauhetta
- 1 pss herne-maissi-paprikaa

1. Ensimmäiseksi jauheliha ruskistetaan ja maustetaan suolalla, pippurilla ja paprikajauheella.
2. Vesi kiehautetaan kattilassa ja kiehuvaan veteen lisätään lihaliemikuutio.
3. Lohkoiksi pilkotut sipulit ja viipaloidut valkosipulit lisätään kattilaan.
4. Kuoritut ja paloitellut perunat lisätään kattilaan ja niiden annetaan kiehua hiljalleen.
5. Kun perunat ovat lähes kypsiä, lisätään jauheliha ja annetaan keiton kiehua hetki.
6. Lopuksi lisätään herne-maissi-paprika-pussi ja annetaan keiton kiehua hiljalleen vielä pari minuuttia.
7. Ennen tarjoilua keittoa maistetaan ja lisätään tarvittaessa suolaa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Tarpoja suunnittelee ja toteuttaa parinsa kanssa viikonloppuretkelle mahdollisimman terveellisen aterian, jolla myös tulee toimeen koko viikonlopun ajan. Tarpojat miettivät sopivan aterian etukäteen koloillassa ja käyvät yhdessä vartion kanssa ennen retken alkua ostimassa tarvittavat ainekset lähikaupasta. Tavoitteena on että tarpoja oppii, että terveellisyys ei aina tarkoita korkeaa hintaa. Retken aikana tarpoja vastaa yhdessä parinsa kanssa ruuan valmistuksesta tai sen ohjeistamisesta muille vartion jäsenille.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Ateria nuotiolla. Tarpojavartio järjestää retken, jonka aikana ruuat valmistetaan nuotiolla. Tarpojat miettivät ruokalistan etukäteen koloillassa ja mahdollisuuksien mukaan huolehtivat yhdessä myös ostosten tekemisestä. Tavoitteena on, että tarpoja huomaa nuotion toimivan myös ruuanvalmistuskeinona retkikeittimen sijaan.

Vartionjohtajan ja luotsin tehtävänä on tarvittaessa etukäteen esitellä erilaisia välineitä (folio, halsteri, lauta) nuotioruuan valmistamiseen ja huolehtia siitä, että aktiviteetin tekemisessä ei pitäydytä vain makkarassa, vaan laajennetaan ruoanlaittotaitoja.

ESIMERKKEJÄ HELPOISTA NUOTIORUUISTA:

Nuotiooperunat ja sipulit

isoja perunoita ja sipuleita

kermaviiliä, yrttimaustetta, voita, savulihaa...

Perunat ja sipulit laitetaan nuotion hiilokselle. Niiden annetaan olla noin puoli tuntia (tai lämmöstä riippuen enemmän tai vähemmän aikaa) kunnes kasvikset ovat kypsiä. Kypsytyä voidaan kokeilla tikulla: jos tikku tunkeutuu perunaan mutta pysyy puhtaana ulos vedettäessä, ovat perunat kypsiä. Peruna halkaistaan päältä ja sen sisälle laitetaan täytettä (lihaa tms.), mausteita ja kermaviiliä. Peruna syödään kuoresta. Sipulin voi syödä sellaisenaan lisukkeena. Nuotiooperunoiden ja -sipulien kanssa sopii hyvin nuotiomakkara. Se valmistetaan kuten uunimakkara: makkaraan tehdään viilto, viilto täytetään juustolla, ketsupilla ja/tai sinapilla, makkara kääristään folioon ja laitetaan kypsymään hiilokselle.

Paistetut munat paahdoteivässä

pala paahdoteivää

kananmuna

margariinia

(foliota)

Valmistus litteällä kivellä

Litteä tasainen kivi pestään ennen käyttöä ja voidellaan margariinilla. Jokainen ruokailija kovertaa paahdoteiväänsä reilun kokoisen kolon keskelle. Leipä asetetaan kuumaan sileän kiven päälle nuotion reunaan ja siihen rikotaan varovasti kananmuna. Leipään alle voidaan myös laittaa foliopala ja nostaa reunat ylös, niin kananmuna pysyy varmasti leivän keskellä eikä valu kiveä pitkin.

Omenakaurapaistos foliossa

5 – 6 omenaa kuorittuna ja lohkottuna

50 g margariinia

sokeria

1–2 dl kaurahiutaleita

(vaniljakastiketta)

Margariini sulatetaan foliossa. Sulatettuun margariiniin lisätään kaurahiutaleita ja hieman sokeria, kunnes seos on kiinteää. Omenalohkot ladotaan folion päälle ja päälle ripotellaan voi-kauraseos. Folio suljetaan tiukaksi nyytiksi ja kypsennetään nuotiolla noin puoli tuntia. Lisäkkeeksi sopii vaniljakastike.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Retkiruuan kuivaus. Vartio tutustuu ruuan kuivaukseen uunin tai kuivurin avulla. Vartio pohtii, mitä tulee huomioida ruuan kuivaamisessa ja mieltii myös, mitä hyötyä on kuivata retkiruuat itse. Vartio suunnittelee sellaiset vaellusruoat, joissa voidaan käyttää valmiiksi kuivattuja raaka-aineita tai joissa ruoka kuivataan itse etukäteen ja toteuttaa retken valitsemallaan ruokalistalla. Retkiruuan kuivauksesta löytyy lisää tietoa muun muassa Reppu-kirjasta.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Retkiruuan valinta. Tarpoja ostaa ja valmistaa esimerkiksi 2 eurolla mahdollisimman terveellisen ja ravitsevan aterian. Vartionjohtaja ja luotsi auttavat valitsemaan järjestyksen kokoisen rahasumman. Harkinnan mukaan se voi olla 5€/4hlö tai vaikka 10€/6hlö. Oleellista on mieltää pienellä rahalla mihin se kannattaa sijoittaa, jotta ruoka on mahdollisimman ravitsevaa ja riittoisaa.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Lippukuntalehteen retkiruokatesti. Vartio tekee lippukuntalehteen retkiruokatestin. Vartio suunnittelee testin ja vertailee siinä eri retkiruokien ominaisuuksia retkellä. Vartio voi keskittyä esimerkiksi välipalapatukoihin, nuotioruokiin tai itse kuivattuihin aterioihin. Testissä arvioitavia asioita voivat olla esimerkiksi säilyvyys, murenevuus, ravitsevuus, terveellisyys, paino ja hinta.

TOTEUTUSVINKKI 6:

Luonnonantimet. Vartio kerää luonnosta marjoja, sieniä tai kasveja ja valmistaa niistä aterian tai aterian osan. Vartio voi valmistaa esimerkiksi marjoista kiisseliä tai rahkaa. Retkiruokien mausteena voi puolestaan käyttää esimerkiksi katajanmarjoja, ruoholaukkaa, ruohosipulia ja teehein koivun, mustikan, sianpuolukan, juolukan, vadelman tai mesiangervon lehtiä sekä kanervan kukkaversoja ja ajuruohoja. Syyskaudella sienet sopivat keiton tai kastikkeen joukkoon.

ESIMERKKEJÄ LUONNONANTIMISTA VALMISTETUISTA RUUISTA:

Tee

Teen valmistukseen sopivat esimerkiksi katajan versot, mustikan, vadelman, koivun ja metsämansikan lehdet sekä katajan, männyn tai kuusen havut.

Tee lehdistä syntyy seuraavalla tavalla:

1. Hiostus: Lehdet puhdistetaan ja niiden annetaan nahistua pari tuntia.
2. Säilytys: Lehdet kierretään rullalle ja rullat laitetaan tiiviisti kannelliseen tölkkiin. Tölkin annetaan olla pari päivää aurinkoisella ikkunalaudalla. Näin lehdet muuttuvat ruskeiksi ja saavat voimakkaamman aromin.
3. Kuivatus: Lehdet laitetaan uunin pellille voipaperille. Kosteus poistuu lehdistä miedolla lämmöllä. Kuivat lehdet hienonnetaan sormissa. Tee kannattaa säilyttää tiiviissä purkissa ja käyttää tavallisen teen tapaan. Erilaisia makuja saa sekoittamalla eri kasveja.

TEE HAVUISTA SYNTYY NOPEASTI SEURAVALLA TAVALLA:

Vesi kiehautetaan ja siihen laitetaan muutama havunoksa muutamaksi minuutiksi. Juoman voi nauttia kylmänä tai lämpimänä.

Leskenlehtilevite

1 dl leskenlehtiä

1 porkkana

2 rkl öljyä

pari tippaa sitruunamehua

Lehdet hienonnetaan, porkkana raastetaan ja aineet sekoitetaan keskenään. Tuotetta voi käyttää voileivällä levitteen sijasta.

Nokkoskeitto

Nokkoset kiehautetaan vedessä, joka kaadetaan lopuksi pois. Nokkoset hakataan pieneksi veitsellä ja laitetaan takaisin kattilaan kiehuvaan suolalla maustettuun veteen. Liemeen voi laittaa myös kasvisliemikuution. Keittoon lisätään lopuksi loraus maitoa. Keitetty kananmuna kruunaa annoksen.

JOHTAMIS- TAI VASTUUTEHTÄVÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa kantaa vastuuta. Hän suunnittelee toimintaansa ja huolehtii sovitusta johtamis- tai vastuutehtävästä. Tarpoja osaa ottaa vastaan palautetta.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja toteuttaa yksin tai yhdessä parinsa kanssa tilapäisen ja ohjatun johtamis- tai vastuutehtävän ryhmässä tai ryhmän ulkopuolella ja saa palautetta tehtävän tekemisestä. Tarpoja saa tukea tehtäväänsä vartionjohtajalta tai aikuiselta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee yhdessä luotsin ja vartion kanssa johtamis- tai vastuutehtäviä, jotka ovat kullekin tarpojalle tai tarpojaparille sopivia. Vartionjohtaja auttaa tarpoja suunnittelemaan johtamis- tai vastuutehtävät ja niiden sisällöt. Hän huolehtii siitä, että jokainen tarpoja tietää mitä on tekemässä ja että jokaisella tarpojalla on saatavilla aktiviteetissa tarvittavat välineet. Vartionjohtaja antaa yhteistyössä luotsin kanssa palautetta tarpojille heidän tehtävistään.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi ohjaa tehtävää suoraan tai vartionjohtajan kautta. Hän varmistaa, että johtamis- tai vastuutehtävä on sopivan kokoinen kullekin tarpojalle. Johtamis- tai vastuutehtäviä mietittäessä on hyvä muistaa, että kyse on ohjatusta ja tilapäisestä johtamis- tai vastuutehtävästä. Luotsi auttaa yhteydenpidossa ja käytännönjärjestelyjen sopimisessa. Tarvittaessa luotsi auttaa myös

vastuu- tai johtamistehtävän toteutuksen suunnittelussa esimerkiksi ohjaamalla tarpoja miettimään millaiset aktiviteetit toimivat nuoremmilla ikäkausilla ja antamalla tarvittaessa myös konkreettisia vinkkejä aktiviteetin suunnitteluun ja vetämiseen.

Luotsi myös ohjaa palautekeskustelua tehtävän jälkeen. Jos aktiviteetti on toteutettu johtamisharjoitteluna, on tilanteessa hyvä hyödyntää myös palautetta samoilta tai akeloilta. Luotsi huolehtii siitä, että sampo ja akela tietävät myös, millaisesta tehtävästä on ollut kyse. Palautekeskustelu kannattaa käydä melko pian aktiviteetin toteutuksen jälkeen.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Retki, Koti

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Partion taidot, Retkeily

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio toteuttaa vuorokauden mittaisen harjoitusvaelluksen. Vaelluksen aikana jokainen tarpoja vastaa johtajien tuella jostakin vastuutehtävästä. Sopivia vastuutehtäviä ovat esimerkiksi varusteiden hakeminen varastolta, ruokailistan tekeminen, aikataulujen tarkistaminen, ohjelmanumeron järjestäminen, uuden taidon opettaminen, matkalippujen hankkiminen, majoituksen varaaminen, kartoista huolehtiminen, kaupassa käyminen, lupien sopiminen maanomistajan kanssa tai lippukunnanjohtajalle retki-ilmoituksen tekeminen. Vartionjohtaja ja/tai luotsi tukevat ja auttavat tarpoja tehtävän tekemisessä ja antavat siitä myös rakentavaa palautetta jälkikäteen.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Tarpoja hoitaa yksin tai yhdessä parin kanssa heille annetun majoitteisiin liittyvän tehtävän seikkailijaryhmässä. Parin tehtävänä voi olla esimerkiksi hoitaa muutaman seikkailijan kanssa tietty osa puolijoukkueteltan pystytyksestä, esimerkiksi kulman laitto, kamiinan pystytys, teltan pakkaus. Parit voivat myös pystyttää pienemmän seikkailijaporukan kanssa nigerin, vaellusteltan tai muun majoitteen.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Tarpoja suunnitteleen yksin tai yhdessä parin kanssa majoitteisiin liittyvän toiminnallisen ja koulutuksellisen tehtävän pienelle ryhmälle seikkailijoita. Koulutuksen aihe voi olla, miten vaellusteltta, nigeri, laavu tai muu käytössä oleva majoite pystytetään, pakataan tai huolletaan. Vaihtoehtoisesti tarpoja tai tarpojapari voi järjestää tehtävän majoitteiden tunnistamisesta ja arvioinnin niiden soveltuvuudesta eri olosuhteisiin.

MERIPARTIOAKTIVITEETTI

NAVIGOINTI

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja hallitsee veneenohjaajakurssille (VOK) pääsyyn vaadittavat meripartiotaidot.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat harjoittelevat reimareiden tunnistamista päivällä ja yöllä. Tarpojat opettelevat yleisimmät merikarttamerkkit.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja kertaan ensin itse opeteltavat asiat niin että osaa opettaa ne tarpojille. Vartionjohtaja hankkii paikalle tarvittavat kartat ja muut tarvikkeet.

Luotsin tehtävä: Luotsi auttaa vartionjohtajaa oppimaan tai kertaamaan ensin itse tarpojille opetettavat asiat. Luotsi auttaa vartionjohtajaa keksimään sopivia harjoituksia.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Muu, Vene

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Meripartio, Suunnistus

TOTEUTUSVINKKI 1: Merikarttamerkkejä voi opetella esimerkiksi dominon tai muistipelin avulla siten, että toisessa lapussa tai palikan toisessa päässä lukee merikarttamerkkin nimi ja sille pitää löytää vastaava symboli.

TOTEUTUSVINKKI 2: Merikarttamerkkejä voi piirtää itse tehdyllä

kartalle lähialueen vesistöistä ja miettiä samalla missä kohdassa karttaa niitä tarvittaisiin.

TOTEUTUSVINKKI 3: Reimareita voi harjoitella piirtämällä niitä paperille ja piirtämällä muodostuneeseen karttaan veneen oikean reitin. Reimareiden oikeaa ohittamissuuntaa voi harjoitella myös ulkona valmiiksi tehtyjen väritettyjen keppien avulla.

TOTEUTUSVINKKI 4: Reimarien harjoitteluun yöolosuhteissa onnistuu eri väristen heijastimien avulla. Ulos voidaan rakentaa rata, jossa tarpojat yksin tai yhdessä selvittävät radan reimarien avulla oikein. Yöharjoitukseen voi luotsi tai muu näppärä partiojohtaja rakentaa myös oikeassa tahdissa vilkkuvia valoja. Harjoituksia on hyvä elävöittää tarinoilla venematkasta.

➤ Tarpon valinnaisista aktiviteeteista tehdään jokaisesta kasvatustavoitteen suhteesta vähintään yksi aktiviteetti.

SUHDE ITSEEN

Tarpoja pitää huolta itsestään ja terveydestään. Hän rakentaa omaa identiteettiänsä, elämäntapojensa ja jumalasuhteensa. Tarpojalle muodostuu käsitys eettisesti oikeasta ja väärästä sekä kyky ja halu toimia oikeaksi pitamiensä asioiden puolesta. Tarpoja uskalttaa heittäytyä uusiin ja erilaisiin tilanteisiin, käyttää mielikuvitustaan ja löytää toimivia ratkaisuja erilaisiin pulmatilanteisiin. Hän tarttuu toimeen.

OMAT VARUSTEET

AKTIVITEETIN TAVOITE

Tarpoja osaa retkeillä ja liikkua kaikkina vuodenaikoina ja erilaisissa olosuhteissa. Tarpoja myös tuntee retkeilyvarusteet ja pakkaustekniikat. Hän tietää, että kaikkea ei tarvitse ostaa aina uutena.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee pakkaamaan retkelle oikeat varusteet. Hän harjoittelee retkeilyvarusteista huolehtimista.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja etsii etukäteen tietoa varusteiden huoltamisesta tai pyytää tarvittaessa paikalle retkeilykonkarin.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa tarvittaessa. Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, etteivät tarpojien mahdolliset kotien varallisuudesta johtuvat erot varusteissa aiheuta kenellekään kiusallisia hetkiä.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Retki, Koti

KASVATUSTAVOITE: Elämönhallinta

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Partion taidot, Retkeily

TOTEUTUSVINKKI 1:

Oikeiden varusteiden pakkaus. Tarpojavartio tai tarpojat pareittain tekevät vaelluksen varustelistan. Se miettiä, millaiset varusteet ovat hyviä vaelluksella. Vartionjohtaja voi ottaa kokoontumiseen mukaan painavan ja huonosti pakatun rinkan. Vartion tehtävänä on pakata rinka järjestyksessä ja poistaa siltä turhat tavarat. Vaihtoehtoisesti voidaan tehdä kuva rinkasta ja laittaa sinne asioita paperilappuina.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Retkivarustekoulutus seikkailijoille. Tarpoja pitää pienessä ryhmässä seikkailijoille kokouksen osan tai rastin aiheesta vaellusvarusteet ja niiden pakkaaminen.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Minimivarusteet. Vartio suunnittelee mahdollisimman kevyen vaellusvarustuksen, joka kuitenkin kattaa kaiken välttämättömän. Vartionjohtaja voi tuoda kokoukseen malliksi normaalit vaellusvarusteet. Vartion tehtävänä on miettiä, miten varusteita voisi

keventää. Voisiko jotain jättää pois tai ottaa yhteisesti? Vartio voi listata parhaat kevennyskikat ja tehdä niistä vaikkapa mainoksia kolon seinälle tai lippukunnan lehteen.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Kengät ja rinka kuntoon. Tarpoja opettelee säätämään rinkan itselleen sopivaksi. Apua säätöihin voi saada esimerkiksi partiokaupoista. Tarpoja huolehtii vaellusjalkineistaan vaelluksen jälkeen. Hän kuivattaa ja puhdistaa kengät sekä huolehtii kenkien hoito-ohjeen mukaisesta kyllästyksestä.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Lamput, päällysvaatteet, makuupussi ja -alusta kuntoon vaellukselle. Tarpoja tarkistaa lamppujen, rinkan, makuupussin ja -alustan tai muun vastaavan kunnon ennen vaellusta ja korjaa niitä tarvittaessa. Ohjeita korjaukseen ja paikkaukseen löytyy esimerkiksi tuotteen valmistajien nettisivuilta. Sieltä voi tarkistaa myös esimerkiksi ohjeen makuupussin pesemiselle.

TOTEUTUSVINKKI 6:

Pyykkäys kotona ja luonnossa. Tarpoja pesee ja kuivattaa omat varusteensa oikein sekä kotona että retkellä. Tarpoja pesee pyykkiä myös retkiolosuhteissa luontoystävällisellä pesuaineella. Hän kertoo, mihin pesuvesi kaadetaan luonnossa.

TOTEUTUSVINKKI 7:

Kikkapussi. Tarpojavartio pohtii, mitkä ovat kriittisiä varusteita retkellä ja miten niiden mahdollinen rikkoutuminen voidaan hallita. Vartio tekee jokaiselle oman kikkapussin, jossa on tärkeimmät välineet varusteiden korjaamiseksi retkellä. Se miettii, mitä kikkapussissa pitäisi olla. Mukana on hyvä olla ainakin vahvaa lankaa, ilmastoiteippiä, neula, hakaneuloja, liimaa, rautalankaa, irtohihnoja jne. Hiihtövälineiden korjaukseen kannattaa varata siteisiin sopivia ruuveja, vararemmit ja mahdollisesti varakärki. Ahkiassa mukana kulkevien vara-aisojen lisäksi mukaan pakataan varanaru, varanarulukko ja -koukku sekä ylimääräisiä kiinnitysremmejä. Katkenneen sauvan tai aisan voi korjata nopeasti halkaistulla alumiiniputkella, jonka molemmat päät kiristetään korjattavan putken ympärille letkunpidikkeillä.

HYVINVOINTI RETKELLÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja pärjää vaelluksella. Hän osaa huolehtia hygieniastaan, suojaautua sääolosuhteilta ja pieniltä vammoilta retkiolosuhteissa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja oppii, miksi omasta hygieniasta on huolehdittava myös retki- ja vaellusolosuhteissa. Henkilökohtainen hygienia tarkoittaa: iho, hiukset, intiimialueet, vaatteet (erityisesti sukat ja alusvaatteet), käymälähygienia sekä ruokahygienia. Tarpoja harjoittelee suojaautumaan auringolta ja kylmältä sekä välttymään hiertymistä. Hän oppii myös, miksi nestettä pitää juoda riittävästi. Tarpoja opettelee kerrospukeutumisen ja toimivien vaellusvaatteiden salat.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja opettelee vaelluksilla pärjäämiseen liittyvät asiat itse tai pyytää koloiltaan mukaan jonkun kokeneemman vaeltajan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa kokeneen vaeltajan löytämisessä.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Ensiapu, Itsestä huolehtiminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tarpojat tutkivat eri lähteistä, miten auringon säteily vaikuttaa ihoon. Tietoa löytyy esimerkiksi Terveyskirjaston sivulta. Tarkoitus on selvittää, että auringon ultraviolettisäteilyn (UV) tavallisin haittavaikutus on auringonpolttama. Vain lyhytaaltoiset UVB-säteet polttavat, mutta ne myös ruskettavat. Pitkäaaltoiset UVA-säteet ruskettavat mutta eivät polta. Samalla voidaan etsiä tietoa siitä, millaista säteily parhailtaan on kolon alueella tai tulevissa retkimaastoissa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio testaa erilaisia vaattemateriaaleja ja niiden ominaisuuksia. Parhaiten eri materiaaleja saa testattua tositoimissa vaelluksella, mutta myös koloillaan aikana voi testata esimerkiksi vaatteiden tuulenpitävyyttä ja ominaisuuksia märkinä. Vartio testaa käytännössä, miten luonnonmateriaalit (villa, puuvilla, pellava) toimivat kuivana ja märkinä sekä vertaavat niitä keinokuituihin (polyester jne.). Aktiviteetin ei ole tarkoitus kannustaa varustelukierteeseen vaan ennemminkin tuoda esille tarkoituksenmukaisen vaatetuksen valitseminen partioiretkille. Alusasuja, välikerrosta ja teknisiä kuoriasusteita sekä vahattuja puuvillakankaita vertailemalla tarpojat saavat omakohtaista kokemusta, jota tarvitaan myöhemmin pitkäaikaisempia retkivarusteita hankittaessa.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio selvittää, miten vaatteita kyllästetään ja vahataan. Jos tarpojilta löytyy jo vaelluskenkiä tai kyllästystä vaativia vaatteita, voi koloillaan järjestää jalkine- ja vaatehuoltoillaan, jossa varusteille annetaan oikeaoppinen huolto.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Hiertymien ja rakkojen ehkäisy on tärkeää retkeä ja vaellusta suunniteltaessa. Vartio tutustuu käytännössä rakkojen ehkäisymenetelmiin ja niiden hoitoon. Rakot ja hiertymät paranevat yleensä itsestään. On tärkeää puhdistaa vamma-alue hyvin, esimerkiksi antiseptisellä puhdistusaineella tai kädenlämpöisen juoksevan veden alla. Rakkoo ei tarvitse puhkaista. Iho rakon päällä suojaa tulehdukselta. Jos rakko puhkeaa, iho puhdistetaan ja suojataan huolellisesti. Suojaamaton iho tulehtuu herkästi. Suojaamiseen sopii erityiset erikoislaastarit ja keinoihot. Jos rakko tai hiertymä on hyvin suuri, suojaamiseen sopii myös puhdas taitos, joka kiinnitetään teipillä tai kiinnitysteellä. Erikoislaastari ja keinoiho suojaavat ihoa lialta ja bakteereilta pitäen haavan puhtaana. Iho paranee ja uusiutuu laastarin alla.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Parhaiten varusteiden merkityksen ymmärtää käytännön kokeilussa. Vartio järjestää retken, jossa se vertailee erilaisia varusteita vaellusvarusteina. Yksi vartion jäsen voi pukeutua vaikkapa collegeasuun, toinen puolestaan viimeisen päälle retkeilyasuun. Tarkoituksena on kartoittaa, mikä materiaali toimii parhaiten ja miksi. Myös jalkineiden, päähineiden ja hanskojen testaaminen on myös paikallaan. Luotsin tehtävänä on huolehtia turvallisuudesta, jottei testaamista ei viedä liian pitkälle oman terveyden uhalla.

SURVIVAL

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa selviytyä suomalaisessa luonnossa haastavammissakin olosuhteissa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee vaihtoehtoisia keinoja toimia luonnossa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja varaa paikalle tarvittavat välineet. Hän perehtyy itse aktiviteetin aiheeseen riittävästi etukäteen tai pyytää paikalle jonkun asiaa paremmin tuntevan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on auttaa tarvikkeiden hankinnassa. Luotsi vastaa aktiviteettien toteutuksen turvallisuudesta erityisesti majoituttaessa hätämajoitteissa ja juotaessa itse puhdistettua vettä.

AKTIVITEETIN KESTO: Viikonloppu

PAIKKA: Kolo, Retki, Metsä

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta, Luontosuhde

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Itsestä huolehtiminen, Partion taidot, Erä- ja leiritaidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Hätämajoite. Vartio tekee hätämajoitteen retkellä mukana olevilla varusteilla ja luonnonmateriaaleja apuna käyttäen. Hätämajoitteen voi tehdä esimerkiksi sadeviitasta tai kevytpeitteestä käyttäen apuna narua, köyttä, kirvestä tai lapiota. Vartio voi myös valmistaa nukkumiskelpoisen yöpymispaikan vain valmiita suoja, kuten kivenkoloja, puiden suoja tai lumikinnosta hyödyntäen. Jos vartio kaipaa yöpymiseen haastetta, se voi kokeilla majoittumista ilman makuupussia ja makuualustaa. Tavoitena on, että tarpoja tietää, mitkä ovat hyvän majoitteen perusominaisuudet. Hätämajoitteita on esitelty tarkemmin Reppu-kirjassa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Survivalkit.

Vartio suunnittelee ja kokoaa vartiolle selviytymispakkauksen. Vartio pohtii etukäteen, mitä asioita tarvitaan luonnossa selviytymiseen. Ensiaputarvikkeiden lisäksi mukaan tarvitaan myös muita tarvikkeita majoitteen, tulen ja ruoan tekemiseen. Retkeilykirjoista löytyy erilaisia mallipakkauksia. Pakkaus voi sisältää esimerkiksi säänkestävästi pakatut tulitikut, kengännauhat, pari irtoremmiä, vedenpuhdistustabletteja, neulan ja lankaa, mato-ongen kohon siimalla ja painolla, muutaman jiggin, valotikkuja, hiilitabletteja ja ruokaensiapupaketin, jossa on nopeita hiilihydraatteja sisältäviä eväitä. Jokainen vartion jäsen valmistaa itselleen vesitiiviin pussin, johon listaan valitut tarvikkeet laitetaan tulevia retkiä varten.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Survivalkompassi.

Tarpojat harjoittelevat määrittämään ilmansuunnat ilman kompassin apua. Ilmansuunnat voidaan määrittää esimerkiksi analogisen kellon avulla.

Tapa 1:

Katso kellonaika 24 tunnin järjestelmän mukaan (esim. klo 18). Jaa kellonaika kahdella (esim. $18/2 = 9$). Aseta kellotaulu siten, että jakolaskussa saatu luku osoittaa aurinkoon (esim. 9 osoittaa aurinkoon). Pohjoinen sijaitsee nyt kello kahdentoista suunnassa.

Tapa 2:

Aseta kello siten, että tuntiviisari osoittaa aurinkoon.

- Päivällä (klo. 6–18) etelä on tuntiviisarin ja kahdentoista puolivälissä, sillä puolella jossa kulma tuntiviisarin ja kahdentoista välillä on pienempi.

- Yöllä pohjoinen löytyy samasta paikasta.

Vartio voi myös rakentaa itse kompassin neulan avulla. Tähän tarvitaan neulan lisäksi magneetti ja pieni vesiastia. Neula magnetisoidaan vetämällä sitä tavallisen kestopakkeen päällä samaan suuntaan toistakymmentä kertaa. Neula asetetaan kellumaan vesiastiaan joko pintajännityksen varaan, tai jonkun muun kelluvan esineen päälle (esim. lehti). Tämän jälkeen odotetaan kunnes neula asettuu pohjois-etelä suuntaan.

Myös luonnonmerkit auttavat pohjoisen määrittämisessä. Vartio voi tutkia eri luonnonmerkkejä, joista voi päätellä, missä pohjoinen on. Tällaisia ovat muun muassa puun eteläpuolella olevat tiheämmät ja tuuheammat oksat ja koivun tuohi sekä leveämmät vuosirenkaat. Jäkälä puolestaan kasvaa parhaiten kivien eteläpuolella ja sammal pohjoispuolella. Aurinko paistaa puolen päivän maissa etelästä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Veden puhdistaminen.

Vartio tutkii lähiseudun tai retkipaikan vesikohteita ja miettii, onko niiden vesi juomakelpoista. Vartio selvittää kartalta, mistä vesi tulee. Se voi myös halutessaan etsiä lähteen tai sulattaa lunta. Vartio oppii tunnistamaan juomakelpoisen veden ja tietää, miksi kaikkia vesiä ei voi juoda sellaisenaan. Kun vartio on valinnut puhtaalta vaikuttavan vesilähteen, se puhdistaa vettä esimerkiksi keittämällä, vedenpuhdistustabletteilla tai -tipoilta tai itse tehdyllä suodattimella. Jos vartio kokeilee eri puhdistustapoja tai kerää vettä eri paikoista, se voi vertailla veden makua, hajua ja näköä. Luotsi varmistaa, että aktiviteetti tehdään turvallisesti. Vartionjohtaja varaa paikalle riittävästi kattiloita tai retkikeittimiä sekä joditabletteja tai muita vastaavia vedenpuhdistustarvikkeita. Vartio voi myös tehdä lyhyen vaelluksen, jonka aikana kaikki juomavesi hankitaan harkitusti luonnosta. Huomiota on kiinnitettävä veden puhtauteen ja puhdistusmenetelmään.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vedenkulutus retkellä.

Tarpoja arvioi etukäteen tarvittavan veden määrän retkellä ja mittaa päivän ajan vedenkulutustaan. Lisäksi vartio miettii, kantaako se veden mukaan retkelle vai hankitaanko se jostain muualta. Tarpoja vertaa veden kulutusta kotona ja retkellä sekä pohtii, paljonko puhdasta juomavettä kuluu vesivesissä, suihkussa tai kylvyssä. Tavoitteena on, että tarpoja oppii arvioimaan, paljonko vettä tarvitaan vaelluksella tai retkellä henkilönä kohden ja hahmottaa, kuinka paljon kulutamme vettä arkena. Vartio selvittää myös, paljonko ihmisen tulee juoda päivän aikana vaelluksella kesällä ja talvella.

TOTEUTUSVINKKI 6:

Selviytymiseväät.

Tarpojat pohtivat etukäteen, mistä ruoasta saa nopeasti ja tehokkaasti energiaa ja mistä puolestaan saa jaksamista pitkäksi aikaa. Vartio voi vertailla eri ruokien energiamääriä, painoa ja koostumusta esimerkiksi kauppareissulla tai nyttikesteissä. Vartio voi myös valmistaa itse energiapatukoita vaellukselle.

TOTEUTUSVINKKI 7:

Väliaikainen kantoväline.

Vartio valmistaa kantovälineen, jolla pystyy kantamaan yhden henkilön tarvikkeet. Tarvikkeina kantovälineessä voi käyttää esimerkiksi narua ja sekä notkeaa riukua. Vartio testaa kantolaitetta lyhyellä vaelluksella.

MAJOITTEET**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja tuntee olonsa turvalliseksi leiri- ja eräolosuhteissa. Hän osaa pystyttää yleisimmät majoitteet.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee pystyttämään lippukunnan erilaisia majoitteita sekä yöpymään niissä. Hän osaa huoltaa majoitteen retken jälkeen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja opastaa ja neuvoo tarpoja eri majoitteiden pystytyksessä. Hän huolehtii varusteiden mukaan ottamisesta retkelle.

LUOTSI TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa retkivalmisteluissa sekä majoitteiden pystytyksissä. Hän voi myös vinkata hyvistä retkikohteista. Luotsi huolehtii retken turvallisuudesta yhdessä vartionjohtajan kanssa. Hän myös huolehtii siitä, että tarpojen erilainen retkikokemus tulee huomioiduksi aktiviteettia tehtäessä. Tarkoitus on, että vasta partion aloittanut tarpoja pääsee aktiviteetissa kokeilemaan yleisempiä yöpymistapoja, ja puolestaan seikkailijaikäkaudessa jo monenlaista kokeilleet tarpojat haastavat itsensä harvinaisemmassa yöpymistavassa.

AKTIVITEETIN KESTO: Viikonloppu

PAIKKA: Retki, Metsä

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta, Luontosuhde

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Itsestä huolehtiminen, Partion taidot, Erä- ja leiritaidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Kiintolaavu. Tarpojavartio yöpyy retken aikana kiintolaavulla, kiinteässä kodassa, kammassa tai autiotuvalla. Tarkoitus on oppia samalla huolehtimaan avointen ja yhteisten retkeilypaikkojen siisteydestä ja jättämään majoitustilat parempaan kuntoon kuin tullessa. Lähes jokaisesta kansallispuistosta tai retkeilyalueelta löytyy kiintolaavu, kota tai kamm, jossa voi yöpyä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vaellusteltta. Tarpojat pystyttävät itse vaellusteltan ja myös yöpyvät siinä retkellä. Leiriytymispaikan valintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lisäksi nukkumaan mennessä on hyvä leikkiä jokin leikki, jossa kaikille tulee lämmin. Tarpojen kanssa on myös hyvä käydä läpi, miten makuupussiin tulee pukeutua.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Avotulimajoite. Tarpojat itse pystyttävät majoitteen, esimerkiksi laavun, louteen tai erätoverin. Johtaja auttaa tarvittaessa. Majoitteessa myös yövytään, jonka jälkeen tarpojat huolehtivat majoitteen kuivatuksesta.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Kaminateltta. Tarpojat itse pystyttävät majoitteen johtajan avustuksella ja asentavat kaminan turvallisesti. Ennen yöpymistä kerrataan kipinämikron tehtävät ja turvallisuuteen sekä nukkumismukavuuteen vaikuttavat tekijät. Yöpmisen jälkeen kamina huolletaan ja telta kuivataan. Lisätietoja kaminateltasta ja sen huoltamisesta saa Reppu-kirjasta.

FYYSINEN TREENI

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja sopeutuu kasvan muutoksiin ja hyväksyy ne sekä ymmärtää ulkoilun ja liikkumisen merkityksen. Tarpoja oppii itsestään ja kokee yhteenkuuluvuutta ryhmässä toimiessaan sekä osaa ja haluaa liittyä ikätoverijoukkoon. Tarpoja tunnistaa oman fyysisen kuntonsa, kokee liikkumisen iloa ja innostuu liikkumaan vapaa-aikanaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja innostuu liikunnasta. Hän kokeilee liikkumista partioporukalla.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja vetää harjoitukset ja huolehtii, että tarvittavat peli- ja liikuntavälineet ovat paikalla. Hän myös muistaa tiedottaa tarpoja ja heidän kotiväkeään riittävän ajoissa liikuntavarustuksen tarpeesta kokoilloissa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi huolehtii, että treeni on jokaiselle sopiva. Hän tukee ja kannustaa fyysisesti heikompia. Hän huolehtii myös, ettei kukaan tule kiusatuksi fyysisien ominaisuuksiensa tähden.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Koti, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta, Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Liikunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Fyysiset pelit. Vartio pelaa tavallista fyysisempiä pelejä kokousten alussa. Vartio voi myös pitää kokouksen esimerkiksi urheilukentällä tai liikuntasalissa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Liikuntatapahtuma. Vartio haastaa muutaman muun tarpojavartion joukkuelajiturnaukseen. Lajit voivat olla olemassa olevia tunnettuja lajeja, tai tarpojen itsensä kehittämiä uusia urheilulajeja.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Kimppaliikuntaa. Vartio käy yhdessä kokouksessa tai viikonloppuna hiihto-, pyöräily-, sauvakävely-, melonta- tai soutuarellalla.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Säännöllinen harjoittelu. Tarpoja tekee vähintään kaksi kertaa viikossa kunnolleen sopivan treenin ja pitää harjoituspäiväkirjaa. Harjoittelu sisältää lihaskuntoa, peruskuntoa ja notkeutta lisääviä harjoitteita.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vaelluskestävyys. Vartio harjoittelee kestävyttä säännöllisesti tulevaa vaellusta silmälläpitäen. Vartio voi esimerkiksi tehdä viikoittain kokouksen aluksi yhteisenkin tai sopia, miten jokainen treenaa muulla ajalla vaellusta varten.

SUHDE TOISEEN

Tarpoja auttaa ja pitää huolta toisista ihmisistä ja ymmärtää, että yhdessä tekemällä saa aikaan suurempaa. Hän arvostaa erilaisuutta ja ymmärtää, että on monenlaisia ihmisiä ja maailmankatsomuksia. Tarpoja osaa toimia erilaisten ihmisten kanssa ja asettua toisen asemaan. Hän osaa ilmaista tunteitaan ja mielipiteitään tilanteeseen sopivalla tavalla.

TURVALLISUUS RETKELLÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tunnistaa retken turvallisuutta uhkaavia tekijöitä ja osaa ennaltaehkäistä niitä. Hän osaa toimia ensiapua vaativissa tilanteissa myös silloin, kun ensiapuvälineitä tai nopeaa apua ei ole saatavilla.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja oppii ehkäisemään ja hoitamaan retkellä esiintyviä vammoja. Hän myös opettelee huomaamaan

etukäteen retken turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä, jotta niihin voidaan yhdessä puuttua.

Aktiviteetti on paras järjestää retken yhteydessä, jolloin opitut taidot tulevat heti testatuiksi tositoimissa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtajan tulee opetella koulutettavat asiat itse huolella etukäteen tai pyytää koloilvan vetäjäksi jotakuta lippukunnan ensiapuosajaa. Vartionjohtaja varaa paikalle harjoittelua varten esimerkiksi voiteita, tukisiteitä ja rakkolaastareita.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että jokainen saa turvallisesti harjoitella ensiavun antoa. Luotsi auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa löytämään sopivan vetäjän ensiapua opettamaan.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Retki, Kolo

KASVATUSTAVOITE: Ihmisyiden arvostaminen, Elämänhallinta

TAITOALUE: Ensiapu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartionjohtaja esittää tarpojille erilaisia vaelluksen aikana mahdollisia retkeilijän ensiapua vaativia tilanteita. Tarpojen tehtävänä on selvittää, miten kyseiset vammat pystytään ehkäisemään etukäteen ja miten niiden sattuessa on syytä toimia. Tarpojat voivat etsiä vastauksia kysymyksiin netistä tai haastatella jotakuta konkariretkelijää, jolla on kokemusta asiasta.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Tarpoja opettelee tunnistamaan mahdollisen murtuman oireet ja harjoittelee lievittämään potilaan kipua lastoittamalla murtuneen raajan kuljetuksen ajaksi. Aktiviteetti kannattaa toteuttaa metsässä käyttäen sieltä löytyviä materiaaleja hätälastoitukseen. Johtaja voi käyttää apunaan murtumakuvia, joista voi opetella murtuman visuaalista tunnistamista.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Tarpoja tutustuu erilaisiin loukkaantuneen kuljetusasetoihin ja kokeilee niitä käytännössä. Esimerkiksi vatsakipuinen kuljetetaan jalat koukussa ja hengitysvaikeuksista kärsivä puoli-istuvassa asennossa. Vartio harjoittelee kuljettamaan potilasta. Vartio harjoittelee kultatuolia, palomiesotetta, reppuselkää ja lentokonetta. Vartio voi myös rakentaa parit ja kantaa niillä potilasta 300 metrin matkan metsässä yhdessä koko vartion kanssa. Tilapäisparit voi tehdä esimerkiksi makuualustasta, paidasta, makuupussista, kalaverkosta, takeista, rinkoista tai repuista, köydestä ja vöistä. Tietoa loukkaantuneen kuljettamisesta löytyy esimerkiksi Reppu-kirjasta. Luotsin tehtävänä on huolehtia turvallisuudesta aktiviteetin aikana.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio opettelee muutamia perushierontatapoja lihassärkyjen helpottamiseksi sekä perusvenytyksiä, joita on hyvä tehdä ennen vaellusta ja sen aikana.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vartionjohtaja pyytää retken aikana yllättäen tarpoja kertomaan, missä vartio sillä hetkellä on ja miten kyseiseen paikkaan on helppointa opastaa ensiavun ammattilaiset. Asiaa voidaan harjoitella myös tutkimalla, miten koordinaatit löytyvät puhelimesta.

TOTEUTUSVINKKI 6:

Tarpoja tutustuu luonnon tarjoamiin lääkintämahdollisuuksiin ja saa kokemusta väliaikaisista ensiapuvälineistä. Tehokkaita haavayrttejä ovat piharatamo, poimulehti, kehäkukka, siankärsämä ja punahattu (echinacea). Tarpojat voivat retkellä kokeilla puhdistaa haavan tai naarmun näistä tehdyllä yrttiutuotteella, jota voi tiputtaa myös laastariin tai siteeseen. Pikkuhaavan hoitoon sopii tuore piharatamon lehti, jonka lehteä tulee hieroa tai kaulita niin, että sen pinta kostuu. Hoitoon käyvät myös siankärsämän lehdet, kehäkukan kukinnot ja kehäkukkavoide. Kehäkukkavoide on tehokas myös hiertymien hoidossa.

TOTEUTUSVINKKI 7:

Vartio tekee retkestä ilmoituksen lippukunnanjohtajalle. Jotta partiovakuutus olisi voimassa, on lippukunnanjohtajan tiedettävä kaikista lippukunnan ryhmien retkistä. Vartio ilmoittaa retken kohteen, mukana olevat henkilöt ja retken alustavan ohjelman.

HÄTÄVIESTINTÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tunnistaa tilanteet, joissa tarvitaan apua. Hän tuntee erilaisia keinoja hälyttää apua.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee viestintää erilaisilla välineillä. Hän ymmärtää, että hätäviestejä ei koskaan saa lähettää turhaan.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja varaa paikalle tarvittavat välineet. Hän perehtyy itse aktiviteetin aiheeseen riittävästi etukäteen tai pyytää paikalle jonkun asiaa paremmin tuntevan. Vartionjohtaja huolehtii paikalle riittävän määrän tarvittavia laitteita. Radiopuhelimilla viestittäessä täytyy muistaa, että liikennöintiä voi kuunnella kuka tahansa. Johtaja huolehtii asiallisesta käyttäytymisestä radioiden kanssa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa löytämään ja kutsumaan paikalle jonkun asiaa tuntevan henkilön.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Vene

KASVATUSTAVOITE: Ihmisyiden arvostaminen, Elämänhallinta

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Itsestä huolehtiminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Morseaakkoset. Vartio opettelee tuntemaan morseaakkoset. Hyvä muistisääntö aakkosten opiskeluun on painaa ne mieleen sanoina, joissa vokaalien kesto kertoo morsemerkin pituuden. Kun merkit ovat jo vähän tuttuja, vartio voi lähettää koloilla viestejä taskulampulla toisilleen käyttäen morseaakkosia. Niitä voidaan viestiä myös pillin vihellyksillä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Radiopuhelimen käyttö. Tarpojat harjoittelevat laittamaan puhelimen päälle sekä valitsevat yhteisesti sovitun kanavan käyttöönsä. He tutustuvat äänenvoimakkuuden säätöön. Ryhmien välimatkaa lisäämällä tai maastoesteitä hyödyntämällä radioiden kuuluvuus heikkenee, jolloin saadaan lisähaastetta viestien vastaanottamiseen. Samalla tarpojat pohtivat syitä siihen, miksi kuuluvuus on heikompi. Vartio voi myös opetella käyttämään radioyhteyksissä käytettyä kieltä sekä tavusaakkoset.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Hätäviestit maasta ilmaan. Vartio tekee hätämerkin maahan. Se etsii metsästä riittävät ison aukean ja tekee aukealle joko kirjaimet SOS tai ison ristin. Hätämerkin voi tehdä lumeen talleamalla tai risuista kokoamalla. Harjoittelussa on muistettava, että hätäviestiä ei missään nimessä saa jättää näkyville harjoituksen jälkeen, vaan se on nopeasti hävitettävä.

YLITYS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tutustuu luontoon tavallisesta poikkeavasta näkökulmasta. Hän toimii yhteistyössä toisten kanssa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee ylittämään vesistön.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtajan tehtävänä on hankkia paikalle tarvittavat välineet ja huolehtia harjoittelun turvallisuudesta. Hän vastaa siitä että ylitys toteutetaan koko vartion yhteistyönä. Vartionjohtaja varmistaa etukäteen, että vartio osaa aktiviteetissa tarvittavat asiat. Halutessaan vartionjohtaja voi pyytää avuksi kokeneemman luonnossaliikujan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on huolehtia turvallisuudesta aktiviteettia toteutettaessa. Hän kannustaa ja opastaa vartiota ylitysvälineen rakentamisessa tai suunnittelussa sekä huolehtii siitä, että jokainen saa ylityksestä positiivisen kokemuksen.

AKTIVITEETIN KESTO: 3 tuntia

PAIKKA: Retki, Vesistö

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Luontosuhde

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Itsestä huolehtiminen, Retkeily

TOTEUTUSVINKKI 1:

A-pukki. Vartio rakentaa A-pukin ja ylittää sillä puron, ison ojan tai

pienen joen. A-pukki on kolmesta riu'usta koostuva A:n muotoinen rakennelma, jota voi käyttää ison ojan ylitykseen. A-pukin tukipuu sidotaan kiinni pikkikäytöksellä ja huippu ristikäytöksellä. Ohje A-pukin tekemiseen löytyy muun muassa Reppu-kirjasta.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Donitsi tai rinkkalautta. Vartio tekee donitsin tai rinkkalautan ja ylittää sillä vesistön. Rinkkalautan periaate on, että useampaa toisiinsa kiinnitettyä rinkkaa käytetään kellukkeina. Rinkat voidaan tehdä vedenpitäviksi jätösäkeillä tai joskus pelkillä rinkkojen sadesuojilla. Donitsi puolestaan on oksista tai kaisloista sekä narusta ja pressusta tehtävä lautta, jolla edetään melomalla. Mela voidaan tehdä etsimällä metsästä keppi, jossa on Y-haara. Haaran päälle kiinnitetään vedenpitävä kangas, kuten muovipussi tai makuupussin pussi. Rinkkalautalla voidaan myös meloa, mutta useimmiten sen päällä maataan ja melotaan käsin. Tarkemmat ohjeet lauttojen valmistella löytyvät Reppu-kirjasta.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Virtaavan veden ylitys. Vartio perehtyy siihen, miten virtaava vesi ylitetään. Tarpojat pohtivat etukäteen ylitykseen liittyviä riskejä (esimerkiksi virtaus, veden syvyys ja syvyyden yllättävät vaihtelut, veden kylmyys). Luotsi auttaa tarpoja ymmärtämään turvaköyden merkityksen ja sen, miksi rinkan lantioemmin tulee olla auki ylityksen aikana. Kun tarpojavartio on puhunut asiasta teoriassa, kokeillaan ylitystä käytännössä. Ylitystä kannattaa harjoitella matalassa joessa, jossa on heikko virtaus. Syvät joet ja isot virrat vievät yllättävän helposti mukanaan. Tämä aktiviteetti sopii hyvin myös vaelluksilla toteutettavaksi.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Epävarman jään ylitys. Tarpojavartio perehtyy siihen, kuinka jäällä liikutaan turvallisesti. Vartio harjoittelee käyttämään jäällä liikkumisen turvavälineitä, esimerkiksi naskaleita, jääpiikkisauvaa ja pelastusköyttä. Ennen jäälle menoa vartio harjoittelee myös auttamaan tarvittaessa jäihin joutunutta niin, ettei itse joudu veden varaan. Turvallisuusyistä jäällä liikkumista kannattaa harjoitella kestävänsä jään aikana. Aktiviteettia tehtäessä kukaan ei liiku yksin, pidetään välimatkaa muihin, koputellaan tukevalla kepillä jäätä ja todetaan kestävyys ennen etenemistä. Takana tulevilla on valmiina pelastusköysi.

SUHDE YHTEISKUNTAAN

Tarpoja osaa toimia ryhmässä. Häntä kiinnostaa yhteisten asioiden hoitaminen. Tarpojan huomaa epäkohdat ja tarttuu niihin asioiden korjaamiseksi. Tarpoja osaa ottaa kantaa itseään koskeviin asioihin ja perustella kantansa. Hän mieltää olevansa osa ihmiskuntaa ja tuntee globaalia vastuuta.

METSÄSTYKSEN PERUSTEITA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tietää, miten metsästyskausi vaikuttaa retkeilyyn maastossa. Tarpoja ymmärtää, mistä metsästyksessä on kyse.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tutustuu metsästyksen periaatteisiin ja metsästysseurojen toimintaan. Hän opettelee tunnistamaan yleisimpiä riistaeläimiä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtajan tehtävänä on tutustua etukäteen metsästyksen periaatteisiin tai kutsua koloiltaan mukaan joku metsästyksen harrastaja.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on ottaa yhteyttä paikalliseen metsästysseuraan tai riistanhoitoyhdistykseen ja sopia yhteistyöstä aktiviteetin tekemisessä. Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että vierailija tai vierailukohde tietää, mikä on tarpojen aktiviteettien tavoitteena.

AKTIVITEETIN KESTO: 3 tuntia

PAIKKA: Metsä

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde, Vastuu elinympäristöstä, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Luonnontuntemus, Luonnonsuojelu, Metsä

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio vierailee paikallisen metsästysseuran luona. Vierailun aikana vartio auttaa metsästysseuraa esimerkiksi eläinten ruokinnassa viemällä ohjeiden mukaan ruokaa eläinten ruokintapaikalle. Samalla vartio voi tutustua riistapeltoon ja sen toimintaperiaatteisiin. Vartio voi myös osallistua riistalaskentaan metsästysseuran edustajien kanssa. Tavoitteena on, että aktiviteetin tehtyään tarpoja tietää, että metsästäminen on luontoa ja eläimiä ylläpitävää toimintaa, eikä pelkästään metsästämistä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio tutustuu (partio)retkeilyä koskeviin ohjeisiin metsästyskaudella. Vartio voi esimerkiksi kutsua metsästäystä harrastavan henkilön vieraaksi koloiltaan ja pyytää häntä kertomaan kokemuksistaan.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio tutustuu suomalaisiin riistaeläimiin. Eläimiin voidaan tutustua esimerkiksi pyytämällä paikallista metsästysharrastajaa kertomaan alueen eläimistöä ja lajien tuntomerkeistä sekä niille tyyppisestä käyttäytymisestä. Jos mahdollisuutta vieraaseen ei ole, voi vartio tutustua esimerkiksi sivustoon riista.fi, joka on Suomen Riistakeskuksen ylläpitämä sivusto metsästäjille ja riistanhoitajille.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio tutustuu metsästysseuran ohjauksessa siihen, kuinka päätetään, mikä eläin kaadetaan, ja ottaa selvää, kuinka paljon suurriistan kaatolupia lähialueella myönnetään. Tietoa metsästysajoista ja kaatoluvista löytyy muun muassa sivulta riista.fi. Tavoitteena on, että tarpoja tietää, miksi riistakantaa pitää harventaa. Lisäksi vartio pitää vartion tai ikäkauden sisäisen ammuntaharjoituksen ilma-aseilla metsästysseuran tai muiden aikuisten ohjauksessa.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Metsästäjän tutkinto. Tarpojavartio opettelee tunnistamaan eri eläimiä, niiden jälkiä ja jätöksiä ja tietää, kuinka ne erottaa samannäköisistä lajeista. Tarpoja myös selvittää, minkälaiset aseet on tarkoitettu minkäkin eläimen kaatoon ja miksi. Lajituntemusta voi opetella kirjojen ja nettisivujen lisäksi pyytämällä paikallista riistayhdistystä auttamaan harjoittelussa. Osoitteesta www.riista.fi löytyy metsästäjäntutkinnon harjoitustehtäviä, sekä teoria- että kuvan tunnistustehtäviä. Tavoitteena on, että tarpoja tietää, kuinka voi halutessaan suorittaa metsästäjän tutkinnon ja mitä siihen kuuluu.

TOTEUTUSVINKKI 6:

Riistaruokaa. Tarpojavartio opettelee tuntemaan Suomen yleisimmät riistaeläimet ja maistaa vähintään kahta eri riistaruokaa. Lisäksi vartio valmistaa hienon illallisen, jossa käytetään suomalaista riistaa tai marjoja tai molempia. Helpohkoja riistaruokia ovat esimerkiksi poronkäristys, jauhelihamureke sekä erilaiset lihakeitot.

VAELLUSTARINAT**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja osaa kertoa kokemastaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojavartio kirjoittaa koloilloista ja/tai retkistä vartion omaan julkaisuun tai lippukunnan julkaisuun. Samalla vartio pohtii, millainen teksti ja kuvitus houkuttelevat uusia jäseniä partioon.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja huolehtii siitä, että sovitut kirjoitustehtävät tulevat hoidetuiksi ja että jokainen osallistuu omalla tavallaan julkaisujen tekemiseen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa löytämään erilaisia julkaisukanavia ryhmän teksteille ja kuville.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti

PAIKKA: Kolo, Koti

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Vaikuttaminen, Media

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vaellusjuttu. Vartio kirjoittaa vaelluksestaan jutun lippukuntalehteen, vartion päiväkirjaan tai paikallislehteen. Ennen jutun kirjoittamista

vartio miettii, mikä on tekstin kohderyhmä ja miten teksti kannattaa kohderyhmä huomioiden muotoilla.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartion loki. Tarpoja pitää yhden päivän vartion lokia, johon kirjataan päivän tapahtumat, huomiot, havainnot ynnä muut sellaiset. Kyseessä voi olla myös aluksen lokikirja.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vaellus valokuvin. Vartio dokumentoi vaelluksen valokuvaamalla ja hyödyntää vaelluksen jälkeen valokuvia. Valokuvia voidaan käyttää esimerkiksi vartion tai lippukunnan sivuilla tai julkaisuissa.

YHTEISET VARUSTEET**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja osaa ottaa vastuun yhteisistä tavaroista ja pitää varusteet kunnossa seuraavalle käyttäjälle. Tarpoja tietää, että kaikkea ei tarvitse ostaa aina uutena.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja opettelee huolehtimaan ja huoltamaan lippukunnan yleisimpiä retkivarusteita, kuten majoitteita, kirvestä, sahaa ja myrskylyhtyä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja vetää harjoitukset. Tarvittaessa hän kutsuu harjoitusta vetämään sen paremmin tuntevan kokeneemman varustehoitajan, esimerkiksi lippukunnan kalustonhoitajan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi huolehtii siitä, että aktiviteetin toteutusvinkeistä valitaan vartion jäsenille sopivimmat.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Retki, Kolo

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Työkalut, Retkeily, Erä- ja leiritaidot, Arkielämän taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Teroitus. Vartion tehtävänä on pienryhmissä teroittaa puukko hiomakivellä ja kirves tahkolla. Luotsin tehtävänä on huolehtia aktiviteetin turvallisuudesta ja siitä, että toiminta on turvallisuusohjeiden mukaista.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Retkellä käytössä olleet varusteet. Vartio huoltaa vartion käytössä olleet varusteet. Se voi tehdä esimerkiksi seuraavat toimenpiteet:

TELTTA - kuivaus, puhdistus, köysien kunnan tarkastus ja kunnollinen pakkaaminen

RETKIKEITIN - puhdistus

PUUKKO - teroittaminen

SAHA - puhdistaminen ja öljyäminen, tarvittaessa hampaiden vääntö

KIRVES - puhdistaminen, öljyäminen ja teroittaminen

KÖYDET - puhdistaminen suurimmista roskista, koilaaminen

TOTEUTUSVINKKI 3:

Teltan kunnostus. Vartio tarkistaa lippukunnan majoitteiden kunnan. Tarpojat paikkaavat yksin tai pareittain ne majoitteet, joissa on pientä korjattavaa. Vartio tutustuu myös rinkan korjaamiseen.

Paikkauksissa tarvitaan esimerkiksi ompeluvälineet (ompeleluku), karhunlankaa, porsintalankaa, nahkaneuloja ja paikkaukseen soveltuvaa materiaalia. Koloilta kannattaa pyytää mukaan joku, jonka tuntee majoitteiden kunnostuksen salat.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Myrskylyhty. Tarpoja harjoittelee sytyttämään ja sammuttamaan myrskylyhtyn oikeaoppisesti sekä lisäämään lampuöljyä. Lisäksi tarpoja harjoittelee irrottamaan lyhtyn lasin sekä lisäämään sydänlankaa.

SUHDE YMPÄRISTÖÖN

Tarpoja osaa liikkua ja toimia erilaisissa toimintaympäristöissä. Hän kunnioittaa ja tuntee luontoa. Tarpoja kokee olevansa osa luontoa ja viihtyy siellä. Hän ymmärtää, miten oma toiminta vaikuttaa ympäristöön, ja haluaa toimia sen puolesta. Tarpoja noudattaa kestävän kehityksen periaatetta.

KALASTUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa hankkia ruokaa luonnosta.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja kalastaa. Hän opettelee käsittelemään saamansa kalan ja valmistaa saaliistaan ruokaa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtajan tehtävänä on hankkia paikalle tarvittavat välineet ja huolehtii siitä, että mahdollisesti tarvittavat kalastusluvut ovat kunnossa. Halutessaan vartionjohtaja voi pyytää kalastusiltaan avuksi kokeneemman kalastajan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on varmistaa vartionjohtajalta, että kalastuslupa on kunnossa. Luotsi huolehtii siitä, että turvallisuusasiat otetaan huomioon kalastusretkellä.

AKTIVITEETIN KESTO: 3 tuntia

PAIKKA: Retki

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Luonnontuntemus, Ruuan valmistus

TOTEUTUSVINKKI 1:

Onkiminen.

Vartio lähtee onkiretkelle lähiseudulle. Aktiviteetti voidaan toteuttaa yhden koloillan aikana tai osana retkeä. Vartio kerää yhdessä sopivia syöttöjä ja valitsee hyvän onkimispaikan. Vartionjohtajan tehtävänä on huolehtia, että onkia riittää kaikille. Vartio valmistaa saaliinsa syötäväksi. Pieniä kaloja voi esimerkiksi paistaa nuotiolla tikun nokassa tai niistä voidaan valmistaa kalakeittoa retkellä yhdessä keittoon sopivien juuresten ja mausteiden kanssa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Pilkkiminen.

Vartio toteuttaa talvella pilkkiretken. Mukaan pilkille kannattaa ottaa kokenut kalastaja, joka osaa opastaa vartiota jäällä liikkumiseen liittyvissä turvallisuusasioissa sekä avannon teossa. Luotsin tehtävänä on huolehtia kokonaisuudessaan retken turvallisuudesta ja esimerkiksi siitä, että jokaisella tarpojalla on mukaan jäänaskalit ja taito käyttää niitä. Vartio valmistaa saaliistaan kalaruokaa esimerkiksi pakkaamalla kalan folioon yhdessä kasvien, mausteiden ja suolan kanssa. Folionyytti laitetaan nuotioon kypsentyään. Ennen kuin kala syödään, on hyvä varmistaa että se on kokonaan kypsä, sillä joissakin kaloissa voi olla loisia.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Verkot ja katiska.

Vartio kalastaa verkoilla tai katiskalla. Luotsin tehtävänä on huolehtia, että tarvittavat kalastusluvut ovat voimassa. Kokouksen järjestämiseen kannattaa pyytää apua esimerkiksi paikallisesta kalastusyhdistyksestä tai alueen harrastuskalastajilta. Kun vartio on saanut saalista, se harjoittelee myös perkaamaan kalat ja valmistaa niistä ruokaa. Kalat voidaan esimerkiksi harjoitella fileoimaan ja ne voidaan paistaa uunissa tai pannulla kypsiksi.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Viehekalastus.

Tarpoja saalistaa kaloja virvelillä tai perho-ongella. Vartio voi myös valmistaa perhot itse kokeneen perhokalastajan tai netin perhonsidontavinkkien opastamana. Viehekalastusretkelle kannattaa pyytää kokenutta kalastajaa mukaan, jotta hän osaa neuvoa tarpoja viehekalastuksen saloissa ja myös lainata tarvittaessa virveleitä tai perho-onkia sekä vieheitä. Luotsin tehtävänä on huolehtia tarvittavista kalastusluvista. Kalastuksen jälkeen tarpojat harjoittelevat saaliin perkaamista ja valmistavat kaloista iltapalan tai retkiruuan.

ESINE LUONNONMATERIAALEISTA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa hyödyntää luonnonmateriaaleja ja ratkaista ongelmatilanteita. Hän tuntee perinteisiä kädentaitoja ja kehittää luovuuttaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja valmistaa luonnonmateriaaleista jonkin käyttöesineen ja käyttää sitä oikeaan tarkoitukseen. Samalla tarpoja harjaantuu yleisimpien työkalujen käytössä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja etsii etukäteen ohjeita tai mallikuvia valmistettavista esineistä. Hän kannustaa tarpoja kokeilemaan uutta ja huolehtii siitä, että tehdyt esineet tulevat käyttöön myös oikeasti. Tarpoja varaa paikalle askarteluissa tarvittavat työvälineet tai pyytää etukäteen tarpoja ottamaan esimerkiksi puukot mukaan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi ohjaa ja opettaa tarvittaessa tarpojille kädentaitoja. Luotsi voi myös pyytää jonkun perinnekädentaitajan vieraaksi koloiltaan.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Retki, Leiri

KASVATUSTAVOITE: Vastuu elinympäristöstä, Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Partion taidot, Retkeily, Työkalut, Luova ajattelu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vispilä. Tarpoja tekee vispilän esimerkiksi koivunoksista. Perinteisen mallin mukaan koivunoksat kuoritaan kahden laudan välistä vetämällä aikaan jolloin kuori lähtee helposti, eli keväällä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Naru tai vitsas.

Vartio tekee naran tai vitsaksen luonnonmateriaalista. Närevitsas syntyy leikkaamalla näreenvesa juuresta ja halkaisemalla sen latvasta taittamalla keskilinjaa pitkin aina latvan pikkuoksan tyvestä koko näreen tyveen saakka. Jos vitsaat ovat huonolaatuisia tai tarvitaan erityisen notkeita sitomavitsoja, voidaan niitä kuumentaa nuotion hiiloksella kunnes ne ovat taipuisia. Itse tehtyä vitsasta tai naru vartio voi käyttää esimerkiksi hätämajoitteen pystyttämiseen.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Kalastusvälineitä luonnontarvikkeista.

Vartio tekee kalastusvälineitä luonnontarvikkeista. Vartio voi käyttää valmiita siimaa ja koukkuja, tosin nekin voi tehdä luonnontarvikkeista. Vapa saadaan mistä tahansa sopivasta oksan pätkästä, koho voidaan tehdä kaarnasta, koukku voidaan veistää sopivasta koukerosta oksasta, luusta, neulasta tai muusta vastaavasta. Siiman tekeminen on huomattavasti hankalampaa luonnonmateriaalista. Hätätapauksessa siimaa voidaan yrittää varmistaa nokkoskuuduista, pellavakuuduista tai eläimen nahasta tai suolesta. Helpompaa lienee käyttää valmista siimaa. Mikäli vartio haluaa säästää aikaa, hankitaan siima kaupasta. Kun kalastusvälineet ovat valmiit, kokeillaan niitä oikeassa käytössä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Askartelu luonnonmateriaaleista.

Vartio askartelee luonnon materiaaleista. Vartio voi esimerkiksi kuivata tai prässätä kasveja ja valmistaa niistä esimerkiksi postikortteja lippukunnan myyjäisiin. Perinteinen nopeahko askartelu on rakentaa kaarnaveneitä ja kisailla niillä keskenään. Materiaalin hankinta voidaan tehdä myös edellisessä kokouksessa tai vartion retkellä. Askarteluvinkkejä löytyy askartelukirjoista tai vaikkapa lippukunnan vanhemmilta johtajilta.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Voiveitsi.

Tarpoja veistää voiveitsen, lastan, haarukan tai muun vastaavan. Tavoitteena on, että tarpoja saa ideoita ja kokemusta erilaisten väliaikaisten tarvikkeiden valmistamiseen luonnonmateriaalista sekä harjoittelee työvälineiden käyttöä tositilanteessa. Vartionjohtajan on muistettava ohjeistaa tarpojat niin, että vuoleminen sujuu turvallisesti. Erityisesti huomiota kannattaa kiinnittää tarpojen sijoittumiseen toisiinsa nähden ja otteisiin puukosta.

ERILAISET MAASTOT JA MAISEMAT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee suomalaisen metsän luonteenomaisia piirteitä. Hän tunnistaa erilaisia metsätyyppisiä. Tarpoja osaa liikkua metsässä turvallisesti ja tutkia metsäluontoa.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpojavartio liikkuu erilaisissa metsissä ja tunnistaa erilaisia metsätyyppisiä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja huolehtii siitä, että aktiviteetti tulee tehdyksi sopivassa yhteydessä. Sitä ei välttämättä kannata tehdä yksikseen, vaan se kannattaa yhdistää esimerkiksi harjoitusvaellusaktiviteettiin ja vaikka partiotaitokilpailuihin, joihin vartio osallistuu.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa suunnittelussa. Luotsi voi ottaa yhteyttä esimerkiksi paikalliseen Metsänhoitoyhdistykseen. Metsänhoitoyhdistyksillä on yhtenä tehtävänä tarjota myös neuvontapalveluita. Lasten ja nuorten metsätietämyksen lisääminen on myös tärkeässä roolissa. Metsänhoitoyhdistyksen edustajat auttavat usein mielellään partioiryhmiä.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Metsä, Retki

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde

TAITOALUE: Luonnonsuojelu, Metsä

TOTEUTUSVINKKI 1:

Metsätyyppien tunnistaminen kololla.

Vartio voi tutustua metsätyyppihin ensin kololla pöydän ääressä hankkimalla tietoa eri metsätyypeistä tai esimerkiksi askartelemalla tai pelaamalla metsätyyppihin liittyviä pelejä. Näin vartio oppii tietämään, millaista kasvillisuutta eri metsätyypeissä tavataan. Vartio selvittää kirjoista tai netistä, millaista kasvustoa missäkin metsätyyppissä tavataan. Se askarteleo tiedon perusteella pelikortit ja opettelee tunnistamaan teoriassa metsätyyppisiä pelin avulla. Vartio voi tehdä esimerkiksi muistipelin: kun pelissä saa parin, saa kortit omakseen jos tietää, mikä metsätyyppin tyyppisiä kasveja korttien kuvissa olevat kasvit ovat. Vartio voi myös tehdä pelin hullunkuristen perheiden tyyliin: pelaaja saa perheen, eli metsätyyppin, kun saa käteensä metsätyyppin tyyppiset lajit pohja-, kenttä-, pensas- ja puukerroksesta.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Metsätyyppien tunnistaminen retkellä.

Vartio tunnistaa metsätyyppisiä retkellä lähimetsässä tai lähiretkelykohteessa. Vartio voi tehdä tutkimusta kirjaamalla ylös havaintoja metsän pohja-, kenttä-, pensas- ja puukerroksesta ja näiden perusteella tehdä lopputuloksen metsätyyppistä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Puun korkeuden mittaus.

Tarpojat arvioivat ja mittaavat pareittain vähintään viiden puun korkeuden. Vartio arvioi ensin kuinka kaukana on seisävä, jotta puu ei kaatuessaan osuisi. Tämän jälkeen vartio mittaa puun pituuden kepin avulla. Mittaamisessa kannattaa käyttää suoraa keppiä, joka on hieman käsivartta pidempi.

Ohjeet:

- 1 Aseta kepin yläpää poskeen kiinni silmän alle. Pidä keppi vaakatasossa. Ota kepeistä niin etäältä kiinni kuin käsivarsi suorana yletät. Pidä tästä kohdasta kiinni koko ajan! Käännä keppi pystyyn käsivarsi suorana.
- 2 Siirry puun asentoon muuttamatta etäisyydelle, jossa puu näyttää olevan kepin mittainen. Pidä keppi koko ajan pystysuorassa ja käsivarsi suorana. Kun puun latva on kepin yläpään tasalla ja tyvi kepin alapäässä peukalosi kohdalla, olet puun korkeuden etäisyydellä puusta. Liikuta vain silmiä ylös ja alas puun tyven ja latvan välillä, sillä niskan asennon muutos aiheuttaa virhettä.
- 3 Mittaa askelilla (askelpari) etäisyytesi puusta. Tämä etäisyys on sama kuin puun pituus.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Kuntosali metsässä.

Vartio suunnittelee lähimaastoon kuntokierroksen, jossa pysähdytään erilaisiin metsäpaikkoihin tekemään erilaisia lihaskuntoliikkeitä. Vartio valitsee mahdollisimman erilaisia paikkoja suorituksille.

Lihaskuntoliikkeet voivat olla esimerkiksi painojen nostelua (kivet, puut), vatsalihaksia (puu tukena), leuan vetoa (oksilla) ja niin edelleen. Vain mielikuvitus on rajana. Kuntokierroksen aluksi tarpojat verryttelevät nostamalla luonnosta löytämiään keppejä tai risuja reilusti poikittain puun yläpuolelle. Vartio valitsee matkan varrelle vähintään yhden ison kiven, vanhan puun sekä puron. Matkan varrella voi testata samalla tasapainon: jokainen seisoo yhdellä jalalla vähintään minuutin ajan. Haastetta tähän saadaan tekemällä se puunrungolla tai kannon nokassa. Ei hätää jos se ei onnistu, tasapainoharjoittelua voi tehdä esimerkiksi juurakkoisella polulla. Suuren puun runkoa vasten vartio voi tehdä punnerruksia. Kallion reunalla voidaan tehdä vatsalihaksia. Vartionjohtajan tehtävänä on huolehtia, että vartio ei unohta nauttia myös metsän näkymistä matkalla. Metsäkuntosalin painoina toimivat tietenkin puunrungot sekä kivet. Talvella syvä lumihanki tarjoaa kuntopolulle myös astetta suuremman haasteen.

LUONNONSUOJELU SUOMESSA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja ymmärtää, miten oma toiminta vaikuttaa luontoon. Hän huomaa, että Suomessakin on ympäristöongelmia. Tarpoja haluaa varjella luontoa.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja tutustuu suomalaisen luonnon- ja ympäristönsuojeluun sekä suomalaisen luonnon uuhiin. Vartio perehtyy valitsemaansa aiheeseen eri lähteiden ja asiantuntijoiden avulla sekä tekee tutkimuksen kohteesta. Lopuksi vartio tekee saamistaan tutkimustuloksista johtopäätöksiä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa tarpoja aktiviteetin käytännön toteutuksessa. Hän hankkii aktiviteettien tekemisessä tarvittavat välineet ja perehtyy myös itse aiheeseen etukäteen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa omalta osaltaan tarvittavien välineiden hankinnassa ja auttaa vartiota löytämään itselleen sopivan perehtymiskohteen. Luotsi esittää aktiviteetin tekemisen aikana tarpojille ajatuksia herättäviä kysymyksiä, joiden avulla tarpojat pääsevät ajattelussaan astetta pidemmälle.

AKTIVITEETIN KESTO: 3 tuntia

PAIKKA: Metsä, Retki, Leiri

KASVATUSTAVOITE: Vastuu elinympäristöstä, Luontosuhde

TAITOALUE: Ympäristö, Yhteiskunta, Vaikuttaminen, Luonnonsuojelu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Lähivesistön tulevaisuus.

Tarpojavartio tekee tutkimuksen lähivesistön tulevaisuudesta tutkimalla merkkejä happamoitumisesta ja rehevöitymisestä. Vartio tutkii valitsemassaan kohteessa esimerkiksi veden kirkkautta ja näkösyvyyttä sekä auringon valon tunkeutumissyvyyttä. Vartio voi myös mitata veden pH-arvon sekä tutkia, mitä eliöitä vedessä tavataan.

Vartio selvittää, mistä päästöjä syntyy ja mikä syistä on todennäköisin tässä vesistöissä. Vartio selvittää, millä tavalla ihmiset ovat muuttaneet, parhaillaan muuttavat tai tulevat muuttamaan aluetta ja kokoaa tutkimustulokset ja tekee johtopäätökset. Ihmisen aiheuttamia muutoksia voi selvittää tutkimalla seuraavia aiheita: tehtaiden ja laitosten päästöjen käsittely, maatilat, kesämökkit, kunnan ympäristöviranomaisen haastattelu. Vartio päättää, minkälaisia muutoksia vesistöissä voi tapahtua seuraavien vuosien aikana. Millainen on vesistön tulevaisuus? Miten siinä tulee näkymään ihmisen toiminta? Minkä vartio haluaisi ehdottomasti säilyvän vesistöissä? Mitä ihmiset voisivat tehdä? Vartio julkaisee tutkimustuloksensa esimerkiksi lippukunnan lehdessä, kotisivuilla tai paikallislehdessä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio tekee tutkimuksen lähimetsän tulevaisuudesta tutkimalla merkkejä ilmansaasteista. Vartio tutkii merkkejä ilmansaasteista kuvaamalla, piirtämällä ja näyttämällä ottamalla. Vartio tutkii esimerkiksi jäkälän, naavan ja lupon määrää tai havupuiden kuntoa. Havupuiden kuntoa voi havainnoida tutkimalla neulasia suurennuslasilla, luopilla tai mikroskooppilla tai tutkimalla neulasvuosikertoja. Vartio myös selvittää, mistä ilmansaasteita syntyy ja mikä syistä on todennäköisin tässä metsässä. Vartio selvittää, millä tavalla ihmiset ovat muuttaneet, parhaillaan muuttavat tai tulevat muuttamaan aluetta. Vartio haastattelee metsänomistajaa siitä, mitä metsälle on ajateltu tehtävän ja miten metsää on hoidettu. Vartio kokoaa tutkimustulokset ja tekee johtopäätökset. Vartio yrittää päätellä, minkälaisia muutoksia

metsässä voi tapahtua seuraavien vuosien aikana. Millainen on metsän tulevaisuus? Miten siinä tulee näkymään ihmisen toiminta? Miten metsän asukkaat tulevat viihtymään metsässä? Minkä vartio haluaisi ehdottomasti säilyvän metsässä? Mitä ihmiset voisivat tehdä? Vartio julkaisee tutkimustuloksensa esimerkiksi lippukunnan lehdessä, kotisivuilla tai paikallislehdessä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Kaupan teot.

Vartio tutkii lähikaupan ympäristön hyväksi tekemiä toimenpiteitä. Vartio sopii vierailusta etukäteen kauppiaan kanssa. Vartio havainnoi, mitä ympäristökuormituksen vähentämisen keinoja kauppa käyttää. Niitä ovat esimerkiksi ovet kylmien juomien kaapeissa, kannet pakastealtaissa, myynissä kangaskasseja, myytävät muovikassit ovat uusiomuovisia ja biohajoavia pusseja on tarjolla hedelmille. Entä onko kauppa saanut jonkun ympäristösertifikaatin tai -diplomin tunnustukseksi työstä ympäristön hyväksi? Löytyykö kaupasta asiakkaille tarkoitettua ympäristötietoa esimerkiksi ilmoitustaululta tai esitteistä? Mitä tietoa on tarjolla? Vartio käy lopuksi kurkistamassa vielä kaupan ulkopuolelle. Onko kaupan pihalla kierrätyspiste asiakkaiden jätteille? Jos on, niin mille eri jätteille on keräysastiat. Entä löytyykö kaupan takaa liikkeen omia roskiksia? Kurkistakaa sekajäteastiaan. Onko siellä biojätettä (esim. leipää muovipakkauksissaan)?

Vartion kannattaa kertoa havainnointiensä tulokset kauppiaille ja vinkata mahdollisista tarvittavista parannuksista kauppiaille. Kauppias voi myös esitellä vartiolle muita ympäristön hyväksi tekemiään tekoja. Vartio voi äänestää jaloillaan ja valita seuraavalla kerralla toisen kaupan retkiryökyien ostamista varten, jos asiat eivät ole vielä hyvällä tolalla kaupassa. Vartio voi myös tehdä syvemmän tutkimuksen kauppaan WWF: Naturewatch Ostoksilla -materiaalin avulla.

Lähde: WWF

VAIKUTTAVA LUONTO

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja ymmärtää luonnon suuruuden.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja saa kokemuksen luonnon erityisyydestä ja vaikuttavuudesta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja miettii yhdessä luotsin kanssa, millainen erityinen kokemus tarpojille pystytään lippukunnan toiminta-alueella ja toiminnassa tarjoamaan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa suunnittelussa ja kokemuksen toteuttamisessa. Luotsi vastaa myös tarvittaessa turvallisuudesta kokemuksen aikana.

AKTIVITEETIN KESTO: Riippuu toteutustavasta

PAIKKA: Metsä, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde

TAITOALUE: Luonnonsuojelu, Metsä

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio tekee retken planetaariioon tai observatorioon.

Tavoitteena on, että vierailun aikana tarpojat oppivat tunnistamaan muutaman tähtikuvion. Lisäksi tarpojat pääsevät katsomaan kaukoputkella jotakin avaruuden kohdetta. Vaihtoehtoisesti vartio voi toteuttaa oman tähtiretken. Vartionjohtaja, luotsi tai heidän kutsumansa asiantuntija osoittaa ja opettaa taivaalta muutaman uuden tähtikuvion. Paikka tähtien etsimiseen kannattaa olla sellainen, jossa ei ole katuvaloja lähellä. Pimeä metsäaukio on tähän hyvä. Mitä kauempana kaupungin valoista ollaan, sen parempi. Talvella pakkasten aikaan on usein kirkasta, ja tähdet näkyvät. Aktiviteetin toteutus vaatii hyvää ajoitusta säiden suhteen. Siksi tätä aktiviteettiä kannattaa pitää vaihtoehtoisena jonkun toisen kanssa. Perustehtävän lisäksi vartio voi laskea, montako satelliittia nähdään vaikkapa 5 minuutin aikana tai kisata siitä, kuka bongaa ensimmäisenä satelliitin taivaalta.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Avantouinti.

Tarpojavartio käy avantouimassa. Vartio voi toteuttaa aktiviteetin esimerkiksi vartion retkellä, jos retkikohteessa on vesistön lisäksi saunomismahdollisuus. Monissa kunnissa on myös erilaisia yleisiä avantouintipaikkoja, joista löytyy tietoa esimerkiksi kuntien nettisivuilta.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Retki kansallis- tai luonnonpuistoon.

Suomessa on useita kansallispuistoja, joita hoitaa Metsähallitus. Kansallispuistot ovat luonnonsuojelualueiden helmiä, suuria ja luonoltaan monipuolisia alueita. Ne ovat luonnontähtävyksiä ja myös kansallisesti ja kansainvälisesti arvokkainta osaa suomalaisesta luonnosta. Kansallispuistojen lisäksi Suomessa on monenlaisia muita luonnonsuojelualueita, joita on perustettu muun muassa soiden, lehtojen, lintuvesien ja vanhojen metsien suojelua tai tutkimusta varten. Luonnonsuojelualueita koskevat säännöt poikkeavat toisistaan. Osalla alueista saa retkeillä jokamiehenoikeuksin, kun taas osalla on liikkuminen kokonaan kielletty. Liikkumista on rajoitettu etenkin luonnonpuistoissa.

Vartio tutustuu kokouksessaan lähialueen kansallis- ja luonnonpuistoihin. Tietoa luontokohteista löytyy netistä esimerkiksi luontoon.fi-sivustolta. Vartio voi esimerkiksi jakautua pienempiin ryhmiin ja kukin ryhmä valitsee ja esittelee muille yhden alueen. Esittelyssä on hyvä nostaa esille alueen erityispiirteitä ja myös mahdolliset puiston rajoitteet ja säännöt. Esittelyjen perusteella vartio valitsee yhden kohteista ja suuntaa sinne esimerkiksi harjoitusvaellukselle tai vaikka majakka vaellukselle. Tutustumiskäynnistä voi myös kirjoittaa arvioinnin lippukunnan lehteen tai kololle.

TEEMAVAEELLUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja saa uudenlaisen vaelluskokemuksen. Hän osaa suunnitella vaelluksen yhdessä vartionsa kanssa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojavartio osallistuu yhdessä jonkin teeman ympärille rakentuvaan vaellukseen. Vartio suunnittelee ja pakkaa yhdessä varusteet vaellukselle sekä huolehtii niistä vaelluksen jälkeen.

Tämä aktiviteetti voidaan toteuttaa Harjoitusvaellus-aktiviteetin yhteydessä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja seuraa esimerkiksi lippukunnan ja piirin tapahtumakalentereita ja mainostaa siellä esille nousevia tapahtumia vartiolleen. Tarvittaessa hän järjestää vaelluksen tarpojille yhdessä luotsin kanssa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vaelluksen järjestämisessä ja huolehtii sen turvallisuudesta. Hän auttaa myös tarvittavien retkeilyvarusteiden hankkimisessa ja lainausten järjestämisessä.

AKTIVITEETIN KESTO: Viikonloppu

PAIKKA: Metsä, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Luontosuhde

TAITOALUE: Erä- ja leiritaidot, Retkeily, Liikunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

JOTT.

Jamboree On The Trail eli JOTT on maailmanlaajuinen vuosittainen partiotapahtuma. JOTT järjestetään joka vuosi toukokuun toisena lauantaina. Tapahtuman tarkoitus on kerätä partiolaiset ympäri maailmaa samana päivänä omalle lähialueellensa retkeilemään. Lisätietoa JOTT:sta löytyy osoitteesta <http://jott.org/>.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Pyörävaellus.

Vartio toteuttaa viikonlopun retken pyöräilemällä. Hyviä retkikohteita ovat esimerkiksi vartiolaisten kesämökit tai lippukuntien kämpät. Vartio suunnittelee yhdessä retken reitin ja ruoka- ja varustelistan.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Talvivaellus.

Vartio osallistuu talvivaellukselle esimerkiksi hiihtämällä, lumikengillä tai retkiluistimilla. Vartio käyttää aikaa etukäteen lumessa liikkumisen harjoitteluun. Luotsin tehtävänä on huolehtia, että jokainen tarpoja on varustautunut retkelle riittävän lämpimillä varusteilla.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Hengellinen vaellus.

Vartio osallistuu pyhiinvaellukselle, pääsiäisvaellukselle tai jollekin muulle hengelliselle vaellukselle. Vartio selvittää etukäteen taustoja vaelluksen aiheesta, esimerkiksi pääsiäisen merkityksestä.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vaellus vesillä. Vartio osallistuu esimerkiksi melonta- tai soutuvaellukselle. Tarpojat harjoittelevat kulkuvälineellä liikkumista ennen vaellusta. Luotsi huolehtii vaelluksen turvallisuudesta.

TOTEUTUSVINKKI 6:

Selviytyjät-retki. Vartio osallistuu retkeen, joka perustuu Selviytyjät-TV-formaattiin. Retki alkaa jostain ennalta sovitusta paikasta, jossa johtaja antaa vartiolle kartan siitä paikasta, mihin se voi leirytyä. Johtaja antaa tarpojille teltat ja muut tarvittavat tarvikkeet mukaan. Samalla johtaja kertoo tarpojille, että he kaikki ovat päässeet Selviytyjät-kilpailun finaaliin. Retken aikana vartioiden tulee suoriutua erilaisista kilpailuista, jotka voivat vaatia älyä, ketteryyttä ja fyysistä voimaa. Kilpailuissa voi muun muassa olla pahalta maistuvien ruokien syömistä, palapelien tekoa tai ramboradalla suoriutumista. Jokaisesta kilpailusta vartio saa jonkin edun, joka helpottaa heidän selviytymistä omassa leirissään. Palkintona voi olla esimerkiksi ruoanlaittoon jotain lisäherkkua. Retki päättyy vartioneuvostoon, jossa kaikki saavat äänestää mielestään parhaiten retken aikana suoriutuneen vartion tai vartion jäsenen. Tämä vartio palkitaan Selviytyjät-tittelillä.

SELVIYTYMINEN-MAJAKKA

84

TAVOITE: Tarpoja osaa suunnitella vaelluksen yhdessä muiden kanssa. Hän osaa vaeltaa johtajan opastuksella ja huolehtia itsestään vaelluksella vaativissakin olosuhteissa. Tarpoja osaa toimia ryhmässä vaelluksella.

KUVAUS: Majakka on tarpon lopussa tehtävä loppuhuipennus. Majakan suunnittelu aloitetaan jo tarpon suuntausvaiheessa. Suunniteltu majakka ohjaa tarpon tavoitteisiin ja auttaa valitsemaan aktiviteettien toteutuksia. Jokaisessa majakassa määritellään pelisäännöt, jaetaan tehtävät ja vastuut. Lopuksi luotsi käy palautekeskustelun yhdessä koko vartion kanssa majakasta ja tehdystä tarpostä. Vartio voi valita valmiista majakkavinkeistä mieleisensä tai tehdä ihan oman suunnitelman majakan toteuttamisesta.

➤ Vartio valitsee yhden valmiista majakkavaihtoehdoista tai suunnittelee ja toteuttaa täysin omalaisensa majakan. Majakan tavoitteet asetetaan riittävän haastaviksi yhdessä luotsin kanssa.

YHDEN YÖN VAE LLUS

MAJAKAN TAVOITTEET:

Tarpoja osaa suunnitella vaelluksen yhdessä muiden kanssa.

Hän osaa vaeltää johtajan opastuksella. Tarpoja osaa toimia ryhmässä vaelluksella.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpoja osallistuu vähintään yhden yön mittaiselle vaellukselle. Luotsi ja vartionjohtaja auttavat tarpoja vaelluksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Elämänhallinta, Luontosuhde

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtajan tehtävänä on johtaa keskustelua kokouksissa. Hän osallistuu yhdessä luotsin kanssa vaelluksen suunnitteluun ja toteutukseen. Vartionjohtaja auttaa ja opastaa luotsin tapaan vaelluksen jälkitöistä huolehtimisessa. Vartionjohtaja huolehtii siitä, että tarpojat kirjoittavat retkestä esimerkiksi vartion päiväkirjaan, lippukunnan sosiaalisen median kanaviin tai muuhun vastaavaan kohteeseen pienen retkikoosteen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on johtaa vaelluksen suunnittelua. Hän kertoo tarpojille kokemuksistaan ja ohjaa heitä valmistautumaan tulevaan. Luotsi miettii vartionjohtajan kanssa tarvittavat varusteet ja hankittavat ruuat. Luotsi johtaa vaelluksen, vartionjohtaja on auttamassa luotsia. Luotsi neuvoo ja ohjaa tarpoja konkreettisesti esimerkiksi retkikeittimen ja majoitteiden käytössä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa luotsia johtamaan vaelluksen. Luotsi opastaa tarpoja retkivälineiden huollossa, esimerkiksi teltan kuivatuksessa.

MAJAKAN VALMISTELUT: Vartio valitsee itselleen vaelluskohteen lähiseudulta, melko tutusta maastosta. Vartionjohtaja ja luotsi auttavat reitin valinnassa. Vartionjohtaja ja luotsi auttavat vartiota tekemään ruokalistan. Tarpojat käyvät ostamassa itse ruokansa vaellukselle. Vartio pakkaa ohjeiden perusteella tarvittavat vaellustavarat mukaan.

MAJAKAN TOTEUTUS: Vartio pyrkii itse hoitamaan suunnistuksen, mutta vartionjohtaja neuvoo ongelmatapauksissa. Vaellus alkaa lauantaina aamulla ja päättyy sunnuntaina. Jokaisella tarpojalla tai tarpojaparilla on oma tehtävä, jonka he hoitavat vaelluksella, esimerkiksi teltan pystyttämisen johtaminen, jonkin ruoan hoitaminen tai juttu lippukuntalehteen. Yö nukutaan vaellusteltassa tai kiintolaavussa.

MAJAKAN ARVIOINTI: Vaelluksen jälkeen tarpojat huolehtivat luotsin ja vartionjohtajan avustuksella retkivälineiden oikeanlaisesta huollosta.

KAHDEN YÖN VAE LLUS

MAJAKAN TAVOITTEET:

Tarpoja osaa suunnitella vaelluksen yhdessä muiden kanssa. Tarpoja osaa toimia ryhmässä vaelluksella.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpoja osallistuu vähintään kaksi yötä kestäväälle vaellukselle. Tarpojat vastaavat reitin ja muonituksen suunnittelusta ja toteutuksesta.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Elämänhallinta, Luontosuhde

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa tarpoja toimimaan vuorollaan vaelluksen johtajina. Vartionjohtaja auttaa tarpoja tarvittaessa käytännön asioissa vaelluksen aikana.

Vartionjohtaja auttaa ja opastaa luotsin tapaan vaelluksen jälkitöistä huolehtimisessa. Vartionjohtaja huolehtii siitä, että tarpojat kirjoittavat retkestä esimerkiksi vartion päiväkirjaan, lippukunnan sosiaalisen median kanaviin tai muuhun vastaavaan kohteeseen pienen retkikoosteen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on seurata taka-alalta vaelluksen suunnittelua. Hän kertoo tarpojille kokemuksistaan ja ohjaa heitä valmistautumaan tulevaan. Luotsi tarkistaa vartionjohtajan kanssa tarpojen listaamat varusteet ja hankittavat ruuat.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtajan tehtävänä on johtaa tarvittaessa keskustelua kokouksissa. Hän osallistuu tarvittaessa yhdessä vartion kanssa vaelluksen suunnitteluun ja toteutukseen. Luotsi on vaelluksella mukana, mutta ei aktiivisena toimijana. Tarvittaessa hän tukee vartionjohtajaa ja tarpoja vaelluksen eri vaiheissa.

MAJAKAN VALMISTELUT: Vartio valitsee itselleen vaelluskohteen lähiseudulta, melko tuntemattomasta maastosta. Tarpojat suunnittelevat itse vaellusreitinsä, mutta vartionjohtaja ja luotsi neuvovat yöpymispaikkojen valinnassa. Vartio osallistuu vaelluksen budjetin tekoon ja ideoi sen rahoittamista. Vartio suunnittelee itse ruoat ja ostaa ne kaupasta. Vartio suunnittelee myös miten ruokia voisi keventää esim. kuivaamalla. Vartionjohtaja neuvoo tässä tarvittaessa. Vartio kirjoittaa itselleen varustelistan ja pakkaa sen perusteella tarvittavat vaellustavarat mukaan.

MAJAKAN TOTEUTUS: Tarpojat suunnistavat vaelluksen aikana itse, mutta vartionjohtaja seuraa koko ajan, että suunnistus menee oikein. Tarvittaessa vartionjohtaja voi ohjeistaa jos näyttää siltä, että tarpojat ovat menossa väärään suuntaan. Vartio yöpyy reitille osuissa kiintolaavussa tai mukanaan kantamissa vaellusmajoitteissa. Vaelluksen aikana tarpojat johtavat toisiaan vertaisjohtajuudella vartionjohtajan avustamana. Jokaisella tarpojalla on oma pitkäkestoinen tehtävä vaelluksella. Joku vastaa ruokalistaista, päiväkirjan tekemisestä, valokuvaamisesta, sään tarkkailusta, reportaasista lippukuntalehteen tai muusta vastaavasta tehtävästä.

MAJAKAN ARVIOINTI: Vaelluksen jälkeen tarpojat huolehtivat vartionjohtajan avustuksella retkivälineiden oikeanlaisesta huollosta. Vartio myös kirjaa muistiin päiväkirjaansa tai muuhun vastaavaan retken aikana koettuja onnistumisia ja koettelemuksia.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi opastaa tarvittaessa tarpoja retkivälineiden huollossa, esimerkiksi teltan kuivatuksessa.

KOLMEN YÖN VAELLUS

MAJAKAN TAVOITE:

Tarpoja osaa suunnitella vaelluksen yhdessä muiden kanssa.

Tarpoja osaa toimia ryhmässä vaelluksella.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpoja osallistuu vähintään kolme yötä kestäväälle haastavassa maastossa toteutetulle vaellukselle. Tarpojat vastaavat reitin ja muonituksen suunnittelusta ja toteutuksesta.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Elämönhallinta, Luontosuhde

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa tarpoja toimimaan vuorollaan vaelluksen johtajina. Vartionjohtaja auttaa tarpoja tarvittaessa käytännön asioissa vaelluksen aikana. Vartionjohtaja auttaa tarvittaessa vaelluksen jälkitöistä huolehtimisessa. Vartionjohtaja huolehtii siitä, että tarpojat kirjoittavat retkestä esimerkiksi vartion päiväkirjaan, lippukunnan sosiaalisen median kanaviin tai muuhun vastaavaan kohteeseen pienen retkikoosteen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on seurata taka-alalta vaelluksen suunnittelua. Luotsi tarkistaa vartionjohtajan kanssa tarpojen listaamat varusteet ja hankittavat ruuat.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtajan tehtävänä on johtaa tarvittaessa keskustelua kokouksissa. Hän osallistuu tarvittaessa yhdessä vartion kanssa vaelluksen suunnitteluun ja toteutukseen, mutta pyrkii kuitenkin pysymään taka-alalla suunnitteluvaiheessa. Luotsi on vaelluksella mukana, mutta ei aktiivisena toimijana. Tarvittaessa hän tukee vartionjohtajaa ja tarpoja vaelluksen eri vaiheissa.

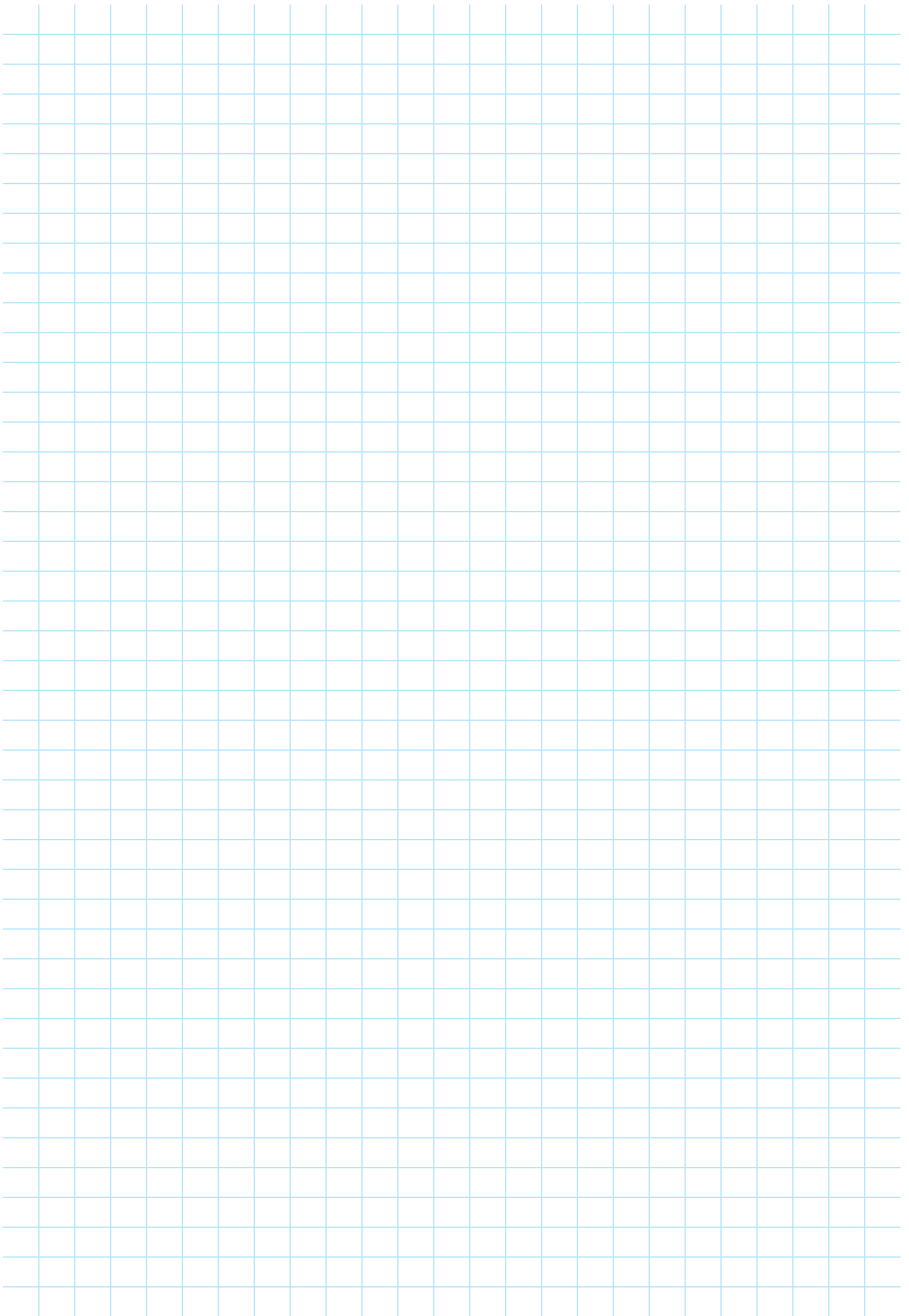
MAJAKKAAN VALMISTAUTUMINEN: Vartio valitsee itselleen vaelluskohteen. Reitin tulee sijaita monipuolisessa vieraassa maastossa esimerkiksi suolla, tunturilla tai kallioilla. Tarpojat suunnittelevat itse vaellusreitinsä ja pyrkivät kulkemaan vaihtelevassa maastossa. Vartio osallistuu vaelluksen budjetin tekoon sekä suunnittelee ja toteuttaa sen rahoitusta. Vartio suunnittelee itse vaelluksen ruokalistan ja ostaa tarvittavat ainekset kaupasta. Se pyrkii minimoimaan ruokien painoa ja tilavuutta esimerkiksi oikeilla valinnoilla, kuivaamalla sekä jättämällä pakkauksia pois. Vartio kirjoittaa itselleen varustelistan ja pakkaa sen perusteella tarvittavat vaellustavarat mukaan.

MAJAKAN TOTEUTUS: Tarpojat suunnistavat vaelluksen aikana itse, mutta vartionjohtaja seuraa koko ajan, että suunnistus menee oikein. Tarvittaessa vartionjohtaja voi ohjeistaa jos näyttää siltä, että tarpojat ovat menossa väärään suuntaan. Vartio yöpyy reitille osuvissa kiintolaavuissa tai mukanaan kantamissa vaellusmajoitteissa esimerkiksi erätoverissa. Vaellus toteutetaan vertaisjohtajuutta käyttäen niin, että vartionjohtaja on mukana turvana. Jokaisella tarpojalla on oma pitkäkestoinen tehtävä vaelluksella. Sopivia henkilökohtaisia tehtäviä ovat esimerkiksi ruokalistan teko, päiväkirjan pitäminen, valokuvaaminen, sään tarkkailu sekä reportaasin teko lippukuntalehteen.

MAJAKAN ARVIOINTI: Vaelluksen jälkeen tarpojat huolehtivat retkivälineiden oikeanlaisesta huollosta. Vartio myös kirjaa muistiin päiväkirjaansa tai muuhun vastaavaan retken aikana koettuja onnistumisia ja koettelemuksia.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa tarpoja retkivälineiden huoltoon liittyvissä käytännön asioissa, esimerkiksi kalustovajan avaimen hankkimisessa.

TAVOITE: Yhteiskuntatarpon tavoitteena on, että tarpoja ymmärtää erilaisia kulttuureja osana yhteiskuntaa sekä toimii luonnon kanssa yhteisymmärryksessä.

KUVAUS: Tarpoja vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin. Hän ymmärtää oman mediavastuunsa. Tarpoja laajentaa maailmankatsomustaan ja kohtaa uusia ihmisiä partiossa sekä partion ulkopuolella.

➤ Kaikki tarpon pakolliset aktiviteetit tehdään ennen majakan toteuttamista.

SUUNTAUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja tutustuu huolella etukäteen tarpojen ohjelmaan, jotta hän pystyy esittelemään sitä vartiolle. Vartionjohtajan tulee olla aiheesta innostunut ja auttaa tarpoja valitsemaan vartiolle sopiva tarppo, aktiviteetteja ja majakka. Vartionjohtaja varaa mukaansa tarpojen ohjelman joko sähköisessä tai paperisessa muodossa, jotta vartio voi tutkia sitä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että tarpojavartio valitsee itselleen innostavia aktiviteetteja ja niihin sopivan haastavia toteutusideoita myös majakkaan. Luotsi myös pitää huolen siitä, että suunnitteluvaiheessa vartio tutustuu lippukunnan ja piirin toimintasuunnitelmaan ja poimii sieltä mukaan tarpojen tapahtumat. Aktiviteettien toteuttamisen aikana luotsin tehtävä on huolehtia siitä, että aktiviteettien tavoitteet täyttyvät valitun toteutustavan avulla. Tarkoitus on, että jokainen vartio oppii myös uutta, eikä vain kerta vanhaa seikkailijajaksokaudessa opittua.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Kämpä

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Johtaminen, Partiokulttuuri, Sosiaaliset taidot, Vaikuttaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio harjoittelee kokouskäytäntöjä. Kokoukseen pukeudutaan partioasuihin, siellä pyydetään puheenvuorot ja pidetään pöytäkirjaa. Ensimmäisten tarpojen kohdalla luotsin kannattaa toimia puheenjohtajana, myöhemmin myös vartionjohtajan. Ohjelmaan voidaan perehtyä myös jo ennen kokousta, jotta luotsin ja vartionjohtajan ohjelmaesitykset eivät keskeytä kokouksen kulkua. Kokemuksen karttuessa tarpojille annetaan yhä enemmän päätösvaltaa ja toimintasuunnitelma tehdään kokonaan vartion voimin. Ensimmäisissä tarpoissa luotsi ja vartionjohtaja tekevät alustavia valintoja vartiolle ja lähes valmiita toimintasuunnitelmaa täydennetään koko vartion voimin.

Tarkoituksena on opetella formaalia kokouskäyttäytymistä. Vartion tehtävänä on mahdollisuuksien mukaan päättää siitä, minkä tarpon se tekee ja mitä aktiviteetteja he aikovat toteuttaa tarpon aikana. Myös majakan sisällöstä voidaan jo sopia.

Kokoontumisen esityslista voi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

1. Tarpon esittely: Esitellään lyhyesti tarppo ja sen idea.
2. Majakan esittely: Esitellään lyhyesti majakka ja mahdollisesti vaihtoehdot. Hahmotellaan muutamaa vaihtoehtoista majakkaa.
3. Aktiviteettien esittely: Esitellään aktiviteetit lyhyesti.
4. Majakan valinta ja tavoitteen asettaminen: Luotsi antaa vaihtoehdot tehtävän majakan aiheeksi, ja vartio valitsee näistä mieleisen aiheen itselleen sekä asettaa majakkaa koskevat haasteet. Majakkaa ja siihen liittyviä haasteita tarkennetaan tarpon aikana.
5. Aktiviteettien valinta: Vartio valitsee aktiviteetit luotsin antamasta listasta. Tätä ennen luotsi on saattanut karsia osan mahdollisista aktiviteeteista pois listalta. Tarkoitus on valita sellaisia aktiviteetteja, jotka tukevat majakan saavuttamista.

6. Järjestyksen valinta: Valitaan järjestys, jossa aktiviteetit tehdään ja tämän järjestyksen pohjalta tehdään toimintasuunnitelman runko. Tämä kohta voidaan ohittaa ainakin ensimmäistä tarppoa tehdessä.

7. Vastuutehtävät: Esitellään tarppoon kuuluvat vastuutehtävät eli johtamistehtävä seikkailijaryhmässä sekä vastuutehtävä omassa ryhmässä. Lisäksi suunnitellaan alustavasti näiden johtamistehtävien ajankohtaa ja vastuutehtävien jakoa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Sopimuksen tekeminen. Vartio kirjoittaa yhdessä sopimuspaperin. Sopimuksessa sovitaan yhteiset pelisäännöt seuraavalle puolivuotiskaudelle. Sopimukseen voidaan sisällyttää esimerkiksi tehtävät aktiviteetit ja tapahtumat, joihin osallistutaan. Vartionjohtaja voi esimerkiksi luvata suunnitella hauskat tavat toteuttaa aktiviteetit, luotsi puolestaan järjestää kivan retken ja tarpojat puolestaan osallistua vähintään yhteen lippukunnan varainhankintatapahtumaan. Tarkoitus siis on harjoitella sopimuksen tekemistä ja myös siinä pysymistä. Sopimuksen tekemisessä kannattaa olla riittävän yksityiskohtainen ja sopimus voi myös toimia toimintasuunnitelmana tai ainakin sen pohjana. Lisäksi vartio voi myös halutessaan sopia seurauksista, jos sopimuksen asioita ei noudateta. Luotsin tehtävänä on varmistaa, että seurauksissa ja myös sopimuksen muissa kohdissa pysytellään kohtuullisuudessa.

YHTEISKUNTA TOIMII

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tutustuu ympärillään oleviin palveluihin. Tarpoja kiinnostuu paikallisen yhteisön muista jäsenistä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Vartio vierailee pelastuslaitoksella, poliisiasemalla, vanhainkodissa, palvelutalossa tai tutustuu paikallisen hyväntekeväisyysjärjestön toimintaan.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja sopii vierailusta suunniteltuun paikkaan. Vartionjohtaja valmistautuu vartion kanssa vierailuun miettimällä kysymyksiä ja sitä mitä vierailulla voitaisiin tehdä. Vartionjohtaja varmistaa, että vartio muistaa kiittää vierailusta jälkikäteen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa löytämään sopivan vierailukohteen vartiolle. Luotsin kanssa voidaan keskustella, mitä tuntemuksia vierailu herätti.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kaupunki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Päivän hyvä työ, Sosiaaliset taidot, Yhteiskunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio tutustuu lähiseudun varttuneeseen väkeen ja vierailee ilahduttamassa vanhuksia esimerkiksi vanhainkodissa tai vuodeosastolla. Vierailun jälkeen vartio keskustelee vierailun nostattamista ajatuksista. Vanhainkodissa vartio voi esimerkiksi lukea tai laulaa vanhuksille, jutella heidän kanssaan, ulkoiluttaa heitä, paistaa heidän kanssaan lettuja tai pelata jotakin ottaen huomioon asukkaiden kunto ja toimintakyky. Vanhainkodin hoitajilla on varmasti ideoita, miten vartio voi ilahduttaa vanhuksia vierailulla.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio käy vierailulla pelastuslaitoksella tai poliisiasemalla. Vierailun aikana vartio tutustuu näiden ammattien työtehtäviin ja vastuisiin

yhteiskunnassa. Vierailun jälkeen vartio pohtii, miten näiden ihmisten olemassaolo vaikuttaa ympäristössä, mitä he tekevät ja milloin heitä tarvitaan?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio vierailee mahdollisuuksien mukaan paikkakunnalla toimivan hyväntekeväisyysjärjestön luona. Hyväntekeväisyysjärjestöjä ovat esimerkiksi löytöeläinkoti, Pelustusarmeija, nuorten turvatalo tai leipäjono. Vartio pohtii, millaisia tapoja on tehdä hyväntekeväisyyttä ja millaisia ajatuksia vierailu herätti.

PARTIOMAAILMA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee keskeisimmät asiat partiohistoriasta. Tarpoja ymmärtää että partiota on oman vartion ja lippukunnan ulkopuolellakin. Tarpoja luo kaverisuhteita muihin ikäisiinsä partiolaisiin. Tarpoja ymmärtää partion kansainvälisyyden.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Vartio kertoo partion historiaa, kuten Pyhän Yrjön legendan, B-P:n tarinan ja Brownsea Islandin tapahtumat. Tarpoja ottaa selvää Suomen partioliikkeen ja oman lippukunnan historian tärkeimmistä käänteistä. Vartio tutkii partiohenkilöiden tarinoita ja tunnistaa heitä nimeltä. Vartio tutkii miksi partion maailmanjärjestöt (WOSM ja WAGGGS) ovat olemassa. Vartio tutustuu toisiin partiolaisiin alueen, piirin tai keskusjärjestön tapahtumassa. Vartio ottaa yhteyttä partiolaisiin ulkomailla.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja tuo mukanaan kokoukseen materiaalia partiohistoriaan tutustumista varten. Partiohistoriaa löytyy erilaisista kirjoista, netistä tai partiohistorian taitajia haastattelemalla.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa etsimään tietoa lippukunnan ja partion historiasta sekä ottamaan yhteyttä vanhoihin partiolaisiin.

AKTIVITEETIN KESTO: 4 tuntia

PAIKKA: Kaupunki, Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Kansainvälisyys, Media, Partioluktuuri, Sosiaaliset taidot, Symboliikka, Tapakulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio voi eläytyä johonkin partiohistorian tilanteeseen näytelmän tai leikin keinoin. Partioliiikkeen historiasta yleisellä tasolla kerrotaan tarpojen Reppu-kirjassa. Oman paikkakunnan partiosta osaa parhaiten kertoa lippukunnanjohtaja tai muu aikuinen kauan partiossa ollut jäsen. Lippukunnalla voi mahdollisesti olla myös oma historiikki. Kirjastossa voi olla arkisto paikallislehdistä, joista voi myös löytyä artikkeleita, kuvia paikallisesta partio toiminnasta tai kokouskutsuja. Vartio voi kutsua vanhan partiolaisen kertomaan tarinoita partiosta yhteiselle iltanuotiolle.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio tutustuu syvällisemmin ainakin yhteen seuraavista henkilöistä ja selvittää hänen vaikutuksensa partioliikkeen kehittymiseen: Robert Baden-Powell, Anni Collan, Verner Louhivuori, Alfons Åkerman, Kurt Stenius, C. G. E. Mannerheim, Helvi Sipilä, Kim, Agnes Baden-Powell, Olave Baden-Powell, Doris Stockmann. Henkilöistä voi valmistaa vaikka julisteen tai tehdä sarjakuvan seikkailijoille tai sudenpennuille.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio selvittää, miksi partiolla on maailmanjärjestöt ja mitä ne tekevät. Vartio tutkii missä maissa ei vielä ole partio toimintaa ja etsii ne kartalta. Maailmanjärjestöjen toimintaan voi tutustua esimerkiksi osallistamalla kehitysyhteistyöprojektiin. Projektit vaihtuvat muutaman vuoden välein ja niissä on projektista riippuen erilaisia aktiviteetteja.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio ottaa yhteyttä ulkomaalaisiin oman ikäisiinsä partiolaisiin. Partiolaisia voi etsiä esim. sosiaalisen median avulla. Partiosanastoa englanniksi tai muilla kielillä voi harjoitella etukäteen esim. muistipelin avulla. Vartio voi osallistua esimerkiksi JOTI-JOTA -tapahtumaan.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Tarpojavartio tutustuu toisiin tarpoihin osallistamalla lippukunnan tai useamman lippukunnan yhteiseen tapahtumaan, kuten koko ikäkauden tapaamiseen tai retkeen. Tapahtumassa toimitaan tietoisesti myös muiden

kuin oman vartion jäsenten kanssa. Tapahtuman jälkeen uusia tuttavuuksia muistetaan esimerkiksi sähköpostilla, postikortilla tai valokuvalla.

TOTEUTUSVINKKI 6:

Tarpojavartio osallistuu piirin tai keskusjärjestön järjestämään tapahtumaan kuten tarpojen taitopäiville, piirimajakkaan, piirileirille tai keskusjärjestön leirille tai tapahtumaan. Jokainen vartion jäsen pyytää tapahtumassa ainakin yhden uuden partiostävän yhteystiedot ja pitää tähän yhteyttä tapahtuman jälkeen.

OMA TALOUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa suunnitella omaa rahankäyttöään.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja harjoittelee pitkäjänteistä henkilökohtaista rahankäyttöä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa harjoitukset ja hankkii etukäteen tarvittavat tiedot tai materiaalit.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on antaa tarpojille käytännön esimerkkejä. Hän huolehtii myös siitä, että raha-asioista puhuttaessa jokaisella tarpojalla säily riittävä yksityisyys. Perheen raha-asiat voivat olla tarpojille hyvin arkoja asioita, jos perheessä esiintyy esimerkiksi työttömyyttä tai toisaalta jos perhe on hyvin varakas.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Koti

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Itsestä huolehtiminen, Talous, Luova ajattelu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Talouspäiväkirja. Tarpoja pitää kuukauden ajan päiväkirjaa menoistaan ja tuloistaan. Kuukauden kuluttua tarpoja tarkastelee, mistä raha on tullut ja mitä hän on rahalla tehnyt. Mistä valtaosa tuloista tuli, entä mihin valtaosa menoista kului? Olivatko kaikki ostokset järkeviä? Mistä voisi säästää johonkin isompaan hankintaan? Mistä rahaa voisi hankkia lisää?

TOTEUTUSVINKKI 2:

Varainkeruu leirille. Yksittäinen tarpoja tai tarpojavartio tekee päätöksen osallistua tulevalle maailmanjamboreelle tai muulle kalliille leirille. Tarpoja suunnittelee, miten hän saa kerättyä leirimaksuun ja leirin käyttörahoihin tarvittavat varat tulevan vuoden tai kahden vuoden aikana. Tarpoja voi esimerkiksi aloittaa viikkorahoista säästämisen, tehdä maksua vastaan töitä sukulaisille tai perustaa pienimuotoisen 4H-yrityksen. Myös tarpojavartio voi suunnitella yhteisiä varainkeruuprojekteja. Tässä aktiviteetissa on kuitenkin tarkoitus keskittyä jokaisen henkilökohtaiseen talouteen. Tarpoja kirjoittaa suunnitelmansa ja seuraa sen toteutumista vähintään puolen vuoden ajan. Luotsin on hyvä olla yhteydessä tarpojan huoltajaan aktiviteetin tekemisestä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Lainaaminen ja vuokraaminen. Kaikkea ei tarvitse ostaa tai omistaa itse. Tarpojat pohtivat etukäteen, mitkä ovat sellaisia varusteita, joita voi hyvin lainata tai käyttää yhdessä toisten kanssa. Vartio selvittää, mistä saa tarvittaessa lainattua tai vuokratua retkeilyvarusteita kuten rinkan, pyörälaukut, kanootin tai muun vastaavan. Tarkoituksena on, että tarpojat huomaavat, että heidän ei tarvitse hankkia kaikkia partiossa käytettäviä välineitä itselleen, vaan niitä voi myös lainata. Samalla kynnys osallistumiseen toivon mukaan pienenee.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Oma talous roolipeli. Oman talouden hallitsemista voi harjoitella myös leirillä tai retkellä. Leiri järjestetään niin, että kaikki leirillä tapahtuvat ja tarjottavat asiat maksavat tietyn verran leirivaluutta. Leiri voidaan järjestää niin, että myös kaikki ruoka maksaa tai niin, että jokainen saa taloustilanteestaan riippumatta perusruuan, mutta rahalla voi ostaa esimerkiksi lisämausteita tai jälkiruuan. Tarpojat voivat tienata rahaa esimerkiksi auttamalla ruuanlaitossa tai halonhakuissa. Tarpojat voivat käydä myös keskenään kauppaa niin, että kaverin tavaroita kantamalla voi tienata hieman lisärahaa. Leirin johtajilla on jokaiselle sovittu oma roolinsa: yksi toimii pankkiirina, jolta rahaa voi lainata tietyksi ajanjaksoksi, toinen voi toimia velkaneuvojana, jos velkaa ei ole saanut määrääjässä suoritettua ja määrää erilaisiin tehtäviin jolla (korkoa kasvanutta) velkaa voi maksaa. Leirille voi suunnitella myös varkauden, jossa esimerkiksi keittiön kassa varastetaan ja varkautta selvittävät leirinvetäjien joukosta valitut poliisit. Toteutusta varten tarvitaan eri tuotteiden ja työn hinnastot, sekä leirirahaksi esimerkiksi puupalikoita tai leikkiseteleitä.

VAIKUTTAMINEN

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee yhteiskunnan toimintaa ja hahmottaa erilaisia vaikuttamismahdollisuuksia.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja oppii huomaamaan kehittämiskohteita omissa elinympäristössään. Tarpoja kokeilee erilaisia vaikuttamismahdollisuuksia ja arvioi niiden toimivuutta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja valmistelelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä tarpojien kanssa. Vartionjohtaja ja luotsi ottavat ennalta yhteyttä tahoon, johon vierailu tehdään. Vartionjohtajan kannattaa ottaa ennalta selvää erilaisista vaikuttamiskanavista yhdessä luotsin kanssa ja miettiä, minkälainen aktiviteetti sopisi vartiolle. Vartionjohtaja pitää huolta, että koko vartio osallistuu aktiviteettiin.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Aktiviteetin toteutus saattaa vaatia luotsin apua käytännön järjestelyissä. Luotsi tarvittaessa auttaa vartionjohtajaa ja tarpojavartiota suunnittelemaan aktiviteetin toteutusta ennakolta.

AKTIVITEETIN KESTO: 4 tuntia

PAIKKA: Kolo, Kaupunki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Yhteiskunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio valmistelelee adressin jonkin asian, vaikkapa ulkoilualan säilyttämisen puolesta. Vartio suunnittelelee kampanjan, jonka avulla adressiin kerätään nimiä. Adressi toimitetaan kunnan päättäjille.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio valitsee jonkin olemassa olevan vaikuttamiskampanjan ja osallistuu siihen. Kampanja voi olla esimerkiksi Lihaton lokakuu, Älä osta mitään -päivä, Autoton päivä tms.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio vierailee eduskuntatalossa tai kaupungin/kunnantalossa tai tapaa oman paikkakuntansa kansanedustajia tai kaupungin/kunnanvaltuutettuja. Vartio suunnittelelee kansanedustajille tai valtuutetuille kysymyksiä heille tärkeistä asioista. Vartio voi myös tutustua nuorisovaltuustoon ja esittää heille ajankohtaisia kysymyksiä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio tekee yhteistyötä paikallisen nuorisovaltuuston kanssa johonkin asiaan vaikuttamisessa. Vartio voi suunnitella julisteita tai tiedotteita ja jakaa niitä lähipiirilleen. Vartio voi myös asettaa keskuudestaan ehdokkaan nuorisovaltuustoon ja suunnitella sekä toteuttaa ehdokkaalle vaalikampanjan.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vartio tutustuu vaalimainoksiin. Johtaja voi tuoda kokouksiin kaupungilla jaettuja lehtisiä tai sanomalehden, jossa vaalimainoksia on. Jos käytössä on internet ja tietokone, tarpojat voivat tutustua ehdokkaisiin myös heidän vaalisivujensa kautta.

Mainoksiin voi tutustua esimerkiksi niin, että tarpojat leikkivät ehdokkaiden tuoretta kampanjapäällikköä. Päällikkönä osallistujat pohtivat ehdokkaan mainonnan perusteella, millainen on ehdokkaan kohderyhmän edustaja. Millaisissa kanavissa edustajalle kannattaisi mainostaa? Millaiset teemat kohderyhmän edustajaa kiinnostavat? Tarpojat suunnittelevat ehdokkaalle seuraavan mainoksen. Mainoksen formaatti voi olla mikä vain: vihkonen, lappunen, Snapchat tai esimerkiksi meemi.

MEDIAVASTUU

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja hahmottaa erilaisia medioita. Tarpoja osaa olla mediakriittinen.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tutustuu erilaisiin medioihin ja niiden tyylillisiin eroihin. Tarpoja miettii miten eri medioissa käsitellään samaa uutista. Tarpoja tuottaa itse sisältöä erilaisiin medioihin ja valitsee uutiselleen sopivan median. Tarpoja tiedostaa hyvän käyttäytymisen merkityksen sosiaalisessa mediassa. Tarpoja ottaa selvää millaisia vaaroja internetin käytössä voi olla.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja hankkii tarvittaessa yhdessä luotsin kanssa aktiviteetissa tarvittavan materiaalin. Vartionjohtaja ottaa tarvittaessa ensin itse selvää erilaisista medioista ja nettikäyttäytymisestä. Vartionjohtaja auttaa tarpoja vartiota valitsemaan sopivan tavan aktiviteetin tekemiseen. Hän kannustaa tarpoja tehtävässä ja ideoinnissa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on varmistaa, että vartionjohtajalla on riittävät tiedot ja taidot aktiviteetin toteuttamiseksi. Tarvittaessa luotsi auttaa vartionjohtajaa suunnittelemaan ja toteuttamaan aktiviteetin.

AKTIVITEETIN KESTO: 4 tuntia

PAIKKA: Kolo, Koti, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta, Maailmankatsomus

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Itsestä huolehtiminen, Kansalaistaidot, Media, Tapakulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio tekee itsestään tai lippukunnastaan esittelyn johonkin partiomediaan kuten lippukunnan lehteen, nettisivuille, partiopiirin lehteen tai paikallislehteen. Esittely voi sisältää tekstiä, kuvia ja videota. Esittely voi koskea myös lippukunnan historiaa tai muuta teemaa, ja sen voi toteuttaa haastatteleamalla lippukunnan vanhoja jäseniä. Vartio miettii esittelyä tehdessään millainen esittely on kiinnostava ja sopiva valittuun mediaan.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio seuraa saman jutun uutisoitinta eri kanavilta ja erilaisista lehdistä. Tarpoja pohtii, mitä eroja uutisoinnissa on ja mistä erot voivat johtua. Vartio valmistelelee edellisessä kokouksessa mediapäiväkirjapohjan, johon listataan ne mediat, joita vartio haluaa seurata, esimerkiksi internet, televisio, sanomalehdet, aikakauslehdet. Tarpoja täyttää korttia noin viikon ajan. Jokaiselle voidaan antaa myös oma uutispäivä. Tarpoja valitsee uutispäivänään päivän uutisen, joka löytyy mahdollisimman monesta mediasta. Kokouksessa jokainen esittelee valitsemansa uutisen ja kertoo, miten ja mitä eri mediat uutisesta kertoivat. Vartio pohtii yhdessä, mistä erot eri medioiden uutisoinnissa voivat johtua. Päivän uutisista vartio voi koota viikon uutistapahtumat -julisteen.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio tutustuu erilaisiin partioaiheisiin nettisivuihin ja lehtiin. Vartio miettii yhdessä minkälaisen kuvan ulkopuoliset lukijat partiosta näiden perusteella saavat. Vastaako mielikuva todellisuutta? Vartio perustaa oman kotisivun, sosiaalisen median sivun tai muun julkisen median, jossa vartio julkaisee kuvia ja juttuja omista retkistään.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vastuullinen käyttäytyminen netissä. Vartio etsii netistä erilaisia julkaisuja. Millainen on hyvä julkaisu netissä? Minkälaista ei kannata julkaista? Vartio tekee esimerkiksi aiheeseen liittyvän sarjakuvan. Vartio ottaa selvää, miten toimia jos nettiin päätyisi vartion mielestä asiaton julkaisu itsestä tai kaverista. Vartio etsii internetistä muokattuja kuvia. Vartio vertailee aitoa kuvaa ja muokattua kuvaa. Se voi myös tehdä itse muokattuja kuvia.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Nettikiusaaminen. Vartio tunnistaa erilaisia nettikiusaamisen muotoja. Se voi esimerkiksi vierailta julkisuuden henkilöiden sosiaalisen median tileillä ja seurata millaista kommentointia niillä esiintyy. Mitkä kommentteista ovat kiusaamista, mitkä kannustavia puheenvuoroja? Miltä kommentit julkisuuden henkilöstä tuntuvat? Mitä julkiksen täytyy kestää, entäpä mitä tavallisen ihmisen? Miten nettikiusaamiseen voidaan puuttua? Mitä jokainen voi tehdä? Vartio voi tutustua myös nettipoliisin toimintaan.

JOHTAMIS- TAI VASTUUTEHTÄVÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa kantaa vastuuta. Hän suunnittelee toimintaansa ja huolehtii sovitusta johtamis- tai vastuutehtävästä. Tarpoja osaa ottaa vastaan palautetta.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja toteuttaa yksin tai yhdessä parinsa kanssa tilapäisen ja ohjatun johtamis- tai vastuutehtävän ryhmässä tai ryhmän ulkopuolella ja saa palautetta tehtävän tekemisestä. Tarpoja saa tukea tehtäväänsä vartionjohtajalta tai aikuiselta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee yhdessä luotsin ja vartion kanssa johtamis- tai vastuutehtäviä, jotka ovat kullekin tarpojalle tai tarpojaparille sopivia. Vartionjohtaja auttaa tarpoja suunnittelemaan johtamis- tai vastuutehtävät ja niiden sisällöt. Hän huolehtii siitä, että jokainen tarpoja tietää mitä on tekemässä ja että jokaisella tarpojalla on saatavilla aktiviteetissa tarvittavat välineet. Vartionjohtaja antaa yhteistyössä luotsin kanssa palautetta tarpojille heidän tehtävistään.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi ohjaa tehtävää suoraan tai vartionjohtajan kautta. Hän varmistaa, että johtamis- tai vastuutehtävä on sopivan kokoinen kullekin tarpojalle. Johtamis- tai vastuutehtäviä mietittäessä on hyvä muistaa, että kyse on ohjatusta ja tilapäisestä johtamis- tai vastuutehtävästä. Luotsi auttaa yhteydenpidossa ja käytännönjärjestelyjen sopimisessa. Tarvittaessa luotsi auttaa myös vastuu- tai johtamistehtävän toteutuksen suunnittelussa esimerkiksi ohjaamalla tarpoja miettimään millaiset aktiviteetit toimivat nuoremilla ikäkausilla ja antamalla tarvittaessa myös konkreettisia vinkkejä aktiviteetin suunnitteluun ja vetämiseen.

Luotsi myös ohjaa palautekeskustelua tehtävän jälkeen. Jos aktiviteetti on toteutettu johtamisharjoitteluna, on tilanteessa hyvä hyödyntää myös palautetta sammoilta tai akeloilta. Luotsi huolehtii siitä, että sampo ja akela tietävät myös, millaisesta tehtävästä on ollut kyse. Palautekeskustelu kannattaa käydä melko pian aktiviteetin toteutuksen jälkeen.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Kaupunki, Metsä, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, Vastuu elinympäristöstä

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Kansalaisyhteistyö, Luonnonsuojelu, Päivän hyvä työ, Yhteiskunta, Ympäristö, Johtaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tarpojat käy pareittain tai koko vartion kanssa tekemässä lumityöt kololla tai kolon taloyhtiössä tai sen naapurissa. Tarpoja miettii vierailun jälkeen miltä se tuntui. Millaista palautetta muut antoivat toiminnasta? Millainen olo itselle tempauksesta jäi? Millaisia asioita jatkossa voisimme tehdä toisten auttamiseksi?

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio käy lukemassa vanhuksille sanomalehtiä vanhainkodissa tai palvelutalossa. Vartio miettii vierailun jälkeen miltä se tuntui. Millaista palautetta muut antoivat toiminnasta? Millainen olo itselle tempauksesta jäi? Millaisia asioita jatkossa voisimme tehdä toisten auttamiseksi?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio järjestää roskienkeruutempauksen, johon voidaan kutsua muitakin ryhmiä. Vartion jäsenillä voi olla erilaisia vastuita tehtävän aikana esimerkiksi makkaran paistoa tai mehutarjoilun ylläpitämisen talkoo väelle, tarvittavan välineistön hankkiminen. Vartion tekee lippukunnan muille ryhmille tapahtumaan kutsun.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio suunnittelee ja toteuttaa geokätkön. Vartio vinkkaa kätköstä lippukunnassa tai alueen tarpojatapahtumassa. Vartio huolehtii kätkön kunnosta geokätköilyseurojen mukaisesti.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Tarpoja kutsuu partion ulkopuolisen kaverinsa osallistumaan kanssaan vapaaehtoisena johonkin keräykseen, esimerkiksi Taksivarkkipäivään, Janopäivä- tai Nälkäpäiväkeräykseen tai Unicef-kävellyyn. Tarpoja opettaa kaverilleen, miten keräjäjänä toimitaan. Vartio keskustelee aiheesta ennen ja jälkeen keräyksen esimerkiksi näistä aiheista. Miksi kerätään? Kenen keräyksessä haluamme olla mukana? Millaisia keräyksiä kirkolla on? Minne rahat kulkevat ja miksi kirkko kerää? Mitä voin tehdä itse, jos en voi osallistua keräämällä tai rahalla?

MERIPARTIOAKTIVITEETTI

TURVALLISUUSTIEDOT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee hätämerkit sekä veneen turvavälineet ja niiden sijainnin veneessä. Tarpoja oppii toimimaan turvallisesti poikkeustilanteissa ja antamaan ensiapua.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tutustutaan merenkulun hätämerkkeihin ja turvallisuusvälineisiin. Tutustutaan tavallisimpiin hätämerkinantovälineisiin, pelastusliiveihin, heittoliinoihin, pelastuslauttoihin, VHF-radiokalustoon, sekä sammutuskalustoon. Selvitetään lippukunnan veneessä olevat turvavälineet ja niiden sijainti. Tutustutaan merenkulussa vastaantuleviin vaara- ja poikkeustilanteisiin. Mietitään, mitkä tekijät altistavat vaaratilanteille ja mitä voi tehdä riskien ehkäisemiseksi. Tutustutaan toimintaan MOB-tilanteeseen (Man over board = mies yli laidan) sekä aluksessa että veden varaan joutuneena. Tutustutaan toimintaan tulipalon, kaasuvuodon tai moottoririkon sattuessa sekä karille ajon yhteydessä. Opetellaan myös antamaan ensiapua ja hoitamaan hypotermiaa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa selvää lippukunnan veneen turvavälineistä ja tarvittaessa kertaa niiden käytön perusteet luotsin kanssa. Vartionjohtaja suunnittelee miten turvallisuusvälineisiin tutustutaan tarpojen kanssa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa suunnittelemaan tutustumisen lippukunnan aluksen turvavälineisiin ja osallistuu niistä kertomiseen.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Muu, Vene

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Ensiapu, Meripartio

➤ Tarpon valinnaisista aktiviteeteista tehdään jokaisesta kasvatustavoitteen suhteesta vähintään yksi aktiviteetti.

SUHDE ITSEEN

Tarpoja pitää huolta itsestään ja terveydestään. Hän rakentaa omaa identiteettiä, elämäntapaansa ja jumalasuhtettaan. Tarpojalle muodostuu käsitys eettisesti oikeasta ja väärästä sekä kyky ja halu toimia oikeaksi pitämiensä asioiden puolesta. Tarpoja uskaltaa heittäytyä uusiin ja erilaisiin tilanteisiin, käyttää mielikuvitustaan ja löytää toimivia ratkaisuja erilaisiin pulmatilanteisiin. Hän tarttuu toimeen.

VARAUTUMINEN

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa toimia poikkeuksellisissa olosuhteissa ja osaa varautua niihin.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja oppii varautumaan poikkeuksellisiin tilanteisiin kotona tai sen ulkopuolella. Hän tunnistaa erilaisia omaan tai toisten turvallisuuteen liittyviä riskejä ja osaa ennaltaehkäistä niitä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa etukäteen selvää miten pitää toimia missäkin poikkeuksellisissa tilanteissa. Vartionjohtaja suunnittelee harjoitukset tarpojavartiolle.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa löytämään oikeat toimintatavat poikkeustilanteissa. Luotsi auttaa harjoitusten järjestelyissä.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Koti, Muu

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Itsestä huolehtiminen, Kansalaisyhteistyö, Luova ajattelu, Yhteiskunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Automatka katkeaa

Tarpojat kokeilevat kuinka nopeasti auton sisätilat viilenee talvella, jos auto jää esimerkiksi tielle. Tarpojat osaavat varautua siihen, että automatka keskeytyy. Esimerkiksi autoon kannattaa varata sellainen vaatus, jolla pärjää tarvittaessa myös ulkosalla, heijastinliivi olisi hyvä olla autossa, koska sitä tarvitaan pimeällä kun poistutaan autosta.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kodin paloturvallisuus

Vartio miettii miten kotona pitää toimia tulipalotilanteessa. Tarpojat ottavat selvää oman kodin palovaroittimien sijainnista ja tarkistavat niiden paristojen kunnon. Tarpojat harjoittelevat omassa kodissa pimeässä ryömimistä ulos ovesta turvaan. Oma koti näyttää hyvin erilaiselta pimeässä ja etäisyys omasta huoneesta eteiseen ryömien voi olla yllättävän pitkä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Kotivara, säilykkeitä, kynttilöitä, sähkökatko useammaksi tunniksi

Tarpojat tekevät listan mitä kaikkea pitää huomioida kotona sähkökatkon aikana. Tehkää listaa sen mukaan kuinka kauan oletettu sähkökatko kestää. Muutama tuntiin tarvitaan toimivia taskulamppuja. Pidempään kestänyt sähkökatko puolestaan vaatii jo enemmän paristoja tai kynttilöitä. Kuinka kauan puhelimessa riittää virtaa, jos sähkökatko kestää pidempään. Mistä löytyä tietoa sähkökatkon pituudesta?

Ottakaa myös selvää, onko tarpojen perheet varautuneet juomaveden tilapäiseen pilaantumiseen? Mistä juomavesi tulisi? Miten sitä haettaisiin? Onko perheellä puhtaita vedenkantoastioita varastossa?

KANSALAINEN**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja rakentaa omaa identiteettiään.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja pohtii suomalaisuutta ja suomalaista identiteettiä. Hän pohtii omaa rooliaan suomalaisena.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja hankkii koloitaan tarvittavan materiaalin. Hän valmistelelee etukäteen kysymyksiä johdattelemaan tarpojat pohtimaan omaa kansalaisuuttaan ja identiteettiään.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on selventää tarpojille, mitä käsite identiteetti tarkoittaa. Identiteetillä tarkoitetaan ihmisen omaa käsitystä itsestään. Sen perustana ovat ihmisten omat henkilökohtaiset ominaisuudet, mutta se kasvaa vuorovaikutuksessa muiden ihmisten, kuten vanhempien, sisarusten ja ystävien kanssa. Identiteetti koostuu monista eri asioista. Vaikka aktiviteetissa keskitytään kansalaisuuden pohtimiseen, on luotsin tärkeä tehtävä muistuttaa, että kansalaisuus ei määrittele kokonaan ihmisen identiteettiä, vaan ihmisiä yhdistää ja erottaa monet muutkin asiat.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti

PAIKKA: Kolo, Vene

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Kansalaisuus, Yhteiskunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tarpojat ottavat esiin paperin ja kynät. Jokainen kirjoittaa paperiin mahdollisimman monta sanaa, joka hänelle tulee mieleen suomalaisuudesta ja Suomesta. Kun lista on valmis, vartio pohtii, miksi juuri kyseiset asiat ovat nimenomaan suomalaisia tai Suomeen liittyviä? Liittyvätkö asiat vain Suomeen, vai voisiko jonkun muun maan kansalainen listata samanlaisia asioita? Entä tarkoittaako suomalaisuus kaikille suomalaisille samaa? Mitä suomalaisuus merkitsee tarpojalle itselleen? Entä jos ei ole syntynyt Suomessa, voiko silloin olla suomalainen? Mitä mikä tekee ihmisestä suomalaisen? *Lähde: SPR Rasismien vastainen viikko*

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kansallisuus ei ole ainoa asia, joka yhdistää ihmisiä. Vartio listaa muita asioita, jotka yhdistävät ihmisiä. Mihin ryhmiin ihmiset voivat kuulua ja mitkä kaikki asiat voivat olla osa ihmisten identiteettiä? Tällaisia asioita voivat olla esimerkiksi arvomaailmaan, harrastuksiin, ammattiin, seksuaaliseen suuntautumiseen, poliittiseen mielipiteeseen, asuinpaikkaan, uskuntoon, ikään tai perheeseen liittyvät tekijät. Vartio voi listata esimerkiksi erilaisia identiteettiä kuvaavia sanoja, kuten partiolainen, eurooppalainen, gootti, kasvissyöjä, suunnistaja,

pienikokoinen ja niin edelleen. Entä minkälaisia identiteettiyhdistelmiä näistä voi löytyä? Voiko joku olla samaan aikaan jalkapalloilija, muslimi ja vegaani? Tarpojat voivat myös pohtia, kuinka monta omaa identiteettiään kuvaavaa sanaa löytävät taululta. Mitkä asiat ovat erityisen tärkeitä heidän identiteetilleen? Minkä asian identiteetistään he kertoisivat ensimmäiseksi uudelle ihmiselle? *Lähde: SPR Rasismien vastainen viikko*

TOTEUTUSVINKKI 3:

Yhteinen identiteetti. Yksi tarpojista menee makaamaan ison paperin päälle ja muut piirtävät paperille hänen ääriviivansa. Tämän jälkeen hahmo leikataan irti paperista. Jokainen tarpoja ottaa pinon post it -lappuja ja kirjoittaa niihin elämänsä ja identiteettiinsä kuuluvia asioita ja sanoja. Lappuihin voi kirjoittaa muun muassa seuraavanlaisia asioita: seurallinen, isosisko, skeittari, iloinen, suomalainen, joensuulainen, vihreä, urheilullinen, muslimi, eläinrakas tai ateisti. Lopuksi laput liimataan hahmon päälle. Hahmolle voi myös piirtää silmät, nenän ja suun. Vartion yhteinen identiteetti voidaan asettaa esille kolon seinälle. *Lähde: SPR Rasismien vastainen viikko*

TOTEUTUSVINKKI 4:

Suomi-mainos. Tarpojat tekevät mainoksen Suomesta Suomeen muuttamista harkitsevalle ulkomaalaiselle henkilölle. Mainokseen voi piirtää kuvia ja kirjoittaa tekstejä. Tarkoitus on, että siinä kuvataan Suomen hyviä ja huonoja puolia. Mitkä asiat Suomessa ovat hyvin? Mitä ikäviä asioita Suomeen muuttamista pohdiskelevan tulisi maasta tietää ennen tänne muuttamista? Mainoksessa on hyvä keskittyä erityisesti asioihin, jotka liittyvät ihmisen arkipäivään: saako suomalaisista helposti ystäviä? Onko maahanmuuttajan turvallista asettua Suomeen?

Kun mainokset ovat valmiit, tarpojat vertailevat niitä. Kuinka hyvin jokainen ryhmä tai yksittäinen tarpoja on onnistunut mainostamaan Suomea ulkomaalaiselle? *Lähde: SPR Rasismien vastainen viikko*

VASTUUN KANTAMINEN**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja tietää, mitä vastuita ja velvollisuuksia hänellä on.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja oppii kantamaan vastuuta itsestään, läheisistään ja ympäristöstään.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa etukäteen selvää millaisessa vastuussa tarpojaikäinen nuori on tekemisistään asioista. Esimerkiksi rikosoikeudellinen vastuu ja vahingonkorvausvastuu ovat eri asioita ja voivat tulla kyseeseen eri ikäisinä. Rikosoikeudellinen vastuukäyrä on Suomessa 15 vuotta. Rikoslaisa määritellyt teot ovat alle 15-vuotiaidenkin tekeminä rikoksia. Kun henkilö täyttää 15 vuotta, hän on syntyakeinen ja rikoksistaan vastuussa. Hänet voidaan siis tuomita sakkoihin, nuorisorangaistukseen, yhdyskuntapalveluun tai vankeuteen. Alle 15-vuotias on kuitenkin velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingot riippumatta siitä, onko hänet tuomittu rangaistukseen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtaja selvittämään tarpojaikäisen nuoren vastuuta omista tekemisistään. Luotsin on hyvä olla mukana aktiviteetin toteuttamisessa, koska tarpojilla voi olla mielestä paljon aiheeseen liittyviä kysymyksiä. Luotsin on hyvä valmistautua siihen, että tarpojat voivat kertoa luottamuksellisiaakin asioita omista tai kavereidensa tekemisistä. Luotsi huolehtii siitä, että harjoituksissa säilyy turvallinen ilmapiiri keskusteluissa ja harjoituksissa.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta, Rehtiys, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Kansalaistaidot, Päivän hyvä työ

TOTEUTUSVINKKI 1:

Eläimestä huolehtiminen

Tarpoja pitää huolta omasta tai toisen lemmikistä viikon ajan. Tarpoja ruokkii, juottaa, ulkoiluttaa, huolehtien eläimen riittävästä liikunnan saannista ja tarvittaessa siivoaa eläimen jätökset ja muut sotkut. Vaihtoehtoisesti tarpoja voi pitää huolta metsän eläimistä, esimerkiksi ruokkimalla lintuja talven ajan. Tarpoja pitää kirjata siitä, mitä hän on lemmikin kanssa tehnyt ja kuinka pitkään. Lopulta hän voi laskea yhteen, kuinka paljon aikaa lemmikin hoitaminen todellisuudessa vaatii.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vastuullinen kuluttaja

Tarpoja tuo muutaman lempivaatteensa koloiltaan. Tarpojavartio selvittää yhdessä, mistä vaatteet ovat peräisin. Mistä ne on ostettu? Lukeeko vaatteissa suoraan niiden alkuperä? Jos ei, vartio selvittää vaateen alkuperämaan kaupan internet-sivuilta. Mitä merkityksiä vaateen alkuperällä on? Vaikuttaako vaateen alkuperämaa vaateen hintaan? Jos vaikutusta on, niin miten hinta määräytyy? Mikä tekee suomalaisesta vaatteesta kalliin ja kehitysmaissa teetetystä vaatteesta halvan? Aktiviteetin tarkoituksena on herättää tarpojat huomaamaan millaisia vaikutuksia jokapäiväisillä valinnoilla on.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Tarpoja harjoittelee erilaisia vuorovaikutustilanteita omassa vartiiossa. Vartiiossa voidaan keskustella ja jakaa kokemuksia siitä miten oma tai toisen asenne tai käyttäytyminen vaikuttaa ryhmän toimivuuteen. Miltä tuntuu osallistua toimintaan kun kaikki ovat innokkaita tai ainakin yrittävät olla positiivisia. Saako ryhmässä omat tunteet aina näyttää? Tarpojat kiinnittävät huomiota omaan käytökseensä muutaman kokouksen ajan.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio ottaa selvää mitä tapahtuu kun nuori jää kiinni näpistyksestä tai ilman mopokorttia mopolla ajamisesta, ajaa viritetyllä mopolla tai ajaa liikennesääntöjen vastaisesti pyörätiellä. Mitä tapahtuu, jos ei ole pelastusliivejä veneillessä tai jää kiinni päihteiden hallussapidosta tai käytöstä alaikäisenä? Millaisiin vaikeuksiin täysi-ikäinen voi joutua välittäessään alaikäiselle alkoholia tai muita päihkeitä? Miten pitää toimia jos näet kaverin tekevän jonkun rikoksen kuten varastavan kaupasta? Mitä tapahtuu, jos näet ihmisen makaamassa kadulla ja kävelet ohi pysähtymättä? Toteutuksessa voi hyödyntää rastirataa tai parikeskustelumenetelmää, jotta jokainen tarpoja joutuu itse miettimään vastauksia. Vartio voi myös kutsu asiantuntija koloiltaan.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vartio listaa erilaisia omalle ikäryhmälleen tyypillisiä rikkomuksia. Se kutsuu koloiltaan vieraaksi poliisin ja selvittää häneltä vastauksia mieleensä tulleisiin kysymyksiin. Poliisilla ei välttämättä ole virallista resurssia vierailla partioryhmissä, mutta esimerkiksi lippukuntalaisten huoltajista voi löytyä poliisi, joka pystyy tulemaan vieraaksi vapaa-ajallaan.

TOTEUTUSVINKKI 6:

Vartio listaa yhdessä, minkälaisia vastuuta ja velvollisuuksia jokaisella on omassa perheessä. Vartio voi esimerkiksi vertailla, mitä kotitöitä kullakin on tehtävänä ja mitä vapauksia puolestaan perheenjäsenyys mahdollistaa. Miten jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa perheen yhteisiin asioihin esimerkiksi aikatauluihin tai matkakohteisiin? Entä mikä on sopiva määrä kotitöitä tarpojaikaiselle? Miksi eri perheissä on erilaisia sääntöjä? Tarvittaessa tarpojat voivat suunnitella omaan perheeseensä sopivan tavan päättää asioista yhdessä ja ehdottaa sitä omalle kotiväelle. Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että kukin tarpoja saa osallistua harjoitukseen haluamallaan aktiivisuudella. Jollekin tarpojalle perheen sisäiset asiat voivat olla hyvin herkkiä ja luotsin on otettava tämä huomioon.

SUHDE TOISEEN

Tarpoja auttaa ja pitää huolta toisista ihmisistä ja ymmärtää, että yhdessä tekemällä saa aikaan suurempaa. Hän arvostaa erilaisuutta ja ymmärtää, että on monenlaisia ihmisiä ja maailmankatsomuksia. Tarpoja osaa toimia erilaisten ihmisten kanssa ja asettua toisen asemaan. Hän osaa ilmaista tunteitaan ja mielipiteitään tilanteeseen sopivalla tavalla.

VERTAISOVITTELU**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja tietää, mitä mitä on vertaissovittelu ja osaa tarvittaessa toimia sovittelijana. Tarpoja uskalttaa puuttua kiusaamiseen ja kiistatilanteisiin.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja perehtyy vertaissovitteluun. Hän harjoittelee kiusaamiseen puuttumista ja kiistatilanteiden ratkaisemista.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa harjoitukset. Hänelle saattaa olla omakohtaista kokemusta tai tietoa paikkakunnan vertaissovittelun käytänteistä. Tällöin on hyvä, että vartionjohtaja kertoo niistä etukäteen luotsille ja myöhemmin myös tarpojille. Vartionjohtaja huolehtii, että tarpojat malttavat suhtautua harjoituksiin riittävällä vakavuudella. Vartionjohtaja kannustaa tarpoja osallistumaan ja ilmaisemaan omia mielipiteitään.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on selvittää etukäteen oman paikkakunnan käytäntöjä. Hän voi olla yhteydessä esimerkiksi paikkakunnan yläkouluun tai nuorisotoimeen ja selvittää miten ristiriita- ja kiusaamistilanteita kunnassa ratkotaan. Luotsi huolehtii siitä, että harjoituksissa säilyy turvallinen ilmapiiri keskusteluissa ja harjoituksissa. Jollekin tarpojalle kiusaamiseen tai vertaissovitteluun liittyvät asiat voivat olla hyvin henkilökohtaisia.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Kaupunki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Rehtiys

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Päivän hyvä työ, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tarpojat ottavat selvää, mitä on vertaissovittelu. Tarpojat selvittävät, miten omalla paikkakunnalla vertaissovittelu on järjestetty. Onko tarpojen koululla käytössä vertaissovittelu? Mistä vertaissovitteluoppilaat saavat koulutuksen tehtävänsä? Voisiko vertaissovittelua käyttää vartion tai vaikka lippukuntaleirillä apuna? Tarpojat listaavat tilanteita, joissa vertaissovittelu voisi toimia partiiossa. Lisätietoja vertaissovittelusta löytyy VERSO-ohjelman kotisivuilta

TOTEUTUSVINKKI 2:

Mietimme ratkaisuja. Luotsi keksii tai kirjaa ylös etukäteen yhdessä vartionjohtajan kanssa erilaisia ristiriitatilanteita, joita tarpojille voi tulla vastaan partiotoiminnassa. Tällaisia voivat olla esimerkiksi tavaran lainaaminen kaverilta ilman lupaa, kolon väärinkäyttäminen tai toisen arvojen pilkkaaminen. Hyvä esimerkki on myös tilanne, jossa joku vartion jäsen vahingossa rikkoo toisen vartion jäsenen omaisuutta. Miten rikkoutunut tavara korvataan? Vartion jäsenet ottavat roolit tapauksen vertaissovittelijoina ja pyrkivät löytämään tilanteeseen ratkaisun. Vartionjohtajan ja luotsin tehtävänä on haastaa tarpoja keksimään toimivia ratkaisuja.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Eläydymme ja näyttelemme. Tarpojat selvittävät, mitä on vertaissovittelu ja tekevät siitä itse näytelmän. Näytelmä voidaan esittää vaikka toiselle tarpojaryhmälle KITTin yhteydessä. Näytelmän aiheina voi olla esimerkiksi kiusaamistilanne, mielen pahoittaminen jostain asiasta tai ristiriita vartionjohtajan kanssa. Vartio käy näytelmän läpi, miten näytelmässä hoidettiin vertaissovittelutilanne? Millainen lopputulos oli ja miksi? Toisen vartion kanssa voidaan keskustella tai väitellä siitä millainen ratkaisu olisi paras.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Tarpojartio ratkaisee vartiossa esiintyneen kiistatilanteen. Tällaisia tilanteita voi tulla vastaan esimerkiksi leireillä tai retkillä. Tarpojat voivat havaita niitä myös esimerkiksi nuorempien ikäkausien toiminnassa paremmin kuin aikuiset johtajat. Kun jokin ratkaistava tilanne tulee vastaan, tulee tarpojien kertoa asiasta aikuiselle johtajalle. Aikuinen ei toimi tilanteen ratkaisijana, mutta hänellä on oltava tieto siitä, mitä on tapahtunut ja mihin ongelmaan haetaan ratkaisua. Hyvä on, jos vartio on ehtinyt etukäteen perehtyä vertaissovitteluun ja tehdä esimerkiksi siihen liittyviä näytelmiä. Tällöin vartion jäsenet osaavat paremmin tarttua ongelman eri puoliin. Lippukunnassa voidaan myös esimerkiksi etukäteen sopia, että vaikkapa kesäleirillä tarpojartio vastaa leirin aikana eteen tulevista vertaissovitteluun sopivista ongelmatilanteista yhdessä leirijohtajan kanssa.

SISUA**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja ymmärtää, että olemme kaikki erilaisia, mutta samanarvoisia.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja kokeilee millaista on elää ilman jotakin tiettyä aistia.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa ennalta selvää sisupartio toiminnasta. Hän kannustaa tarpoja osallistumaan ja heittäytymään aktiviteettiin. Vartionjohtaja hankkii ennalta tarvitsemansa materiaalin aktiviteetin toteuttamiseen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa ideoimaan ja toteuttamaan aktiviteetin. Myös materiaalin hankinnassa saattaa olla tarpeen auttaa vartionjohtajaa. Luotsi osallistuu tarvittaessa aktiviteetin toteutukseen. Hän on tarvittaessa yhteydessä sisuryhmän johtajaan.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Kaupunki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Ihmisyiden arvostaminen

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio tutustuu leikkien avulla siihen, millaista on toimia ilman jotain aistia. Vartio leikkii leikkejä, joissa yritetään pärjätä ilman jotakin aistia tai jalkoja tai käsiä. Lisäksi vartio tutustuu vammaisurheilulajeihin, kuten pyörätuolikeilaukseen, istumalentopalloon tai sokeiden käsipalloon.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio tutustuu vähintään yhteen puhetta tukevaan menetelmään. Vartio tutustuu sellaisten sisujen elämään, jotka eivät pysty juttelemaan normaalisti. Vartio tutustuu esimerkiksi bliss-symbolisiin, esinekommunikaatioon, pictoihin, tukiviittomiin tai pistekirjoitukseen.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio suunnittelee ja toteuttaa ohjelmaa sisuvartiolle. Vartio suunnittelee yhdessä luotsin tai sisujohtajan tuella vedettävän ohjelman sisuvartiolle. Tärkeää on huomioida sisujen mahdollisuudet liikkua, kuulla ja nähdä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio lainaa pyörätuolin ja kokeilee miten sillä pääsee erilaisiin paikkoihin. Testipaikkoja voivat olla oma kolo, kirjasto, koulu tai kaupungin kadut, paikalliset luontopolut tai muut retkipaikat. Pyörätuolia voi kysellä lainaksi lähimmästä terveyskeskuksesta.

PÄIVÄN HYVÄ TYÖ**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja ymmärtää omien tekemisiensä vaikutuksen toisten hyväksi.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee hyvien töiden tekemistä omassa ympäristössään. Tarpoja huomaa paikkoja, joissa apua tarvitaan ja osaa tarttua toimeen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Sopii luotsin kanssa aktiviteetin toteutuksesta. Tarvittaessa pyytää luotsin apua. Tarpojien kanssa on

hyvä käydä läpi ennen aktiviteetin toteutusta yhteisistä pelisäännöistä. Vartionjohtaja kannustaa tarpoja osallistumaan aktiviteetin toteutukseen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Keskustelee vartionjohtajan kanssa millainen toteutustapa sopii vartiolle. Tukee vartionjohtajaa tehtävässään. On tarvittaessa mukana aktiviteetin suunnittelussa ja toteutuksessa.

AKTIVITEETIN KESTO: 1-2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Koti, Kaupunki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Rehtiys, Vastuu elinympäristöstä

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Kansalaistaidot, Päivän hyvä työ, Tapakulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tarpoja tekee kotitöitä tietyn ajanjakson

Tarpoja sopii perheensä kanssa kotitöistä tietylle ajanjaksolle ja hoitaa ne sovitusti. Tarpojat sopivat yhdessä ajanjakson, jolle he sopivat kotitöiden tekemisen. Kun ajanjakso on mennyt, käykää yhdessä läpi minkälaisia kotitöitä kukin on tehnyt. Miltä tuntui tehdä sovitettu työ ajanjakson aikana? Kuka työn tekemisestä hyötyi? Millaista palautetta tarpoja sai kotona tehdystä työstä. Vartio voi myös pohtia, miltä tuntuisi, jos asuisi itseksensä ja kotityöt olisivat täysin hänen itsensä varassa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Tarpoja vartio opettelee ja tekee harvoin tehtyjä kotitöitä kololla, esimerkiksi leipoo, tekee suursiivousta, kämpän tai pihan syys- tai kevät siivousta tai maalaa. Vaihtoehtoisesti voidaan mieltä, millaisia kotitöitä kotona on. Jaetaan kotityöt vartiolaistilalle niin, että kukin saa yhden uuden kotityön, jota tekee kahden viikon ajan kotona niin paljon kuin mahdollista. Palkitaan se, joka eniten on työtään tehnyt. Kotityöt voidaan esimerkiksi arpoa tarpojien keske Kannusta vartiolaistilalle valitsemaan ja opettelemaan sellaisia kotitöitä tai kolon töitä, joita he eivät aikaisemmin ole paljon tehneet.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Palvelusetelit

Vartio askartelee palveluseteleitä, joita tarpojat voivat antaa perheenjäsenille tai vaikkapa lippukunnan muille johtajille. Palvelusetelien aiheina voivat olla tavanomaisten kotitöiden lisäksi esimerkiksi palveluseteli, joka oikeuttaa 30 minuutin niska-hartiaseudun hierontaan.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Ilahdustempaus.

Keksikää tapa ilahduttaa muita. Voitte osallistua esimerkiksi yhteisvastuukeräyksen paistamalla lettuja tapahtuman yhteydessä yhteisvastuueräyksen hyväksi. Voitte myös mennä paikkaan, jossa liikkuu paljon ihmisiä ja kehua vastaantulijoita.

LÄHIPIIRI**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja oppii huomaamaan muiden ihmisten tärkeyden omassa elämässään. Tarpoja tuntee oman lähipiirinsä ja arvostaa muita ihmisiä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja selvittää, mistä hän saa tarvittaessa apua partiassa. Tarpoja tutustuu lähemmin omaan lähipiiriinsä tai sukuunsa. Tämän aktiviteetin yhteyteen sopii hyvin esimerkiksi erilaiset luottamus harjoitukset.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen niin, että se on sopivan haastava vartiolle. Tarvittaessa vartionjohtaja saa apua luotsilta aktiviteetin suunnitteluun. Vartionjohtaja kannustaa tarpoja aktiviteetin aikana ja huomioi myös ujoimmat vartion jäsenet.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa aktiviteetin sopivan toteutustason valitsemisessa ja tarvittaessa osallistuu toteutukseen.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Koti, Kolo, Vene, Muu

KASVATUSTAVOITE: Ihmisyiden arvostaminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Esiintyminen, Sosiaaliset taidot, Tapakulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tutustumme niihin, joilta saamme apua partiassa. Vartio pelaa maa-meri-laiva -peliä, jossa on aiheena "Keneltä saan apua partiassa?" Käydään ensin läpi, ketä kaikkia ihmisiä lippukunnassa on ja ketä tunnemme muista lippukunnista tai piiristä. Kiinnitetään seinälle näiden ihmisten nimiä. Vartionjohtaja huutelee erilaisia tilanteita, ja tarpojat menevät sen ihmisen nimen luo, kenen luo tässä tilanteessa menisivät. Tilanteita voivat olla esimerkiksi "kolon pihalla kiusataan", "haluan mukaan tarpojien taitopäiville" tai "minulla ei ole talvimakuupussia". Jos sopiva henkilö on paikan päällä, voi laittaa käden henkilön olkapäälle. Lappujen sijasta voit pelata Twister-laudalla ja päättää jokaiselle värille oman henkilön.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Lainaaminen. Kaikkea ei välttämättä tarvitse ostaa. Vartio selvittää, mistä retkeilyvarusteita voisi omalla paikkakunnalla lainata. Vartio selvittää myös lainaako lippukunta tarvittaessa ulkopuolisilta retkeilyvarusteita. Vartio käy läpi myös lainaamisen pelisäännöt. Mitä lainaaminen tarkoittaa? Mitä jos lainattu tavara menee rikki tai vaurioituu?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Oma lähipiirini. Tarpoja tutustuu perheensä historiaan ja oppii ilmaisemaan itseään. Tarpoja selvittää oman perheensä ja sukunsa tarinoita ja sattumuksia haastatteleamalla vanhempiaan tai muita sukulaisia. Tarpoja esittää kaverinsa kanssa mielenkiintoisen seikan suvustaan muulle vartiolle.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Tarpoja oppii priorisoimaan eri tilanteita oikein. Vartio pelaa maa-meri-laiva-peliä, jossa on aiheena "Ketä ihmisiä otan huomioon erilaisissa tilanteissa?" Keksikää yhdessä sopivia esimerkkejä: ystävä, vanhemmat, isovanhemmat, naapurin koira. Kirjoittakaa jokainen niistä omalle lapulleen ja kiinnittäkää laput seinään. Vartionjohtaja kertoo erilaisia tilanteita, kuten "Äitienpäivänä on piirin kisat, voinko lähteä kisoihin?" tai "Ystävän ja isäni syntymäpäivät ovat samana päivänä, kumman juhliin menen?" ja tarpojat valitsevat, kenet ottavat tilanteessa huomioon. Tarpojien tulee myös muutamalla sanalla perustella valintansa. Luotsi voi olla mukana keskustelemassa, miksi aina ei voi valita sitä näppärintä vaihtoehtoa. Miksi mummolassa on tärkeä käydä, vaikka se on tylsää. Lappujen sijasta voit pelata peliä Twister-laudalla ja päättää jokaiselle ihmiselle oma väri. Saman pelin voi pelata myös tiedottamisen näkökulmasta. Kenelle on kerrottava kisoista? Entä siitä, ettei pääsekään kisoihin?

TOTEUTUSVINKKI 5:

Piirran kartan läheisistäni. Tarpoja pohtii suhdettaan itselleen läheisiin ihmisiin. Tarpoja piirtää kartan itselleen läheisistä ihmisistä. Tarpoja piirtää itsensä keskelle ja ympärilleen sopivan etäisyyden päähän perheenjäsenet, ystävät, opettajat, kaverit, mummolan kissan ja ihastuksen kohteen. Keskustellaan siitä, mihin asioihin voidaan itse vaikuttaa. Kartta voidaan piirtää sekä tarpon alussa että lopussa ja tarkastella, näkykö siinä muutosta.

SUHDE YHTEISKUNTAAN

Tarpoja osaa toimia ryhmässä. Häntä kiinnostaa yhteisten asioiden hoitaminen. Tarpojan huomaa epäkohdat ja tarttuu niihin asioiden korjaamiseksi. Tarpoja osaa ottaa kantaa itseään koskeviin asioihin ja perustella kantansa. Hän mieltää olevansa osa ihmiskuntaa ja tuntee globaalia vastuuta.

KAUPUNKISUUNNISTUS**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja tutustuu rakennettuun lähiympäristöönsä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Osallistumme tai järjestämme kaupunki- tai kuvasuunnistuksen ja tutustumme johonkin paikkakuntamme keskeiseen kohteeseen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa etukäteen selvää missä voisi osallistua kaupunki- tai kuvasuunnistukseen tai missä sellaisen voisi järjestää.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa löytämään paikan, jossa kaupunki- tai kuvasuunnistukseen voi osallistua ja auttaa selvittämään mitä sellaisten järjestämisessä pitää ottaa huomioon.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kaupunki, Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Rehtiys, Luontosuhde

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Kansalaistaidot, Kisat, Liikunta, Luonnontuntemus, Suunnistus, Ympäristö

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio osallistuu omalla kotipaikkakunnallaan kaupunki- tai kuvasuunnistukseen, jonka reitillä esitellään paikkakunnan tärkeimpiä kohteita. Lisäksi vartio tutustuu jollakin rastilla tarkemmin johonkin kotipaikkakunnan keskeiseen kohteeseen esimerkiksi asiantuntijan avulla.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio toteuttaa kaupunki- tai kuvasuunnistuksen, jonka reitillä esitellään oman kotipaikkakunnan tärkeimpiä kohteita. Kohteet valitaan johtajan antamista ehdotuksista.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio osallistuu lodjaukseen, geokätköilyyn tai parkouriin omalla kotipaikkakunnallaan.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio suunnittelee ja toteuttaa oman geokätkön omalla asuinalueellaan.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vartio osallistuu tai järjestää bussisuunnistuksen paikallisbussille. Säännöt vartio voi keksiä itse.

JOKAMIEHENOIKEUDET**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja syventää tietämystään jokamiehenoikeuksista. Tarpoja osaa myös kertoa jokamiehenoikeuksista muille.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojavartio kertoo jokamiehenoikeudet ja harjoittelee kertomaan niistä muille.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja kertoo ensin itse jokamiehenoikeudet ja sen jälkeen valitsee vartiolle sopivan tavan käydä niitä läpi. Jokamiehenoikeudet löytyvät osoitteesta <http://www.jokamiehenoikeudet.fi>, josta löytyy myös testi oman tietämyksen määrittelyyn.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa löytämään vartiolle sopivan tavan opetella tai kerrata jokamiehenoikeuksia.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Metsä, Muu, Retki, Leiri

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, Luontosuhde

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Metsä

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio tekee huoneentaulun jokamiehenoikeuksista. Perinteisen luettelon lisäksi voi piirtää kuvan, jossa erilaiset jokamiehenoikeudet tulevat esille. Taulun sijasta voi valmistaa myös pelin.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Jokamiehenoikeudet voi kerrata esimerkiksi muistipelillä, dominolla, etsimällä pikkurasteja kolon lähiympäristöstä tai kokoamalla yksittäisistä sanoista lauseita. Voit kertoa tarinaa retkeilijästä, joka välillä noudattaa jokamiehenoikeuksia ja välillä rikkoo niitä. Tarpojen tehtävänä on tunnistaa tarinasta oikea ja väärä toiminta. Koettakaa tunnistaa jokamiehenoikeuksia myös näyttämällä, piirtämällä tai selittämällä niitä aliaksen tapaan.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio järjestää seikkailijoille jokamiehenoikeuksista kokouksen.

Voitte suunnitella seikkailijoille yhdessä tavallisen kokoontumisen ja jakaa tästä jokaiselle tarpojalle tai tarpojarille oman osuuden vedettäväksi. Tai voitte järjestää rastiradan tai pienen kilpailun, jossa jokainen tarpoja toimii omalla rastillaan.

TUTUSTUMINEN LIPPUKUNTAAN

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tietää, ketä muita lippukunnassa on ja minkälainen sen organisaatio on. Tarpoja ymmärtää olevansa osa lippukuntaa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tutustuu lippukuntaansa ja sen organisaatioon. Tarpoja tietää miten lippukunnan asioita hoidetaan ja miten niihin voi vaikuttaa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja selvittää etukäteen lippukunnan organisaation ja kuka mitään lippukunnassa tekee.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi varmistaa, että tarpojen ja muiden johtajien tapaaminen toteutuu. Hän auttaa vartionjohtajaa lippukunnan organisaation hahmottamisessa ja tärkeiden johtajien tunnistamisessa sekä tarvittaessa pelin valmistamisessa. Luotsi antaa vartionjohtajan käyttöön ne ideat ja perinteet, joita lippukunnalla on käytössä lippukunnan organisaation kouluttamisessa.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Johtaminen, Kansalaistaidot, Partiokulttuuri, Sosiaaliset taidot, Talous, Vaikuttaminen, Yhteiskunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio tutustuu lippukunnan organisaatioon esimerkiksi valmistamalla lautapelin. Pelin valmistamisessa tarvitaan esim. valiokuvia lippukunnan johtajistosta ja symboleja kuvaamaan toisia ikäkausia ja ryhmiä. Vartio pelaa peliä, jossa on erilaisia partiotilanteita, esimerkiksi kesäleirin järjestäminen, vartion määrärahan saaminen, uuden jäsenen liittyminen tai uuden teltan ostaminen. Pohtikaa, keneen lippukunnassa pitää kussakin tilanteessa ottaa yhteyttä ja miten homma toimii.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio hahmottelee lippukunnan organisaation rakenteen johtajien valokuvien sekä vartioiden viirien ja muiden symbolien avulla. Vartio yhdistelee aktiivisiin lippukunnan johtajiin myös näiden tehtävät lippukunnassa. Vartio tunnistaa nimeltä vähintään kaikki oman osastonsa johtajat ja lippukunnanjohtajan. Lippukunnalla on usein käytössä omia hyviä ja toimivia tapoja kertoa tarpojille lippukunnan organisaatiosta.

AUTAMME LIPPUKUNTA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja toimii yhteisen hyvän puolesta ja tuntee vastuunsa lippukunnan yhteisistä tehtävistä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Vartio osallistuu lippukunnan järjestämiin talkoisiin tai lippukunnan heille antamaan palvelutempaukseen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtajaideoi yhdessä vartion kanssa sopivan palvelutehtäväkohteita.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi osoittaa vartiolle lippukuntaan liittyvän palvelutehtävän tai antaa vaihtoehtoja palvelutehtäväksi. Luotsi auttaa huomaamaan lippukunnassa tarvittavia palvelutehtävien kohteita.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Leiri, Vene

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, Vastuu elinympäristöstä

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Partiokulttuuri, Päivän hyvä työ

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio osallistuu lippukunnan talkoisiin tai tekee kolon tai partiokämpän pihatyöt. Tempauksen jälkeen keskustellaan tunnelmista palvelutehtävän aikana ja sen jälkeen. Millaista palautetta muut meille antoivat? Millainen olo itselle tempauksesta jäi?

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio osallistuu lippukunnan tai vanhempainyhdistyksen myyjäisiin tai tekee jotakin muuta lippukunnalle kohdistuvaa varainhankintaa. Tempauksen jälkeen keskustellaan tunnelmista palvelun aikana ja sen jälkeen. Millaista palautetta muut meille antoivat? Millainen olo itselle tempauksesta jäi?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartioideoi ja toteuttaa omavalintaisen palvelutempauksen lippukunnassa. Tempaus voidaan järjestää toiselle ikäkaudelle. Tempauksia voivat olla yllätykset, kuten hemmotteluilta kesken leiriä, tai johonkin epäkohtaan puuttuminen, kuten sekaisen kalustevaraston järjestäminen. Yhdessä voidaan pohtia, miltä tuntuu, kun itse on palvelun kohteena tai muut ovat hoitaneet pyyteettömästi jonkin kaikkia lippukuntalaisia hyödyttävän asian. Tempauksen jälkeen keskustellaan tunnelmista palvelun aikana ja sen jälkeen. Millaista palautetta muut meille antoivat? Millainen olo itselle tempauksesta jäi?

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio osallistuu lippukunnan aloituskampanjan toteuttamiseen. Vartio voi tehdä jäsenhankinta kampanjaan erilaisia ulkopelejä tai mainoksen, joka jaetaan lähikouluille. Vartiolla voi olla kampanjassa oma ennalta sovittu tehtävä esimerkiksi opettaa uusille aikuisille solmu tai retkikeittimen käyttöä. Oettaa uusille lapsille lippukunnan perinteinen leikki tai huuto.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vartio asettaa itselleen tavoitteen adventtikalenterimyyntille ja osallistuu aktiivisesti niiden myymiseen. Vartio laskee kuinka paljon rahaa heidän myymistä adventtikalentereista kertyy lippukunnalle. Vartio miettii mitä rahoilla saadaan lippukunnassa tehtyä.

SUHDE YMPÄRISTÖÖN

Tarpoja osaa liikkua ja toimia erilaisissa toimintaympäristöissä. Hän kunnioittaa ja tuntee luontoa. Tarpoja kokee olevansa osa luontoa ja viihtyy siellä. Hän ymmärtää, miten oma toiminta vaikuttaa ympäristöön, ja haluaa toimia sen puolesta. Tarpoja noudattaa kestävän kehityksen periaatetta.

VIHREÄ KULTAA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja oppii mitä tarkoittaa metsien monimuotoisuus ja tutustuu suomalaisiin metsiin ja niiden hoitoon.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Suomi on tunnettu metsäteollisuudestaan ja Suomessa on paljon metsiä. Metsää kutsutaan Suomen vihreäksi kullaksi. Metsä kattaa kaksi kolmasosaa pinta-alastamme. Noin 8 prosenttia metsistä on suojeltuja ja pääosin suojellut metsät sijaitsevat Pohjois-Suomessa. Metsä on uusiutuva luonnonvara, mutta se tarvitsee kestävää hoitoa. Kestävällä metsänhoidolla tarkoitetaan metsien hyödyntämistä vastuullisella tavalla. Metsien monimuotoisuus on tärkeä asia huomioida. Vastuullisessa metsien hoidossa yhdistyvät tasapuolisesti metsien biologinen monimuotoisuus.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja selvittää mitä tarkoittaa monimuotoisuus ja miten se selitetään tarpojille sekä auttaa tarpoja tiedon etsimisessä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi tukee vartionjohtajaa tiedon hankinnassa sekä avustaa tarvittaessa aktiviteetin toteutuksessa.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo

KASVATUSTAVOITE: Vastuu elinympäristöstä

TAITOALUE: Luonnonsuojelu, Luova ajattelu, Metsä, Vaikuttaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Pidä huolta vihreästä kullasta.

Vartio tekee tietolaatikon metsänomistajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Tietoa löydät esimerkiksi WWF:n Metsänhoito-oppaasta ja Metsäkeskuksen nettisivuilta.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Uhanalainen ympäristö.

Vartio valitsee yhden Suomen uhanalaisista metsälajeista. Vartio kirjoittaa internetistä ja kirjoista löytämiensä tietoje perusteella juttu siitä, millaisen elinympäristön laji tarvitsee. Minkälaisessa metsässä laji viihtyy, mitkä ovat sen elintavat ja mitä ravintoa laji tarvitsee? Jos vartiolla on mahdollisuus, se voi tehdä retken kyseisen metsälajin alueella.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Lähiympäristön metsäalueet.

Vartio laatii karttoihin perustuvan jutun kotikuntansa tai naapurikuntansa metsistä. Vartio piirtää nykyiset luonnonsuojelualueet kartalle ja esittelee ne esimerkiksi seinätaulussa. Vartio merkitsee kartalle myös paikat missä yleensä retkeilee ja ne paikat missä vartio on saattanut havaita esimerkiksi hakkuita. Ilmakarttoja löytyy esimerkiksi osoitteesta www.retkikartta.fi tai kansalaisen karttapaikasta.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio pelaa Mobimetsä peliä, jonka avulla se voi tutustua vastuulliseen metsäteollisuuteen sekä erilaisiin metsäteollisuuden tuotteisiin.

RETKEILYALUEET

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja kokee metsien suojelun myönteisenä asiana. Tarpoja tutustuu suomalaisen metsän luontenomaisiin piirteisiin. Tarpoja tiedostaa, että metsien eläinten on hyvä olla mahdollisimman rauhassa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Vartio selvittää, mitä retkialueita kotiseudulta löytyy. Tarpojavartio samoilee metsässä ja tunnistaa erilaisia metsätyppejä. Tarpoja tutustuu Suomen kansallis- ja luonnonpuistoihin sekä tuntee niiden säännöt ja merkityksen. Tarpoja

tutustuu kansallis- tai luonnonpuistoon tai luonnonsuojelualueeseen, joka sijaitsee kaukana kotipaikkakunnasta. Tarkoituksena on tutustua erityisesti puiston tai alueen luontoon ja erikoisuuksiin sekä merkitykseen suojelualueena.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja valitsee vartiolle sopivan toteutustavan ja ottaa etukäteen selvää metsiensuojeluun liittyvistä asioista.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa löytämään tarvittavia tietoja metsiensuojelusta ja retkeilyalueista.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Metsä

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde

TAITOALUE: Luonnonsuojelu, Metsä

TOTEUTUSVINKKI 1:

Kotiseutuni retkeilyalueet.

Vartio selvittää, mitä retkialueita kotiseudulta löytyy. Vartio voi tutustua yhdessä samaan retkialueeseen tai jakaa tiedonhankintatehtäviä esimerkiksi pareittain. Tällöin osa etsii tietoa alueen maastosta, osa eläimistöä, osa valmiista retkipoluista, nähtävyyksistä, yöpymispaikoista ja julkisista liikenneyhteyksistä. Näistä voidaan koota kolon seinälle yhdessä mainos lähiretkialueesta, jossa kerrotaan alueen hyvät ja huonot puolet.

Jos lähellä on useita retkeilyalueita, niitä voidaan vertailla toisiinsa. Tietoja kannattaa käyttää hyväksi ja suunnata esimerkiksi harjoitusvaellukselle lähiretkialueelle. Tai jos alue on kovin lähellä, voidaan kohteessa pitää yksi kokous ja testata, pitivätkö mainostetut asiat paikkansa. Seikkailijoiden kanssa voi myös tehdä yhteisen retken alueelle.

Etsikää netistä lähialueenne retkipaikkoja ja tutkikaa tarjontaa. Tehkää kolon seinälle huoneentaulu lähialueen retkipaikoista. Vinkkejä retkipaikoista löytyy mm. Metsähallituksen Luontoon.fi palvelusta ja pääkaupunkiseudulla Viherkehä Wikistä: viherkeha.haltia.com/etusivu. Lisäksi hyvä paikka tutustua koko Suomen tarjontaan on Retkikartta: www.retkikartta.fi. Pohtikaa mikä tekee mielestänne retkelykohteesta houkuttelevan? Onko netissä retkikohteet selkeästi merkattu.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kansallis- ja luonnonpuistoja lähellä tai kaukana.

Vartio tutustuu Suomen kansallis- ja luonnonpuistoihin sekä tuntee niiden säännöt ja merkityksen. Vartio tutustuu kansallis- tai luonnonpuistoon tai luonnonsuojelualueeseen, joka sijaitsee kaukana kotipaikkakunnasta. Tarkoituksena on tutustua erityisesti puiston tai alueen luontoon ja erikoisuuksiin sekä merkitykseen suojelualueena.

Maassamme on 39 kansallispuistoa ja vuoden 2017 jälkeen 40. Uusin kansallispuisto Hossa avataan vuoden 2017 aikana. Kansallispuistoja hoitaa Metsähallitus. Kansallispuistot ovat luonnonsuojelualueidemme helmiä, suuria ja luonnoltaan monipuolisia alueita. Ne ovat luonnonnähtävyyksiä ja myös kansallisesti ja kansainvälisesti arvokkainta osaa luonnostamme. Kansallispuistojen lisäksi Suomessa on monenlaisia muita luonnonsuojelualueita, joita on perustettu mm. soiden, lehtojen, lintuvesien ja vanhojen metsien suojelua tai tutkimusta varten. Suurin osa alueista kuuluu Euroopan unionin Natura 2000 -verkostoon. Luonnonsuojelualueita koskevat säännöt poikkeavat toisistaan. Osalla alueista saa retkeillä jokamiehenoikeuksin, kun taas osalla on liikkuminen kokonaan kielletty. Liikkumista on rajoitettu etenkin luonnonpuistoissa.

Tietoa luontokohteista löytyy netistä esimerkiksi luontoon.fi -sivustolta. Jos kokouksessa ei ole mahdollista käyttää nettiä, tulosta lähimmistä kansallispuistoista info mukaan kokoukseen tai tilaa paperiset esitteet Metsähallituksesta.

Jotta tutustumisen ei jäisi vain paperinmakaiseksi puuhaksi, lähikansallispuistoista kannattaa valita mielestänne soveliaan ja suunnata sinne esimerkiksi harjoitusvaellukselle tai vaikkapa itse majakkavaellukselle. Vaelluksella arvioidaan vielä käytännössä puiston plussat ja miinukset ja tutkitaan, pitivätkö esitteiden mainostetut todella paikkansa. Tutustumiskäynnistä voi kirjoittaa arvioinnin lippukunnan lehteen tai kololle.

YHTEISKUNTAMAJAKKA

TAVOITE: Tarpoja oppii tuntemaan yhteiskunnan toimintaa ja hahmottaa erilaisia vaikuttamismahdollisuuksia. Tarpoja saa uusia kokemuksia toisista kulttuureista ja uskallusta kommunikoida vieraalla kielellä.

KUVAUS: Majakka on tarpon lopussa tehtävä loppuhuipennus. Majakan suunnittelu aloitetaan jo tarpon suuntausvaiheessa. Suunniteltu majakka ohjaa tarpon tavoitteisiin ja auttaa valitsemaan aktiviteettien toteutuksia. Jokaisessa majakassa määritellään pelisäännöt, jaetaan tehtävät ja vastuut. Lopuksi luotsi käy palautekeskustelun yhdessä koko vartion kanssa majakasta ja tehdystä tarpostä. Vartio voi valita valmiista majakkavinkeistä mieleisensä tai tehdä ihan oman suunnitelman majakan toteuttamisesta.

- Vartio valitsee yhden valmiista majakkavaihtoehdoista tai suunnittelee ja toteuttaa täysin omalaisensa majakan. Majakan tavoitteet asetetaan riittävän haastaviksi yhdessä luotsin kanssa.

VAIKUTTAMINEN

MAJAKAN TAVOITTEET:

Tarpoja oppii huomaamaan kehittämiskohteita omassa elinympäristössään. Tarpoja kokeilee erilaisia vaikuttamismahdollisuuksia ja arvioi niiden toimivuutta.

MAJAKAN KUVAUS: Vartio miettii jonkin kehittämiskohteen omasta elinympäristöstään ja toimii asian korjaamiseksi tai parantamiseksi. Vartio ottaa selvää miten kotikunnassa voi tehdä aloitteen jonkin asian parantamiseksi.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja osallistuu aiheen valintaan ja mielenilmauksen suunnitteluun. Vartionjohtaja neuvoo tarpoja käytöstavoissa ja auttaa tarvittaessa hankkimaan materiaalit banderollien tekemiseen. Vartionjohtaja ottaa selvää, miten omassa kunnassa aloitteita tehdään.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on ohjata tarpoja huomaamaan kehittämiskohteita omassa elinympäristössään ja valitsemaan mielenilmaukselle tai aloitteelle sopivan aiheen. Luotsi huolehtii, että kaikkien mielipidettä kuunnellaan ja aihe on sellainen, ettei siitä koidu kenellekään hankaluuksia. Luotsi vastaa tarpojen turvallisuudesta mielenosoituksessa. Luotsi varmistaa, että vartio saa aloitteensa toimitettua perille. Luotsi osallistuu majakan toteuttamiseen niin, että hän pystyy antamaan toteutumisesta palautetta.

MAJAKAN VALMISTELUT: Vartio suunnittelee mielenilmauksen valitsemansa asian puolesta tai sitä vastaan. Vartio voi myös osallistua johonkin yleiseen mielenilmaukseen julkisesti. Vartio voi toimia myös mielenilmauksessa jossakin talkootehtävässä. Vartio valmistelelee kotikuntansa päättäjille aloitteen vartion yhdessä valitsemasta aiheesta.

MAJAKAN TOTEUTUS: Vartio tekee suunnittelemansa toimenpiteet mielenilmauksessa. Näitä voivat olla esimerkiksi mielenosoituslakanoiden ja banderollien tekeminen, huutojen harjoittelu ja käyttäytymistavoista sopiminen. Vartio kirjoittaa ja toimittaa aloitteen kunnan käsiteltäväksi. Vartio voi tehdä tutustumisretken kunnantalolle ja päästä seuraamaan aloitteen käsittelyä kokouksessa.

MAJAKAN ARVIOINTI: Vartio arvioi mielenilmauksen vaikuttavuutta. Vartio seuraa aloitteensa käsittelyä kunnassa ja arvioi saamaansa päätöstä asiasta. Vartionjohtaja tuo aloitteesta saatavan palautteen vartion nähtäväksi. Luotsi auttaa vartiota arvioimaan mielenilmauksen vaikuttavuutta. Luotsi arvioi yhdessä vartion kanssa tehtyä tarppoa ja antaa palautetta vartiolle sen toiminnasta.

PÄIVÄ TOIMITTAJANA

MAJAKAN TAVOITTEET:

Tarpoja oppii erilaisten medioiden käyttöä tiedonvälityksessä.

MAJAKAN KUVAUS: Vartio käyttää erilaisia medioita tuottamalla uutisia ja dokumentteja esimerkiksi lippukunnan sudenpentujen tai seikkailijoiden retkeltä, lippukunnan partiotaitokilpailuista tai muusta päiväretkestä tai paikkakunnalla järjestettävästä tapahtumasta.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Rehtiys, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja osallistuu vartion kanssa suunnitelman tekemiseen. Vartionjohtaja huolehtii, että tarpojat muistavat median hyvät tavat ja ottavat huomioon julkaisussa tarvittavat luvat henkilöiltä. Vartionjohtaja

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on ohjata tarpoja suunnittelemaan sopivan kokoinen mediatuotanto retkestä tai tapahtumasta. Luotsi huolehtii, että kaikkien mielipidettä ja toiveita kuunnellaan tehtävien jakamisessa. Luotsi osallistuu majakan toteuttamiseen niin, että hän pystyy antamaan toteutumisesta palautetta.

MAJAKAN VALMISTELUT: Vartio suunnittelee millaista mediatuotantoa tapahtumasta tehdään. Näitä voivat olla somejulkaisut, video- tai radiohaastattelut, valokuvakollaasit tai myöhemmin julkaista dokumenttielokuva. Vartio miettii millaiselle kohderyhmälle mikäkin media on sopiva ja mikä on heille kiinnostava aihe. Vartio sopii työnjaon päivän ajaksi ja tekee julkaisuaikataulun tuottamilleen jutuille. Vartio ottaa selvää valokuvausluvusta ja sopii etukäteen julkaisupäivän vaikka paikallislehteen laajemmasta jutusta.

MAJAKAN TOTEUTUS: Vartio tekee suunnittelemansa lehtijutut, videot tai haastattelut tapahtumapäivän aikana tai sen jälkeen. Tarpojat auttavat toisiaan jos jokin tehtävä osoittautuu liian vaativaksi tai työlääksi.

MAJAKAN ARVIOINTI: Kun kaikki suunnitellut mediatuotannot on tehty, vartio kokoontuu arvioimaan miten he omasta mielestään onnistuivat tehtävässä. Vartio voi käyttää arvioinnin pohjana vaikka somen tykkäyksen määrää, kommenttien määrää tai arvioida onnistumistaan jonkin muun saadun palautteen perusteella. Luotsi auttaa arvioimaan vartion yhteistoimintaa ja onnistumista.

KOTIKANSAINVÄLINEN RETKI

MAJAKAN TAVOITTEET:

Tarpoja tutustuu toisen maan partiolaisiin. Tarpoja uskaltaa käyttää oppimaansa kielitaitoa aidossa tilanteessa ulkomaalaisen partiolaisen kanssa.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpojavartio suunnittelee retken toteutettavaksi samaan aikaan toisenmaalaisen tarpojaryhmän kanssa. Vartiot pitävät yhteyttä toisiinsa internetin välityksellä esim. videoyhteyttä hyödyntäen. Retken aikana toiselle vartiolle voidaan antaa tehtäviä tai näyttää miten vaikka jotain suomalaista ruokaa valmistetaan. Myös kansainvälisiä partiolauluja voidaan laulaa yhdessä.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Maailmankatsomus, Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa retkiohjelman kääntämisessä toiselle kielelle. Vartionjohtaja auttaa kaikkia tarpoja puhumaan vierasta kieltä ja osallistumaan yhteisiin ohjelmiin. Vartionjohtaja huolehtii paikalle tarvittavat välineet videotervehdyksen tekemistä varten. Vartionjohtaja varmistaa, että kaikki saavat osallistua videon tuottamiseen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartiota löytämään kontaktin toisenmaalaiseen tarpojavartioon. Apua voi saada esim. piiritoimistolta tai omilta partiostäviltä ulkomailta. Luotsi varmistaa, että kaikki tarpojat saavat osallistua yhdessä tehtäviin asioihin tasapuolisesti. Luotsi auttaa vartiota suunnittelemaan videotervehdyksen sisältöä ja auttaa videon taltiointisessa.

MAJAKAN VALMISTELUT: Vartio suunnittelee retken, jonka se haluaa toteuttaa yhdessä toisenmaalaisen vartion kanssa. Vartio miettii yhdessä, mitä asioita voi toteuttaa toisen ryhmän kanssa niin, että vartiot eivät ole samassa osoitteessa. Samalla on hyvä pohtia, mitä suomalaisia partiotarpoja olisi kiva näyttää ulkomaisille partiokavereille.

MAJAKAN TOTEUTUS: Vartio toteuttaa retken ohjelman. Ohjelmassa voi olla tutustumisleikkejä, yhdessä laulettavia kansainvälisiä partiolauluja, ruoanvalmistusta toisen maan tapojen mukaan, yhteinen ulkoiluhetki, verkkopelin pelaaminen, iltahartaus ja aamujumppaa. Retkeä ei tarvitse toteuttaa samalla aikavyöhykkeellä toisen maan tarpojavartion kanssa. Vartio huolehtii, että internetyhteys toimii retkipaikassa tarpeeksi hyvin ja videolaitteiden käyttöä on harjoiteltu etukäteen.

MAJAKAN ARVIOINTI: Vartio lähettää valokuvia tai videotervehdyksen toisen maan tarpojavartiolle retken jälkeen. Vartio arvioi omaa onnistumistaan kielitaidon ja ohjelman toteutumisessa. Luotsin kanssa arvioidaan yhdessä tehtyä tarppoa ja mietitään missä onnistuttiin ja mitä tehtäisiin seuraavalla kerralla toisin.

OMA NIMI

VUOSI

LUOTSIN NIMI

PAKOLLISET

TULEVAISUUS JA AMMATTI

KESTÄVÄ KEHITYS

KOTISEUTU

MAAILMANKATSOMUS

TERVE ELÄMÄ

MERIPARTIOAKTIVITEETTI

JOHTAMIS- TAI VASTUUTEHTÄVÄ

VALINNAISET

SUHDE ITSEEN _____

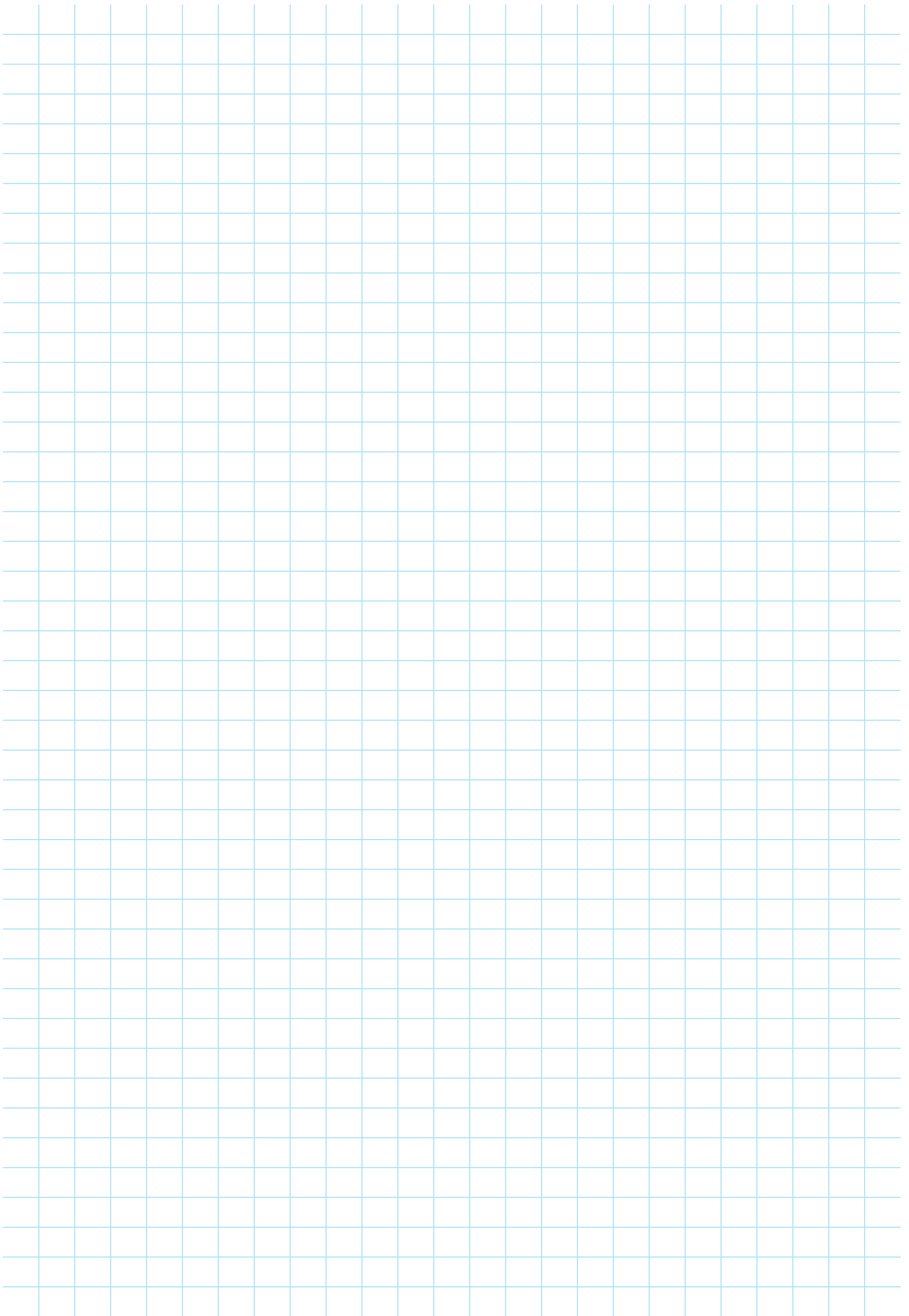
SUHDE TOISEEN _____

SUHDE YHTEISKUNTAAN _____

SUHDE YMPÄRISTÖÖN _____

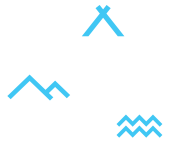
MAJAKKA

PAUSSIT

LISÄTARPOT KAUPUNKI

TAVOITE: Kaupunkitarpon tavoitteena on, että tarpoja osaa itsestään ja lähipiiristään huolehtimisen taitoja.

KUVAUS: Tarpoja tutustuu omaan kotiseutuunsa, pohtii tulevaisuuden suunnitelmiaan, saa kokemusta talousasioista ja huolehtii terveydestään. Tarpoja retkeilee ja liikkuu kaupunkiympäristöissä kuten puistoissa ja muissa retkeilypaikoissa. Tarpoja hyödyntää kaupunkiympäristön tarjoamia mahdollisuuksia.

103

➤ Kaikki tarpon pakolliset aktiviteetit tehdään ennen majakan toteuttamista.

SUUNTAUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja tutustuu huolella etukäteen tarpojen ohjelmaan, jotta hän pystyy esittelemään sitä vartiolle. Vartionjohtajan tulee olla aiheesta innostunut ja auttaa tarpoja valitsemaan vartiolle sopiva tarppo, aktiviteetteja ja majakka. Vartionjohtaja varaa mukaansa tarpojen ohjelman joko sähköisessä tai paperisessa muodossa, jotta vartio voi tutkia sitä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että tarpojavartio valitsee itselleen innostavia aktiviteetteja ja niihin sopivan haastavia toteutusideoita myös majakkaan. Luotsi myös pitää huolen siitä, että suunnitteluvaiheessa vartio tutustuu lippukunnan ja piirin toimintasuunnitelmaan ja poimii sieltä mukaan tarpojen tapahtumat. Aktiviteettien toteuttamisen aikana luotsin tehtävä on huolehtia siitä, että aktiviteettien tavoitteet täyttyvät valitun toteutustavan avulla. Tarkoitus on, että jokainen vartio oppii myös uutta, eikä vain kerta vanhaa seikkailijajäikäkaudessa opittua.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Kämpä

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Johtaminen, Partiokulttuuri, Sosiaaliset taidot, Vaikuttaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio harjoittelee kokouskäytäntöjä. Kokoukseen pukeudutaan partioasuihin, siellä pyydetään puheenvuorot ja pidetään pöytäkirjaa. Ensimmäisten tarpojen kohdalla luotsin kannattaa toimia puheenjohtajana, myöhemmin myös vartionjohtajan. Ohjelmaan voidaan perehtyä myös jo ennen kokousta, jotta luotsin ja vartionjohtajan ohjelmaesittelyt eivät keskeytä kokouksen kulkua. Kokemuksen karttuessa tarpojille annetaan yhä enemmän päätösvaltaa ja toimintasuunnitelma tehdään kokonaan vartion voimin. Ensimmäisissä tarpoissa luotsi ja vartionjohtaja tekevät alustavia valintoja vartiolle ja lähes valmista toimintasuunnitelmaa täydennetään koko vartion voimin. Tarkoituksena on opetella formaalia kokouskäyttämistä. Vartion tehtävänä on mahdollisuuksien mukaan päättää siitä, minkä tarpon se tekee ja mitä aktiviteetteja he aikovat toteuttaa tarpon aikana. Myös majakan sisällöstä voidaan jo sopia.

Kokoontumisen esityslista voi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

1. Tarpon esittely: Esitellään lyhyesti tarppo ja sen idea.
2. Majakan esittely: Esitellään lyhyesti majakka ja mahdollisesti vaihtoehdot. Hahmotellaan muutamaa vaihtoehtoista majakkaa.
3. Aktiviteettien esittely: Esitellään aktiviteetit lyhyesti.
4. Majakan valinta ja tavoitteen asettaminen: Luotsi antaa vaihtoehdot tehtävän majakan aiheeksi, ja vartio valitsee näistä mieleisen aiheen itselleen sekä asettaa majakkaa koskevat haasteet. Majakkaa ja siihen liittyviä haasteita tarkennetaan tarpon aikana.
5. Aktiviteettien valinta: Vartio valitsee aktiviteetit luotsin antamasta listasta. Tätä ennen luotsi on saattanut karsia osan mahdollisista

aktiviteeteista pois listalta. Tarkoitus on valita sellaisia aktiviteetteja, jotka tukevat majakan saavuttamista.

6. Järjestyksen valinta: Valitaan järjestys, jossa aktiviteetit tehdään ja tämän järjestyksen pohjalta tehdään toimintasuunnitelman runko. Tämä kohta voidaan ohittaa ainakin ensimmäistä tarppoa tehdessä.

7. Vastuutehtävät: Esitellään tarppoon kuuluvat vastuutehtävät eli johtamistehtävä seikkailijaryhmässä sekä vastuutehtävä omassa ryhmässä. Lisäksi suunnitellaan alustavasti näiden johtamistehtävien ajankohtaa ja vastuutehtävien jakoa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Sopimuksen tekeminen. Vartio kirjoittaa yhdessä sopimuspaperin. Sopimuksessa sovitaan yhteiset pelisäännöt seuraavalle puolivuotiskaudelle. Sopimukseen voidaan sisällyttää esimerkiksi tehtävät aktiviteetit ja tapahtumat, joihin osallistutaan. Vartionjohtaja voi esimerkiksi luvata suunnitella hauskat tavat toteuttaa aktiviteetit, luotsi puolestaan järjestää kivan retken ja tarpojat puolestaan osallistua vähintään yhteen lippukunnan varainhankintatapahtumaan. Tarkoitus siis on harjoitella sopimuksen tekemistä ja myös siinä pysymistä. Sopimuksen tekemisessä kannattaa olla riittävän yksityiskohtainen ja sopimus voi myös toimia toimintasuunnitelmana tai ainakin sen pohjana. Lisäksi vartio voi myös halutessaan sopia seurauksista, jos sopimuksen asioita ei noudateta. Luotsin tehtävänä on varmistaa, että seurauksissa ja myös sopimuksen muissa kohdissa pysytellään kohtuullisuudessa.

TULEVAISUUS JA AMMATTI

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee tulevaisuuden mahdollisuuksiaan.

Hän suunnittelee omaa tulevaisuuttaan.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja tutustuu erilaisiin koulutuksiin ja ammatteihin sekä niiden tarjoamiin mahdollisuuksiin.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja huolehtii yhdessä luotsin kanssa vierailujen sopimisesta ja käytännön järjestelyistä esimerkiksi kyytien suhteen. Vartionjohtaja voi myös valmistautua kertomaan omista kokemuksistaan oman opiskelu/työpaikkansa suhteen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on muistuttaa tarpoja siitä, että oikeita ratkaisuja ei ole ja että koulutuspolku muotoutuu jokaisella yksilölliseksi. Luotsi auttaa vartionjohtajaa järjestämään vierailut.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Kaupunki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Yhteiskunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Ammatteihin ja koulutuksiin tutustuminen. Tarpojat etsivät erilaisia ammattinimikkeitä. Niitä voi löytää esimerkiksi sanomalehtien työpaikkoja-sivulta tai työvoimatoimiston nettisivulta. Kun vartio on poiminut muutamia mielenkiintoisia ammatteja, se selvittää, mitä esimerkiksi tradenomi tai yktyonomi tekevät käytännössä. Tarpojat voivat myös selvittää omien vanhempien, sisarusien tai vaikkapa luotsin ammatin ja tehdä opintopolun ammattiin. Mitä ammatti vaatii, minkälaisia stereotyyppioita tai ennakkoluuloja eri ammattiryhmiin liittyy?

TOTEUTUSVINKKI 2:

Yritysvierailu. Vartio vierailee jossakin yrityksessä. Tarpojat tutustuvat yrityksen toimintaan ja pyrkivät ottamaan selvää millaista yrittäjän elämä on. Mitä hyviä puolia on yrittäjyydessä? Entä mitä haasteita yrittäjyyteen liittyy?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Työelämätaitoja. Millaisia taitoja vaaditaan kesätyöntekijöiltä erilaisissa työpaikoissa? Tarpojat voivat kirjoittaa paperille ominaisuuksia, joita kesätyöntekijöiltä voidaan vaatia. Mitkä ovat ominaisuuksia, jotka kannattaa mainita kesätyöpaikkahakemuksessa? Kielitaito, liikunnallisuus, mitä muuta? Mitä partiosta kannattaa kertoa työhakemuksessa?

TOTEUTUSVINKKI 4:

Erilaisia ammatteja. Tarpojavartio kutsuu koloiltaan vieraakseen omia huoltajiaan, perhetuttujaan tai lippukunnan vanhempia johtajia. Tarkoituksena on, että vieraat edustavat eri ammatteja ja ovat myös kiinnostuneita kertomaan omasta työstään tai koulutuksestaan. Vartio valmistelee etukäteen ammattipanelisteille haastattelukysymyksiä heidän ammateistaan. Kysymykset voivat koskea esimerkiksi koulutusta, tyypillistä työpäivää, palkkausta, työyhteisöä ja niin edelleen.

KESTÄVÄ KEHITYS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja elää kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja tutustuu kestävän kehityksen periaatteisiin. Hän opettelee tekemään omassa elinympäristössään sellaisia valintoja, jotka edistävät periaatteiden toteutumista.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja tutustuttaa tarpojat kestävän kehityksen periaatteisiin. Tärkeää on, että hän toimii itse esimerkkinä. Vartionjohtaja valmistelee aktiviteetit ja kannustaa tarpoja tiedon etsinnässä, vaikka se saattaakin tuntua tarpojista tylsältä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on esittää tarpojille kyseenalaistavia kysymyksiä ja sitä kautta auttaa heitä huomaamaan omien valintojen merkitys yhteiskunnalle.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITE: Vastuu elinympäristöstä

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Luonnonsuojelu, Ympäristö

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tällä hetkellä Suomessa ihmisillä on suuret mahdollisuudet kuluttaa ja käyttää haluamiaan tuotteita, sillä ne ovat lähes kaikkien saatavilla. Tähän liittyy kuitenkin yksi ongelma: Jos kaikki ihmiset kuluttaisivat yhtä paljon kuin suomalaiset, yksi maapallo ei riitä vaan tarvittaisiin viisi maapalloa.

Tarpojat pohtivat, mitä muutoksia tai kehitystä Suomessa on tapahtunut omien isovanhempien lapsuuden jälkeen. Vartio voi kutsua omia isovanhempiään kertomaan menneistä ajoista. Mitä asioita on nyt enemmän saatavilla? Miten kierrätys hoidettiin aikaisemmin? Mistä ihmiset saivat eri tuotteita? Tarpojat haastattelevat omia isovanhempiään, vanhempiään tai lippukunnan vanhimpia ja selvittävät, pitivätkö heidän pohdintansa paikkaansa. Mitä esimerkiksi roskille tehtiin haastateltavien lapsuudessa?

TOTEUTUSVINKKI 2:

Tarpojat tutustuvat YK:n globaaleihin kestävän kehityksen tavoitteisiin. Syyksuussa 2015 YK:n yleiskokouksessa allekirjoitettiin uudet globaalit kestävän kehityksen tavoitteet ns. sustainable development goals (SDG) ja mukana tavoitteiden toteutumisessa on koko maailma ja siihen ovat sitoutuneita kaikki YK:n 193 jäsenvaltiota. Tavoitteita on yhteensä 17 ja ne kattavat laajasti kaikki elämän osa-alueet ja tavoitteet on tarkoitus saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. Keskeistä tavoitteissa on saavuttaa parempi maailma meille kaikille kestävän kehityksen keinoin. Myös partion maailmanjärjestöt osallistuivat tavoitteiden tekemiseen kommentointivaiheessa. Tavoitteet löytyvät esimerkiksi Suomen YK-liiton sivuilta, josta ne voi tulostaa julisteina vaikkapa kolon seinälle.

Tarpojat tutustuvat tavoitteisiin joko tulosteina tai nettisivuilla. Tarpojat voivat esitellä ne toinen toisilleen esimerkiksi pantomiimin tai pienten näytelmien avulla. Kun kaikki 17 tavoitetta on esitelty, tarpojat pohtivat seuraavia kysymyksiä: Mitä tarkoittaa kestävä kehitys? Mitä osa-alueita siihen kuuluu? Miten kestävä kehitys näkyy omassa elämässäsi? Mikä on tavoitteiden tarkoitus ja päämäärä? Kenelle tavoitteet kuuluvat?

Keskustelun jälkeen jokainen valitsee viisi itselleen tärkeintä tavoitetta. Mitkä tavoitteet nousivat esille ja miksi? Entä mitä maailma, Suomi ja jokainen itse voit tehdä tavoitteiden eteen?

Tarpojat voivat myös jakautua pareihin tai pieniin ryhmiin. Jokainen ryhmä valitsee yhden tai muutaman tavoitteen ja pohtii, mitä se oikein tarkoittaa käytännössä. Ryhmät ottavat kännykkäkameralla kuvan, joka kuvastaa tavoitetta. Parit esittelevät kuvat perusteluineen muille. Kuvat kannattaa myös tulostaa kolon seinälle tai tehdä niistä oma tavoitekansio.

YK:n globaaleista kestävän kehityksen vuosituhattavoitteista voidaan myös väitellä. Toinen osapuoli on sitä mieltä, että kestävän kehityksen tavoitteet kuuluvat kaikille ja ovat tärkeitä ja toinen joukkue ei pidä niitä tärkeinä. Kolon eteen laitetaan kaksi tuolia, joille asettuu yksi henkilö molemmista joukkueista. Debatti voi alkaa. Omat väitteet pitää pystyä perustelemaan. Väittelijät vaihtuvat lennosta, jolloin joku toinen omasta joukkueesta hyppää aina tilalle, kun tuli on tyhjä. Näin väittely pysyy elävänä ja dynaamisena. Vartio voi lopuksi miettiä yhdessä mihin lopputulemaan tultiin.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio tutustuu oman kunnan ilmastopäätösiin ja selvittää mistä ne syntyvät (www.co2-raportti.fi). Minkälaisia teollisuutta kotipaikkakunnalla esimerkiksi on tai miten maanviljely vaikuttaa päästöihin? Vartio pohtii, mikä olisi hyvä tapa vähentää oman kotikunnan päästöjä?

Kun vartio on muodostanut oman perustellun kantansa tai näkökulman kotikunnan tilanteen parantamiseksi, se etsii konkreettisia vaikuttamisen paikkoja ja miettii kunnallisen vaikuttamisen keinoja. Vartio voi esimerkiksi käydä lobbaamassa päättäjiä, laatia valtuustoaloitteen tai julkaista kannanoton paikallislehdessä.

Lähde: ilmasto.org

TOTEUTUSVINKKI 4:

Tulevaisuudenkuvia. Johtaja haastaa tarpojat visioimaan mahdollisia tulevaisuudenkuvia ja miettimään, mitkä niistä ovat toivottavia ja epätoivottavia. Johtaja valmistelee etukäteen provosoivia, johonkin muutokseen tähtääviä kysymyksiä. Kysymyksiä voivat olla esimerkiksi Mitä hyvää tai huonoa voisi tapahtua, jos yksinkertaista elämää ja vähäistä kulutusta alettaisiin arvostaa enemmän kuin materiaalista vaurautta? Mitä hyvää tai huonoa voisi tapahtua, jos dinvoiman tai

fossiilisten polttoaineiden käytöstä energian lähteenä luovuttaisiin? Mitä hyvää tai huonoa voisi tapahtua, jos Reilusta kaupasta tulisi yleisin ulkomaankaupan muoto? Mitä hyvää tai huonoa voisi tapahtua, jos jokainen olisi käytännössä vastuussa tuottamiensa jätteiden käsittelystä?

Kysymykset kirjataan lapuille, jotka kiinnitetään seinälle. Tarpojat kirjaavat vastauksensa valkoisille lapuille ja ne kootaan ryhmitellysti kysymysten alle. Jokainen tarpoja saa vihreitä ja punaisia lappuja, joille he kirjaavat eri vastausvaihtoehtojen kohdalle punaisiin lappuihin syitä, miksi seuraus ei olisi hyvä tai toivottava ja vihreisiin lappuihin syitä, miksi seuraus olisi hyvä tai toivottava. Lopuksi vartio laittavat alkuperäiset muutosesitykset vielä tärkeysjärjestykseen.

Iltahiljentyä vartio voi vielä pohtia, miksi mielipiteet eivät aina näy käytännön toiminnassa? Vartio voi keskustella niin sanotusta vapaamatkustajan ongelmasta: siitä miksi ihmiset haluavat tulla nauttimaan puhtaasta ympäristöstä, mutta eivät aina ole valmiita tekemään itse sen eteen paljonkaan.

Tarvikkeet: seinätalaa, valkoista, punaista ja vihreää paperia, kyniä sekä teippiä tai sinitarraa

Lähde: ilmasto.org

TOTEUTUSVINKKI 5:

Ilmastonmuutos vaikuttaa eri tavoin eri puolilla maailmaa. Vartio jakautuu pareihin tai pieniin ryhmiin. Jokainen pari tai ryhmä valitsee maan eri puolilta maapalloa ja tutustuu sen maan kansalaisen elämään ja ilmastonmuutoksen vaikutukseen siihen. Tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista voi lähteä hakemaan joko maan, tai suurten kaupunkien kautta. Sopivia paikkoja ovat esimerkiksi Rovaniemi, Kiribati, Mali, New Orleans, Detroit, Grönlanti, Peking, Bangladesh, Lontoo, Nepal, Tansania, Australia, Brasilia. Tarpojat hakevat internetistä tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista eri maissa ja soveltavat sitä kehittämisiinsä kuvitteellisiin henkilöihin.

Henkilöt voidaan esitellä esimerkiksi vastaamalla seuraaviin kysymyksiin:

Henkilötiedot: nimi, ikä ja asuinkunta

Etsitään netistä kuva kyseisen maalaisesta henkilöstä, jonka varaan henkilöahmo rakennetaan tai piirretään henkilön kuva itse.

Miten ilmastonmuutos on vaikuttanut henkilön elinympäristöön?

Mikä on henkilön ammatti? Miten ilmastonmuutos on vaikuttanut hänen toimeentuloonsa ja hyvinvointiinsa?

Miten henkilö on toiminut ilmastonmuutokset pysäyttämiseksi?

Iltahiljentyä tarpojat voivat pohtia, miten he pystyvät omalla toiminnallaan vaikuttamaan kunkin kuvitteellisen hahmon elämään. Miten esimerkiksi omat vaateostokset vaikuttavat intialaisen nuoren elämään?

TOTEUTUSVINKKI 6:

Ekotehobingo.

Jokainen tarpoja tarvitsee palan ruutupaperia, johon hän piirtää neljä kertaa neljä (4x4) ruudukon. Seuraavaksi jokainen kirjoittaa ruudukkoon numerot 1 – 16. Jokaiseen ruutuun tulee yksi numero. Numeroita ei tule laittaa järjestykseen, mutta silti on hyvä aloittaa ykkösestä ja edetä järjestyksessä kunnes kaikki numerot on kirjoitettuna. Ja sitten vaan bingoamaan. Johtaja laittaa vastaukset alla olevat vastaukset näkyviin esimerkiksi fläpille tai vastaavalle. Jokaiseen kysytyyn kysymykseen löytyy näistä vaihtoehdoista yksi sopiva vastaus, jonka numeron jokainen rastittaa paperistaan. Johtaja kysyy yhden kysymyksen listasta kerrallaan ja pyytää samalla pelaajia rastittamaan vastauksen numeron omasta bingo-ruudukostaan. Tarpoja, joka ensimmäiseksi saa vaaka- tai pystysuoran tai kulmasta kulmaan ulottuvan rivin, huutaa BINGO ja on voittaja. Usein bingoa kannattaa jatkaa niin kauan, että noin 3 – 5 tarpojaa on saanut bingon. Tämä bingo sopii myös hyvin aikaisemmin opittujen asioiden kertaamiseen.

EKOTEHOBINGON KYSYMYKSET:

1. Miten muuten voit saada CD-levyn kuunneltavaksi kuin ostamalla omaksi? (5. Lainaamalla)
2. Fillaristasi irtosi pari pinnaa, kun kaaduit. Joutaako koko pyörä romuraudaksi vai onko olemassa joku ekotehokkaampi vaihtoehto? (16. Korjaaminen)
3. Kirjasto on ekotehokasta yhteiskäyttöä parhaimmillaan. Montako omaa kirjaa yksi kirjaston kirja vastaa? (9. Noin 60)
4. Mikä on ekotehokkaampi vaihtoehto kertakäyttöiselle juomapullolle? (15. Uudelleen käytettävä versio)
5. Ekotehokkuus = enemmän hyvinvointia, vähemmällä... (6. Luonnonvaroilla)
6. Jäte on luonnonvarojen tuhlausta, ja sitä ei ekotehokkaassa maailmassa tulisi syntyä lainkaan. Kuinka monta kiloa vuodessa tuotamme nykyään kotitalousjätettä per nuppi? (10. Noin 300)
7. Miten muuten voit saada elokuvan kotiin katsottavaksi kuin ostamalla omaksi? (13. Vuokraamalla)
8. Mikä on autoa ja mopoakin nopeampi ja ekotehokkaampi kulkuväline kaupunkien keskustoissa alle seitsemän kilometrin matkoilla? (3. Polkupyörä)
9. Mikä on ekotehokkaampi vaihtoehto maapallon toisella puolella valmistetuille tuotteille? (11. Lähtuotanto)
10. Montako kiloa jokaista suomalaista kohti maassamme kulutetaan luonnonvaroja joka päivä? (7. Noin 240)
11. Yksi tärkeä ekotehokkuuden kriteeri. (14. Kestävyyys)
12. Jos kaikki maailman ihmiset kuluttaisivat yhtä paljon luonnonvaroja elämiseen kuin me teollisuusmaiden asukkaat, montako maapalloa tarvitsisimme ihmiskunnan tarpeiden täyttämiseen? (2. Noin 4)
13. MIPS kuvaa tuotteen ekologista taakkaa. MIPS pienenee ja tuotteen ekotehokkuus lisääntyy, kun tuotteen käyttökertojen määrä... (8. Kasvaa)
14. Millaiseen pyyhkeeseen ekotehokas pyyhkiä kätensä paperipyyhkeen sijaan? (1. Kankaiseen)
15. Liikuntaharrastuksessa suurin ekologinen taakka aiheutuu yleensä... (12. Matkoista)
16. Mikä on roskista parempi paikka pieneksi jääneelle puserolle? (4. Kirpputori)

Ekotehobingon vastaukset

1. Kankaiseen
2. Noin 4
3. Polkupyörä
4. Kirpputori
5. Lainaamalla
6. Luonnonvaroilla
7. Noin 240
8. Kasvaa
9. Noin 60
10. Noin 300
11. Lähtuotanto
12. Matkoista
13. Vuokraamalla
14. Kestävyyys
15. Uudelleen käytettävä versio
16. Korjaaminen

Näppärä johtaja tekee bingosta maastopeliversiön.

Lähde: www.05.turku.fi/ekoteho/opettaja/biologia.htm

KOTISEUTU

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee ja arvostaa omaa kotipaikkakuntaansa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja syventää oman paikkakuntansa kotiseutututustumusta. Hän perehtyy siihen, mitä kaikkia mahdollisuuksia oma paikkakunta tarjoaa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja tutustuu etukäteen kotipaikkakunnan mahdollisuuksiin. Hän sopii tarvittavista vierailuista yhdessä luotsin kanssa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa sopimaan vierailuista ja auttaa häntä huolehtimaan käytännönjärjestelyistä. Luotsi tuo aktiviteetin suunnittelussa vartion käyttöön omaa paikkakuntatutustumustaan vinkkaamalla erilaisista ja uusista kohteista kotiseudulla.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Muu, Retki, Kaupunki

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Kansalaisuus, Yhteiskunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Kotipaikan kulttuuria. Vartio etsii paikallisista lehdistä tietoa siitä, millaista kulttuuritarjontaa paikkakunnalla tarjotaan esimerkiksi seuraavan viikon aikana. Se valitsee näistä mielenkiintoisimmat ja osallistuu siihen. Vartio voi etsiä esimerkiksi seuraavanlaisia kohteita: museoita, konsertteja, näyttelyitä, näytelmiä tai urheilutapahtumia.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kotipaikan päättäjät. Vartio kutsuu kunnanjohtajan, kunnanvaltuuston puheenjohtajan tai muun kuntapäätäjän retkelle. Vartio tekee retkestä kirjeen ja kutsun, jonka vie tai lähettää kutsutulle. Retki voi suuntautua vaikkapa lippukunnan kämpälle tai läheiselle laavulle. Vartio kertoo retkellä vieraalle vartiostaan ja lippukunnasta sekä partiotoiminnasta yleisesti. Se voi myös opettaa kunnanjohtajalle jonkin partiioon liittyvää taidon esimerkiksi herkullisen jälkiruuan valmistamisen nuotiolla.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Tarpojavartio tutustuu kotipaikkakuntansa muuhun harrastustoimintaan vierailemalla jossakin toisessa harrastuksessa tai kerhossa. Vartio kutsuu vastavuoroisesti toisesta yhdistyksestä tai seurasta samanikäisiä nuoria tutustumaan partiotoimintaan.

MAAILMANKATSOMUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja syventää tietojaan omasta maailmankatsomuksestaan, kulttuuristaan ja käsittelee mahdollisia ennakkoluulojaan omaa tai muita maailmankatsomuksia kohtaan. Tarpoja osaa ja uskaltaa kohdata vieraasta kulttuurista tulevia asioita.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Vartio tutustuu uskonnolliseen rakennukseen ja seurakunnan toimintaan. Jos kyseessä on uskontotaustainen lippukunta, vartio voi myös osallistua seurakunnan tapahtuman järjestämiseen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja sopii tapaamisajankohdat vierailulle ja tutustuu etukäteen oman seurakunnan nettisivuihin.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi varmistaa, että vierailuista ja niiden aiheuttamista kysymyksistä keskustellaan jälkeenpäin. Luotsi auttaa yhteydenotossa seurakunnan työntekijöihin.

AKTIVITEETIN KESTO: 4 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki

KASVATUSTAVOITE: Maailmankatsomus, Ihmisyysden arvostaminen, Rehtiys, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Hengellisyys, Henkisyys, Sosiaaliset taidot, Tapakulttuuri, Yhteiskunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio osallistuu jumalanpalvelukseen ja keskustelelee jälkeenpäin kokemuksesta. Vartio voi myös osallistua esimerkiksi kolehdin keruuseen, seppeleen laskuun, virsikirjojen jakamiseen tai tekstin lukuun. Jumalanpalvelus voi olla myös lippukunnan perinteinen partiokirkko tai partiolaisten kansallinen kirkkopyhä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio tutustuu lähiseurakunnan pappiin, nuorisotyöntekijään, seppoon tai muuhun seurakunnan työntekijään, joka kertoo omasta työstään seurakunnassa. Vierailu voi olla vastavuoroista tutustumista, jolloin vartio kertoo, mitä he partiossa tekevät ja millaista majakkaa he parhaillaan valmistelevat. Seurakunnan toimintaan voi tutustua etukäteen internetissä seurakunnan verkkosivuilla. Papin tai muun vierailijan voi pyytää esimerkiksi kololle tutustumaan ja kertomaan työstään, tai vartio voi vierailla seurakunnassa.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio tapaa toisen seurakunnan tai uskontokunnan nuoria jäseniä, ja toimii näiden kanssa yhdessä. Ortodokseilla, vapaa-kirkolla (Versot) ja mormoneilla (Suuntaveljet) on partioliippukuntia joillakin paikkakunnilla. Vartio voi järjestää lautapeli-illan, jalkapallo- tai sähköttelun sekajoukkuein tai päiväretken luontoon ja nuotiolle. Partiolaisten kanssa voitte tehdä yhdessä jonkin aktiviteetin tai kutsua heidät KITT:aan. Partiolaisia on myös muissa kuin kristillisten seurakuntien jäsenissä ja uskonnottomissa.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio tutustuu itselleen vieraaseen kulttuuriin haastattelemalla tämän kulttuurin edustajaa. Vieras voi olla vaihto-oppilas, muusta maasta Suomeen muuttanut henkilö tai suomalainen, joka on asunut pitkään ulkomailla. Vierasta pyydetään kertomaan kulttuuristaan. Vartio valmistautuu vierailuun keksimällä sopivia haastattelukysymyksiä ja puheaiheita. Vartio voi tutustua myös esimerkiksi saamelaiseen, romanien tai suomenjuutalaisten kulttuuriin. Esimerkkikysymyksiä: Millaisia omia juhlia ja niihin liittyviä perinteitä esiteltävässä kulttuurissa on? Millainen ruokakulttuuri vieraalla on? Millaisia tapoja ja perinteitä ruokailuun liittyy ja mitä tyypillisiä raaka-aineita ruuassa käytetään? Onko jokin ruoka-aine kielletty, ja jos on, miksi? Millainen on nuorten ja lasten asema kulttuurissa? Entä naisten asema? Mitä vieras on oudoksunut suomalaisessa kulttuurissa? Mitä vieras haluaisi siirtää omasta kulttuuristaan suomalaiseen kulttuuriin?

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vartio vierailee kirkossa, synagogassa, rukoushuoneessa tai moskeijassa ja tutustuu siellä uskonnolliseen taiteeseen, maalauksiin ja veistoksiin. Vartio voi käydä myös sakastissa, kellarissa tai kirkontornissa.

TERVE ELÄMÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja noudattaa terveitä elämäntapoja.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tutustuu terveellisiin elämäntapoihin. Hän pyrkii ottamaan hyvät elämäntavat käyttöön elämän eri osa-alueilla.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja näyttää esimerkkiä ja haastaa tarpojat parempien elämäntapojen pariin.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on tunnistaa, mikä tai mitkä osa-alueet ovat erityisesti kyseiselle tarpojavartiolle sopivia kehityskohteita. Luotsi auttaa vartionjohtajaa harjoitusten vetämisessä.

AKTIVITEETIN KESTO: Riippuu toteutustavasta

PAIKKA: Kolo, Koti

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Itsestä huolehtiminen, Arkielämän taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Liikunta. Tarpojavartio ottaa koko tarpon ajaksi tavoitteekseen harrastaa enemmän liikuntaa koloiltojen aikana. Tarkoitus ei ole, että liikunta täyttäisi koko koloillan, vaan että sitä tulee mukaan luonnollisena osana koloiltaa. Vartio voi esimerkiksi pitää siivousillan kololla, jolloin se saa mainiota hyötyliikuntaa mattoja tamppaamalla ja imuroidalla. Vartio voi myös toteuttaa paussin pohdinnat lenkillä. Se voi haastaa toisen tarpojavartion maastoleikkiin tai mitellä voimiaan retkellä esimerkiksi puiden pilkkomisessa tai luotsin kannossa. Vartio voi kokeilla uusia lajeja kuten suojalkapalloa tai yösuunnistusta.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Alkoholi. Vartio pohtii erilaisia ratkaisumalleja alkoholiin liittyvissä

kiperissä tilanteissa. Vartio valitsee 1–2 vapaaehtoista, jotka poistuvat huoneesta. Muut keksivät sillä aikaa pulmallisen tilanteen. Vapaaehtoiset kutsutaan takaisin. Heidän tehtävänsä on kysellä muilta ”mitä te tekisitte?” Muut ehdottavat ratkaisuja pulmaan. Vastausten perusteella vapaaehtoiset yrittävät

ratkaista, mistä tilanteesta on kysymys. Se henkilö, jonka kohdalla vapaaehtoiset arvaavat oikean vastauksen, pääsee seuraavaksi arvaajaksi joko yksin tai valitsemansa parin kanssa.

Harjoituksessa arvattavat tilanteet liittyvät alkoholiin, kaveripaineeseen tai omiin tunteisiin. Leikin lomassa kuullaan ratkaisuja, miten toimia jonkin ongelman kanssa.

Arvuuttelun aiheita esimerkeiksi:

- Olet isä. Lapsesi on tullut illalla humalassa kotiin.
- Kaverisi on alkanut juoda niin paljon, että sinua huolestuttaa.
- Tulet kotiin. Rappukäytävässä näet naapurin tytön, joka on juonut liikaa ja sammunut.
- Olet äiti ja löydät lapsesi housutaskusta kuitenkin olutpakkauksesta.
- Kaverisi pyytävät sinua illalla puistoon, ja heillä on paljon alkoholia mukana.
- Kaverisi pyytää sinulta rahaa, jolla hän ostaisi alkoholia.

Vartio arvioi jokaisen pulman jälkeen ratkaisuehdotuksia: mikä olisi järkevää? Mitä ehdotetuista toimintatavoista voisi seurata? *Lähde: MLL*

TOTEUTUSVINKKI 3:

Tupakka. Vartio piirtää paperille tupakoivan ja tupakoimattoman ihmishahmon. Piirtämisen sijaan vartio voi myös maskeerauksen ja lavastuksen avulla ottaa valokuvat ihmishahmoista. Kun kuvaparit ovat valmiit, vartio pohtii yhdessä, mikä vaikutus tupakalla on ihmisen olemukseen ja mitä häiritsee tupakoinnista on eri kehon osille. Nämä negatiiviset ja positiiviset vaikutukset voidaan kirjoittaa lapuille ja liimata laput hahmoihin.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Stressi. Aktiviteettiin tarvitaan kolme eri värisiä kyniä tai papereita. Ensimmäisessä vaiheessa kukin tarpoja kirjaa papereille erilaisia asioita, jotka aiheuttavat stressiä tarpojaikäisen elämässä. Asiat voivat olla joko tarpojalle henkilökohtaisesti tuttuja tai ne voivat olla sellaisia, joita hän on huomannut kavereissaan aiheuttavan stressiä. Kun erilaisia stressitekijöitä on listattu, vaihtavat tarpojat kynän tai paperin väriä. Toisella värillä listataan niitä erilaisia oireita, joita stressi aiheuttaa. Oireita voivat olla esimerkiksi itkuisuus, vatsavaivat, hikoilu, levottomuus, ärtymys tai unettomuus. Kun oireilistaus on valmis, ottavat tarpojat käyttöön kolmannen värin. Kolmannella värillä tarpojat listaavat yleisellä tasolla erilaisia keinoja lievittää stressiä. Näitä voivat olla esimerkiksi liikunta, huoltien kertominen ja olennaiseen keskittyminen. Viimeisessä vaiheessa tarpojat voivat vielä yhdistää stressitekijöitä, oireita ja stressinvähennyskeinoja ketjuiksi. Esimerkiksi koeviikko voi aiheuttaa unettomuutta ja ratkaisuna siihen on valmistautuminen kokeisiin ajallaan ja keskittyminen vain seuraavaan kokeeseen kerrallaan. Luotsin tehtävänä on huolehtia, että tarpojat saavat turvallisesti kertoa ajatuksistaan. Luotsin kannattaa myös perehtyä asiaan etukäteen ja auttaa tarpoja eri stressiaiheiden, oireiden ja stressinhallintakeinojen listauksessa.

JOHTAMIS- TAI VASTUUTEHTÄVÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa kantaa vastuuta. Hän suunnittelee toimintaansa ja huolehtii sovitusta johtamis- tai vastuutehtävästä. Tarpoja osaa ottaa vastaan palautetta.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja toteuttaa yksin tai yhdessä parinsa kanssa tilapäisen ja ohjatun johtamis- tai vastuutehtävän ryhmässä tai ryhmän ulkopuolella ja saa palautetta tehtävän tekemisestä. Tarpoja saa tukea tehtäväänsä vartionjohtajalta tai aikuiselta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee yhdessä luotsin ja vartion kanssa johtamis- tai vastuutehtäviä, jotka ovat kullekin tarpojalle tai tarpojaparille sopivia. Vartionjohtaja auttaa tarpoja suunnittelemaan johtamis- tai vastuutehtävät ja niiden sisällöt. Hän huolehtii siitä, että jokainen tarpoja tietää mitä on tekemässä ja että jokaisella tarpojalla on saatavilla aktiviteetissa tarvittavat välineet. Vartionjohtaja antaa yhteistyössä luotsin kanssa palautetta tarpojille heidän tehtävistään.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi ohjaa tehtävää suoraan tai vartionjohtajan kautta. Hän varmistaa, että johtamis- tai vastuutehtävä on sopivan kokoinen kullekin tarpojalle. Johtamis- tai vastuutehtäviä mietittäessä on hyvä muistaa, että kyse on ohjatusta ja tilapäisestä johtamis- tai vastuutehtävästä. Luotsi auttaa yhteydenpidossa ja käytännönjärjestelyjen sopimisessa. Tarvittaessa luotsi auttaa myös vastuu- tai johtamistehtävän toteutuksen suunnittelussa esimerkiksi ohjaamalla tarpoja miettimään millaiset aktiviteetit toimivat nuoremmilla ikäkausilla ja antamalla tarvittaessa myös konkreettisia vinkkejä aktiviteetin suunnitteluun ja vetämiseen.

Luotsi myös ohjaa palautekeskustelua tehtävän jälkeen. Jos aktiviteetti on toteutettu johtamisharjoitteluna, on tilanteessa hyvä hyödyntää myös palautetta sammoilta tai akeloilta. Luotsi huolehtii siitä, että sampo ja akela tietävät myös, millaisesta tehtävästä on ollut kyse. Palautekeskustelu kannattaa käydä melko pian aktiviteetin toteutuksen jälkeen.

AKTIVITEETIN KESTO: Riippuu toteutustavasta

PAIKKA: Kolo, Retki, Metsä, Leiri, Muu

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Elämänhallinta

TAITOALUE: Johtaminen, Kansalaistaidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vastuutehtävä lippukunnassa. Tarpojat huolehtivat lippukunnan jonkin perinteisen tapahtuman vastuutehtävistä. Tällaisia tehtäviä voivat olla esimerkiksi lippuvartiosta toimiminen paraatissa tai partiokirkossa tai lipunnostajan tehtävä isolla lippukunnan retkellä tai leirillä. Jos lippukunta järjestää partiokirkkoja, on myös siellä useita vastuutehtävämahdollisuuksia tekstin lukemisesta käsiohjelman jakamiseen ja säestämiseen. Vastuutehtävä voi myös olla lippukunnan juhlassa kahvituksesta huolehtiminen tai ohjelmanumerosta vastaaminen.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Leiriolympilaiset. Tarpojavartio järjestää yhdessä leiriolympilaiset lippukunnan nuoremmille ikäkausille. He suunnittelevat kisojen lajit yhdessä ja jokainen tarpoja tai tarpojapari vastaa yhden kisalajin suoritus pisteestä. Vartionjohtaja ja luotsi auttavat tarpoja olympilaisiin osallistuvien ohjeistamisessa sekä olympialaisten yleisten järjestelyjen hoitamisessa. He myös ohjaavat tarpoja huomaamaan etukäteen, mitkä lajit toimivat olympiamaastossa ja mitkä kannattaa säästää toiseen kertaan.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Muistelemispäivä. Tarpojavartio tutustuu etukäteen muistelemispäivän materiaaleihin joko suomenkielisenä versiona tai WAGGGS:n sivuilta löytyviin englanninkielisiin materiaaleihin. Vartio suunnittelee materiaaleja tai lippukunnan perinteitä apunaan käyttäen joko ikäkauden tai nuorempien ryhmälle suunnatun muistelemispäivän tapahtuman, jossa jokainen tarpoja huolehtii omasta osuudestaan. Yksi tarpojista voi esimerkiksi vastata tapahtuman tiedotuksesta, toinen suunnitella tapahtuman tarjoilun ja loput huolehtia iltaan mukaan erilaisia aktiviteettipisteitä teeman mukaisesti. Vartionjohtaja ja luotsi auttavat tarpeen mukaan.

MERIPARTIOAKTIVITEETTI

TURVALLISUUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee hätämerkit sekä veneen turvavälineet ja niiden sijainnin veneessä. Tarpoja oppii toimimaan turvallisesti poikkeustilanteessa ja antamaan ensiapua.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Harjoitellaan käyttämään merenkulun hätämerkinantovälineitä ja turvallisuusvälineitä. Opetellaan käyttämään hätämerkinantovälineitä, pelastusliivejä, heittoliinoja, pelastuslauttoja, VHF-radiokalustoa, sekä sammutuskalustoa. Harjoitellaan toimintaa merenkulussa vastaantulevissa vaara- ja poikkeustilanteissa. Harjoitellaan toimintaa MOB-tilanteessa (Man over board = mies yli laidan) sekä aluksessa että veden varaan joutuneena. Harjoitellaan toimintaa tulipalon, kaasuvuodon tai moottoririkon sattuessa sekä karille ajon yhteydessä. Opetellaan myös antamaan ensiapua ja hoitamaan hypotermiaa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa selvää lippukunnan veneen turvavälineistä ja tarvittaessa kertaa niiden käytön luotsin kanssa. Vartionjohtaja suunnittelee miten harjoituksia voidaan tarpojen kanssa tehdä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa suunnittelemaan harjoitukset ja osallistuu niihin vartion kanssa. Luotsi huolehtii, että harjoittelemisen on turvallista ja tarpojat voivat kysyä heille vaikeita asioita tarpeen tullen uudestaan. Luotsin varmistaa, että hätämerkinantovälineitä ei käytetä niin, että joku voi luulla että kyseessä on oikea hätä.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Muu, Vene

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Ensiapu, Meripartio

➤ Tarpon valinnaisista aktiviteeteista tehdään jokaisesta kasvatustavoitteen suhteesta vähintään yksi aktiviteetti.

SUHDE ITSEEN

Tarpoja pitää huolta itsestään ja terveydestään. Hän rakentaa omaa identiteettiä, elämäkatsomustaan ja jumalasuhdettaan. Tarpojalle muodostuu käsitys eettisesti oikeasta ja väärästä sekä kyky ja halu toimia oikeaksi pitamiensä asioiden puolesta. Tarpoja uskaltaa heittäytyä uusiin ja erilaisiin tilanteisiin, käyttää mielikuvitustaan ja löytää toimivia ratkaisuja erilaisiin pulmatilanteisiin. Hän tarttuu toimeen.

OMA HYVINVOINTI

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa huolehtia itsestään erilaisissa olosuhteissa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tunnistaa omaa hyvinvointia edistäviä asioita ja osaa muuttaa omia elintapojaan tarpeen mukaan.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja toimii esimerkkinä harjoitusten tekemisessä. Hän kannustaa tarpoja osallistumaan ja muistuttelee tarpoja harjoituksen tekemisestä pitkäkestoisissa tehtävissä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi tuo harjoituksiin aikuisen näkökulmaa. Hän kuuntelee tarpoja ja vartionjohtajaa ja auttaa tarvittaessa heitä huomamaan sopivia kehityskohteita. Luotsi ei tarjoa valmiita vastauksia, vaan laittaa tarpojat itse ajattelemaan ja huomaamaan epäkohtia.

AKTIVITEETIN KESTO: Riippuu toteutustavasta

PAIKKA: Kolo, Koti

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Itsestä huolehtiminen, Arkielämän taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Hyvinvointipäiväkirja. Kukin tarpoja pitää noin viikon ajan päiväkirjaa. Päiväkirjaan kirjoitetaan esimerkiksi yöunien pituus, liikuntaharrastukset, ruokailut ja muut yhdessä sovitut asiat. Kun jokainen on seurannut viikon ajan omaa toimintaansa, tutkivat tarpojat yhdessä, mitkä ovat sellaisia asioita, joihin vartion kannattaa kiinnittää huomiota. Onko esimerkiksi niin, että moni vartion jäsen roikkuu turhan paljon puhelimitse tai nukkuu liian vähän. Vartio asettaa itselleen tavoitteen muuttaa jotakin hyvinvointiin vaikuttavaa tekijää. Vartio voi pitää vielä toisen viikon päiväkirjaa tai muulla tavoin seurata, miten tavoitteessa onnistuttiin tulevan viikon aikana.

Viikossa eivät ihmisen elämäntavat vielä muutu, mutta se on sopivan mittainen ajanjakso tarpojaikäiselle seurata omaa toimintaansa ja tehdä siitä havaintoja.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Henkilökohtaiset hygieniavälineet. Vartio pohtii, minkälaisia hygieniavälineitä kannattaa ottaa mukaan kodin ulkopuolelle. Asiaa kannattaa pohtia laajasti. Esimerkiksi pelkkä hammasharja ei riitä viikonloppuvarusteeksi. Mukaan tarvitaan myös tahna, suihkusaippua, shampoo ja hoitoaine sekä deodorantti, tarvittaessa kasvovesi ja kosteusvoide. Vartio tekee pakkauslistat tarvikkeista erilaisiin partiotapahtumiin kuten viikonloppukurssille, vaellukselle, leirille, pt-kisoihin. Eroavatko listat? Miksi? Tyttöjen kanssa kannattaa myös kuukautisista ja niihin liittyvästä hygieniasta sekä mahdollisuudesta siirtää kuukautisia esimerkiksi vaelluksen aikana. Pojat voivat tarvittaessa harjoitella parranajoa metsäolosuhteissa.

KOTI KUNTOON

AKTIVITEETIN TAVOITE: Tarpoja kantaa vastuuta.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja opettelee uusia kotityötaitoja. Hän huolehtii omalta osalta kodin tai kolon siisteydestä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja opettelee itse tarvittavat taidot tai pyytää koloiltaan vieraaksi esimerkiksi jonkun tarpojan huoltajan. Vartionjohtaja huolehtii tiedottamisesta, jotta jokainen tarpoja tietää, mitä ja missä tapahtuu.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa löytämään sopivan henkilön uutta taitoa opettamaan. Luotsi pitää myös yhteyttä muiden tarpojen kotiin ja kertoo aktiviteettiin liittyvästä kotona tehtävästä osuudesta.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Koti, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta, Vastuu elinympäristöstä

TAITOALUE: Arkielämän taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Kotityötaidot.

Vartio tutustuu johonkin sellaiseen kotityöhön, mikä on sille vierasta. Kotityön voi opettaa esimerkiksi jonkun tarpojan huoltaja. Tarpojalle uusi kotitöitä voi olla esimerkiksi ikkunoiden pesu, viemärin hajulukon puhdistaminen tai auton renkaiden vaihtaminen. Jokainen tarpoja testaa opittua taitoa kotonaan.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Koti kuntoon -palvelu.

Tarpojat luovat Koti kuntoon -palvelun, jossa käyvät eri ihmisten luona tekemässä pieniä kotitöitä. Kyseessä voi olla esimerkiksi ikkunoiden pesua, yleistä siivoamista tai vaikka nurmikon leikkaamista. Mainostaa voi esimerkiksi ulkona olevilla ilmoitustauluilla tai kauppojen sisällä olevilla ilmoitustauluilla. Tarpojen tulee sopia yhteinen päämäärä toiminnalleen. Tekevätkö he kotitöitä pelkästään auttamisen halusta vai aiotaanko tehdyistä töistä pyytää jokin pieni korvaus, esimerkiksi tulevan vartion retken hyväksi. Vartion on hyvä huomioida vartion käytettävissä olevat resurssit toteutusvinkkiä tehdessään.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Sisustaminen.

Tarpoja sisustaa oman huoneensa uudelleen. Ennen sisustamista, hän ottaa muutaman valokuvan siitä, millainen huone oli. Sisustamisen jälkeen hän tekee saman. Seuraavassa koloillassa vertaillaan tarpojen tekemiä sisustus päätöksiä. Riittäkö jollekin, että vaihto vain

huonekalujen paikkaa? Ostiko joku uusia tavaroita sisustamista varten? Vartio myös pohtii, mikä vaikuttaa näihin päätöksiin. Onko kyseessä esimerkiksi taloudellinen tilanne vai vain näyttämisen halu muille?

TOTEUTUSVINKKI 4:

Kolo kuntoon.

Monelle tarpojalle voi partiokolo olla kuin toinen koti. Joka koloillaan jälkeen tehtävä omien jälkien siivous ei kuitenkaan pidemmän päälle auta koloa pysymään kunnossa. Vartio tekee kololla suursiivouksen. Siivous voi kohdistua esimerkiksi kokoontumishuoneeseen, kaappeihin, lippukunnan varastoon tai esimerkiksi kolon ulkoalueisiin. Jos vartio saa lippukunnalta luvan, se voi myös tehdä pienimuotoisen remontin johonkin kolon osaan, esimerkiksi maalaamalla jonkin seinän tai kuvioimalla joitain kalusteita.

TUNTEET HALTUUN

AKTIVITEETIN TAVOITE:

**Tarpoja osaa tunnistaa omia ja toisten tunteita.
Hän osaa vuorovaikutustaitoja.**

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja harjoittelee tunnistamaan omia ja toisten tunteita. Hän pohtii myös syitä erilaisten toimintatapojen taustalla.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja osallistuu harjoituksiin vartion kanssa. Vartionjohtaja voi myös pyytää esimerkiksi seurakunnan nuorisotyönohjaajaa vetämään harjoituksia.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että jokainen tarpoja tuntee olonsa turvalliseksi harjoituksia tehdessään. Luotsi huolehtii siitä, että harjoitukset tulevat myös puretuiksi.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti

PAIKKA: Kolo, Retki, Vene

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Sosiaaliset taidot, Itsestä huolehtiminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tunnepolku.

Illalla hämärän tai pimeän laskeuduttua vartio kulkee johtajien tuella luotsin tekemän polun, jonka varrella on erilaisia kokemuksia ja haasteita, joissa eri aistit herkiytyvät. Haasteet voivat olla esimerkiksi erilaisia fyysisiä ja uskallusta vaativia tehtäviä kuten kalliolta laskeutumista tai maastoradasta selviämistä. Vaikka paikalla ollaan isona ryhmänä, jokaiselle kokemus on henkilökohtainen. Polku päättyy rentoutumiseen. Polun päätyttyä juodaan iltateetä tai -kaakaota rauhassa. Paikalla on johtajia purkamassa tunnepolkua ja juttelemassa muutenkin tarpojan kanssa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio toimii yhdessä niin, että jokaisella on oma rooli. Roolit voidaan jakaa esimerkiksi yhdessä ruokaa laitettaessa, telttaa pystytettäessä tai koloa siivottaessa. Roolit jaetaan laittamalla tarpojille roolikortti otsaan ilman, että hän itse näkee sitä. Rooleja voivat olla esimerkiksi kaunis, ilkeä, huonokuuloinen, sairas, älykäs, itserakas. Lappujen jaon jälkeen on tarkoitus kohdella toisia heidän lappunsa roolin mukaan. Kun käsillä ollut juttu on tehty, esimerkiksi hedelmäsalaatti valmistettu, puretaan tilanne. Miltä tuntui, kun kaikki huusivat minulle? Vaihtoehtoisesti lappusa voi olla tarkempi määritelmä kuten "ole samaa mieltä kanssani" tai "vähättele minua". Tilanteen päätyttyä käydään läpi kaikki laput ja keskustellaan harjoituksesta. Minkälaisia tunteita kohtelu herätti?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Tarpoja etsii omia rajojaan. Vartio jakautuu puoliksi ja eri puolet kulkevat tilassa toisia vastaan. Toinen puolisko lähtee toisesta päästä huonetta ja toiset kävelevät heitä vastaan. Ensimmäisellä kierroksella kävellään vain ohi. Toisella kierroksella kevyesti nyökätään, seuraavalla sanotaan moi, sitten kätellään ja viimeisellä kierroksella halataan. Missä kulkee raja? Mikä tuntuu sopivalta tavalta? Missä ovat minun rajani?

Rajoja havainnollistaa myös seuraava harjoitus: Pidän silmät kiinni. Toinen kävelee minua kohti. Kun hän on liian lähellä, annan merkin, ja hän pysähtyy. Ihmisillä on erikoinen oma alue, ja se on ok. Kunnioitetaan toisen aluetta. Yhdessä voidaan puhua myös siitä, kuinka vähän Suomessa ihmiset koskettavat toisiaan. Esimerkiksi jos vieras ihminen laittaa bussissa käden vahingossa oman käden päälle tangosta kiinni ottaessaan, sitä tulee heti vetäneeksi käden pois. On ihan ok, jos kosketus ei tunnu luontevalta, mutta se kuuluu ihmisen perustarpeisiin. Esimerkiksi pikkuvauvan huutaessa se rauhoittuu, kun äiti ottaa syliin; lapsi tuntee oman kehonsa rajat ja rauhoittuu.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Kenet huomioin?

Vartio keksii yhdessä sopivia esimerkkejä tarpojen läheisistä: ystävä, vanhemmat, isovanhemmat, naapurin koira. Jokainen läheinen kirjoitetaan omalle lapulleen ja kiinnitetään seinään. Vartionjohtaja kertoo erilaisia tilanteita, kuten "Äitienpäivänä on piirin kisat, voinko lähteä kisoihin?" tai "Ystävän ja isäni syntymäpäivät ovat samana päivänä, kumman juhliin menen?" ja tarpojat valitsevat, kenet ottavat tilanteessa huomioon. Tarpojen tulee myös muutamalla sanalla perustella valintansa. Luotsi voi olla mukana keskustelemassa, miksi aina ei voi valita sitä näppärintä vaihtoehtoa. Miksi mummolassa on tärkeä käydä, vaikka se on tylsää. Lappujen sijasta vartio voi pelata pelia Twister-laudalla ja päättää jokaiselle ihmiselle oma väri. Saman pelin voi pelata myös tiedottamisen näkökulmasta. Kenelle on kerrottava kisoista? Entä siitä, ettei pääsekään kisoihin?

SUHDE TOISEEN

Tarpoja auttaa ja pitää huolta toisista ihmisistä ja ymmärtää, että yhdessä tekemällä saa aikaan suurempaa. Hän arvostaa erilaisuutta ja ymmärtää, että on monenlaisia ihmisiä ja maailmankatsomuksia. Tarpoja osaa toimia erilaisten ihmisten kanssa ja asettua toisen asemaan. Hän osaa ilmaista tunteitaan ja mielipiteitään tilanteeseen sopivalla tavalla.

ESITTÄYTYMINEN

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa esitellä itsensä ja asiansa.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja harjoittelee esittelemään itsensä esimerkiksi puhelimesta tai sähköpostista sekä kertomaan asiansa selkeästi.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja vetää harjoitukset. Hän valitsee etukäteen vartiollaan sopivat tehtävät ja valmistele ne.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa tarvittaessa.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti

PAIKKA: Kolo, Vene

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tarpojat harjoittelevat puhelinkäyttäytymistä. Kännyköiden aikakaudella monilta on unohtunut, miten puhelutilanteessa esittäytyään ja hoidetaan asia. Tarpojat keksivät erilaisia tilanteita ja pienten näytelmien avulla esittävät, miten eri tilanteissa kannattaa toimia. Tällaisia puheluita voivat olla esimerkiksi onniteluseroitus isomummolla syntymäpäivänä tai ilmoitus retkestä lippukunnanjohtajalle.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Uuden ihmisen edessä. Tarpoja harjoittelee lyhyesti esittelemään itsensä. Esittelyyn voi sisällyttää nimen ja kotipaikkakunnan lisäksi esimerkiksi tiedon opiskelupaikasta ja harrastuksista. Tarpoja harjoittelee ensinnä esittäytymään oman vartion jäsenille. Kun taito on tutun porukan kesken hallussa, johdattaa vartionjohtaja tarpojat esittäytymään jollekulle vieraammalle henkilölle, esimerkiksi lippukunnan vanhempainyhdistyksen jäsenille.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartion tai lippukunnan esittely. Tarpojavartio valmistele esittelyn omasta ryhmästään tai lippukunnasta. Esittely voi tulla esimerkiksi osa lippukunnan nettisivuille tai se voi olla osa koulun harrastepäivää. Vartio voi myös valmistaa esittelyn lippukunnan toiminnasta esimerkiksi kunnantalon tai kirjaston aulaan partioviikon aikoihin.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Esittelymateriaalia videoiden. Tarpojavartio valmistaa lyhyen esittelyvideon joko vartiostaan tai sitten jostakin partiosta oppimastaan taidosta tai esimerkiksi retki-kohteesta. Vartio käsikirjoittaa videon ja suunnittelee kuvakulmia ennen varsinaista kuvausta. Valmis video voidaan esitellä esimerkiksi lippukunnan jossakin juhlassa, johtajistolle tai liittää osaksi lippukunnan viestintää.

PALVELUTEMPAUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja kantaa vastuuta yhteisistä asioista.

Tarpoja tekee päivän hyvän työn.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpojavartio osallistuu johonkin tempaukseen, joka hyödyttää muita kuin partiolaisia itseään. Se voi olla esimerkiksi johonkin keräykseen kerääjänä osallistumista tai tempauksen järjestämistä esimerkiksi paikallisille vanhuksille.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja kannustaa tarpoja osallistumaan ja näyttää itse esimerkkiä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa sopimaan käytännön järjestelyistä yhdessä tempauskohteen tai keräysjärjestäjien kanssa. Luotsi huolehtii myös siitä, että aktiviteetin herättämiä tunteita käydään lävitse.

AKTIVITEETIN KESTO: 3 tuntia

PAIKKA: Muu

KASVATUSTAVOITE: Maailmankatsomus, Rehtiys

TAITOALUE: Päivän hyvä työ, Sosiaaliset taidot, Yhteiskunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Keräys.

Vartio osallistuu vapaaehtoisena johonkin keräykseen, esimerkiksi Janopäivä- tai Nälkääpäiväkeräykseen tai Yhteisvastuukeräykseen. Vartio keskustelee aiheesta ennen ja jälkeen keräyksen. Etukäteen on syytä pohtia keräyskohdetta. Miksi keräys toteutetaan? Miten kerätyt rahat päätyvät perille? Millaisella summalla on merkitystä? Keräyksen jälkeen vartio voi tehdä havaintoja auttajista. Ketkä osallistuivat keräykseen? Mistä tämä johtuu? Miten voitaisiin paremmin tavoittaa heidät, jotka eivät nyt osallistuneet?

TOTEUTUSVINKKI 2:

Apua partion ulkopuolelle.

Vartio miettii sopivan partion ulkopuolisen kohteen, jonne se suunnittelee ja toteuttaa palvelutempauksen. Vartio voi esimerkiksi ideoida ja toteuttaa tervehdyskäynnin vanhainkotiin, kadun vierusten siivouksella tai minkä tahansa muun heitä kiinnostavan ja heille ajankohtaisen palvelutempauksen.

SUOMALAISET JUHLAT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tuntee omaa kulttuuriaan.

Hän huolehtii omasta vastuutehtävästään.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpojat järjestävät yhdessä suomalaisen perinteeseen kuuluvan juhlan joko itselleen tai toiselle ryhmälle.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa tarpoja käytännön järjestelyissä sekä siinä, että jokaisella on juhlisiin liittyen sopiva tehtävä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa myös vartiota käytännön toteutuksessa. Hän haastaa vartion toteuttamaan juhlan riittävä haastavana, pelkät nyyttarit eivät nyt riitä. Mikäli juhlan toteutuksessa tarvitaan rahaa, luotsi rohkaisee tarpoja pohtimaan erilaisia vaihtoehtoja rahankäytölle: Löytyykö tavara kolon varastosta, saako sen käytettynä, voiko sen rakentaa itse vai onko se ostettava uutena?

AKTIVITEETIN KESTO: Riippuu toteutustavasta

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Sosiaaliset taidot, Tapakulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio järjestää itselleen jonkin suomalaisen perinteeseen kuuluvan, mutta itselleen vieraamman juhlan. Tällainen voi olla esimerkiksi rapujuhlat. Tarpojat käyttävät aikaa tapahtuman suunnitteluun. Kukin tarpoja tai tarpojapari vastaa jostakin juhlan osa-alueesta. Tarkoitus on perehtyä juhlan historiaan, symboliikkaan sekä perinteisiin juhlamenuihin sekä mahdollisiin juhlaan liittyviin ruokalajeihin.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Tarpojavartio järjestää teeman mukaisen juhlan jollekin toiselle ryhmälle. Kyseessä voi olla toinen tarpojaryhmä tai jonkin nuoremman ikäkauden jäsenet. Tarpojat käyttävät aikaa tapahtuman suunnitteluun. Kukin tarpoja tai tarpojapari vastaa jostakin juhlan osa-alueesta. Tarkoitus on perehtyä juhlan historiaan, symboliikkaan sekä perinteisiin juhlamenuihin sekä mahdollisiin juhlaan liittyviin ruokalajeihin.

SUHDE YHTEISKUNTAAN

Tarpoja osaa toimia ryhmässä. Häntä kiinnostaa yhteisten asioiden hoitaminen. Tarpojan huomaa epäkohdat ja tarttuu niihin asioiden korjaamiseksi. Tarpoja osaa ottaa kantaa itseään koskeviin asioihin ja perustella kantansa. Hän mieltää olevansa osa ihmiskuntaa ja tuntee globaalia vastuuta.

VARTION VARAT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa käyttää erilaisia varainhankintatapoja.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja osallistuu rahankeruuseen sekä päättää omalta osaltaan, miten yhdessä tienattuja varoja käytetään.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja toimii esimerkkinä tarpojille. Hän kannustaa ryhmää aktiviteettien tekemisessä sekä johtaa puhetta yhteisiä päätöksiä tehtäessä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa ja vartiota tarpeen tullen aktiviteetin toteutuksessa.

AKTIVITEETIN KESTO: Riippuu toteutustavasta

PAIKKA: Kolo, Vene, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Sosiaaliset taidot, Talous, Luova ajattelu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Rahalipas.

Vartio tekee itselleen rahalippaan esimerkiksi puusta. Rahalipas toimii niin sanottuna sakkolippaana. Vartio sopii yhdessä, mistä asioista sakkoo joutuu maksamaan ja myös kohde, johon rahat käytetään kauden lopussa. Kohteena voi olla esimerkiksi vartion oma retki tai leivontatarvikkeiden ostaminen. Sakkolippaan toimintaperiaate on seuraava: Jos kyseessä on esimerkiksi kiroilusakko, niin henkilö, joka kiroilee, joutuu maksamaan siitä sakkoo, laittamalla kolikon rahalippaaseen. Tämä toteutusvinkki osaltaan motivoi tarpoja olemaan tekemättä rangaistavaa asiaa, kuten olemaan kiroilematta. Kauden lopussa, kun rahalippaan sisältöä lasketaan, tulee samalla miettiä, miten tarpojen käyttäytyminen on muuttunut. Onko joku esimerkiksi joutunut maksamaan kerran ja joku toinen melkein joka koloilta? Tämä toteutusvinkki toimii myös osittain kilpailuna tarpojen kesken siitä, että kuka joutuu maksamaan vähiten sakkoo.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartion rahat.

Vartio kerää itselleen rahaa. Se suunnittelee yhdessä varainkeruukampanjan. Kampanja voi tukeutua esimerkiksi johonkin olemassa olevaan varainhankinnan muotoon, kuten adventtikalenteriin, tai se voi olla jokin vartion oma juttu, kuten lettujen paisto kolikkoa vastaan harrastepäivässä. Vartio suunnittelee yhdessä, mitä sen tarvitsee tehdä etukäteen ja varsinaisen tempauspäivän aikana sekä jälkitiönä tapahtuman jälkeen. Se myös miettii etukäteen jokaiselle sopivan tehtävän, josta kukin vastaa. Tempauksen jälkeen vartio päättää yhdessä, mihin se käyttää ansaitsemansa rahat.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Talousajattelu.

Vartio tutustuu erilaisiin kuluttajatyyppeihin. Se tekee kertomuksen, sarjakuvan, näytelmän tai sketsin siitä, miten erilaiset tyytit erilaisissa tilanteissa toimivat. Miten uusien talvivaatteiden tai uuden auton hankkimiseen suhtautuvat laatutietoiset Lahtiset, trendikkäät Virtaset, vastuullisesti kuluttavat Korhoset ja hintatietoiset Mattilat?

Vartio voi keksiä itse erilaisia rooleja tai käyttää valmiita kuluttajatyyppejä. Neuvokkaat-elämäntapakortit ovat maksuttomat roolipelikortit kuluttaja- ja ympäristökasvatukseen. Roolipeli opetusmenetelmänä perustuu kokemiseen ja eläytymiseen. Roolipelistä voi kehittää myös rastirataversion. Valmiit roolikortit löytää seuraavan linkin takaa:

www.kkv.fi/globalassets/kkv-suomi/opettajalle/oppimateriaalit/pelit/neuvokkaat-korttisarja.pdf

FIKSUSTI LIIKENTEESSÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa liikkua turvallisesti liikenteessä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee huomaamaan liikenteen vaaranpaikkoja.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja vetää harjoitukset yhdessä luotsin kanssa. Hän hankki paikalle tarvittavat varusteet.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa aktiviteettien toteuttamisessa.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Vene, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Elämänhallinta

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Kansalaistaidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Moporata.

Jos monella vartion jäsenellä on kulkuneuvonaan mopo, voi vartio valmistaa yhdessä taitoradan mopolle. Taitoradassa kannattaa keskittyä erityisesti ajoneuvoon hallintaan hitaassa liikkeessä. Jos myös ne tarpojat, joilla ei ole mopokorttia, tekevät aktiviteettia, on se toteutettava suljetulla alueella.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vaaranpaikkakartta.

Tarpojat jakautuvat pareihin ja listaavat lähiseudun vaaranpaikkoja. Tällaisia voivat olla esimerkiksi alikulkutunnelit, valaisemattomat tienpätkät, risteykset joissa näkyvyys on huono tai muut vastaavat. Tarpojat esittelevät kyseisen kohdan muille joko itse ottamiensa valokuvien tai Googlen karttapalvelun katunäkymän avulla. Samalla on hyvä pohtia, mitä voitaisiin tehdä, jotta vaaratekijät saataisiin poistettua tai ne pienensivät. Tarvittaessa tarpojat ottavat yhteyttä paikkakunnan teistä vastaaviin henkilöihin ja tekevät ehdotuksen parannuksista.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Onnettomuus uutisia.

Tarpojat etsivät lehdistä erilaisia liikenneonnettomuus uutisia. He yrittävät löytää yhteisiä tekijöitä onnettomuuksien taustalla. Miten tarpojen valitsemilta onnettomuuksilta voisi välttyä? Entä miten mahdolliset vahingot voisivat jäädä pienemmiksi? Moottori-lehdessä julkaistaan erityisesti tähän keskittyvää "Tutkijalautakunta kertoo" -palsta. Vartio voi tutustua myös siihen.

Onnettomuuksien tarkastelun lisäksi vartio voi myös miettiä onnettomuuksien seurauksia esimerkiksi etsimällä tietoa onnettomuuksien yhteiskunnallisista kustannuksista tai onnettomuuksien inhimillisistä seurauksista.

ASIAN HOITAMINEN

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tarttuu toimeen. Hän hoitaa rohkeasti hänelle annetut tehtävät.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee hoitamaan itselleen aikaisemmin vieraita asioita. Tällaisia ovat esimerkiksi yhteydenotot eri tahoihin varausten tekemiseksi tai avun saamiseksi.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa tarpojaa löytämään oikeat yhteydet ja muotoilemaan oikeanlaisen yhteydenoton. Hän kannustaa ja tukee tarpojaa yhteydenottotilanteessa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa myös omalta osaltaan selvittämään oikeita yhteydenottoaikoja sekä tukee tarpoja heidän tehtävissään. Luotsi huolehtii siitä, että yhteydenotot hoidetaan kunnialla ja että jokaisella tarpojalla on hänelle itselleen sopivan kokoinen haaste.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti

PAIKKA: Kolo, Vene, Koti

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Sosiaaliset taidot, Yhteiskunta, Vaikuttaminen, Tapakulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartion lähtiessä retkelle tarpojat huolehtivat itse retken ilmoittamisesta lippukunnanjohtajalle ja mahdollisesti myös ikäkausivastaavalle tai ohjelmajohtajalle. He kertovat lippukunnanjohtajalle vähintään retken kohteen, ajankohdan, lähtijöiden määrän sekä sen, mitä retkellä tehdään. Jos ja kun lippukunnan käytäntöihin kuuluu retkien jälkiraportointi, tarpojat huolehtivat myös siitä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Retkikohteen varaaminen. Vartio päättää yhdessä, minne se tekee retkensä. Yksi tai kaksi tarpojaa vastaa yhdessä retkipaikan varaamisesta. He ottavat selvälle, miten paikka varataan ja huolehtivat varauksen tekemisestä. Jos varauksen tekoon tarvitaan aikuista, luotsi auttaa.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio tekee aloitteen, joka voi olla hyvin konkreettinen. Aloite voi olla, että lippukunta tarvitsee lisää sadekatoksia. Aloite voi liittyä majakan järjestämiseen, tai se voi olla eettinen, kuten kierrätyksen parantaminen leireillä. Luotsi selvittää tarvittaessa tarpojille, mihin aloite pitäisi toimittaa ja missä muodossa, sekä selvittää lippukunnan organisaatiota tarpojille. Luotsi varmistaa, että aloite etenee ja välittää tiedon vartiolle.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio huolehtii yhdessä jostakin lippukunnan pienestä pestitehtävästä, kuten vuosikokouksen tai johtajaneuvoston kahvituksesta. Tarpojat ovat itse yhteydessä tapahtuman pääjärjestäjään ja selvittävät, miten lippukunnassa tehdään ostoksia, miten kahvituksen paikka varataan ja niin edelleen. Luotsi ja vartionjohtaja auttavat tarvittaessa, mutta päävastuu on tarpojilla itsellään.

SUHDE YMPÄRISTÖÖN

Tarpoja osaa liikkua ja toimia erilaisissa toimintaympäristöissä. Hän kunnioittaa ja tuntee luontoa. Tarpoja kokee olevansa osa luontoa ja viihtyy siellä. Hän ymmärtää, miten oma toiminta vaikuttaa ympäristöön, ja haluaa toimia sen puolesta. Tarpoja noudattaa kestävä kehityksen periaatetta.

LÖYDÄ KAUPUNKILUONTO LÄHELTÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja huomaa, että myös kaupungissa on paljon luontoa ja ymmärtää sillä olevan tärkeä rooli ihmisten hyvinvoinnissa ja kaupungin viihtyvyydessä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Vartio tekee kävelyretken kololta lähikaupunkiin ja tekee siellä havaintoja ympäröivästä luonnosta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ohjaa kävelyretken ja avustaa tarpoja havainnoinnissa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa aktiviteetin käytännön toteutuksessa.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kaupunki

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde

TAITOALUE: Luonnontuntemus, Metsä

TOTEUTUSVINKKI 1:

Villieläimet stadissa. Monet luonnossa elävät lajit eksyvät nykypäivänä välillä myös kaupunkiin. Vartio merkitsee muistiin kävelyretkellään havaittuja eläinten elinympäristöjä. Minkälaisia eläimiä ja kasveja kaupunkiympäristössä viihtyy? Kuuluisa esimerkki lähivuosilta on Helsingissä asusteleva Bubi-huuhkaja. Katsojat ja pelaajat kovat jänniä hetkiä eräässä Suomen ja Belgian jalkapallomaattelellussa Helsingin olympiastadionilla. Kesken pelin stadionilla majaa pitävä huuhkaja lennähti kentälle. Se istuskele Belgian maalin ylärimalla ja tarkkaili menoa reiviirillään, kunnes nousi siivilleen ja katosi tummenevaan yöhön. Mitkä eläimet kuuluvat kaupunkiympäristöön ja mitkä eivät? Miksi?

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kaupunkilajien tarpeet. WWF:n kaupunkilajien tarpeet -tehtäviä voidaan käyttää kävelyretkellä havainnoinnin tukena. Mitkä lajit viihtyvät hyvin kaupungissa tai havainnoidussa kaupunginosassa?

Vartionjohtaja voi tulostaa oheisen listan tarpojille mukaan retkelle. Tarpojat laittavat rastin ruutuun, jos he retken aikana näkevät lajinimen perässä lueteltuja asioita.

- kettu: luola pesäpaikaksi, nisäkkäitä ravinnoksi
- rusakko: avoimia niittyjä, ravinnoksi heinää ja ohutta puun kuorta
- orava: havumetsää, ravinnoksi siemeniä ja marjoja, pesätarpeiksi risuja, sammalta ja naavaa
- siili: rehevää heinikkoa, lehti- tai risukasajoja pesäpaikaksi, ravinnoksi hyönteistoukkia
- naakka: rakennuksia pesäpaikoiksi, suuria puita koko parven oleskeluun ja yöpymiseen
- varpunen: avointa maastoa, tiheitä pensaita suojapaikaksi ja sopivia koloja pesäpaikaksi
- sinisorsa: vettä, suojaisia pesimäpaikka, ravinnoksi vesikasveja tai heinää
- fasaani: niittyä, hoitamattomia pihvoja, kuusia yöpymispaikaksi, lintujen ruokintapaikka
- varpushaukka: rauhallista metsää pesimiseen, pikkulintuja ravinnoksi

TOTEUTUSVINKKI 3:

Hiukset lähtevät päästä. Vartio menee tuuliseen paikkaan tarkkailemaan tuulen vaikutuksia kasvillisuuteen ja mittaamaan tuulen voimakkuutta. Mukaan tarvitaan tuulimittari. Kaupungissa on usein paikkoja, joihin tuuli kerääntyy. Esimerkiksi pitkällä kadulla tuulen ilmavirtaus tiivistyy ja kiihtyy. Vartio pohtii tuulisella paikalla, mitä haittaa ja mitä hyötyä tuulesta voi olla alueen kasvillisuudelle. Se mittaa tuulen nopeuden vähintään kolmessa eri paikassa. Mikä aiheuttaa tuulisuuden näissä paikoissa?

TOTEUTUSVINKKI 4:

Naturewatch kaupunkiluonto. WWF on koostanut hyvän tehtäväpaketin kaupunkiluonnon tarkasteluun. Ne löytyvät osoitteesta wwf.fi/mediabank/5034.pdf

TOTEUTUSVINKKI 5:

Elämää torilla. Vartio ottaa mukaansa kasvi- ja eläinikirjan tai toimivan nettiyhteyden ja suuntaa kaupungin torille. Kuinka monta eri lajia torilta löytyy? Esimerkiksi erilaisia kasvilajeja voi löytyä torikivetyksen koloista lukuisia.

YMPÄRISTÖTOIMITAJA**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja ottaa selvää erilaisista ympäristöongelmista ja löytää vastauksia itseään askarruttaviin kysymyksiin.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat valitsevat itseään kiinnostavan ympäristöön liittyvän ongelman tai epäkohdan. Ongelma voi esiintyä paikallistasolla tai olla globaalimpi. Ympäristötoimittajana tarpojat ottavat selvää ongelmista ja pyrkivät löytämään niihin vastauksia. Tavoitteena on että tarpojat kirjoittavat valitsemastaan ongelmasta jutun johonkin mediaan. Tarkoituksena on, että tarpojat voivat jutun kautta jakaa löytämänsä tietoa ja olla herättämässä mielipiteitä ja ajatuksia.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja tutustuu etukäteen lehtijutun tekemiseen ja julkaisumahdollisuuksiin. Hän miettii tarpojen esille nostamia ongelmia etukäteen ja toimittaa tarpojen lehtijuttuja eteenpäin.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi käy läpi vartionjohtajan kanssa mitä lehtijutun kirjoittamiseen kuuluu. Hän auttaa tarpoja tiedonhaussa ja vaikeiden käsitteiden selvittämisessä. Luotsi auttaa tilanteissa, joissa jutun julkaisuun vaaditaan aikuisen apua.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Kaupunki, Koti, Vene

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde, Vastuu elinympäristöstä

TAITOALUE: Ympäristö, Luova ajattelu, Media, Vaikuttaminen, Yhteiskunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio ryhtyy ympäristötoimittajiksi. Se käy ensin yhdessä läpi sanomalehtijutun osat: Otsikko, ingressi, leipäteksti, kuva ja grafiikka sekä tietolaatikko. Ennen jutun kirjoittamista on hyvä pohtia myös, minkälaista juttua ollaan kirjoittamassa: uutisjuttu, pikku-uutinen, haastattelu, mielipidekirjoitus tai reportaasi. Vartio valitsee jonkin lähiympäristössään havaitsemansa epäkohdan tai onnistumisen ja kirjoittaa siitä valitsemallaan tyylillä lehtijutun. Vartio pyrkii julkaisemaan juttunsa paikallislehdessä. Hyviä juttuaiheita voi saada esimerkiksi kouluruuan hävikistä, turhasta sähkönkulutuksesta, lähialueen luontoharvinaisuuksista tai muista vastaavista.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Miksi ostaa jos voi lainata? Vartio selvittää, mitä kaikkea kotikaupungissa tai -kunnassa voi vuokrata tai lainata – kirjoista ja elokuvista vaatteisiin tai koneisiin. Vartio selvittää myös, kuinka monta kertaa vuodessa tavaroita lainataan tai vuokrataan. Mitä sellaista, jota kotiseudulla ei vielä ole vuokrattavissa, haluttaisiin lainata tai vuokrata? Vartio kirjoittaa löytämistään paikoista ja palveluista arvostelun tai esittelyn lippukuntalehteen.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Lajiuutinen. Vartio selvittää yhden lajin tilanteen Suomessa/maailmalla ja muokkaa selvityksensä uutisen muotoon. Uutinen voi olla esimerkiksi lööppiteksti lyhyen kuvauksen kanssa, uutismainen aamunavaus tai pidempi uutisteksti kuvan ja kaavioiden kanssa. Vartion on hyvä muistaa, että positiivisia uutisia tarvitaan myös. Valmis uutinen voidaan laittaa esille esimerkiksi kolon ilmoitustaululle.

GEOKÄTKÖILY**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja tuntee lähiseutuaan. Hän ymmärtää koordinaattijärjestelmää sekä osaa käyttää koordinaatteja paikantamisessa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Vartio etsii geokätkön tai kätkee sellaisen lähiseudulle.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja varaa paikalle tarvittavat varusteet (gps-laite, kartta, kompassi, geokätkövarusteet esimerkiksi muovipurkki ja vihko). Geokätköily onnistuu puhelimitse, mutta voi olla näppärämpää varsinaisilla gps-laitteilla. Hän tutustuu itse etukäteen koordinaattijärjestelmään ja sen käyttöön tai pyytää koloilta koordinaattijärjestelmään tutustuneen henkilön. Vartionjohtaja huolehtii geokätköilykertaan liittyvästä tiedotuksesta tarpojille ja heidän huoltajilleen.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa koordinaattijärjestelmään tutustumisessa tai auttaa häntä löytämään sopivan henkilön asiaa esittelemään.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Muu

KASVATUSTAVOITE: Luontosuhde

TAITOALUE: Liikunta, Suunnistus, Kansalaistaidot, Arkielämän taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio selvittää, missä on paikallisia kätköjä. Internetistä löytyy geokätkösivusto, josta löytyvät Suomen kätkö. Ennen kätköille ryntäämistä vartio opettelee johtajan tai vieraan johdolla ymmärtämään koordinaatiston idean sekä opettelee käyttämään gps-laitetta.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Tarpojavartio perustaa oman kätkön. Ohjeet kätkön perustamiselle löytyvät www.geocache.fi -sivustolta. Vartion on hyvä muistaa, että kätkön perustajan tulee myös huolehtia kätköstä. Se kannattaakin perustaa johonkin sellaiseen paikkaan, jos vartion on mahdollista vierailta suhteellisen helposti.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vaihtoehtoisesti vartio voi myös piirtää maaston perusteella oman kartan. Tämän voi toteuttaa esimerkiksi niin, että tarpojan tehtävänä on kätkeä maastoon aarre, jonka toinen tarpoja etsii piilottajan piirtämän kartan avulla. Itse piirrettyynkin karttaan on hyvä merkitä koordinaatteja etsintää helpottamaan.

KAUPUNKIMAJAKKA

TAVOITE: Tarpoja osaa suunnitella ohjatusti ohjelmaa itselleen tai toiselle ryhmälle. Tapoja osaa ottaa huomioon budjetin suunnittellessaan retkeä toisille tai tapahtumaa omalle vartiolle. Tarpoja osaa ottaa vastaan palautetta. Tarpoja osaa arvioida omaa toimintaansa. Tarpoja hallitsee tarpon aikana oppimiaan asioita.

KUVAUS: Majakka on tarpon lopussa tehtävä loppuhuipennus. Majakan suunnittelu aloitetaan jo tarpon suuntausvaiheessa. Suunniteltu majakka ohjaa tarpon tavoitteisiin ja auttaa valitsemaan aktiviteettien toteutuksia. Jokaisessa majakassa määritellään pelisäännöt, jaetaan tehtävät ja vastuut. Lopuksi luotsi käy palautekeskustelun yhdessä koko vartion kanssa majakasta ja tehdystä tarpostä. Vartio voi valita valmiista majakkavinkeistä mieleisensä tai tehdä ihan oman suunnitelman majakan toteuttamisesta.

➤ Vartio valitsee yhden valmiista majakkavaihtoehdoista tai suunnittelee ja toteuttaa täysin omalaisensa majakan. Majakan tavoitteet asetetaan riittävän haastaviksi yhdessä luotsin kanssa.

VÄESTÖNSUOJA

MAJAKAN TAVOITTEET:

Tarpoja oppii ymmärtämään kotikaupunkinsa poikkeustilanteita ja valmistautuu niiden kohtaamiseen.

MAJAKAN KUVAUS: Vartio viettää 24 h kuvitteellisessa evakossa kotikaupungissa olevan kuvitteellisen uhan takia mukanaan selviytymiseen tarvittavat varusteet.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Elämänhallinta, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja muistuttaa vartiota toimintakauden aikana pitämään kolmen tavaran listaa ajantasaisena sekä herättelee keskustelua tasaisin väliajoin tavaroiden tarpeellisuudesta. Vartionjohtaja järjestää luotsin tuella retken väestönsuojaan tai vastaavaan. Vartionjohtaja suunnittelee valmiiksi mitä retken aikana voidaan tehdä ajan kulumiseksi. Vartionjohtaja osallistuu retkeen yhdessä vartion kanssa ja huolehtii siitä että vartio käyttää ennalta oppimia taitojaan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi osallistuu retkeen vartion kanssa ja huolehtii turvallisuudesta sekä jatkuvasti arvioi jokaisen tarpojan henkistä jaksamista. Luotsi tukee vartionjohtajaa retken suunnittelussa ja miettii yhdessä mitä retken aikana voisi ajan kuluksi tehdä. Luotsi voi suunnitella myös vartiolle jonkin yllätyksen hyvin sujuneen evakuointiretken päätteeksi.

MAJAKAN VALMISTELUT: Tarpoja kirjoittaa toimintakauden alussa listan kolmesta tavarasta, jotka hän ottaisi mukaan kotoaan evakuointitilanteessa. Pitkin toimintakautta tarpoja voi muuttaa listaansa sitä mukaan kun hän oppii ja ymmärtää uusia asioita.

Vartio tutustuu ennalta väestönsuojoihin ja niihin kuuluviin varusteisiin, sekä suunnittelee yhdessä tämän pohjalta varustelaatikon jonka avulla he selviäväisivät evakuointitilanteesta. Vartio pohtii yhdessä luotsin kanssa minkälaisia haasteita he voivat joutua kohtaamaan ja valmistelevat niihin ratkaisuja.

MAJAKAN TOTEUTUS: Tarpoja pakkaa laukkuunsa ne tavarat jotka olivat hänen listallaan. Vartio suuntaa kohti ennalta sovittua evakuointipaikka (esim. väestönsuoja). Vartio majoilee 24 h evakuointipaikassa. Yhdessä vartio pitää huolta toisistaan ja jokaisen jaksamisesta retken aikana. Vartio keksii yhdessä tekemistä evakossa. Vartio voi esimerkiksi eläytyä johonkin rooleihin ja esittää vaikkapa perheen eri-ikäisiä lapsia tai vanhuksia. Vartio voi myös keksiä omia leikkejä tai sanapelejä aikansa kuluksi tai laulaa laulukirjaa läpi ulkomuistista. Majakan aikana voidaan myös sopia tapahtuvaksi erilaisia lisähaasteita, kuten kuvitteellinen ensiaputilanne.

MAJAKAN ARVIOINTI: Vartio käy luotsin kanssa keskustelun haasteista ja onnistumisista mitä he kohtasivat vuorokauden aikana sekä pohtivat mukaansa ottamien tavaroiden tärkeyttä. Vartio pohtii myös, mitä tekisivät erilailla jos joutuisivat oikeaan evakuointitilanteeseen. Yhdessä voidaan myös pohtia minkälainen ryhmädynamiikka vuorokauden aikana oli.

Luotsi ohjaa arviointikeskustelua. Luotsi antaa myös palautteen tarpojavartiolle majakan suunnittelusta ja toteutuksesta. Samalla arvioidaan myös koko tarpo. Arvioinnissa mietitään, mitä kuluneen tarpon ja majakan aikana vartio on oppinut. Millaisia haasteita vartio on majakan ja tarpon aikana kohdannut? Millaisia tunteita aktiviteetit ja tehty majakka herätti vartioissa? Mitä asioita jäätään kaipaamaan? Mitä tehtäisiin toisin? Luotsi kertoo tarpojavartiolle rehellisesti oman mielipiteensä tehdystä majakasta ja tarpostä rakentavasti. Luotsin olisi hyvä muistaa, että palaute on tarpojille ainutkertainen oppimistilanne.

Vartionjohtaja keskustele luotsin kanssa toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Majakan jälkeen voi olla luontevaa katsoa jo luotsin kanssa tulevaa tarppoa ja tehdä alustavia suunnitelmia.

KAUPUNKIRETKI

MAJAKAN TAVOITTEET:

Tarpoja osaa toimia lähiympäristössään.

MAJAKAN KUVAUS: Vartio tekee retken vieraaseen kaupunkiin. Vartio tutustuu etukäteen kaupungin historiaan, nähtävyyksiin ja elinkeinoihin. Retken aikana vartio käy vierailulla kaupungin nähtävyyksissä ja perehtyy kaupungin arkeen. Vierailun jälkeen vartio arvioi retken onnistumista.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa tarpoja tekemään valinnan kohteesta ja etsimään siitä tietoa. Vartionjohtaja auttaa tarvittaessa tarpoja tekemään päätöksiä, jos vaikuttaa siltä että päätöksenteko on muutoin vaikeaa. Vartionjohtajan tehtävänä on retken aikana huolehtia siitä, että jokainen tarpoja huolehtii omasta vastuusuudestaan retken aikana. Tarvittaessa vartionjohtaja auttaa tarpoja. Hän myös seuraa, että jokaisella tarpojalla on retkellä mukavaa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarpoja kohdekaupungin valinnassa. Tarkoitus ei ole matkata kauas kotoa, sillä usein lähikaupunkiin on tarpojille melko vierasta seutua. Toki vartio voi halutessaan matkata esimerkiksi ystävyyslippukunnan luokse toiselle puolelle Suomea. Luotsi selvittää etukäteen lippukunnan taloudellisen tuen retkelle. Hän auttaa ja neuvoo tietojen etsinnässä ja ohjaa omilla kysymyksillään tarpoja ja vartionjohtajaa. Luotsi huolehtii siitä, että jokainen saa kertoa oman mielipiteensä. Luotsi osallistuu retkeen yhdessä tarpojavartion kanssa. Hän huolehtii retken turvallisuudesta ja auttaa vartiota yhdessä vartionjohtajan kanssa ratkomaan retkellä mahdollisesti eteen tulevia ongelmia ja ristiriitoja.

MAJAKAN VALMISTELUT: Vartio päättää yhdessä retkikohteen. Sen jälkeen vartio perehtyy kohteen historiaan ja nykypäivään esimerkiksi esimerkiksi tekemällä aiheesta pelin, tietovisan tai lyhyen esittelyn muille. Vartio myös miettii retken käytännön toteutukseen liittyvät tekijät (ajankohta, miten kaupunkiin pääsee, miten ruokailu ja mahdollinen yöpyminen hoidetaan, miten paikat ovat avoimina, mitä nähtävyydet maksavat ja niin edelleen).

MAJAKAN TOTEUTUS: Vartio toteuttaa retken suunnitelmansa mukaisesti. Jokainen tarpoja tai tarpojapari voi vastata retkellä jostakin osuudesta. Joku voi esimerkiksi huolehtia suunnistamisesta, toinen ruokailuista ja kolmas esitellä nähtävyyksiä etukätestutustumisen perusteella. Vartio myös huolehtii siitä, että se dokumentoi retkeä esimerkiksi kuvaamalla tai tekemällä retken aikana päivityksiä someen.

MAJAKAN ARVIOINTI: Vartio arvioi yhdessä retken ja koko tarpon onnistumista. Pohdinnassa voi käyttää apuna esimerkiksi seuraavia kysymyksiä: Mikä oli meille vaikeaa, missä onnistuimme hyvin? Mitä tietoa tai asiaa meidän täytyi vielä harjoitella? Entä mitä voimme suosittelua turistille nähtäväksi valitsemastamme kaupungista? Mitä kaupungissa olisi parannettavaa? Vartio tekee retkestään jutun, joka julkaistaan esimerkiksi lippukunnan Facebook-sivulla.

Luotsi johtaa majakan jälkeen keskustelua majakan ja koko tarpon toteutumisesta. Hän ohjaa tarpojat huomaamaan mitä on opittu tarpon aikana. Luotsi antaa palautetta onnistumisista ja tarvittaessa myös kehitysideoita tulevia majakoita ja muuta toiminnansuunnittelua varten.

OMA PULJU

MAJAKAN TAVOITTEET:

Tarpoja tietää mitä hankkeen toteuttaminen vaatii.

Tarpoja toteuttaa yhdessä vartiensa kanssa.

MAJAKAN KUVAUS: Vartio suunnittelee ja toteuttaa lyhytkestoisen pienimuotoisen hankkeen, jossa vartio kerää rahaa ryhmälleen.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, Elämänhallinta

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa suunnittelua. Vartionjohtaja auttaa tarvittaessa tarpoja tekemään päätöksiä ja ohjaa pysymään niissä. Hän auttaa tarpoja omalta osaltaan projektin suunnittelussa ja toteutuksessa. Vartionjohtaja tehtävänä on projektin aikana huolehtia siitä, että jokainen tarpoja huolehtii omasta vastuuosuudestaan. Tarvittaessa vartionjohtaja auttaa tarpoja. Hän myös seuraa, että majakasta muodostuu jokaiselle osallistujalle positiivinen kokemus.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarpoja suunnittelemaan ja valitsemaan sopivan yritysidean. Tarkoitus on valita ryhmälle sopivan kokoinen tehtävä. Luotsin tehtävänä on kannustaa riittävän haastavan projektin valintaan, toisaalta myös pitää jalat maassa. Luotsi auttaa tarpoja huomaamaan kaikki käytännön asioihin liittyvät seikat joita puljun pitäminen vaatii. Hän ohjaa tarpoja jakamaan tehtäviä ja kannustaa heitä huolehtimaan annetuista vastuista. Luotsi huolehtii siitä, että jokainen saa kertoa oman mielipiteensä. Luotsi osallistuu hankkeeseen tarpojen toiveiden ja tarpeen mukaan. Hän seuraa päivän kulkua ja puuttuu tarvittaessa ennakolta mahdollisiin kompastuskohtiin. Luotsi antaa vartionjohtajalle ja tarpojille tilaa toimia, mutta on läsnä.

MAJAKAN VALMISTELUT: Vartio päättää yhdessä millaisen hankkeen se haluaa toteuttaa. Vartio voi esimerkiksi pitää kioskia pt-kisoissa, järjestää ravintolapäivän tai siivousohjelmaa tempauksen, myyjäiset tai vaikka jonkun tilaisuuden kahvituksen. Vartio listaa päätöksen tehtyä, mitä eri asioita sen tulee ottaa suunnittelussa ja valmistelussa huomioon. Työtehtävät vaihtelevat projektista riippuen. Niitä ovat esimerkiksi paikan suunnittelu ja varaaminen, mainostus, myyntituotteiden suunnittelu, aineiden hankkiminen ja myytävien asioiden valmistaminen, myyntipaikan rakentaminen, vaihtorahakassasta huolehtiminen, työvuorolistojen tekeminen ja niin edelleen. Vartio jakaa työtehtävät hoidettaviksi vartion yksittäisille jäsenille, pareille tai työryhmille.

MAJAKAN TOTEUTUS: Vartio toteuttaa hankkeen suunnitelmiensa mukaisesti. Vartio myös huolehtii siitä, että se dokumentoi tapahtunutta esimerkiksi kuvaamalla tai tekemällä jo suunnittelun aikana päivityksiä someen.

MAJAKAN ARVIOINTI: Vartio huolehtii hankkeen jälkeen tarvittavista jälkitöistä. Vartio esimerkiksi kiittää auttaneita tahoja, siivoaa jälkensä, palauttaa lainatut tavarat huollettuina ja niin edelleen. Vartio myös istahtaa hetkeksi alas ja arvioi majakan ja koko tarpon onnistumista. Pohdinnassa voi käyttää apuna esimerkiksi seuraavia kysymyksiä: Mikä oli meille vaikeaa, missä onnistuimme hyvin? Mitä taitoa tai asiaa meidän täytyy vielä harjoitella?

Luotsi johtaa majakan jälkeen keskustelua majakan ja koko tarpon toteutumisesta. Hän ohjaa tarpoja huomaamaan mitä on opittu tarpon aikana. Luotsi voi antaa palautetta onnistumisista ja tarvittaessa myös kehitysideoita tulevia majakoita ja muuta toiminnansuunnittelua varten. Luotsi käy myös pienen välipestikeskustelun vartionjohtajan kanssa, jossa hän kartoittaa vartionjohtajan tuntemuksia, jatkosuunnitelmia ja kehittämiskohteita.

REMONTTI

MAJAKAN TAVOITTEET:

Vartio osaa tehdä suunnitelman ja jakaa tehtäviä.

MAJAKAN KUVAUS: Vartio suunnittelee ja toteuttaa pienimuotoisen remontin tai kunnostusprojektin.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Vastuu elinympäristöstä

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja johtaa suunnittelua. Vartionjohtaja auttaa tarvittaessa tarpoja tekemään päätöksiä ja pysymään niissä. Hän auttaa tarpoja omalta osaltaan projektin suunnittelussa ja toteutuksessa. Vartionjohtaja tehtävänä on projektin aikana huolehtia siitä, että jokainen tarpoja huolehtii omasta vastuudestaan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarpoja suunnittelemaan ja valitsemaan sopivan kokoisen remontointi- tai kunnostushaasteen. Tarkoitus ei ole tehdä mittavaa operaatiota, vaan majakan päätavoite on oppia suunnittelemaan ja toteuttamaan projekti yhteistyössä muiden kanssa ja samalla harjoittaa arkipäiväisiä kädentaitoja. Luotsin tärkeä tehtävä on auttaa vartiota löytämään sopiva kohde remontille. Luotsi auttaa tarpoja huomaamaan kaikki käytännön asioihin liittyvät seikat joita projekti vaatii. Luotsi osallistuu remontin tekemiseen projektin taustalta. Hän antaa tarpojille hyviä vihjeitä ja huolehtii, että heillä on tarvittavat välineet ja taidot asioiden tekemiselle.

MAJAKAN VALMISTELUT: Vartio etsii yhdessä sopivan remontoitavan tai kunnostettavan kohteen tai huonekalun. Remontti voidaan toteuttaa esimerkiksi maalaamalla kolon tai kämpän seinät, sisustamalla uudelleen jonkun vartion jäsenen huone, suunnittelemaan lippukunnan kämpän huussista viihtyisämpi tai jollakin muulla vastaavalla tavalla. Vartio listaa päätöksen tehtyä, mitä eri asioita sen tulee ottaa suunnittelussa ja valmistelussa huomioon. Työtehtävät vaihtelevat projektista riippuen. Niitä ovat esimerkiksi materiaalien hankinta ja kuljetus remonttipaikalle, erilaiset tavaroiden siirtämis- ja suojaamistehtävät, varsinainen remontointi sekä siitä aiheutuvat siivousohjelmat ja lopun viimeistelyohjelmat. Vartio miettii kuka projektissa tekee mitään.

MAJAKAN TOTEUTUS: Vartio toteuttaa remonttinsa suunnitelmiensa mukaisesti. Se varaa remonttiprojektiaan varten sopivan viikonlopun, sillä koko remontti tuskin tulee valmiiksi yhdessä päivässä. Aikaa pitää varata myös jälkien korjaamiselle ja lainattujen tavaroiden palautukselle. Vartio myös huolehtii siitä, että se dokumentoi tapahtunutta esimerkiksi kuvaamalla tai tekemällä jo suunnittelun aikana päivityksiä someen. Remonttipäivinä joku tarpojista voi huolehtia remontoijien muonituksesta tai se voi olla vartionjohtajan tai luotsin tehtävä.

MAJAKAN ARVIOINTI: Vartio huolehtii tapahtumapäivän jälkeen tarvittavista jälkitöistä. Vartio kiittää auttaneita tahoja, siivoaa jälkensä, palauttaa lainatut tavarat huollettuina ja niin edelleen. Vartio myös istahtaa hetkeksi alas ja arvioi majakan ja koko tarpon onnistumista. Pohdinnassa voi käyttää apuna esimerkiksi seuraavia kysymyksiä: Mikä oli meille vaikeaa, missä onnistuimme hyvin? Mitä taitoa tai asiaa meidän täytyy vielä harjoitella? Luotsi johtaa majakan jälkeen keskustelua majakan ja koko tarpon toteutumisesta. Hän ohjaa tarpoja huomaamaan mitä on opittu tarpon aikana. Luotsi voi antaa palautetta onnistumisista ja tarvittaessa myös kehitysideoita tulevia majakoita ja muuta toiminnansuunnittelua varten. Luotsi käy myös pienen välipestikeskustelun vartionjohtajan kanssa, jossa hän kartoittaa vartionjohtajan tuntemuksia, jatkosuunnitelmia ja kehittämiskohteita.

OMA NIMI

VUOSI

LUOTSIN NIMI

PAKOLLISET

VIESTINTÄ	KAVERITAI DOT	MEDIAKRIITTISYYS
TARPOJATA PAHTUMA	TEEN ITSE KÄSILLÄ	MERIPARTIOAKTIVITEETTI

JOHTAMIS- TAI VASTUUTEHTÄVÄ

VALINNAISET

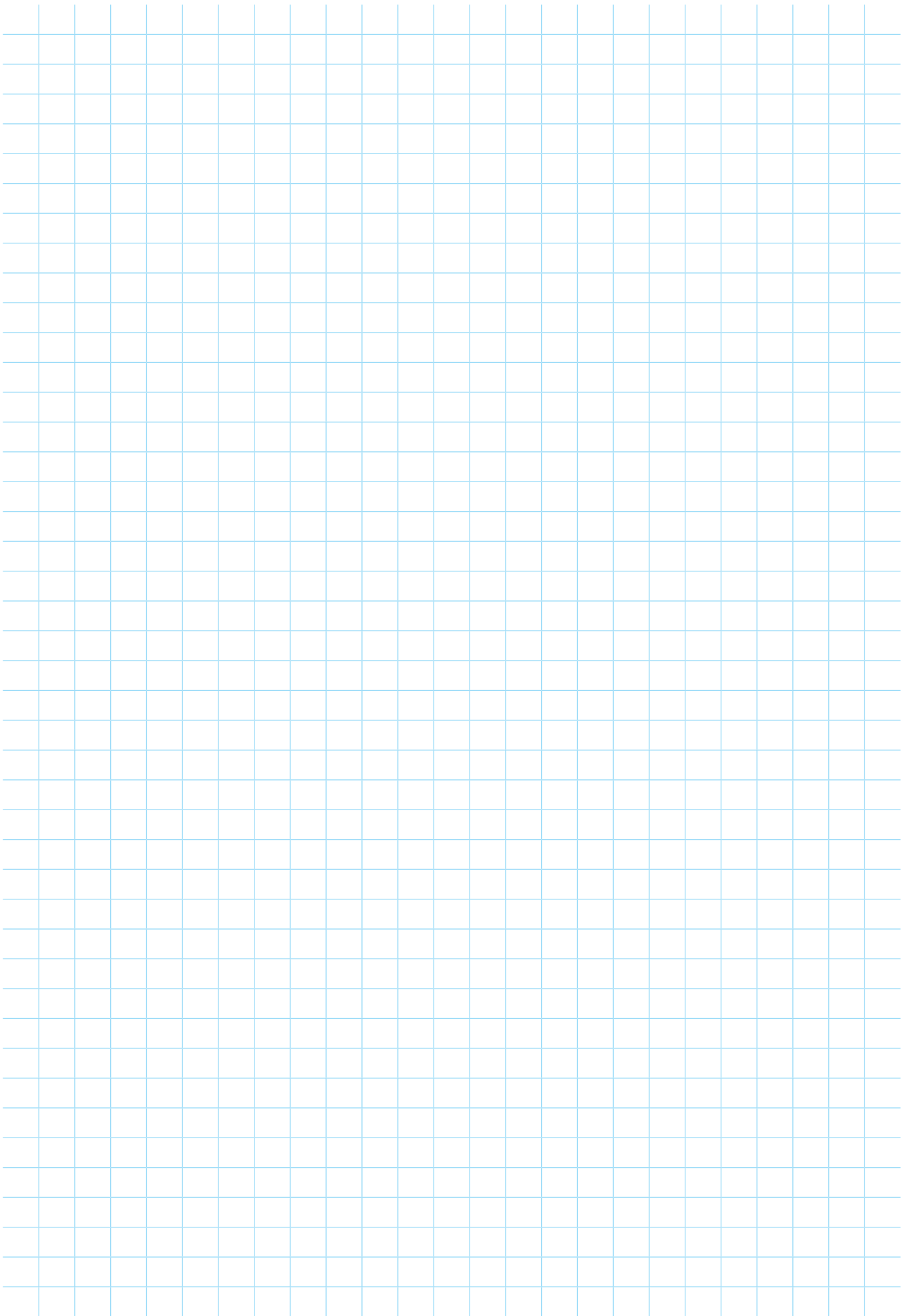
SUHDE ITSEEN	SUHDE TOISEEN
SUHDE YHTEISKUNTAAN	SUHDE YMPÄRISTÖÖN

MAJAKKA

--

PAUSSIT

--

LISÄTARPOT MINÄMINÄ

TAVOITE: Minäminä tarpon tavoitteena on, että tarpoja kehittää itseään ja uskaltaa olla omanlainen. Tarpoja osaa pitää huolta myös kavereistaan ja kaverisuhteistaan.

KUVAUS: Tarpoja viestii itsestään kuvan, äänen tai videon avulla sekä osaa katsoa mediaa kriittisesti. Hän opettelee kaveritaitoja ja osallistuu erilaisiin tarpojille suunnattuihin tapahtumiin. Tarpoja nauttii elämästä itsensä ja muiden kanssa.

117

➤ Kaikki tarpon pakolliset aktiviteetit tehdään ennen majakan toteuttamista.

SUUNTAUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja osaa päättää asioista yhdessä ja suunnitella erilaisia projekteja.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja tutustuu huolella etukäteen tarpojen ohjelmaan, jotta hän pystyy esittelemään sitä vartiolle. Vartionjohtajan tulee olla aiheesta innostunut ja auttaa tarpoja valitsemaan vartiolle sopiva tarppo, aktiviteetteja ja majakkaa. Vartionjohtaja varaa mukaansa tarpojen ohjelman joko sähköisessä tai paperisessa muodossa, jotta vartio voi tutkia sitä.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on huolehtia siitä, että tarpojavartio valitsee itselleen innostavia aktiviteetteja ja niihin sopivan haastavia toteutusideoita myös majakkaan. Luotsi myös pitää huolen siitä, että suunnitteluvaiheessa vartio tutustuu lippukunnan ja piirin toimintasuunnitelmaan ja poimii sieltä mukaan tarpojen tapahtumat. Aktiviteettien toteuttamisen aikana luotsin tehtävä on huolehtia siitä, että aktiviteettien tavoitteet täyttyvät valitun toteutustavan avulla. Tarkoitus on, että jokainen vartio oppii myös uutta, eikä vain kertaa vanhaa seikkailijaikäkaudessa opittua.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Kämpä

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Johtaminen, Partiokulttuuri, Sosiaaliset taidot, Vaikuttaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vartio harjoittelee kokouskäytäntöjä. Kokoukseen pukeudutaan partioasuihin, siellä pyydetään puheenvuorot ja pidetään pöytäkirjaa. Ensimmäisten tarpojen kohdalla luotsin kannattaa toimia puheenjohtajana, myöhemmin myös vartionjohtajan. Ohjelmaan voidaan perehtyä myös jo ennen kokousta, jotta luotsin ja vartionjohtajan ohjelmaesitykset eivät keskeytä kokouksen kulkua. Kokemuksen karttuessa tarpojille annetaan yhä enemmän päätösvaltaa ja toimintasuunnitelma tehdään kokonaan vartion voimin. Ensimmäisissä tarpoissa luotsi ja vartionjohtaja tekevät alustavia valintoja vartiolle ja lähes valmista toimintasuunnitelmaa täydennetään koko vartion voimin.

Tarkoituksena on opetella formaalia kokouskäyttämistä. Vartion tehtävänä on mahdollisuuksien mukaan päättää siitä, minkä tarpon se tekee ja mitä aktiviteetteja he aikovat toteuttaa tarpon aikana. Myös majakan sisällöstä voidaan jo sopia.

Kokoontumisen esityslista voi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

1. Tarpon esittely: Esitellään lyhyesti tarppo ja sen idea.
2. Majakan esittely: Esitellään lyhyesti majakka ja mahdollisesti vaihtoehdot. Hahmotellaan muutamaa vaihtoehtoista majakkaa.
3. Aktiviteettien esittely: Esitellään aktiviteetit lyhyesti.
4. Majakan valinta ja tavoitteen asettaminen: Luotsi antaa vaihtoehdot tehtävän majakan aiheeksi, ja vartio valitsee näistä mieleisen aiheen itselleen sekä asettaa majakkaa koskevat haasteet. Majakkaa ja siihen liittyviä haasteita tarkennetaan tarpon aikana.
5. Aktiviteettien valinta: Vartio valitsee aktiviteetit luotsin antamasta listasta. Tätä ennen luotsi on saattanut karsia osan mahdollisista aktiviteeteista pois listalta. Tarkoitus on valita

sellaisia aktiviteetteja, jotka tukevat majakan saavuttamista.

6. Järjestyksen valinta: Valitaan järjestys, jossa aktiviteetit tehdään ja tämän järjestyksen pohjalta tehdään toimintasuunnitelman runko. Tämä kohta voidaan ohittaa ainakin ensimmäistä tarppoa tehdessä.

7. Vastuutehtävät: Esitellään tarppoon kuuluvat vastuutehtävät eli johtamistehtävä seikkailijaryhmässä sekä vastuutehtävä omassa ryhmässä. Lisäksi suunnitellaan alustavasti näiden johtamistehtävien ajankohtaa ja vastuutehtävien jakoa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Sopimuksen tekeminen. Vartio kirjoittaa yhdessä sopimuspaperin. Sopimuksessa sovitaan yhteiset pelisäännöt seuraavalle puolivuotiskaudelle. Sopimukseen voidaan sisällyttää esimerkiksi tehtävät aktiviteetit ja tapahtumat, joihin osallistutaan. Vartionjohtaja voi esimerkiksi luvata suunnitella hauskat tavat toteuttaa aktiviteetit, luotsi puolestaan järjestää kivan retken ja tarpojat puolestaan osallistua vähintään yhteen lippukunnan varainhankintatapahtumaan. Tarkoitus siis on harjoitella sopimuksen tekemistä ja myös siinä pysymistä. Sopimuksen tekemisessä kannattaa olla riittävän yksityiskohtainen ja sopimus voi myös toimia toimintasuunnitelmana tai ainakin sen pohjana. Lisäksi vartio voi myös halutessaan sopia seurauksista, jos sopimuksen asioita ei noudateta. Luotsin tehtävänä on varmistaa, että seurauksissa ja myös sopimuksen muissa kohdissa pysytellään kohtuullisuudessa.

VIESTINTÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja oppii erilaisia viestinnän muotoja ja osaa käyttää niitä hyvien tapojen mukaisesti. Tarpoja ymmärtää tekijänoikeudet julkaistessaan omia ja muiden tekemiä juttuja.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja osaa kertoa itsestään tai vartiostaan kirjeen, videon, kuvan tai äänen avulla. Tarpoja opettelee erilaisia tapoja käyttää julkaisuja hyödykseen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen ja hankkii tarvittavat välineet aktiviteetin tekemiseen. Tarvittaessa hän pyytää luotsin apua suunnitteluun ja toteutukseen. Vartionjohtajan on hyvä muistaa, että kaikille esiintyminen ei ole mieleistä tekemistä. Vartionjohtaja rohkaisee ja kannustaa vartion ujoimpia osallistumaan ja tarvittaessa hallitsee aktiivisempia vartion jäseniä antamaan tilaa hiljaisemmille.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi tukee vartionjohtajaa aktiviteetin suunnittelussa ja toteutuksessa. Tarvittaessa hän osallistuu aktiviteetin toteutukseen vartionjohtajan apuna.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu, Vene

KASVATUSTAVOITE: Rehtiys, Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Media, Sosiaaliset taidot, Arkielämän taidot, Askartelu, Esiintyminen, Kansalaistaidot, Luova ajattelu, Vaikuttaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Kirjoitamme kirjeen

Vartio kirjoittaa kirjeen valitsemalleen vastaanottajalle. Se voi olla ystävyyslippukunta tai naapurilippukunnan tarpojavartio. Kirjeen voi kirjoittaa myös esimerkiksi presidentille, lippukunnanjohtajalle tms. Vartio päättää syyn kirjeen kirjoittamiselle ja mitä kirjeessä halutaan vastaanottajalle kertoa. Kirjeen aihe voi nousta ajankohtaisesta asiasta tai koskea vaikka vartion retken tapahtumaa.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Kuva

Vartion jäsenet esittelevät itsensä kuvilla. Kuvien avulla voidaan myös pohtia, millaisena toiset näkevät minut. Kuvat kertovat enemmän kuin tuhat sanaa. Vartio ottaa kuvia erilaisista eleistä ja ilmeistä ja tulkitsee niitä. Millaisen kuvan voin julkaista toisesta? Millaisen kuvan voin julkaista itsestäni? Mihin kuvat menevät, kun laitan ne internettiin. Tärkeää on, että tarpoja ymmärtää, että kerran internettiin laitettua kuvaa ei saa koskaan täysin poistettua. Ohjeita valokuvien julkaisemiseen ja nettikäyttämiseen löytyy helposti netistä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Video

Vartio tutustuu videoiden käyttöön ja harjoittelee erilaisia kuvaustekniikoita esim. kännykällä. Vartio voi kuvata ystävilleen esittelyvideon jostakin omaan partiotoimintaan liittyvästä, esimerkiksi mieluisesta tapahtumasta, kisoista, retkestä tai leiristä. Valmiin tuotoksen vartio voi lähettää naapurilippukunnan tarpojavartiolle tai omalle ystävyyslippukunnalleen. Vartio voi esittää tai julkaista videon myös ei-vielä partiolaisille ystävilleen. Vartio voi osallistua videolla johonkin ajankohtaiseen kuvaushaasteeseen tai haastaa alueensa muut tarpojavartiot kisaan.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Ääni

Vartio tekee äänitteen ja kuuntelee omaa ääntään. Kuulostaako ääni mielestänne samalta? Vartio voi tehdä myös kuunnelman tai tarinan, joka äänitetään. Ääni voi olla puhuttua, soitettua tai muuten itse tuotettua. Äänen avulla voi tehdä esimerkiksi seikkailijajoukkueelle salapoliisitaitomerkin sopivan visan, jossa seikkailijat yrittävät arvata kuulemansa perusteella, mitä äänessä tapahtuu. Äänimaailman suunnittelun jälkeen voidaan lisätä repliikkejä ja lopuksi äänittää tilanne.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Partiojulkaisut

Vartio kirjoittaa omasta retkestään tai leiristään jutun partiopiiriin tai lippukunnan lehteen tai paikallislehteen. Juttuun voi lisätä tilanteeseen sopivia kuvia, joita voi ja saa julkaista. Kuvan on hyvä olla mukaansatempaava ja aiheeseen sopiva. Millainen on mukaansatempaava kuva? Vartio tarkastelee ottamia kuvia ennen julkaisua ja pohtii voiko kuvan julkaista. Sopiiko kuva yhteen tekemänne jutun kanssa?

KAVERITAIIDOT**AKTIVITEETIN TAVOITE:**

Tarpoja arvostaa omaa kehoaan ja rakentaa positiivista minäkuvaa vahvistamalla itseluottamustaan. Tarpoja osaa pitää huolta itsestään ja kaverisuhteistaan. Tarpoja osaa ottaa huomioon kaverinsa tunteita.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja vahvistaa omaa positiivista minäkuvansa ja osaa tukea kaveria minäkuvan kehittämisessä. Tarpoja harjoittelee kaverisuhteiden ylläpitämistä erilaisissa tilanteissa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja varaa tarvittavat tarvikkeet ja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa. Vartionjohtaja rohkaisee ja kannustaa tarpoja osallistumaan ja heittäytymään harjoitteisiin sekä huomioi vartion ujoimpia jäseniä ja kannustaa heitä osallistumaan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi tukee vartionjohtajaa aktiviteetin toteutuksen suunnittelussa. Varsinkin tarpojen rohkaisemisessa ja kannustamisessa saatetaan tarvita apua.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti

PAIKKA: Kolo, Retki, Leiri, Muu

KASVATUSTAVOITE: Rehtiys, Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, Ihmissyden arvostaminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Itsestä huolehtiminen, Luova ajattelu, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Minäkuva

Hyvällä itsetunnolla on vaikutuksia myös kaverisuhteisiin ja uusien kavereiden saamiseen. Toteutusvinkki auttaa tarpoja luomaan itselleen ja auttamaan rakentamaan toisille positiivista kehonkuvaa.

Operaatio ystävyys on aktiviteetti WAGGGS:n positiivista minäkuvaa edistävästä FreeBeing Me -kampanjasta. Jokainen vartion jäsen saa vuorollaan tekstiviestin ystävältään. Luotsi tai vartionjohtaja antaa viestit lapuilla tarpojille ja kertoo ohjeen: "Viestissä ystäväenne on huolissaan ulkonäöstään, koska se ei vastaa ulkonäköihannetta. Teidän tehtävänne on keksiä vastaus, joka kyseenalaistaa ulkonäköihanteen ja sen, että hänen pitäisi näyttää erilaiselta. Tavoitteenne on vakuuttaa hänet siitä, että ulkonäköihanteen tavoittelu on turhaa ja sen saavuttaminen on mahdotonta."

Luotsi tai vartionjohtaja kirjoittaa paperilapuille valmiiksi erilaisia viestejä, kuten "Näytän niin läskiltä tänään, että jätän tanssitunnin väliin." Mitä tähän voisi vastata? Miten saatte kerrottua hänelle, että hän näyttää hyvältä juuri sellaisena kuin on ja että tärkeintä tanssitunnilla on pitää hauskaa ja oppia tanssimaan?

Luotsi tai vartionjohtaja pyytää osallistujilta muutaman vastauksen. Hyviä vastauksia ovat esimerkiksi "Minusta olet hyvä juuri sellaisena kuin olet", "Tanssitunnilla on tarkoitus pitää hauskaa ja oppia, eikä näyttää tietyntyyliseltä", "On ajanhukkaa huolehtia ulkonäöstään, jos se estää sinua pitämästä hauskaa."

Jokainen vartion jäsen poimii yhden lapuista ja antaa sen vartionjohtajalle tai luotsille. Luotsi tai vartionjohtaja lukee sen ääneen niin, että kaikki kuulevat. Tarpojan tehtävänä on keksiä vastausviesti, jossa hän torjuu ulkonäköihanteen. Sen jälkeen vartio voi yhdessä keksiä muutaman muun hyvän vastauksen, ennen kuin on seuraavan vuoro.

VINKKI

Jos teillä on aikaa ja kaikilla on kännykät, voitte myös lähettää viestin oikeina tekstiviesteinä tai WhatsApp -viesteinä. Olkaa kuitenkin tarkkana, että keskustelun sävy pysyy positiivisena myös digitaalisena.

Muistuttakaa osallistujia, että jos he tai joku, jonka he tuntevat, saavat negatiivisia tai loukkaavia viestejä (oli kohde he itse tai joku muu), heidän tulisi aina kertoa siitä jollekulle aikuiselle. Jos viestit ovat jollakin nettisivulla, kannattaa siitä myös ilmoittaa ylläpidolle.

Lähde: Free Being Me

TOTEUTUSVINKKI 2:

Saan olla omanlainen

Peili: Jokainen näyttää peilistä katsottuna erilaiselta. Vartio tekee kaikille vartion jäsenille omat peilit lasinsiruista ja laastista. Muistakaa peiliä tehdessänne turvallisuus, sillä peilinpalaset ovat teräviä. Peilin tekemiseen menee hieman aikaa, joten se kannattaa tehdä retkellä tai leirillä. Peili näyttää kuvan aivan yhtä ainutlaatuisena kuin katsojansa ovat. Katsokaa lopuksi toistenne tuotoksia.

Valmista tyylikäs peili kevyeeseen ikkunaan. Valonsäteet taittuvat siitä kauniisti huoneeseen.

Tarvikkeet:

- puualusta
- peilin pala
- liimaa
- rautalankaa
- saumaustaastia
- suojakäsineet
- suojalasit

1. Leikkaa peilistä sopivia paloja, noin 1 cm x 1 cm. Palojen ei tarvitse olla neliöitä, myös kolmiot ja "epämuodostuneet" kelpaavat. Peilin paloittelemalla ei ole vaikeaa. Tarvitset lasiveitsen tai mosaiikkisaksen. MUISTA SUOJALASIT! Siruja voi helposti lentää. Jos sinulla ei ole lasiveistä tai mosaiikkisaksia, voit rikkoa peilin myös vasaralla. Laita tällöin peili kahden märän paperin väliin ja lyö vasaralla hellästi päälle.

2. Liimaa palat puualustaan. Jätä noin 2 mm:n väli. Joudut välillä odottelemaan liiman kuivumista, koska palat luistavat helposti väärään kohtaan. Anna työn kuivua seuraavaan päivään. Mikäli liima ei ole kuivunut kunnolla, palat irtoavat helposti saumauksessa!

3. Sekoita saumaustaastia pakkauksen ohjeen mukaan. Tarvitset jauhetta pari desilitraa peiliä kohden. Laasti saa olla melko paksua.

4. Laita suojakäsineet käsiisi. Levitä laasti käsin peilin päälle.

Pyörittele peiliä käsissäsi niin, että laastia menee saumoihin. Puhdista ylimääräinen laasti peilinpalojen päältä pois paperin tai kankaan avulla. Peilit saavat jäädä tässä vaiheessa sameiksi, muttei liian laastin peittämiksi. Anna kuivua seuraavaan päivään.

5. Siivoa jälkesi, mutta älä tyhjennä mahdollisia saumaustaustijämiä viemäriin!
6. Laastin kuivuttua voit pestä ja kiillottaa peilin juoksevan veden alla. Ripusta peili siimalla ikkunaan ja ihaile työtäsi!

Vaihtoehtoisesti vartio voi ottaa koloiltaan peilin. Jokainen tarpoja käy vuorollaan peilin edessä. Tarpoja katsoo peiliin ja kertoo itsestään kolme positiivista asiaa ja kirjoittaa ne lapuille. Kun kaikki ovat katsoneet peiliin yksin, mennään seuraavaksi peilin eteen kaverin kanssa. Nyt kaveri keksii kolme positiivista asiaa peiliin katsovasta ystävästään. Tätä jatketaan niin kauan, kunnes koko vartio on saman peilin ääressä. Lopuksi keksitään vielä kolme positiivista asiaa koko vartiosta. Vartio käy lopuksi kaikki positiiviset asiat yhdessä läpi ja keskustele, miltä tuntui saada positiivista palautetta. Voisiko antaa päivittäin positiivista palautetta lähimmäisilleni? Entä täysin tuntemattomalle? Lisää vinkkejä löydät Free Being Me -materiaaleista.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Käytöstavat

Vartio järjestää pienen juhlat vaikkapa hyvän partiotaitokisasijoituksen kunniaksi. Vartio pohtii juhlan aikana, millaisia asioita kaverista voi kertoa muille. Juhlan aluksi vartionjohtaja tai luotsi jakaa jokaiselle osallistujalle salaisuus paperit, johon on kirjoitettu jokin keksitty salaisuus. Tarpojien tehtävänä on pitää tuo salaisuus omana tietonaan illan ajan. Muiden tehtävänä on yrittää saada joku paljastamaan annettu salaisuus asettamalla erilaisia kysymyksiä. Lopuksi keskustelkaa, millaista oli pitää salaisuutta itsellään? Kuinka vaikea oli vältellä kertomasta asiaa, vaikka toiset uteli koko ajan. Mitä on luottamus ja miten se saavutetaan?

TOTEUTUSVINKKI 4:

Minä ja muut

Vartio suunnittelee ja toteuttaa oman lehden. Minkälainen olisi juuri teidän vartion näköinen lehti? Mistä se kertoisi? Vartio sisällyttää lehden jokaisen vartion jäsenen omia kiinnostuksen kohteita. Kiinnostuksen kohteet voi laittaa lehden lehtileikkeinä, kuvina tms. Vartio voi esimerkiksi tehdä jokaisesta vartion jäsenestä oman esittelyn tai jutun. Vartio käy valmiin lehden yhdessä läpi. Tarpojat huomaavat kuinka erilaisia kiinnostuksen kohteita jopa vartion sisällä on.

MEDIAKRIITTISYYS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa lukea julkaisuja ja mediaa kriittisesti.

Tarpoja ymmärtää, että kaikki nähty, kuultu ja luettu ei välttämättä ole totta.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee erilaisten medioiden käyttöä ja vertailee erilaisten medioiden luotettavuutta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa. Hän ottaa ennalta selvää tekijänoikeuksista ja tarvittaessa opettelee luotsin kanssa käyttämään erilaisia kuvankäsittelyohjelmia. Vartionjohtaja varaa luotsin avustuksella aktiviteetin toteutuksessa tarvittavan välineistön.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi tukee vartionjohtajaa aktiviteetin suunnittelussa ja toteutuksessa. Tarvittaessa hän auttaa vartionjohtajaa aktiviteetissa tarvittavien tarvikkeiden hankinnassa ja osallistuu tarvittaessa aktiviteetin toteutukseen.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia tai enemmän

PAIKKA: Kolo, Kaupunki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Rehtiyys

TAITOALUE: Media, Luova ajattelu, Kansalaistaidot, Yhteiskunta, Vaikuttaminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Minä osana sosiaalista mediaa

Tarpojat miettivät omaa lapsuuttaan. Millaista oli ennen kuin heillä oli mahdollisuutta olla osana sosiaalista mediaa? Tarpojat miettivät, missä kaikissa sosiaalisen median kanavissa he ovat mukana. Jokainen voi esimerkiksi piirtää oman elämänsä ja kirjoittaa siihen, missä

vaiheessa eri sosiaalisen median kanavat ovat tulleet osaksi heidän elämäänsä. Lopuksi tuotoksia voidaan verrata keskenään ja pohtia, mitkä asiat ovat vaikuttaneet siihen, että kunkin tarpojan tuotos on sellainen kuin on. Ovatko kaikki niistä tarpeellisia? Myös luotsi tai joku vanhempi voi tehdä oman elämänsä vertailuksi.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Uutisreportteri

Vartio jaetaan kahteen osaan. Toinen puoli vartiosta suunnittelee pienen sketsin tai mininäytelmän (kesto n. 5 min.), jossa näytellään jokin tapahtuma. Sketsi voi perustua todellisiin tapahtumiin tai se voi olla keksitty tarina, jossa on esim. kahden eri ihmisryhmän välinen konfliktitilanne. Sketsi näytellään vartion toiselle puoliskolle, joka esittää tapausta raportoimaan tulleita TV-toimittajia. Toimittajat poistuvat huoneesta heti, kun sketsi on päättynyt. Toimittajat miettivät näkemäänsä n. 5 min ja valmistelevat näkemästään kukin oman uutisen iltautisia varten. Toimittajat eivät saa jutella keskenään tai tehdä muistiinpanoja. Toimittajat palaavat takaisin huoneeseen yksi kerrallaan. Kullakin toimittajalla on 3 min aikaa selostaa laatimansa uutinen. Vartio kirjoittaa kunkin uutisen pääkohdat seinällä olevalle paperille. Kun TV-toimittajat ovat kertoneet uutisensa, he saavat jäädä kuuntelemaan toisten uutisia, mutta eivät saa kommentoida niitä mitenkään. Kun kaikki uutiset ovat valmiina, vartio teippaa paperit huoneen seinille. Vartio vertailee tuloksia ja keskustee siitä, mitä oppi tästä harjoituksesta.

Kysymys toimittajille: Mitkä asiat olivat helppoja muistaa ja raportoida? Mikä oli vaikeinta? Mitä teit, ellet muistanut jotakin kohtaa selvästi?

Kysymys näyttelijöille: Jäikö uutisista jotain oleellista kertomatta? Raportoivatko toimittajat tapahtuman täsmällisesti?

Lopuksi kaikki saavat osallistua keskusteluun: Mitä odotuksia sinulla on uutisia kohtaan? Pitäisikö uutisten olla objektiivista raportointia vai saavatko ne sisältää myös toimittajien kommentteja ja mielipiteitä? Käykö uutisista aina selväksi, mikä on tosiasiaa, mikä mielipide? Kuinka luotettavaa tietoa TV-uutisista saa?

Vinkkejä vartionjohtajalle ja luotsille: Valmistaudu tarvittaessa antamaan esimerkkejä ja tietoa sellaisista tilanteista ja ilmiöistä, joista on uutisoitu harhaanjohtavasti. Voit halutessasi myös elävöittää "uutisia" valmistamalla ison pahvisen TV-ruudun, ja antamalla toimittajille oikeat tai leikkimikrofonit.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Photoshoppaus

Tarpojat harjoittelevat photoshoppausta erilaisilla kuvankäsittelyohjelmilla tai mobiililaitteen appsilla. Vartio etsii internetistä hyvin ja huonosti photoshopattuja kuvia. Millainen on hyvin käsitelty kuva? Entä mistä tunnistan, että kuvaa on käsitelty? Millaisissa tilanteissa kuvankäsittelyjä mediassa, kaveripiirissä yms. tehdään? Vartio vertaa käsiteltyjä kuvia alkuperäisiin kuviin. Vartio ottaa vartion jäsenistä valokuvia ja upottaa henkilöt täysin erilaiseen maisemaan. Vartio tutustuu tekijänoikeuksiin, mitä ne ovat, missä ja mitä kuvia voin julkaista.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Eri näkökulmat

Vartio valitsee lehtijutun, jonka se uutisoi uudelleen käyttäen vastakkaista näkökulmaa tai omaa mielipidettään. Vartio voi myös etsiä samasta aiheesta eri näkökulmista uutisoituja juttuja esim. susien salakaadosta tms. Vartio pohtii eri näkökulmien pohjalta oikeaa ja väärää. Onko jompikumpi juttu täysin väärässä tai täysin oikeassa? Minkälaisia taka-ajatuksia jutulla on? Kuka jutusta hyötyy? Miksi juttu on kirjoitettu juuri siitä näkökulmasta? Lisätietoja löytyy mm. hakusanoilla sanomalehti opetuksessa.

TARPOJATAPAHTUMA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osallistuu partiopiirin tai keskusjärjestön järjestämään tarpojaikäkauden tapahtumaan tai kisaan. Tarpoja saa kokemuksen partiotapahtumasta oman lippukunnan ulkopuolella.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojavartio osallistuu piirin tai keskusjärjestön tapahtumaan.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja auttaa vartiota käytännön asioissa, kuten kisavarustuksen keräämisessä. Vartionjohtaja ottaa selvälle, minkälaisia kisoja ja tapahtumia tarpojille järjestetään ja motivoi tarpoja osallistumaan kertomalla millaisissa tapahtumissa on itse käynyt ja millaisia kokemuksia on saanut.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi kannustaa tarpoja osallistumaan vartiona tapahtumiin ja kertoo vartiolle tapahtumista joihin voisi osallistua. Luotsi auttaa tarvittaessa tapahtumiin ilmoittautumisessa ja varusteiden keräämisessä ja ottaa selvää tapahtuman maksuista. Luotsi selvittää tukeeko lippukunta taloudellisesti tarpojen tapahtumiin osallistumista. Luotsi ohjaa tarpoja arvioimaan tapahtuman onnistumista eri osa-alueiden näkökulmasta.

AKTIVITEETIN KESTO: Päivä

PAIKKA: Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Ensiapu, Erä- ja leiritaidot, Kisat, Kädentaidot, Liikunta, Partioikluttuuri, Partion taidot, Rakentelu, Työkalut, Suunnistus

TOTEUTUSVINKKI 1:

Lippukuntakisat

Vartio osallistuu naapurilippukunnan järjestämiin tarpojen partiotaitokilpailuihin. Vartio valmistautuu kisoihin keräämällä tarvittavat varusteet yhdessä. Vartio käy kisan lopuksi läpi, mikä meni hyvin ja mihin jäi parantamisen varaa. Onko jokin taito, mitä vartio ei osannut vaan sitä pitäisi harjoitella?

TOTEUTUSVINKKI 2:

Partiopiirin tai alueen tapahtuma

Vartio osallistuu partiopiirin tai alueen järjestämään tarpojen taitopäivään tai JOTA/JOTI tapahtumaan. Partiopiirit järjestävät ympäri vuoden erilaisia tapahtumia tarpojille. Partiopiirien internet sivuilta löytyy paljon lisätietoa tapahtumista ja niihin ilmoittautumisesta.

TEEN ITSE KÄSILLÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa tehdä esineen erilaisia tekniikoita ja materiaaleja käyttäen. Tarpoja oppii uuden tavan tehdä koriste- tai käyttöesineitä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tekee käsityön erilaisia materiaaleja ja tekniikoita käyttäen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja hankkii tarvittavat materiaalit sekä mahdollisia työohjeita ja valmiita ideoita. Vartionjohtaja huolehtii työturvallisuudesta ja pyytää jotakuta aikuista opettamaan uuden taidon.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa suunnittelemaan aktiviteetin toteutuksen ja auttaa hankkimaan materiaalit aktiviteettiä varten.

AKTIVITEETIN KESTO: 2–5 tuntia

PAIKKA: Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Askartelu, Kädentaidot, Luova ajattelu, Rakentelu, Solmut ja köytökset, Tuli, Työkalut, Ympäristö

TOTEUTUSVINKKI 1:

Metsän antimet

Vartio värjää nahkaa, lankaa tai kangasta luonnosta kerätyillä materiaaleilla. Mustikka, koivu, sipuli yms. antavat hienoja värejä lankoihin ja kankaisiin. Kannattaa huomioida, että värjäämiseen ja materiaalin kuivumiseen tarvitaan paljon aikaa sekä puhdasta vettä.

Vartio tekee vuolukivestä puukkoa ja muita työkaluja hyödyntäen koriste-esine, kuten esimerkiksi saunaan kiukaalle laitettava löylytuoksukipon tai korun. Vuolukiveä voi kysyä esimerkiksi hautakiviveistämöiltä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Paja

Vartio tekee helpon taontatyön nuotiota ja kiveä käyttäen. Tuote voi olla esimerkiksi ampelikoukku tai koru. Vartio huomioi paloturvallisuuden sekä tarvittavat suojavaatteet, kuten paksut lämpöä eristävät hanskat sekä suojalasit. Taottavan metallin kannattaa olla melko ohutta, jotta nuotion lämpö riittää takomiseen. Työkaluja kannattaa pohtia yhdessä kalustonhoitajan kanssa.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Neulon tai virkkaan

Vartio opettelee neulomaan tai virkkaamaan. Matonkuteista virkkaamalla saa tehtyä pannunalusia tai erilaisia koreja. Erilaisia ohjeita löytyy helposti internetistä. Tarpojat voivat myös tehdä yhteisen tilkkupeiton. Mikäli tarpojat ovat ennenkin virkanneet tai neuloneet kannattaa ottaa joku hieman haastavampi työ. Neulomisen ohessa voi myös tutustua huovuttamiseen.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Käyttöesine

Vartio tekee käyttöesineen valitsemastaan materiaalista. Pannunalusen voi tehdä esimerkiksi koivukiekoista, jotka hiotaan ja liimataan aluslevyyn. Kiekot voi halutessaan koristella kolvilla. Kankaanpainannalla voi tehdä itselleen esimerkiksi partioaiheisen tyyliin.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vanhan korjaaminen

Tarpoja kunnostaa tai korjaa, jonkin vanhan esineen, joka on hänelle merkityksellinen. Kyseessä voi olla esimerkiksi rikkoutunut koru, vanha lelu tai vaate. Samalla on hyvä pohtia, miksi kukin on valinnut juuri kyseisen esineen. Miksi se on merkityksellinen? Miksi sitä ei ole halunnut hävittää? Mitä tunteita se herättää, kun esine on kuin uusi?

JOHTAMIS- TAI VASTUUTEHTÄVÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa kantaa vastuuta. Hän suunnittelee toimintaansa ja huolehtii sovitusta johtamis- tai vastuutehtävästä. Tarpoja osaa ottaa vastaan palautetta.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja toteuttaa yksin tai yhdessä parin kanssa tilapäisen ja ohjatun johtamis- tai vastuutehtävän vartiossa tai vartion ulkopuolella ja saa palautetta tehtävän tekemisestä. Tarpoja saa tukea tehtävänsä vartionjohtajalta tai luotsilta. Johtamis- tai vastuutehtävän päätteeksi käydään palautekeskustelu luotsin kanssa, jossa pohditaan missä onnistuttiin, mitä tunteita tehtävä herätti ja mitä kannattaisi tehdä toisin.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee yhdessä luotsin ja vartion kanssa johtamis- tai vastuutehtäviä, jotka ovat kullekin tarpojalle tai tarpojaparille sopivia. Vartionjohtaja auttaa tarpoja suunnittelemaan johtamis- tai vastuutehtävät ja niiden sisällöt. Hän huolehtii siitä, että jokainen tarpoja tietää mitä on tekemässä ja että jokaisella tarpojalla on saatavilla aktiviteetissa tarvittavat välineet. Vartionjohtaja antaa yhteistyössä luotsin kanssa palautetta tarpojille heidän tehtävistään.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi ohjaa tehtävää suoraan tai vartionjohtajan kautta. Hän varmistaa, että johtamis- tai vastuutehtävä on sopivan kokoinen kullekin tarpojalle. Johtamis- tai vastuutehtäviä mietittäessä on hyvä muistaa, että kyse on ohjatusta ja tilapäisestä johtamis- tai vastuutehtävästä. Luotsi auttaa yhteydenpidossa ja käytännönjärjestelyjen sopimisessa. Tarvittaessa luotsi auttaa myös vastuu- tai johtamistehtävän toteutuksen suunnittelussa esimerkiksi ohjaamalla tarpoja miettimään millaiset aktiviteetit toimivat nuoremmilla ikäkausilla ja antamalla tarvittaessa myös konkreettisia vinkkejä aktiviteetin suunnitteluun ja vetämiseen.

Luotsi myös ohjaa palautekeskustelua tehtävän jälkeen. Jos aktiviteetti on toteutettu johtamisharjoitteluna, on tilanteessa hyvä hyödyntää myös palautetta sammoilta tai akeloilta. Luotsi huolehtii siitä, että

sampo ja akela tietävät myös, millaisesta tehtävästä on ollut kyse. Palauttekeskustelu kannattaa käydä melko pian aktiviteetin toteutuksen jälkeen.

AKTIVITEETIN KESTO: Pari iltaa

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Elämänhallinta

TAITOALUE: Johtaminen, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Osallistun sepelin tekemiseen

Tarpojat osallistuvat sepelin eli seikkailijapelin suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Tarpoja vastaa parin kanssa jostain hänelle annetusta tehtävästä sepelin ajan. Tehtävä voi olla esimerkiksi rastihenkilönä toimiminen.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Hyväntekeväisyys

Tarpojat osallistuvat johonkin hyväntekeväisyyspaukseen. Hyväntekeväisyys voi olla osallistuminen esimerkiksi yhteisvastuutapahtumaan, nälkäpäiväkeräykseen lipaskeräjäjänä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Palvelutempaus

Vartio ideoi ja toteuttaa partiopalvelutempauksen lippukunnassa. Tempaus järjestetään jollekin toiselle ikäkaudelle. Tempauksia voivat olla yllätykset, kuten hemmotteluilta kesken leiriä, tai johonkin epäkohtaan puuttuminen, kuten sekaisen kalustevaramon järjestäminen.

Yhdessä voidaan pohtia, miltä tuntuu, kun on itse palvelun kohteena tai muut ovat hoitaneet pyyteettömästi jonkin kaikkia lippukuntalaisia hyödyttävän asian. Vartio ideoi pieniä palvelutempauksia, joita voidaan toteuttaa aina tilanteen salliessa. Tempauksen jälkeen vartio keskustelee tunnelmista palvelun aikana ja sen jälkeen. Millaista palautetta muut antoivat? Millainen olo itselle tempauksesta jäi? Miten tempauksen voisi tehdä seuraavalla kerralla vielä paremmin.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Perinneleikit ja -pelit

Tarpojat ideoivat ja toteuttavat sudenpenneille tai seikkailijoille perinteikkään leikki-illan. Tarpojat pohtivat, mitkä leikit ja pelit ovat heille olleet mieluisia nuorempina. Tämän illan välityksellä on helppo siirtää lippukunnan vanhoja perinteitä nuoremmille ikäkausille. Vartio kertaakaan ennen leikki-illan järjestämistä, miten leikki kannattaa ohjata ja miten säännöistä kerrotaan. Vartio opettelee erilaisia perinneleikkejä. Koloilta voi pyytää tarvittaessa jonkun vierailijan opettamaan leikkejä tarpojille. Vartio voi myös koota leikeistä vinkkivihon lippukunnan tai paikallisen päiväkodin tai alakoulun käyttöön.

MERIPARTIOAKTIVITEETTI

MERENKULKU

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja harjaantuu merenkulussa ja purjehtimisessa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat opettelevat navigoimaan alusta merikortin avulla, osaten määrittää veneelle suuntia, sijainteja ja etäisyyksiä. Tarpojat tutustuvat erannon ja eksymän käsitteeseen osana tosisuunnan tai kompassisuunnan määrittelyä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja selvittää mitkä asiat vartion purjehdustaidoista kaipaavat lisäharjoitusta. Vartionjohtaja hankkii paikalle tarvittavat välineet navigoinnin harjoittelua varten. Vartionjohtaja suunnittelee yhdessä luotsin kanssa sellaisen purjehduksen, jossa vartio voi harjoitella uusia ja kerrata vanhoja taitoja.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa huomaamaan mitkä asiat vartion purjehduksilla tarvitsevat lisäharjoitusta. Luotsi auttaa keksimään hyviä harjoituspaikkoja tarvittaville taidoille.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Muu, Vene

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Meripartio, Suunnistus

➤ Tarpon valinnaisista aktiviteeteista tehdään jokaisesta kasvatustavoitteen suhteesta vähintään yksi aktiviteetti.

SUHDE ITSEEN

Tarpoja pitää huolta itsestään ja terveydestään. Hän rakentaa omaa identiteettiänsä, elämäntapojensa ja jumalasuhteensa. Tarpojalle muodostuu käsitys eettisesti oikeasta ja väärästä sekä kyky ja halu toimia oikeaksi pitamiensä asioiden puolesta. Tarpoja uskaltaa heittäytyä uusiin ja erilaisiin tilanteisiin, käyttää mielikuvitustaan ja löytää toimivia ratkaisuja erilaisiin pulmatilanteisiin. Hän tarttuu toimeen.

LIIKUNTA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja oppii, että liikkumalla saa hyvää oloa itselle. Tarpoja ymmärtää säännöllisen liikunnan merkityksen omalle hyvinvoinnilleen. Tarpoja osaa hyödyntää luontoa omissa liikkunissaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat kokeilevat erilaisia tapoja liikua luonnossa esimerkiksi kävellen, juosten hiihtäen tai meloen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa ennalta selvää millaisia liikuntatottumuksia tarpojavartion jäsenillä on ja suunnittelee toteutettavan aktiviteetin luotsin kanssa. Vartionjohtaja huomioi aktiviteetin toteutuksessa turvallisuusasiat ja varaa mukaan ensiapuvälineistön.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi osallistuu tarvittaessa aktiviteetin toteutukseen. Retkeiltäessä luotsin tehtävänä on varmistaa, että vartionjohtajalla on riittävät tiedot ja taidot retkeilyä.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia – vuorokausi

PAIKKA: Metsä, Retki, Kaupunki

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Itsestä huolehtiminen, Liikunta, Metsä, Retkeily, Ympäristö

TOTEUTUSVINKKI 1:

Polulla

Vartio tutustuu polkujuoksuun. Polkujuoksu lisää koordinaatiota ja kestävyyttä ja samalla tasapaino paranee. Mikäli juoksu ei lajina ole tarpojan mieleen voi juoksemisen korvata reippaalla kävelyllä metsässä. Metsään voi rakentaa vaikka oman metsäkuntosalin käyttäen

erilaisia köytöksiä. Metsäkuntosalin rakennuksessa on hyvä huomioida jokamiehenoikeudet. Aktiviteetin voi toteuttaa myös polkupyörillä. Reitti kannattaa olla aloittelijoille mahdollisimman helppo, kuten jokin yleinen lenkipolku, jossa polut ovat mahdollisimman leveät ja tasaiset. Huomioikaa reittiä suunniteltaessa talven olosuhteet metsäpoluilla.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Hiihtosuunnistus tai lumikenkäily

Vartio harjoittelee hiihtosuunnistusta. Apua hiihtosuunnistukseen saa varmasti paikalliselta urheiluseuralta tai latuyhdistykseltä. Vartio voi toteuttaa myös oman lumikenkähaikin. Vartio suunnittelee reitin, jossa voi samalla ihailla lumista metsää ja ottaa hyvät eväät mukaan.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Frisbeegolf

Vartio tekee oman frisbeegolfradan tai menee valmiille radalle pelaamaan frisbeegolfia. Vartio ottaa selvää säännöistä ennen pelin aloitusta ja varmistaa, että kaikki tuntevat pelin säännöt. Frisbeegolfkiekkoja kannattaa pyytää lainaan. Ajan salliessa vartio käy kokeilemassa useita eri ratoja. Jos kenelläkään ei ennestään ole kokemusta frisbeegolfaamisesta, kannattaa valita alkuun mahdollisimman helppo rata ja mukaan ottaa joku henkilö, joka osaa opettaa oikean heittotekniikan.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Soutu ja melominen

Vartio tekee soutu- tai melontaretken. Vartio opettelee soutu- tai melontatekniikkaa retken yhteydessä. Soutu- tai melontaretki voi suuntautua pienelle joelle, joissa monissa on sopivia leirytymspaikkoja. Vartio huolehtii retken turvallisuudesta vesillä ja suojaa varusteet vesitiiviisti. Samassa yhteydessä vartio voi vaikka kerrata ja harjoitella vesipelastusta.

TERVEYS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa tehdä terveyttä edistäviä valintoja.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tekee oman terveytensä edistämiseen liittyviä päätöksiä. Tarpoja pitää esimerkiksi liikunta- tai ruokapäiväkirjaa. Tarpoja ymmärtää terveellisen ravinnon merkityksen.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja hankkii riittävästi tietoa aktiviteetin toteutusta varten.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi osallistuu tarvittaessa aktiviteetin toteutukseen vartion kanssa.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti tai enemmän

PAIKKA: Kolo, Leiri, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Itsestä huolehtiminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Liikuntapäiväkirja

Tarpoja tekee itselleen liikuntapäiväkirjan ja merkitsee päiväkirjaan paikat erilaisille harjoitteille kuten aerobinen, anaerobinen jne. Mikäli käytössä on sykemittari, askelmittari tms. tarpoja voi myös käyttää niitä hyödyksi. Minkälainen treeni kohottaa kuntoa? Entä miten saa kasvatettua lihasmassaa? Millainen on monipuolinen harjoitus? Liikuntapäiväkirjan ohien tarpoja voi tehdä oman liikuntasuunnitelman. Ensimmäinen liikuntakerta voidaan tehdä vartion kanssa yhdessä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Ruokapäiväkirja

Tarpoja tekee itselleen ruokapäiväkirjan ja pitää päiväkirjaa viikon ajan. Vartio selvittää millaista on hyvä ja terveellinen ruoka. Apua kannattaa pyytää esimerkiksi koulun terveydenhoitajalta. Ensimmäinen ruokapäiväkirjaan merkittävä ruokailu voidaan toteuttaa vartion kanssa yhdessä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Erityisruokavaliot

Vartio ottakaa selvälle, miten erilaiset erityisruokavaliot vaikuttavat ravinnon saantiin. Mistä esim. kasvissyöjä saa proteiinia? Entä miten erilaiset allergiat ja sairaudet vaikuttavat ravinnon tarpeeseen ja saantiin. Vartio miettii miten esimerkiksi diabeetikon tulisi varautua retken tai vaelluksen ruokailuihin. Vartio kerää erilaisia reseptejä erityisruokavalioiden opettelee tekemään ruokaa erityisruokavaliota noudattaville. Jos vartiolla on joku, joka noudattaa erikoisruokavaliota, voi vartio valmistaa yhdessä hänelle sopivaa ruokaa, jota kaikki syövät yhdessä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Terveyspalvelut

Vartio tutustuu oman asuinalueensa terveydenhuoltoon. Missä sijaitsee terveyskeskus? Millaisissa tilanteissa hakeudutaan terveyskeskuksen päivystykseen? Missä tilanteissa riittää, että odotetaan seuraavaan aamuun ja varataan aika omalta terveysasemalta? Milloin voi hakeutua suoraan erikoissairaanhoidon? Selvittääkää myös missä on lähin ehkäisyneuvola ja kuka sinne voi mennä ja minkälaisissa asioissa. Vartio kokoaa suurelle paperille asiat ja tehkää niistä ns. palvelukartan. Vartio liittyy karttaan myös kouluterveydenhuollon palvelut. Millaisissa asioissa kannattaa käyttää kouluterveydenhuollon apua? Vartio improvisoi pieniä näytelmiä kouluterveydenhoitajan vastaanotolta. Vartio voi myös kutsua jonkun terveysalan asiantuntijan koloiltaan?

USKALLUS LÄHTEÄ YKSIN

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja uskaltaa tehdä asioita itsenäisesti partiossa ilman että kaverit ovat koko ajan lähellä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja pärjää myös ilman omaa vartiotaan ja osaa tehdä itsenäisiä päätöksiä, jotka eivät ole kaverisidonnaisia.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ohjaa keskustelua aktiviteetin toteuttamisesta ja rohkaisee tarpoja osallistumaan tapahtumiin, vaikka juuri paras partiokaveri ei olisikaan lähdessä mukaan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi on vartionjohtajan ja tarpojen tukena aktiviteetin toteutuksessa ja suunnittelussa.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti tai enemmän riippuen toteutustavasta

PAIKKA: Kaupunki, Metsä, Vene, Muu

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen, Elämänhallinta

TAITOALUE: Itsestä huolehtiminen, Metsä

TOTEUTUSVINKKI 1:

Mykkänen

Tarpojavartio järjestää itselleen mykkänenin, jossa ei saa puhua toisten kanssa lainkaan 8 tunnin aikana. Vartio käy kokemuksen läpi yhdessä luotsin kanssa. Miltä tuntui kun ei saanut puhua lainkaan? Mikä puhumattomuudessa oli vaikeinta? Millaisia kommunikaatiokeinoja keksitte?

TOTEUTUSVINKKI 2:

Metsäretki

Tarpoja tekee retkellä pienen vaelluksen yksin helpohkossa maastossa. Vaellus voi kestää muutamasta tunnista yöloppäin. Kun kaikki vartion jäsenet ovat tehneet vaelluksensa, pohtikaa, miltä tuntui olla yksin metsässä. Pelottiko? Miltä hiljaisuus tuntui? Millaisia ajatuksia reitti herätti? Reitti kannattaa suunnitella niin, ettei eksymisen vaaraa ole. Reitti voi olla entuudestaan tuttu tarpojille ja tarpojat voidaan lähettää reitille porrastetusti.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Elokuvan lomoissa

Vartio tekee retken elokuviin ja asettuu teatterissa penkkiriveille niin, jokainen istuu yksin ilman kaveria. Elokuvan jälkeen vartio kokoontuu miettimään, miltä yksin elokuvissa oleminen tuntui? Mitä huonoja puolia elokuvan katsomisessa oli? Entä hyviä puolia?

MINÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja vahvistaa omaa minäkuvaansa.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja pohtii sitä, millainen hän on ja millaisena toiset hänet näkevät. Tarpojat opettelevat erilaisia tapoja kehittää omaa minäkuvaansa positiiviseen suuntaan.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen ja varaa aktiviteetissa tarvittavat tarvikkeet. Vartionjohtaja pyytää tarvittaessa luotsin apua aktiviteetin toteutukseen ja suunnitteluun.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa suunnittelemaan ja toteuttamaan aktiviteetin. Tässä aktiviteetissa luotsin läsnäolo saattaa olla välttämätöntä.

AKTIVITEETIN KESTO: 1-2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Itsestä huolehtiminen, Henkisyys, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Kirje minulle

Tarpojat kirjoittavat itselleen kirjeen, jossa on tarkoitus vakuuttaa itselle, että omat erilaiset piirteet ovat hyvä asia. Kirjeeseen tulee sisällyttää suunnitelma siitä, miten uskalletaan tuoda oman erilaisuutensa rohkeasti esille. Kirjeet saa avata vuoden päästä. Luotsi voi huolehtia kirjeiden säilyttämisestä.

Lähde: Särnä – asennekasvatusvihko

Lisäideoita kirjeeseen: Kirjoita itsellesi kirje, jossa kerrot:

- ▶ ajatuksistasi ja toivomuksistasi, millaista toivot elämäsi olevan vuoden kuluttua
- ▶ koulusta
- ▶ henkilökohtaisesta elämästä, kodista, harrastuksista, kavereista
- ▶ tavoitteistasi, pienistä askeleista kohti päämäärää
- ▶ mistä tiedät, että toiveesi on toteutunut
- ▶ aforismin tai moton, joka voi auttaa sinua saavuttamaan toiveesi.

Voit kuvittaa kirjeen piirroksilla tai lehtikuvilla. Laita kirje kuoreen, sulje se ja kirjoita kuoren päälle oma nimesi ja päiväys vuoden päähän tästä päivästä. Laita kirje hyvään talteen odottamaan, sillä vuoden päästä saat arvokasta postia.

Lähde: Terve minä – Tukioppilastoiminnan koulutusmateriaali itsetuntemuksesta

TOTEUTUSVINKKI 2:

Päiväkirja

Tarpoja pitää päiväkirjaa omista tunteistaan ja ajatuksistaan viikon ajan. Millaista päiväkirjan kirjoittaminen oli? Selkeyttikö se ajatuksia? Vartio voi koloillassa tai retkellä sitoa omat päiväkirjat. Tarvitseeko päiväkirja lukon? Jos tarvitsee, niin miksi?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Nimiruno

Tarpoja kirjoittaa oman nimensä paperin vasempaan laitaan ylhäältä alas ja kirjoittaa itseään kuvailevan sanan tai lauseen jokaisesta nimensä kirjaimesta lähtien. Tarpoja voi kirjoittaa esimerkiksi perheenjäsenistä, harrastuksista, lemmikkieläimistä, luonteenpiirteistä ja siitä mistä pitää.

Lähde: MLL

TOTEUTUSVINKKI 4:

Kiinalainen muotokuva

Tarpoja jatkaa seuraavia lauseita ja tutustuu itseensä paremmin!

- Jos olisin eläin, olisin...
- Jos olisin kukka, olisin...
- Jos olisin puu, olisin...

Jos olisin ruokalaji, olisin...

Jos olisin rakennus, olisin...

Jos olisin kirja, olisin...

Jos olisin soitin, olisin...

Jos olisin mauste, olisin...

Jos olisin biisi, olisin...

Jos olisin elokuva, olisin...

Lopuksi tarpojat keskustelelevat vartion kanssa yhdessä yllättykö joku jostain aivan uudesta puolestaan. Lähde: MLL

HOUKUTUKSET JA VAIKEAT VALINNAT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa tehdä itse päätöksiä ja ymmärtää niiden seurauksia. Tarpoja ottaa vastuuta omista päätöksistään.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Ympäriössä maailmassa on paljon houkutuksia ja vaikeitakin valintoja tarpojaikäisille nuorille. Aktiviteetti herättää tarpoja tekemään itse omia valintoja faktatiedon perusteella. Houkutukset ja valinnat voivat olla päihteitä, mainoksia tms.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa niin, että se on vartiolla sopiva. Vartionjohtaja valmistautuu vastaamaan vaikeisiin kysymyksiin.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi on läsnä tämän aktiviteetin toteutuksessa vartionjohtajan apuna.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Vene

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Itsestä huolehtiminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Päihdekysymykset

Vartio käy yhdessä läpi päihteisiin liittyviä asioita. Kysymysten lisäksi vartionjohtaja tai luotsi tarvitsee avukseen faktatietoa. Mitä ovat päihteet? Millaisia päihteitä on olemassa? Mitä tarkoittaa riippuvuus?

Selvitettävissä kysymyksiä: Miksi ihmiset käyttävät tupakkaa ja päihteitä niiden haittavaikutuksista huolimatta? Miksi monet ihmiset eivät käytä laisinkaan tupakkaa ja päihteitä? Miksi jotkut alaikäiset nuoret kokeilevat päihteitä ja tupakkaa? Millä tavoin päihteistä voi niitä tarjottaessa kieltäytyä? Miksi päihteiden käyttö on vielä vaarallisempaa nuorelle kuin aikuiselle?

Tupakoimattoman aikuisen haastattelu:

- Miksi et ole alkanut polttaa tai jos olet joskus polttanut, niin miksi lopetit tupakoinnin?
- Mitä hyötyä on tupakoimattomuudesta?
- Kärsitkö muiden tupakoinnista?
- Minkälaisia ohjeita haluaisit antaa nuorille?

Mielipiteitä esimerkiksi asiantuntijaryhmässä:

- Minkä ikäisenä päihteiden käytön voi aloittaa?
- Miten (laittomat) huumeet ja alkoholi päihteinä eroavat toisistaan?
- Mitä haittoja varhaisesta päihteiden käytöstä voi olla?
- Miten aikuisten tulisi suhtautua nuorten päihteiden käyttöön?

Otetaan kantaa nopeasti erilaisiin päihteisiin liittyviin väitteisiin mielipidejanalla.

Väitteitä päihteistä:

- Useimmat luokkatoverit eivät juo alkoholia viikonloppuna.
- Ilo ilman viinaa on teeskentelyä.
- Vanhempien kannattaisi antaa nuorten kokeilla alkoholinkäyttöä kotona, koska silloin se on turvallista.
- Päihteillä voi helpottaa oloa, jos on paha olla.
- Jos käyttää yhtä päihdettä (esim. alkoholia, tupakkaa) on suurempi todennäköisyys, että alkaa käyttää muitakin.
- On huumeita, joihin jää heti ensimmäisellä kerralla koukkuun.
- Jos huumeet olisivat laillisia, ne eivät kiinnostaisi nuoria niin paljon.

- Tupakkakin on päihde.
- Tupakoinnin lopettaminen lihottaa.
- Tupakointi rauhoittaa.
- Nuuskaaminen on terveellisempää kuin tupakointi.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Nuortennetin sivuilta www.mll.fi/nuortennetti löytyy

- tietovisa päihteistä
- tarua ja totta päihteistä
- 15 syytä olla aloittamatta tupakointia
- 10 syytä, miksi kanni ei kannata.

Lähteet: Selvästi hauskinna, Tukioppilaan koulutusaineisto ala-asteen päihdetunteja varten MLL 1998 ja MLL Valintojen viidakossa. Tukioppilastoiminnan koulutusmateriaali ehkäisevään päihdetyöhön. 2005.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Mainosten vanki?

Tarpoja etsii erilaisia mainoksia lehdistä, blogeista, TV-sarjoista ja internetistä. Tarpoja kuvailee tai tuo mukanaan yhden erityisen kiinnostavan ja yhden erityisen huonon mainoksen. Tarpojat keskustelevat yhdessä löytämistään mainoksista ja siitä millaiset asiat niissä houkuttelevat heitä kuluttamaan. Vartio lähtee kävelylle kolon ympäristöön ja tarkkailee miten se kannustaa kuluttamiseen. Onko ympäristössä paljon mainoksia? Millaisia mainokset ovat? Onko ympäristössä opasteita kauppoihin? Onko kauppojen läheisyydessä parkkipaikkoja? Samalla vartio katsoo kriittisesti mainoksia. Vartio kuvaa itse ideomansa mainoksen videolle ja editoi sen. Mainos voi olla kriittinen tai parodia jostakin toisesta mainoksesta. Tässä yhteydessä kannattaa myös tutustua lapsiin kohdistuvan markkinoinnin ohjeisiin.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Kehokartta

Tarpojat piirtävät kekokartan. Karttaan piirretään kohdat, joihin heidän mielestään tuttu ihminen saa koskea. Missä menee eri ihmisten rajat? Piirtäkää toiselle paperille kekokartta, johon piirräte kohdat, joihin vieras ihminen saa koskea. Muuttuivatko ihmisten rajat johonkin suuntaan? Mistä tämä johtuu? Onko esimerkiksi jonkun tarpojan mielestä sopivaa, että vieras ihminen koskettaa tarpojan mahaa? Ovatko kaikki samaa mieltä? Kehokarttaan voidaan myös merkitä kuka saa halata ja millaisissa tilanteissa. Saako halata lainkaan? Pohtikaa, mistä nämä erot tarpojen mielipiteiden kesken johtuvat?

TOTEUTUSVINKKI 4:

Varustehuutokauppa

Vartio järjestää varustehuutokaupan, jossa he huutavat varusteita kuvitteelliselle vaellukselle erämaahan, joka kestää viikon verran. Vartionjohtaja toimii huutokaupan meklarina. Jokaiselle tarpojalle jaetaan tietty määrä alkupääomaa kuten leikkirahaa, jonka he käyttävät omasta mielestään tärkeään asiaan. Kun kaikki tavarat ovat menneet kaupaksi, keskustellaan jokaisen valinnoista. Miksi he valitsivat juuri kyseiset tavarat? Ostiko joku turhakkeita? Mihin hän kuvittelee niitä tarvittavansa? Ostiko joku esimerkiksi trangian ilman tarvittavaa kaasua tai polttonestettä? Menivätkö kaikki tavarat kaupaksi?

Esimerkkejä huutokaupattavista tavaroista:

-vedellä täytetty juomapullo	-trangia
-matkalaukku	-rinkka
-kännykkä	-trangian polttoneste
-makuupussi	-karkkipussi
-makuualusta	
-puhelimen laturi/virtapankki	
-retkisänky	
-puhtaat sukat	
-EA laukku	
-laavu	
-kamina	
-tulitikut	
-Aku Ankka -lehti	
-pussillinen kolikoita	
-tyyny	

TULEVAISUUS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan ja suhtautuu siihen myönteisesti. Tarpoja tietää, kuinka paljon asuminen maksaa.

AKTIVITEETIN KUVAAUS: Tarpoja pohtii omaa tulevaisuuttaan ja tekee siihen liittyviä suunnitelmia.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa selvää aktiviteettiin vaadittavista tiedoista ja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa suunnittelemaan ja toteuttamaan aktiviteetin. Luotsi ottaa tarvittaessa selvää yhdessä vartionjohtajan kanssa aktiviteetin vaatimista asioista kuten sähkön hinnasta, vuokratasosta yms.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Elämänhallinta

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Kansalaistaidot, Itsestä huolehtiminen, Yhteiskunta, Talous

TOTEUTUSVINKKI 1:

Talous

Paljonko asuminen maksaa? Vartio kirjoittaa paperille ylös, mihin kaikkeen elämisessä tarvitaan rahaa: ruoka, vuokra, sähkö jne. Vartio ottaa selvää mitä asuminen maksaa. Vartio vertailee omistusasunnossa asumisen ja vuokralla asumisen kustannuksia. Vartio laskee pienimmän tulon, jolla voisi kuvitella selviävänsä niin, että on asunto, ruokaa ja vaatteet.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Miten voin säästää sukan varteen tai pankkiin

Vartio etsii tietoa eri pankkien säästövaihtoehtoista tai vierailee pankin konttorissa. Vartio pohtii miksi säästäminen kannattaa ja miten voi säästää esimerkiksi opiskelua tai reissua varten. Vartio tekee suunnitelman siitä kuinka paljon rahaa pitäisi säästää, jotta kaikki vartion jäsenet pääsisivät mukaan vaikka viikon etelänmatkalle.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Opintopolkuni

Tarpojat kertovat omasta haaveammattistaan. Vartio ottaa yhdessä selvää, mitä ja missä pitäisi opiskella, jotta hakeutuminen haaveammattiin olisi mahdollista. Vartio ottakaa selvää, minkälaisia ominaisuuksia kyseisiin ammatteihin tarvitaan. Vartio voi myös tutustua haaveammattihinsa tapaamalla ja haastattelemalla näissä ammateissa toimivia ihmisiä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Perhe

Tarpojat tekevät piirroksen tai kollaasin omasta tulevaisuuden perhehaaveesta. Apuna voi käyttää esim. paperinukkeja. Paperi kannattaa säästää omaa tulevaisuutta varten, vaikka päiväkirjan väliin. Kun tarpojat ovat tehneet oman tulevaisuuden perheen, pohtikaa millainen elämä perheen kanssa voisi olla. Mitä jos haave ei toteutuisikaan? Onko jotain muita vaihtoehtoja? Toinen voi haluta lapsia toinen taas ei halua. Muistakaa keskustelua käytäessä myös hienotunteisuus.

PARTIOKERÄILY

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tutustuu partiohistoriaan ja pohtii, miten partion symboliikka ja käytännöt ovat muuttuneet.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tutustuu partion symboliikkaan. Tarpoja tietää erilaisten merkkien taustoja ja mistä ne ovat peräisin. Tarpoja tutustuu partiokeräilijöihin.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtajan tehtävänä on ennalta selvittää, onko alueella jotakuta, kuka voisi tulla esittelemään partiokokoelmiaan.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa aktiviteetin toteutuksessa. Luotsi selvittää vartionjohtajan kanssa löytyisikö lippukunnasta tai alueelta ketään, joka voisi tulla esittelemään partiokokoelmaansa.

AKTIVITEETIN KESTO: 1 tunti

PAIKKA: Kolo

KASVATUSTAVOITE: Maailmankatsomus

TAITOALUE: Partiokulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1:

Omat partiotavarat

Tarpoja pohtii omia partiotavaroitansa ja vertailee niitä kaverin kanssa. Onko jotain samoja vai onko toisella jotain sellaista mitä ei kellossa muulla koko ryhmässä ole?

TOTEUTUSVINKKI 2:

Swoppaus

Tarpojat tutustuvat swoppauksen eli partiotavaroiden vaihtamisen maailmaan esimerkiksi pitämällä koloillansa tavaroiden kierrätysillan. Tempauksen voi toteuttaa myös laajemmassa mittakaavassa myymällä partiotavaroita jossain myyntitilaisuudessa, kuten kirpputorilla tai joulumyyjäisissä. Huomatkaa, että kaikkea ei kuitenkaan saa swopata, kuten ansiomerkkejä, lisäksi yleensä lapset swoppaavat keskenään ja aikuiset keskenään. Kansainvälisillä leireillä on monesti aikuisille ja lapsille omat alueensa, joissa swopata.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Ansiomerkit

Vartio tutustuu erilaisiin ansiomerkkeihin ja niiden saamisen vaatimuksiin. Onko lippukunnassanne joku jolla olisi kyseinen merkki? Vartio voi pelata ansiomerkkibingoa esimerkiksi jossain lippukunnan tapahtumassa. Vartio tutustuu vanhoihin partiomerkkeihin. Löytyykö kololtanne vanhoja merkkejä? Vartio ottaa selvää, mitä ne ovat. partiomerkkeihinkin.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Partiomuseo

Vartio tekee retken partiomuseoon. Monen lippukunnan lippu ja huivi löytyvät sieltä. Vartio tutustuu ennalta oman alueensa lippukuntien huiveihin ja lippuihin.

SUHDE TOISEEN

Tarpoja auttaa ja pitää huolta toisista ihmisistä ja ymmärtää, että yhdessä tekemällä saa aikaan suurempaa. Hän arvostaa erilaisuutta ja ymmärtää, että on monenlaisia ihmisiä ja maailmankatsomuksia. Tarpoja osaa toimia erilaisten ihmisten kanssa ja asettua toisen asemaan. Hän osaa ilmaista tunteitaan ja mielipiteitään tilanteeseen sopivalla tavalla.

HYVÄ PALAUTE

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja oppii antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Tarpojat oppivat havainnoimaan toisten tekemisiä ja antamaan palautetta.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee palautteen antamista.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa. Luotsin kanssa on hyvä etukäteen miettiä, millainen toteutus vartiolle sopii. Vartionjohtaja ottaa selvää, millainen on hyvä palaute ja miten sitä annetaan sekä hankkii mahdolliset tarvikkeet toteutusta varten.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi keskustele vartionjohtajan kanssa ennen aktiviteetin toteutusta palautteesta ja palautteen antamisesta. Luotsi auttaa pohtimaan mikä on vartiolle sopiva toteutustapa. Luotsi osallistuu tarvittaessa aktiviteetin toteutukseen.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Rehtiys, Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Luova ajattelu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Hyvän palautteen antaminen

Vartio miettii yhdessä millaista on hyvä palaute. Mistä hyvä palaute koostuu? Missä tilanteissa ja miten palautetta tulisi antaa? Palautteenannon voi liittää esimerkiksi johtamis- tai vastuutehtävän yhteyteen.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Ryhmän vahvuudet ja heikkoudet

Vartio tekee oman palautelaatikon. Palautelaatikon tekoa varten tarvitaan pahvilaatikko ja koristelutarvikkeita. Vartio voi halutessaan tehdä laatikon myös puusta. Jokaisen koloillaan jälkeen tai iltaisin retkillä, kukin vartion jäsen kirjoittaa yhden positiivisen palautteen ryhmän toiminnasta ja yhden kehittämiskohteen seuraavaa koloiltaa tai retkipäivää ajatellen. Palautteet käydään yhdessä vartionjohtajan johdolla läpi. Tarvittaessa myös luotsi voi auttaa palautteiden läpikäymisessä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Palautelautanen

Jokaiselle vartion jäsenelle jaetaan kertakäyttölautanen, johon kirjoitetaan oma nimi. Lautaset laitetaan kiertoon ryhmässä. Jokainen kirjoittaa vähintään yhden positiivisen asian jokaisen lautaseen. Kun lautaset ovat kiertäneet kaikilla, palautuu ne omistajilleen. Lopuksi luetaan positiiviset asiat yhdessä ääneen.

Lautasen toiselle puolelle voidaan kerätä kehittämiskohteita. Myös kehittämiskohteet on syytä käydä tarpojien kanssa läpi, jotta mikään ei jää kaiheartamaan ja kaikki ymmärtävät, mitä heille kirjoitetut kehittämiskohteet käytännössä tarkoittavat.

Palautelautasta voidaan käyttää johtamis- ja vastuutehtävien yhteydessä, jolloin tarpojalle jää kirjallinen palaute tehtävästä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vaikenemisen kulta?

Tarpoja opettelee olemaan hiljaa tilanteissa, joissa yleensä puhuu. Pohtikaa myös vaikenemista tilanteissa, joissa jotain toista esimerkiksi kiusataan. Onko vaikeneminen hiljainen hyväksyntä? Hiljaisuus voi myös olla palaute. Millainen on hiljainen palaute?

TOISEN KANSSA

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja oppii asettumaan toisen asemaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja laajentaa omaa näkökantansa ottamalla toisten mielipiteet ja tarpeet huomioon.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa ja hankkii tarvittavat materiaalit.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi huolehtii, että aktiviteetti toteutetaan niin, että kaikki tuntevat olonsa turvalliseksi. Luotsi keskustelee vartionjohtajan kanssa ennen aktiviteetin suunnittelua ja toteutusta soveltuuko aktiviteetti vartionjohtajan vedettäväksi. Aktiviteettia toteutettaessa luotsin olisi hyvä olla paikalla.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Ihmissyyden arvostaminen, Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Esiintyminen, Itsestä huolehtiminen, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Seurustelu

Vartio luo seurustelulle pelisäännöt. Vartio kirjoittaa pahville, mitä sääntöjä seurusteluun pitäisi liittyä. Vartionjohtajan on hyvä herättää keskustelua aiheesta, esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla: Miksi seurustelulla tulee olla säännöt? Täytyykö jokaisen seurustelusuhteen yhteydessä laatia kirjalliset säännöt? Voitte myös esimerkiksi näyttellä erilaisia "seurustelukohtauksia" ja jatkaa sääntöjen luomista näiden pohjalta. Näyteltäviä seurustelukohtauksia voi olla esimerkiksi läheisyyden osoittamisen eri muodot. Tarpojat vaihtavat rooleja eri esimerkeissä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Toisen kanssa toimiminen

Mitä tarvitaan, jotta ryhmä pystyy toimimaan yhdessä? Vartio järjestää kokkisodan, jossa kullekin joukkueelle jaetaan tietty summa rahaa, esimerkiksi kymmenen euroa, jolla heidän tulee käydä ostamassa raaka-aineet ja valmistaa ostamistaan raaka-aineista maittava ateria. Kaupassa käymiseen kannattaa antaa aikarajoitus samoin kuten itse aterian valmistamiseen. Kukin joukkue esittelee lopuksi tuotoksensa. Vartio keskustelee samalla ruoan valmistusprosessista. Syntyikö ruoka vaivattomasti? Tehtiinkö päätös ruokalajista yhdessä? Ottiko joku porukassa johtajan aseman? Saiko kaikki sanoa mielipiteensä?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Kiva kaveri

Vartio luo kaveruuden aakkoset. Vartio miettii aakkosten kirjaimilla alkavia hyvää kaveruutta edistävän taitoja tai ajatuksia siitä, millainen on kiva kaveri. Vartio kokoaa ajatuksensa ylös esimerkiksi suurelle pahville askarrellen tai puualustalle rakentaen. Tämä toimii hyvänä pohjana esimerkiksi vartion sääntöjä luodessa. Vartio laittaa tuotoksensa seinälle muistuttamaan siitä, millainen ryhmä voi parhaimmillaan olla. Kuinka olla kiva kaveri? Miten saada hyviä kavereita? Miten olla ryhmänä mukava? Kuinka saada uusia jäseniä omaan ryhmään? Kuinka päästä osaksi ryhmää? Miten ryhmähenki muodostuu? Millainen on meidän vartiomme?

Esimerkkejä:

A= Avun anto

E= Erilaisuuden hyväksyminen

H= Huumorintaju

L= Luottamus

O= Omien resurssien ymmärrys

P= Palautteen antaminen ja vastaanottaminen

TOTEUTUSVINKKI 4:

Ystävyyttä yli rajojen

Vartio haastaa paikallisen urheiluseuran tai yhdistyksen ryhmän esimerkiksi jalkapallopeliin tai lähtemään yhteiselle retkelle. Mikäli lippukunnalla on jokin taustayhteisö, kuten seurakunta tai kiltä, voitte haastaa myös heidät.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Perheen kesken

Vartio kumoaa myyttejä perheen toimimisesta. Vartio järjestää väittelyn, jossa puolet vartiosta näyttelee vanhempia ja puolet perheen lapsia.

Esimerkkejä keskustelun pohjalle: Miksi on kotiintuloajat? Viikkorahat? Miksi kaikilla ei ole viikkorahaa? Mihin saa mennä ja kenen kanssa? Miksi vanhemmat eivät välttämättä pidä kaikista kavereistasi? Mistä johtuu jonkun kaverisi ns. huono maine vanhempiesi näkökulmasta? Miksi ei saa pelata niin paljon kuin haluaa? Miksi on pakko tehdä läksyt? Miksi esim. elokuvien ikärajoja tulee noudattaa? Miksi on pakko käydä kaikissa harrastuksissa, esim. pianotunneilla?

MINÄ JA SISUPARTIOLAINEN

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja tutustuu sisupartioimintaan. Tarpoja ymmärtää erilaisuutta ja sitä, että partio kuuluu kaikille.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tutustuu sisupartiolaisten maailmaan.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja on tarvittaessa yhteydessä lippukunnan omaan sisujohtajaan. Mikäli lippukunnalla ei ole sisutoimintaa, vartionjohtaja ottaa selvää sisutoiminnasta. Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen tarvittaessa oman luotsin ja sisujohtajan kanssa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi on tarvittaessa yhteydessä lippukunnan sisujohtajaan ja auttaa aktiviteetin toteutuksessa.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Ihmisyiden arvostaminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Kansalaistaidot, Luova ajattelu, Sosiaaliset taidot, Ympäristö

TOTEUTUSVINKKI 1:

Paralympialaiset

Tarpojat kokeilevat erilaisia vammaisurheilun lajeja, kuten maapalloa, pyörätuolikeilausta, istumalentopalloa, puhallustikkua tai sokeiden käsipalloa. Millaista oli pelata näitä pelejä? Vartio pohtii, mistä peleistä nämä voisivat olla muunnelmia? Vartio voi myös järjestää paralympialaiset paikkakunnalla kehitys- tai liikuntavammaisille.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Sisupartiolaisiin tutustuminen

Mikäli vartiolla ei ole mahdollisuutta omassa tai naapurilippukunnassa tutustua sisupartioimintaan, voi siihen tutustua myös internetin kautta tai tutustumalla kehitysvammaisten tukiasuntolaan ja kehitysvammaisten tukiyhdistyksen toimintaan.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Sisujen koloilta

Vartio tutustuu sisupartioon esimerkiksi vierailamalla heidän koloillansa. Jos omasta lippukunnasta ei sisuryhmää löydy, voi vierailun sopia lähilippukuntaan.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Puuttuvat aistit

Vartio viettää koloilla niin, että jokaiselta puuttuu jokin aisti. Yksi vartion jäsenistä on esimerkiksi sokea, yksi mykkä ja kolmas kuuro. Jos aisteja ei ole tarpeeksi suhteessa vartionjäsenien määrään, voi käytöstä poistaa esimerkiksi kädet, solmimalla ne yhteen selän taakse. Vartion jäsenien tulisi kyetä auttamaan toisiaan koloilla aikana vastaan tulevilla haasteilla. Esimerkiksi kuuroille tulisi saada selvitettyä kaikki suullisesti annetut ohjeet, jotta tämä pystyy osallistumaan koloillaan kulkuun. Esimerkiksi ensiapu-aiheiset aktiviteetit ovat kokeilemisen arvoisia. Jos on tapahtunut polkupyöräonnettomuus, voiko esimerkiksi sokea tukea murtuman tai voiko kuuro soittaa hätäpuhelun? Pohtikaa lopuksi mikä oli vaikeaa? Yllättikö jokin asia?

MINÄ JA KANSAINVÄLISYYS

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja syventää tietämystään partion kansainvälisyydestä ja oppii ymmärtämään erilaisia kulttuureja.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tutustuu kansainväliseen partiotoimintaan.

KASVATUSTAVOITE: Ihmisyiden arvostaminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee luotsin avustuksella aktiviteetin toteutuksen ja varaa aktiviteettiin tarvittavan välineistön. Vartionjohtaja ottaa selvälle millaisia kansainvälisiä tapahtumia partiossa on.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa aktiviteetin suunnittelemisessa ja toteutuksessa sekä auttaa tarvittavan välineistön hankinnassa.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu

TAITOALUE: Kansainvälisyys, yhteiskunta

TOTEUTUSVINKKI 1:

Perinteisiä ruokareseptejä

Vartio ottaa selvää perinteisistä ruokaresepteistä ystäviltaan toisesta maasta ja valmistaa niitä koloillansa tai suunnittelee retken ruokailun kansainvälisillä mausteilla. Muistakaa vastavuoroisuus ja tarjotkaa ystäville suomalaisen keittiön reseptejä!

TOTEUTUSVINKKI 2:

Rasisminvastainen viikko

Vartio osallistuu rasisminvastaiseen viikkoon tai rauhanpäivään. Rasisminvastaisista viikkoja vietetään maaliskuussa. Viikosta vastaa Suomen Punainen Risti ja sitä vietetään joka vuosi YK:n rasisminvastaisen päivän 21.3. ympärillä. Rauhanpäivää puolestaan vietetään syksyisin. Kansainvälistä rauhanpäivää (Peace one day) vietetään joka vuosi 21.9. Päivä on vuodesta 2001 YK:n hyväksymä kansainvälinen vuosipäivä. Päivän juuret ovat kuitenkin 1980-luvulla.

Partiolaiset ovat omaksuneet YK:n rauhanpäivän myös partiolaisten kansainväliseksi rauhanpäiväksi, sillä partiioon ovat alusta alkaen kuuluneet rauha ja rauhankasvatus. Partion perustajan Robert Baden-Powellin ajatuksissa liikkeen tulee pyrkiä maailmanlaajuiseen veljeyteen.

Rauha ei ole vain sodan puuttumista. Rauha on myös mielenrauhaa ja työrauhaa. Rauha on sitä, että elämme sovussa itsemme ja toistemme kanssa, torjumme ennakkoluuloja sekä edistämme tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta. Rauhanpäivänä vartio voi toteuttaa hyviä tekoja tai tehdä rauhaan liittyviä aktiviteetteja. Vartio voi tehdä retken rauhan teemalla tai vartio voi tehdä kunniakirjan sellaiselle ihmiselle, joka mielestänne on toiminut rauhan puolesta.

Vartio keskustelee miksi ihmiset aloittavat sodan toisiaan vastaan? Millä tavoin sodat ja konfliktit jarruttavat kehitystä? Voidaanko maa sodan avulla pakottaa demokratiaan? Voidaanko demokratian avulla estää sotia ja konflikteja? Haluavatko ihmiset luonnostaan sotia?

TOTEUTUSVINKKI 3:

Elämän alku

Vartio keskustelee yhdessä: Missä vartion jäsenet ovat syntyneet? Suomessa vai ulkomailla? Ovatko he syntyneet sairaalassa tai muualla? Onko joku syntynyt ennenaikaisesti? Paljonko he painoivat syntyessään?

Vartionjohtaja kertoo, että eri puolilla maailmaa lapset syntyvät hyvin erilaisissa olosuhteissa. Joissakin maissa on hyvin vähän sairaaloita, eikä ole mahdollisuuksia hoitaa ennenaikaisesti syntyneitä. Lapset ja äidit kuolevat usein.

Vartio pohtii: Miten olisi käynyt, jos vartion jäsenet olisivat syntyneet jossakin muualla? Olisiko se vaikuttanut mihinkään? Olisivatko vartion jäsenet olleet erilaisia, jos he olisivat syntyneet jossakin toisessa maassa?

TOTEUTUSVINKKI 4:

Kirjeenvaihtokaveri

Kirjeenvaihto ulkomaalaisen ryhmän kanssa on helppo ja henkilökohtainen tapa tutustua vieraaseen kulttuuriin ja partiioon

toisessa maassa. Kirjekavereita voi löytää esimerkiksi Woomal -projektin kautta. Sen lisäksi Suomen Partiolaiset saa tasaisin väliajoin kysymyksiä mahdollisuudesta saada suomalainen kirjekaveri. Kirjekaverin kanssa voi vaihtaa kuvia partiotoiminnasta ja omasta maasta. Sekä valokuvat että piirretyt kuvat ovat kivoja. Niissä voidaan kertoa partiotoiminnasta, perinteistä, luonnosta tai ajankohtaisista asioista omassa maassa. Vartio voi myös kirjoittaa esittelyt ryhmän jäsenistä. Alla on esimerkki aloituskirjeestä.

Hei,

Olemme ryhmä n-vuotiaita partiolaisia Suomesta. Ryhmäämme kuuluu –. Haluaisitteko ryhtyä kirjekaveriryhmäksemme?

Oppisimme mielellämme partiosta maassanne ja muutaman sanan teidän kielellänne. Partiossa Suomessa retkeilemme paljon ja opimme hyödyllisiä asioita. Lempipartioaktiviteettimme on –. Lähetämme teille joitakin piirustuksia ja valokuvia suomalaisesta partiosta. Mitä maassanne syödään? Suomessa syödään paljon perunaa ja kala- ja liharuokia. Sen lisäksi myös muiden kulttuurien ruoat ovat suosittuja. Lempiruokiimme kuuluu –.

Voisimme kirjoitella joko sähköpostitse tai kirjeellä. Meille voitte halutessanne lähettää postia osoitteeseen:

Partioterveisin,

P.S. Kuva olisi kiva.

SUHDE YHTEISKUNTAAN

Tarpoja osaa toimia ryhmässä. Häntä kiinnostaa yhteisten asioiden hoitaminen. Tarpojan huomaa epäkohdat ja tarttuu niihin asioiden korjaamiseksi. Tarpoja osaa ottaa kantaa itseään koskeviin asioihin ja perustella kantansa. Hän mieltää olevansa osa ihmiskuntaa ja tuntee globaalia vastuuta.

RYHMÄTYÖTAIDOT

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja kehittyi ryhmätötaidoissa. Tarpoja osaa ottaa huomioon ryhmän tarpeet ja erilaiset persoonat.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja harjoittelee ryhmätötaitoja oman vartiionsa kanssa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja varaa aktiviteetissa tarvittavan välineistön paikalle ja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi osallistuu tarvittaessa aktiviteetin suunnitteluun ja toteutukseen vartionjohtajana kanssa.

AKTIVITEETIN KESTO: 30 minuuttia

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Arkielämän taidot, Askartelu, Johtaminen, Leikit, Luova ajattelu

TOTEUTUSVINKKI 1:

Oma mielipide

Tarpoja harjoittelee oman mielipiteen kertomista rakentavasti, esim. näytellen erilaisia tyylejä hyödyntäen. Jokainen tarpoja saa jonkun väittämän, josta hänellä pitäisi olla mielipide. Mielipide tulisi ilmaista eleillä ja ilmeillä. Puhua ei saa. Toiset yrittävät arvata, minkälaisesta mielipiteestä on kyse.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Töiden jakaminen

Vartio jakaa retkellä töitä tasaisesti toisilleen. Retken aikana kullakin tarpojalla on oma vastuutehtävänsä esimerkiksi nuotiopuiden kato, saunan lämmittäminen yms. Tehkää vastuiden ja töiden jakaminen tasapuolisesti.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Lahjan tekeminen

Vartio tekee yhdessä lahjapaketin. Lahjapaketti voi olla esimerkiksi lahja joulupatakeräykseen tai muuhun paikalliseen vähävaraisten

lapsiperheiden tukemiseen tarkoitettuun keräykseen. Jokainen vartion jäsen hoitaa pakettiin jonkun asian. Kun lahja on valmis, se paketoitetaan yhdessä ja tehdään lahjaan asianmukainen kortti. Lahjapaketti voidaan tehdä myös jollekin lippukuntaan kuuluvalle henkilölle. Lahjapaketin tekemisen idea on, että jokainen vartion jäsen kantaa kortensa kekoon. Ohjeita lahjan tekemiseen voi saada oman seurakunnan diakoniatyöstä.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Tulitikukkuvio-peli

Tähän peliin tarvitaan vähintään kahdeksan henkeä. Vartio jaetaan kahteen joukkueeseen. Molempien joukkueiden sisältä valitaan yksi kuningas, vähintään yksi lähetti, vähintään yksi sanansaattaja ja yksi työmies. Kuningas istuu huoneen toiseen päähän ja työmies toiseen päähän huonetta, selin kohti kuningasta, jotta nämä kaksi eivät voi kommunikoida keskenään. Lähetti ja sanansaattaja saavat kulkea vapaasti huoneessa, mutta eivät saa häiritä toisen joukkueen suoritusta. Kuninkaalle annetaan kuva pöydän tasossa olevasta tulitikkusetelmasta, joka työmiehen tulisi kasata kuninkaan ohjeiden mukaan. Työmiehelle annetaan pöydälle askillinen tulitikkuja, joihin vain hän itse saa koskea. Mutta tilanne ei olekaan niin yksinkertainen kuin miltä se kuulostaa. Kuningas ja työmies eivät saa puhua toisilleen. Työmies ei saa puhua lainkaan. Sanansaattaja on kuninkaan lisäksi ainoa joka saa puhua, mutta hän ei saa katsoa kuninkaalla olevaa kuvaa. Sanansaattajan tehtävänä on kertoa työmiehelle, mitä kuningas on kertonut kuvassa olevan, kuten sen missä asennossa mikäkin tulitikku on. Lähetti saa katsoa kaikkien tekemisiä, kuten myös kuninkaan "rakennuspiirustuksia". Hän ei kuitenkaan saa sanoa kenellekään mitään. Hän saa vain elehtiä päätä nyökkäämällä ja ravistamalla. Kisan voittaa se joukkue, kumpi on ensin saanut rakennelman oikein kasattua. Leikin johtaja tarkistaa, että kuvio on oikein kasattu ja julistaa voittajan.

Jos peliin haluaa haastetta, niin myös tulitikkun suunnalla on väliä, sillä kaikki tulitikkujen päät tulee samansuuntaisesti kuin alkuperäisessä kuvassa.

TOTEUTUSVINKKI 5:

Jukebox-puhe

Ohjaaja pyytää riviin yleisön eteen halutun määrän puhujia. Yleisö antaa puheelle aiheen. Ohjaaja kulkee puhujien takana ja aina, kun koskettaa jotakuta puhujaa olkapäälle, tämä alkaa puhua puhetta annetusta aiheesta. Puhe lakkaa, kun ohjaaja jälleen koskee olkapäälle, jopa kesken lauseen ja käynnistyy, kun ohjaaja koskee seuraavan kerran jne. Kerralla voi puhua useampikin puhuja, joten niistä ei tarvitse puhujan piitata vaan keskittyä täysin omaan puheeseensa. Tietyn ajan kuluttua pyydetään uusi ryhmä eteen puhumaan ja kysytään aihe yleisöltä.

VAIKUTTAMINEN

AKTIVITEETIN TAVOITE: Tarpoja tietää mahdollisuutensa vaikuttaa lippukunnassa ja sen ulkopuolella ja tietää miten hän saa mielipiteensä kuuluviin. Tarpoja tutustuu lippukunnan organisaatioon, vaikutuskanaviin ja toimintatapoihin.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja oppii vaikuttamaan erilaisiin asioihin. Tarpoja tietää kehen pitää olla omassa lippukunnassa yhteydessä, jos jokin asia ei toimi. Tarpoja saa ääntään kuuluviin lippukunnassaan.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa suunnittelemaan ja toteuttamaan aktiviteetin. Luotsi voi tarvittaessa olla yhteydessä esimerkiksi lippukunnanjohtajaan vuosikokoukseen osallistumisesta.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

TAITOALUE: Kansalaistaidot, Luova ajattelu, Arkielämän taidot, Vaikuttaminen, Sosiaaliset taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Vaikuttaminen

Vartio pohtii erilaisten tilanteiden kautta, mikä olisi oikea kanava puuttua ja vaikuttaa lippukunnan asioihin. Tarpoja tutustuu lippukunnan vaikutuskanaviin ja kokeilee vaikuttamista valitsemallaan tavalla.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Lippukunnan vuosikokous

Vartio miettii, miksi lippukunnan vuosikokous pidetään. Vartio valmistelelee ja esittää pienen näytelmän tyypillisestä vuosikokouksesta. Vartio keskustelee siitä, miksi asiat tehdään tietyllä tavalla. Vartio jakaantuu ryhmiin ja jokainen ryhmä saa tehtäväkseen suunnitella yhden osan vuosikokouksesta. Ryhmät voivat esitellä ajatuksensa julisteen tai näytelmän muodossa. Vuosikokouksesta on tarkoitus tehdä vuoden huipennus, johon kaikki ovat tervetulleita.

Ryhmä 1: Kirjoittakaa kokouskutsu. Miten siitä saa houkuttelevan? Mitä tietoa siinä muodollisesti pitää olla? Kenelle kutsu lähetetään? Miltä kutsun pitäisi näyttää? Miten kutsua voi muokata niin, että kaikki tuntevat itsensä tervetulleiksi?

Ryhmä 2: Missä kokouksen pitäisi olla? Miltä tila voisi näyttää? Miten tilaa voisi koristella? Mikä viikonpäivä ja kellonaika olisi sopiva? Mitä muuta ohjelmaa voisi järjestää samanaikaisesti?

Ryhmä 3: Miten saisitte median kiinnostumaan kokouksestanne? Mitä haluatte kertoa medialle? Mitä mediaa haluatte saada paikalle? Miten saatte yhteyttä heihin? Onko jollakulla lippukunnassa yhteyksiä lehtiin? Mitä kuvaa haluatte antaa lippukunnastanne? Mitä kannattaisi ja mitä ei kannattaisi nostaa esille? Miten haluatte ihmisten reagoivan, kun he kuulevat teistä? Jos lehti tai radio tulee paikalle, niin kenet he haluavat tavata? Miten annatte oikean kuvan?

Ryhmät esittelevät ehdotuksensa toisille ryhmille ja täydentävät ideoita.

Vartio ehdottaa vuosikokoussuunnitelmaansa lippukunnalle.

Vartio osallistuu lippukunnan vuosikokoukseen.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Keneen otan yhteyttä -twister

Vartio pelaa "Keneen otan yhteyttä" -twisteriä, ja tutustuu sen avulla lippukunnan rakenteeseen.

- retkellä sattuu pieni onnettomuus, jossa vartion jäsen murtaa nilkkansa?
- tarvitsette viikonlopun laavun lippukunnalta lainaan
- kirves meni retkellä rikki
- suunnittelette tarpoja vartion kanssa retkeä viikonlopun yli
- olette lähdössä retkelle, mutta retkikeittimeen ei löydy kaasua eikä polttonestettä

TOTEUTUSVINKKI 4:

Aloite

Vartio tekee aloitteen lippukunnalle jonkin asian parantamiseksi. Aloite voi olla, että lippukunta tarvitsee lisää telttoja tai sadekatoksia. Aloite voi liittyä tarpojen majakan järjestämiseen, tai se voi olla eettinen, kuten jätteiden kierrätyksen parantaminen leireillä. Vartion kannattaa valmistautua itse osallistumaan aloitteen toteuttamiseen.

SUHDE YMPÄRISTÖÖN

Tarpoja osaa liikkua ja toimia erilaisissa toimintaympäristöissä. Hän kunnioittaa ja tuntee luontoa. Tarpoja kokee olevansa osa luontoa ja viihtyy siellä. Hän ymmärtää, miten oma toiminta vaikuttaa ympäristöön, ja haluaa toimia sen puolesta. Tarpoja noudattaa kestävän kehityksen periaatetta.

MINÄ JA METSÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja osaa ottaa huomioon omilla teoillaan metsien suojelun. Tarpoja kokee metsien suojelun myönteisenä asiana.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja oppii uutta Suomen luonnossa elävistä kasveista ja eläimistä.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ottaa selvää aktiviteettiin vaadittavista tiedoista ja suunnittelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa asiantuntijoiden etsimisessä.

AKTIVITEETIN KESTO: 1–2 tuntia

PAIKKA: Kolo, Retki

KASVATUSTAVOITE: Vastuu elinympäristöstä

TAITOALUE: Luonnonsuojelu, Metsä

TOTEUTUSVINKKI 1:

Tietolaatikko uhanalaisista lajeista

Vartio laatii tietolaatikon Suomen uhanalaisista lajeista. Mitkä Suomessa elävät lajit ovat joutuneet punaiselle listalle? Mikä on punainen lista? Vartio listaa mukaan keskeisimmät syyt miksi lajit ovat häviämässä.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Suomen metsät

Vartio selvittää yhdessä esimerkiksi, paljonko Suomessa on aarnimetsää tai lehtoja? Vartio tekee piirustuksen valitsemastaan metsästä ja laittaa piirustukseen näkyviin myös löytämänsä faktat.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Susivihaa vai susirakkautta?

Vartio etsii internetistä kirjoituksia/keskusteluja susien puolesta ja vastaan. Vartio tarkastelee, minkälaisia perusteluja susien säilyttämiseksi ja hävittämiseksi käytetään. Vartio laatii tekstien pohjalta mielipidekartan jossa erilaiset näkemykset tulevat esille. Vartio kirjoittaa karttaan suuremmalla tekstillä ne mielipiteet mitkä toistuvat useimmin ja pienemmällä ne mitkä harvemmin. Toiselle puolelle voidaan laittaa mielipiteet puolesta ja toiselle vastaan. Vartio tekee myös tietokortin sudesta eläinlajeina.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Ääni uhanalaisille eläimille?

Mitä asiaa ja ohjeita uhanalaisilla lajeilla voisi olla ihmisille, jos ne pystyisivät kanssamme kommunikoimaan? Vartio etsii esimerkiksi WWF:n nettisivuilta tietoa eri lajien uhanalaisuuden syistä. Vartio tekee muutaman ruudun sarjakuvia eri lajien elämästä ja laittaa ne jonkin esille. Vartio voi tilata tai printata WWF:n Uhanalaiset naapurimme -julisteet. Vartio voi tutustua näiden neljän lajin elämään ja ukiin. Vartio voi kirjoittaa jokaiselle eläimelle puhekuplan ja laittaa ne esille julisteen kanssa. Vartio voi myös kirjoittaa kirjeen ihmisille tämän uhanalaisen eläimen näkökulmasta. Uhanalaisista lajeista ja niiden elämästä voi tehdä runoja seuraavalla kaavalla: Unelmoin että xx, missä, mitä tekemässä, millä tavalla. Esimerkiksi: Unelmoin että olen susi, tunturikoivikon suojissa, lymyämässä, kenenkään näkemättä.

MINÄ JA KAUPUNKI

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja arvostaa omaa lähiympäristöään. Tarpoja lähtee pois koloilta omaan lähikaupunkiinsa.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tuntee oman lähikaupunkinsa puistoja ja löytää hänelle mieluisan puiston. Tarpoja tutustuu omaan lähikaupunkiinsa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja valmistelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa aktiviteetin suunnittelussa ja osallistuu tarvittaessa sen toteutukseen. Mikäli lähimpään kaupunkiin on matkaa, kannattaa alueellista yhteistyötä harkita. Esimerkiksi valokuvasuunnistuksesta voi saada hyvän KITT:n aiheen.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia tai enemmän riippuen toteutustavasta

PAIKKA: Kaupunki

KASVATUSTAVOITE: Maailmankatsomus, Luontosuhde

TAITOALUE: Henkisyys, Itsestä huolehtiminen, Luova ajattelu, Retkeily, Suunnistus

TOTEUTUSVINKKI 1:

Valokuvasuunnistus

Vartio suunnistaa valokuvien avulla tutussa kaupungissa. Valokuvien ei tarvitse olla välttämättä itse otettuja vaan apuna voi käyttää esimerkiksi lehtikuvia kohteista. Valokuvasuunnistukseen kannattaa ottaa tarpojille tuttu kaupunki tai sen osa. Vieraammassa kaupungissa suunnistettaessa tarpojille voi tehdä myös erilaisia vihjeitä paikkojen löytämisen helpottamiseksi.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Mieluisa puisto

Vartio tutustuu oman kaupunkinsa puistoihin. Tarpoja miettii etukäteen odotuksia mieluisalta puistolta. Minkälainen puiston pitäisi olla? Etsikää sellainen puisto, jossa voi rauhoittua. Entä löytyykö lähikaupungista puistoa, jossa voi pelata pelejä. Vartio voi pelaila puistossa erilaisia pelejä.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Tärkeä paikka

Vartio valitsee yhdessä jonkin paikan tai kohteen, jonka kokee yhdistävän koko vartiota. Paikka voi olla, vaikka ensimmäinen retkipaikka, johon liittyy hyviä muistoja. Vartio muistelee iltanuotion tai hiljentymisen aikana, mikä tekee paikasta tärkeän juuri teidän vartiollenne. Vartio voi tehdä paikasta tai kohteesta kuvakollaasin tai oman kalenterin.

TOTEUTUSVINKKI 4:

Pienoismalli tai taideteos

Tarpojat miettivät omasta kotikaupungistaan tärkeän asian. Se voi olla paikka, monumentti, nuorisotalo tai vaikkapa vartion kolo, myös tunne voi olla tärkeä asia. Tarpoja tekee taideteoksen tai pienoismallin hänelle tärkeästä asiasta kotikaupungistaan. Pienoismallin voi tehdä tilitikuista tai lehtileikkeistä. Taideteoksen voi tehdä maalaamalla, piirtämällä tai kipsityönä. Tarpojat esittelevät työt vartion muille jäsenille ja perustelevat valintansa.

LUONTOYSTÄVÄLLINEN ELÄMÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE:

Tarpoja oppii erilaisia keinoja hillitä ilmastonmuutosta.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpojat kertaavat mitä ilmastonmuutos tarkoittaa. Tarpojat tutkivat erilaisia tapoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja valmistelee aktiviteetin toteutuksen yhdessä luotsin kanssa.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa aktiviteetin suunnittelussa ja osallistuu tarvittaessa sen toteutukseen.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 tuntia tai enemmän riippuen toteutustavasta

PAIKKA: Kaupunki

KASVATUSTAVOITE: Maailmankatsomus, Luontosuhde

TAITOALUE: Henkisyys, Itsestä huolehtiminen, Luova ajattelu, Retkeily, Suunnistus

TOTEUTUSVINKKI 1:

Hiilijalanjälki

Vartio kokoaa internetistä saatavien tietojen perusteella tietolaatikon, jossa esittelevät eri puolilla maailmaa asuvien ihmisten hiilijalanjäljen. Vartio myös piirtää eri maiden jalanjäljet paperille, jotta voivat vertailla niitä. Vartio ottaa selvää miten hiilijalanjälki lasketaan. Internetistä löytyy erilaisia hiilijalanjälkilaskureita. Vartio kirjoittaa vanhemmille tai kavereille helppoja ohjeita oman hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Ilmastoystävälliset ajoneuvot

Mun siskon mopo on parempi ku sun veljen. Vartio tekee pikku-uutisen ilmastoystävällisimmistä ajoneuvoista. Vartio kokoaa aineistoa polttoaineen kulutuksesta ja hiilidioksidipäästöistä kilometriä kohti ja pisteyttää ajoneuvot ympäristöystävällisyyden, suorituskyvyn ja käytännöllisyyden perusteella.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Hiilipuut

Hiilipuut! Metsien sanotaan olevan maapallon keuhkot. Miksi? Puut sitovat itseensä hiiltä ja kun ne kasvavat, sitovat ne sitä jatkuvasti enemmän. Vartio tekee esityksen tai piirtää puun tarinan ja kuvaa siitä miten hiili sitoutuu puuhun. Vinkkejä löytyy esimerkiksi Suomen Metsäyhdistyksen nettisivuilta.

MINÄ JA RUOKAMAAILMA

AKTIVITEETIN TAVOITE: Tarpoja osaa tehdä eettisiä valintoja ruuanhankinnassa. Tarpoja tietää, mistä ruoka tulee ja miten eri ruuat eroavat toisistaan.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tekee ruokaa erilaisista ruoka-aineista. Tarpoja vertailee eri lailla kasvatettuja ruokia keskenään.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtajan tehtävä: Vartionjohtaja etsii sopivat reseptit ja selvittää, mistä raaka-aineet löytyvät.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi auttaa vartionjohtajaa reseptien ja raaka-aineiden hankinnassa.

AKTIVITEETIN KESTO: 2 h

PAIKKA: Kolo, Muu

KASVATUSTAVOITTEET: Luontosuhde, Maailmankatsomus

TAITOALUE: Ruokakulttuuri, Ruuan valmistus, Yhteiskunta, Ympäristö

TOTEUTUSVINKKI 1:

Nykypäivän ruoassa on paljon "E-koodeja". Vartio jakautuu pienempiin porukoihin ja kisailee lähikaupassa siitä montako eri E-koodia vartio pystyy ostamaan 2:lla eurolla 10:ssä minuutissa.

Vartio löytää jälkikäteen googlaamalla, mitä e-koodit tarkoittavat. Kun merkitykset ovat selvinneet, vartio keskustelee siitä mitä myönteisiä ja mitä kielteisiä asioita lisäaineet tuovat meidän ruokaamme.

Lähde: KFUK-KFUM spejder

TOTEUTUSVINKKI 2:

Vartio ottaa selvää mitä tarkoitetaan reilun kaupan tuotteilla. Mitä hyötyä niiden ostamisesta on? Kuka hyötyy? Vartio maistelee erilaisia Reilun kaupan tuotteita ja tekee niistä ruokaa.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Vartio tutustuu eri maiden ruokiin ja pitää teemaillan jonkin tietyn maan ruokakulttuuriin liittyen. Vartio tekee maalle tyypillistä ruokaa ja pukeutuu maan kulttuuriin mukaan. Vartio etsii tietoa, miten kyseisen maan ruoka tuotetaan. Tuotetaanko ruoka mielestänne eettisesti? Vartio pohtii millaista olisi asua kyseisessä maassa. Minkälaisia kulttuurisia ristiriitoja mahdollisesti tulisi vastaan? Millaiset ovat lasten oikeudet maassa? Millaisia uutisia löydätte valitsemastanne maasta?

TOTEUTUSVINKKI 4:

Vartio tutustuu luomu- ja biodynaamiseen ruokaan. Mitä se on ja mistä sen tunnistaa? Vartio tekee luomuaineista ruokaa. Vertailun vuoksi vartio voi tehdä saman aterian ei-luomu aineista. Onko maussa eroa?

TOTEUTUSVINKKI 5:

Vartio selvittää, mitä on lähiruoka ja mistä sitä saa. Vartio tutkii tuleeko lähiruoka kalliimmaksi, kuin se mitä normaalisti ostate. Vartio tekee ruokaa lähiruusta ja ei-lähiruusta. Onko maussa eroa?

TAVOITE: Tarpoja osaa suunnitella ohjatusti ohjelmaa itselleen tai toiselle ryhmälle. Tapoja osaa ottaa huomioon budjetin suunnitellessaan retkeä toisille tai tapahtumaa omalle vartiolle. Tarpoja osaa ottaa vastaan palautetta. Tarpoja osaa arvioida omaa toimintaansa. Tarpoja hallitsee tarpon aikana oppimiaan asioita.

KUVAUS: Majakka on tarpon lopussa tehtävä loppuhuipennus. Majakan suunnittelu aloitetaan jo tarpon suuntausvaiheessa. Suunniteltu majakka ohjaa tarpon tavoitteisiin ja auttaa valitsemaan aktiviteettien toteutuksia. Jokaisessa majakassa määritellään pelisäännöt, jaetaan tehtävät ja vastuut. Lopuksi luotsi käy palautekeskustelun yhdessä koko vartion kanssa majakasta ja tehdystä tarpostä. Vartio voi valita valmiista majakkavinkeistä mieleisensä tai tehdä ihan oman suunnitelman majakan toteuttamisesta.

- Vartio valitsee yhden valmiista majakkavaihtoehdoista tai suunnittelee ja toteuttaa täysin omalaisensa majakan. Majakan tavoitteet asetetaan riittävän haastaviksi yhdessä luotsin kanssa.

UUSI PORUKKA ULOS

MAJAKAN TAVOITTEET:

Tarpoja osaa luoda erilaisille ryhmille luontokokemuksia.

Tarpoja osaa ottaa huomioon ryhmien erityispiirteitä viedessään heitä luontoon.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpoja suunnittelee retken oman vartiensa ulkopuoliselle ryhmälle. Osallistujat eivät kaikki ole kaikille tarpojavartion jäsenille entuudestaan tuttuja. Tarpojavartio suunnittelee retken ja tekee retkelle budjetin. Tarpojavartio toteuttaa retken luotsin ja vartionjohtajan avustuksella. Tarpoja saa palautetta majakan päätyttyä luotsilta majakasta ja koko tarpostä.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET:Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen, Itsensä kehittäminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Auttaa tarpoja retken suunnittelussa ja ideoimisessa. Vartionjohtajalla ja luotsilla voi olla esimerkiksi muutama valmiskin vaihtoehto majakan toteuttamiseen tai kohderyhmän valintaan.

Vartionjohtaja auttaa tarpojavartiota toteuttamaan suunnitellun retken. Tarvittaessa vartionjohtaja tukee ja kannustaa tarpoja toteutuksen aikana.

Vartionjohtaja keskustelee luotsin kanssa toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Majakan jälkeen voi olla luontevaa katsoa jo luotsin kanssa tulevaa tarppoa ja tehdä alustavia suunnitelmia.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin tehtävänä on tarvittaessa ottaa selvää lippukunnan käytännöistä mm. retken hinnan määräytymisessä. Luotsi ohjaa tarpoja vartiota ottaa huomioon retken turvallisuuteen liittyviä asioita. Luotsin tehtävänä on myös varmistaa vartionjohtajan kanssa, että retken varusteluettelo on kunnossa. Samoin kannattaa huomioida, että retken tiedotus on riittävä osallistujille. Luotsi auttaa myös tarpeen mukaan retkelle lähtijöiden ilmoitusten vastaanottamisessa. Luotsi käy tarpojen tekemän suunnitelman läpi yhdessä vartionjohtajan ja hyväksyy sen. Tarvittaessa luotsi auttaa tarpojavartiota ideoimaan retkeä.

Vastaa retken turvallisuudesta. Luotsi on mukana koko toteutuksen ajan ja auttaa tarvittaessa vartionjohtajaa ja tarpoja retken toteutuksessa. Kannustaa tarpoja heidän tehtävissään.

Vartion kanssa keskustellaan luotsin johdolla toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Arvioinnissa Mietitään, mitä kuluneen tarpon ja majakan aikana vartio on oppinut? Millaisia haasteita vartio on majakan ja tarpon aikana kohdannut. Millaisia tunteita aktiviteetit ja tehty majakka herätti tarpojissa. Mitä asioita jäätin kaipaamaan. Mitä tehtäisiin toisin. Luotsi kertoo tarpojavartiolle rehellisesti oman mielipiteensä tehdystä majakasta ja tarpostä rakentavasti. Luotsin olisi hyvä muistaa, että palaute on tarpojille ainutkertainen oppimistilanne.

Luotsi käy vartionjohtajan kanssa henkilökohtaisen koko tarpoon liittyvän palautekeskustelun majakan jälkeen. Luotsin on hyvä myös ennalta miettiä mahdollisia kehittämiskehdotuksia vartionjohtajalle. Samalla luotsi sopii vartionjohtajan kanssa ajankohdan seuraavan tarpon suunnittelemiseen.

MAJAKAN VALMISTELUT: Tarpojavartio tekee suunnitelman jo suuntausvaiheessa siitä minkälaisia ryhmiä he voisivat viedä maastoon tai veneretkelle. Tarpojavartio suunnittelee myös retkeä pääpiirteissään heti tarpon aluksi ja tekee suunnitelmalle aikataulun. Aikataulun olisi hyvä sisältää ainakin retken ajankohta, retkelle ilmoitautumisen tiedot sekä tiedotuksen aikataulu. Retkelle luodaan myös varusteluettelo retken tyyppiin ja pituuden mukaan. Majakka voidaan toteuttaa päiväretkenä tai vaikkapa yön yli tehtävänä retkenä riippuen kohderyhmästä. Ajatuksena on viedä retkelle sellaisia, jotka eivät välttämättä tiedä kovinkaan paljon partiosta tai eivät juuri muuten retkeile. Kohderyhmänä voi olla esimerkiksi veteraanit, sisut, luokkatoverit, äidit, isät tai tarpojen perheet. Suunnitelmaa tehtäessä on jo hyvä huomioida retkeen liittyvät mahdolliset riski ja haasteet. Tarpojavartio tekee ilmoituksen retkestä lippukunnanjohtajalle. Retken toteutukseen voi tarvittaessa pyytää apua myös lippukunnan muilta aikuisilta.

Suunnitelmaa tehdessä tarpojavartio päättää yhdessä luotsin ja vartionjohtajan kanssa retken ajan ja paikan. Vartio myös huolehtii retken tiedotuksesta. Luotsin tehtävänä on varmistaa, että tiedotus on kohderyhmälle sopivaa ja riittävä.

Tarpojavartio luo yhdessä luotsin ja vartionjohtajan kanssa majakalle budjetin. Budjetin tulisi sisältää kuluarvio ja mahdollisesti retken hinta. Vartiolla tulee olla retkeä suunniteltaessa tieto siitä, kuinka paljon heillä on käyttöä rahaa majakkaan.

Vartio suunnittelee retkelle ohjelman huomioiden kohderyhmän erityispiirteet esimerkiksi perheen pienimmät eivät välttämättä jaksa kävellä pitkää matkaa. Myös tehtävät kannattaa miettiä niin, että ne ovat kohderyhmälle sopivia ja mahdollisia. Tarvittaessa kannattaa tehdä yhteistyötä esimerkiksi lippukunnan sisuohjaajien tai perhepartion vetäjän kanssa.

MAJAKAN TOTEUTUS: Kohderyhmästä riippuen toteutuksena voi olla esimerkiksi koko perheen rastirata luonnossa. Rastiradan pituus valitaan osallistuvan kohderyhmän mukaan. Myös maastoon kannattaa kiinnittää huomiota. Perheiden pienimmät lapset eivät vielä jaksa kävellä kovinkaan pitkää matkaa. Rastirata voi sisältää erilaisia luontoon soveltuvia pelejä ja leikkejä, nuotion sytyttämistä, askartelua. Myös yhdessä ololle kannattaa varata aikaa. Ennen toteutusta suunnitelmat voi käydä, vaikka koko vartion kanssa läpi konkreettisesti retkipaikalla. Toteutusta varten on hyvä varata myös riittävä ensiapuvälineistö retkelle mukaan.

Retken jälkeen tarpojavartio huolehtii yhdessä retkellä käytettyjen varusteiden huollon ja palautuksen omille paikoilleen. Retkestä kannattaa kerätä myös palautetta suullisesti tai kirjallisesti retkelle osallistuneilta.

MAJAKAN ARVIOINTI: Kun majakka on päättynyt, käydään luotsin johdolla palautekeskustelu majakasta. Mahdollinen saatu palaute osallistujilta käydään myös yhdessä läpi. Samalla keskustellaan kuluneesta tarpostä koko vartion kanssa. Arvioinnin on tarkoitus pysäyttää tarpojavartio pohtimaan vartion osaamista ja vartion kehittymistä. Tarpojat arvioivat vartion toimintaa.

UNELMA PARTIOVIIKONLOPPU

MAJAKAN TAVOITTEET:

Tarpojavartio osaa hemmotella itseään ja pitää itsestään huolta.

Tarpoja tietää riittävän unen ja ravinnon saannin merkityksen.

Tarpoja osaa rentoutua.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpojavartio suunnittelee ja toteuttaa itselleen terveellisen unelma partioviikonlopun. Unelma partioviikonlopun suunnittelussa ja toteutuksessa vain taivas on rajana.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Itsensä kehittäminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja ohjaa yhdessä luotsin kanssa majakan suunnittelua. tarvittaessa vartionjohtaja auttaa tarpojavartiota erilaisten ohjeiden etsimisessä. Vartionjohtaja keskustelee luotsin kanssa toteutetusta majakasta ja koko tarposta. Majakan jälkeen voi olla luontevaa katsoa jo luotsin kanssa tulevaa tarppoa ja tehdä alustavia suunnitelmia.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi ohjaa majakan suunnittelua yhdessä vartionjohtajan kanssa. Tarvittaessa luotsi avustaa tarpoja sopivan paikan löytämisessä ja varaamisessa. Tarvittaessa luotsi asettaa suunnittelulle rajat. luotsi voi myös auttaa ideoimisessa ja budjetin tekemisessä.

Luotsi ohjaa arviointi keskustelua. Luotsi antaa myös palautteen tarpojavartiolle majakan suunnittelusta ja toteutuksesta. Samalla arvioidaan myös koko tarppo. Arvioinnissa Mietitään, mitä kuluneen tarpon ja majakan aikana vartio on oppinut? Millaisia haasteita vartio on majakan ja tarpon aikana kohdannut. Millaisia tunteita aktiviteetit ja tehty majakka herättivät tarpojissa. Mitä asioita jäätin kaipaamaan. Mitä tehtäisiin toisin. Luotsi kertoo tarpojavartiolle rehellisesti oman mielipiteensä tehdystä majakasta ja tarposta rakentavasti. Luotsin olisi hyvä muistaa, että palaute on tarpojille ainutkertainen oppimistilanne. Luotsi käy vartionjohtajan kanssa palautekeskustelun tehdystä majakasta ja tarposta.

MAJAKAN VALMISTELUT: Tarpojavartio suunnittelee yhdessä, minkälainen olisi heidän unelma partioviikonloppu. Viikonlopusta suunnitellaan terveellinen, jossa nukutaan ja syödään hyvin. Ulkoilua unohtamatta. Panostakaa nukkumismukavuuteen ja trendikkäisiin hyvinvointi ohjeisiin kuten joogaan ja erilaisiin omatekoisiin terveysjuomiin. Mikäli vartio tekee majakan syksyllä voi esimerkiksi retkillä jo tarpon aikana kerätä erilaisia marjoja ja tehdä juoman niistä. Keväällä majakkaa tekevät voivat poimia aikaisia luonnon antimia tai tehdä jopa yrttijuoman. Kokeilkaa pinnalla olevia trendilajeja ja hoitoja. Terveellinen viikonloppu koostuu terveellisen ravinnon lisäksi liikunnasta ja riittävästä unen määrästä. Jotta uni olisi laadukasta kannattaa ohjelmaa suunnitella ottaa liikunnan ja etenkin ulkoilun määrän. Tehkää myös aikataulu nukkumaan meno aikoihin ja herätyksineen.

Iltaohjelmaan voi sisällyttää esimerkiksi spa tyyppistä saunailtaa. Keväällä saunaa voi tehdä esimerkiksi vihdan. Syksyllä voi tehdä rentouttavan jalkakyllyn turpeesta.

Tehkää majakalle budjetti. Pysykää budjetissa. Pitäkää myös kirja hankinnoista majakkaa varten. Arviointi keskustelussa kannattaa pohtia tuliko terveellinen ruoka kalliimmaksi? Vartio tekee tapahtumalle myös aikataulun ja ilmoittaa tapahtumasta lippukunnanjohtajalle.

MAJAKAN TOTEUTUS: Tarpojavartio noudattaa tekemäänsä aikataulua ja toteuttaa ennalta suunnitellut aktiviteetit. Riittävään unen määrään ja laatuun on panostettu jo suunnittelu vaiheessa. Päivä voi päättyä esimerkiksi rentouttavaan saunaan, jonka jälkeen on terveellinen iltapala. Noudattakaa ennalta laadittua päiväohjelmaa. Pitäkää kiinni hijaisuudesta ja herätyksestä.

Herätyksen jälkeen voitte suunnata esimerkiksi aamulenkille, saunakävelylle tai venyttelevään aamujumppaan.

MAJAKAN ARVIOINTI: Keskustelkaa tarpojavartion kanssa, miltä terveellinen viikonloppu tuntui. Oliko tarpojilla levännyt olo viikonlopun jälkeen? Miltä tarpojista tuntui suunnitella ja toteuttaa itselleen viikonloppu. Mikä on hienoin kokemus? Mitä olisi voitu tehdä toisin. Pohtikaa myös, minkälainen olotila viikonloppuna olisi saattanut olla, jos terveellisen ruuan tilalla olisi ollut karkkia ja sipsiä? Entä jos ulkoilua ei olisi ollut lainkaan? Keskustelkaa myös budjetista. Oliko budjetin tekeminen haastavaa? Pysyttiinkö budjetissa.

KAVERIVARTIO

MAJAKAN TAVOITTEET:

Tarpoja luo ystävyyttä yli rajojen.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpojavartio ottaa yhteyttä toisen lippukunnan tarpojavartiioon. Tarpojavartiot suunnittelevat yhdessä yönyliretken. Majakan suunnittelu alkaa jo suuntausvaiheessa ottamalla yhteyttä johonkin toisen lippukunnan tarpojavartiioon. Yhteydenoton jälkeen tehdään yhteiset pelisäännöt ja suunnitellaan yhdessä retki. Suunnittelussa voidaan käyttää hyväksi erilaisia sähköisiä kokoustamismuotoja. Retken valmistelu sisältää ainakin seuraavat vaiheet: suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Järjestäytyneen yhteispelin hallitseminen

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Esittelee jo suuntausvaiheessa majakka vaihtoehtoja tarpojavartiolle yhdessä luotsin kanssa. On mukana retken suunnittelussa. Auttaa vartioita ideoimaan retkeä. tutustuu myös toisen lippukunnan tarpojavartion johtajaan, mikäli hän ei ole aiemmin tuttu.

Osallistuu tarpojavartion suunnittelemaan retkelle. Ohjaa ja kannustaa tarvittaessa tarpoja vastuutehtävissä. Vartionjohtaja keskustelee luotsin kanssa toteutetusta majakasta ja koko tarposta. Majakan jälkeen voi olla luontevaa katsoa jo luotsin kanssa tulevaa tarppoa ja tehdä alustavia suunnitelmia.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsin roolina on avustaa yhteydenotossa toiseen lippukuntaan. Luotsi hyväksyy retken suunnittelun. Myös luotsin pitää toimia aktiivisesti yhteydenpidossa toisen lippukunnan tarpojaluotsin kanssa, jotta suunnittelu pysyy raameissaan. Luotsi on vastuussa retken turvallisuudesta ja se on hyvä muistaa jo suunnitteluvaiheessa. Luotsit auttavat vartioita retken suunnittelussa ja ideoinnissa. On mukana päiväohjelman suunnittelussa ja katsoo, että se on sopiva ja että aikaa jää myös tutustumiseen.

Osallistuu retkelle niin, että pystyy arvioimaan majakan toteutuksen. Vastaa retken turvallisuudesta yhdessä toisen lippukunnan luotsin kanssa. Vartion kanssa keskustellaan luotsin johdolla toteutetusta majakasta ja koko tarposta. Arvioinnissa Mietitään, mitä kuluneen tarpon ja majakan aikana vartio on oppinut? Millaisia haasteita vartio on majakan ja tarpon aikana kohdannut. Millaisia tunteita aktiviteetit ja tehty majakka herätti tarpojissa. Mitä asioita jäätin kaipaamaan. Mitä tehtäisiin toisin. Luotsi kertoo tarpojavartiolle rehellisesti oman mielipiteensä tehdystä majakasta ja tarposta rakentavasti. Luotsin olisi hyvä muistaa, että palaute on tarpojille ainutkertainen oppimistilanne. Luotsi käy vartionjohtajan kanssa henkilökohtaisen koko tarpoon liittyvän palautekeskustelun majakan jälkeen. Luotsin on hyvä myös ennalta miettiä mahdollisia kehittämishetkiä vartionjohtajalle. Samalla luotsi sopii vartionjohtajan kanssa ajankohdan seuraavan tarpon suunnittelemiseen.

MAJAKAN VALMISTELUT: Ottakaa yhteyttä toisen lippukunnan tarpojavartiioon jo tarpon suuntausvaiheessa. Vartio voi olla ennestään tuttu tai sellainen josta ei vielä tunneta muita. Suunnitelkaa yhdessä yhteinen yön yli retki. Retkeä voi suunnitella yhdessä esimerkiksi skypen kautta. Päätäkää yhdessä, mihin retki suuntautuu. Varatkaa tarvittaessa retkelle paikka. Sopikaa retken päivämäärä ja tema. Tehkää suunnitelma myös sille, mitä kukin vartio ottaa mukaan yhteisiä varusteita. Suunnitelkaa retkelle tema. Jo suunnitteluvaiheessa kannattaa tehdä pelisäännöt leirille, koska jokaisella lippukunnalla on hieman omia käytänteitä. Suunnitelmia ei tarvitse kaikkea tehdä kerralla. Retken päiväohjelmaan on hyvä varata aikaa tutustumiselle ja kumminkin lippukunnan perinteille. Tarpojavartio ilmoittaa retkestä lippukunnanjohtajalle.

MAJAKAN TOTEUTUS: Majakka toteutetaan tehdyn suunnitelman mukaan, jonka luotsit ovat hyväksyneet. jokaisella tarpojalla on retken aikana oma vastuutehtävä. Toteutuksessa kannattaa panostaa tutustumisleikkeihin ja yhdessä oloon, jotta vartiot pääsevät tutustumaan toisiinsa. Päiväohjelmassa voi olla esimerkiksi vartiot jaettu neljään retkivartiioon tai pareittain niin, että vartiosta on tarpoja kummastakin vartiosta. Yhteiset aktiviteetit ja ratkaistut tehtävät luovat hyvin Me-henkeä. Tarpojavartiot päättävät retken ohjelman jo suunnittelu vaiheessa yhdessä vartionjohtajien ja luotsien kanssa.

MAJAKAN ARVIOINTI: Kun majakka on päättynyt, käydään luotsin johdolla palautekeskustelu majakasta. Mahdollinen saatu palaute osallisujilta käydään myös yhdessä läpi. Samalla keskustellaan kuluneesta tarposta koko vartion kanssa. Arvioinnin on tarkoitus pysäyttää tarpoja pohtimaan vartion osaamista ja vartion kehittymistä.

PALUU VUOSIKYMMENISSÄ TAAKSEPÄIN

MAJAKAN TAVOITTEET:

Tarpoja osaa tehdä huomioita eri vuosikymmenien erityispiirteistä. Tarpoja huomaa kuinka aika on muokannut ihmisiä ja partiota.

MAJAKAN KUVAUS: Tarpojavartio valitsee retken tai tapahtuman teemaksi menneisyydestä jonkun vuosikymmenen. Vuosikymmeneksi on hyvä valita sellainen, josta löytyy vielä elossa olevia tarinoiden kertojia. Joten kovin kauaksi vuosikymmenissä ei kannata mennä. Teemana voi olla esimerkiksi lippukunnan historiassa oleva vuosikymmen, jonka mukaan tehdään retki. Tapahtumassa tai retkellä voi käyttää vanhoja vuosikymmenelle sijoittuvia päiväohjelmia. Kannattaa myös etsiä materiaalia, joka on ollut käytössä kyseisellä vuosikymmenellä. Majakka sisältää suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin.

MAJAKAN KASVATUSTAVOITTEET: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen, järjestäytyneen yhteispelin hallinta.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Hyväksyy luotsin kanssa tarpojen tekemän suunnitelman tapahtumalle tai retkelle. Hankkii tarvittaessa yhdessä luotsin kanssa materiaalia tarpojen valitsemasta vuosikymmenestä. Internetistä löytyy tietoa esimerkiksi eri vuosikymmenien muodista, tavoista ja tapahtumista.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi hyväksyy vartionjohtajan kanssa tarpojen tekemän suunnitelman retkelle tai tapahtumalle. Luotsi tarkistaa suunnitelman, jotta se on sopivan kokoinen tarpojavartiolle. Osallistuu toteutukseen niin, että pystyy arvioimaan majakan toteutusta. Tukee ja kannustaa tarpoja toteutuksen aikana. Luotsin tuki riippuu retken tai tapahtuman laajuudesta. Osallistuu retken tai tapahtuman toteutukseen. Auttaa tarpoja käytännön järjestelyissä. Tukee ja kannustaa tarpoja heidän tehtävissään.

MAJAKAN VALMISTELUT: Tarpojavartio valitsee majakkaan liittyvän vuosikymmenen jo tarpon suuntausvaiheessa ja alkaa sen pohjalta tekemään suunnitelmaa retkelle tai tapahtumaan. Suunnitteluvaiheessa kannattaa yhdessä luotsin ja tarvittaessa muun lippukunnan kanssa sopia ajankohta tapahtumalle tai retkelle. Suunnitteluvaiheessa kannattaa jo kerätä mahdollisimman paljon materiaalia kyseiseltä vuosikymmeneltä, jotta toteutus on helpompi. Haastatelkaa suunnitteluvaiheessa vuosikymmenellä elänyttä ihmistä taustatietojen saamiseksi.

MAJAKAN TOTEUTUS: Tarpojavartio toteuttaa tapahtuman tai retken, joka sijoittuu tietylle vuosikymmenelle. Tarpojat ja osallistujat voivat eläytyä vuosikymmeneen pukeutumalla sen ajana muodin mukaisesti, kuuntelemalla sen ajana musiikkia tms. Toteutuksessa voidaan tehdä esimerkiksi valitun vuosikymmenen aikaista partio-ohjelmaa.

MAJAKAN ARVIOINTI: Luotsi ohjaa arviointi keskustelua. Luotsi antaa myös palautteen tarpojavartiolle majakan suunnittelusta ja toteutuksesta. Samalla arvioidaan myös koko tarpo. Arvioinnissa Mietitään, mitä kuluneen tarpon ja majakan aikana vartio on oppinut? Millaisia haasteita vartio on majakan ja tarpon aikana kohdannut. Millaisia tunteita aktiviteetit ja tehty majakka herätti tarpojissa. Mitä asioita jäätii kaipaamaan. Mitä tehtäisiin toisin. Luotsi kertoo tarpojavartiolle rehellisesti oman mielipiteensä tehdystä majakasta ja tarpostä rakentavasti. Luotsin olisi hyvä muistaa, että palaute on tarpojille ainutkertainen oppimistilanne.

Luotsi käy vartionjohtajan kanssa palautekeskustelun tehdystä majakasta ja tarpostä.

Vartionjohtaja keskustelee luotsin kanssa toteutetusta majakasta ja koko tarpostä. Majakan jälkeen voi olla luontevaa katsoa jo luotsin kanssa tulevaa tarpoa ja tehdä alustavia suunnitelmia.

➤ TERVEMENOA SAMOAJAKSI

SIIRTYMÄN TAVOITE: Tarpoja suuntaa katseensa tulevaan ja näkee partiopolkunsu jatkon kiinnostavana. Tarpoja siirtyy samoajaksi.

KUVAUS: Luotsit valmistelevat salaperäisen ja juhlallisen tapahtuman. Tapahtuma koostuu kolmesta osasta: kahdesta aktiviteetista (mennyttä ja tulevaa) sekä itse siirtymästä, joka voi olla esimerkiksi samoajakaste tai muu lippukunnan oma perinteinen juttu. Siirtymän tehtävänä on selventää tarpojille se, että vanha ikäkausi päättyy ja uusi ikäkausi alkaa.

134

➤ Tervemenoa samoajaksi -vaiheesta tehdään kaikki aktiviteetit ikäkauden lopussa.

MENNYTTÄ

AKTIVITEETIN TAVOITE: Tarpoja pysähtyy miettimään, mitä hän on jo ehtinyt partiovuosiensa aikana oppia ja tehdä.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja muistelee omaa partiopolkuaan. Mitkä ovat olleet partiopolun huippuhetkiä? Mistä on aikanaan lähdetty liikkeelle? Mitkä asiat ovat saaneet jatkamaan partiopolulla? Miten vartion jäsenet ovat muuttuneet vuosien varrella?

VARTIONJOHTAJAN OHJE: Vartionjohtaja osallistuu aktiviteetin suunnitteluun ja toteutukseen. Vartionjohtajan tehtävänä on innostaa ja kannustaa tarpoja miettimään menneitä tapahtumia ja retkiä.

LUOTSIN OHJE: Luotsi järjestää siirtymätapahtuman tarpojille. Tarvittaessa hän voi pyytää tulevaa samoajaluotsia ja vartionjohtajaa mukaan järjestelyihin. Järjestelyihin kannattaa panostaa. Kaikkea ei kannata kertoa tarpojille ennen siirtymätapahtumaa, sillä tarkoituksena on pitää tapahtuma salaperäisenä. Luotsi kannustaa ja innostaa tarpoja muistelemaan omaa partiopolkuaan. Kun aktiviteetti on käyty läpi, voidaan tarpojille jakaa tarpojaikäkauden päätösmerkki juhlallisesti.

AKTIVITEETIN KESTO: 60 minuuttia

PAIKKA: Kolo, Vene, Leiri, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Partion taidot, Partiokulttuuri

TOTEUTUSVINKKI 1: LISÄÄ COCISTA!

LISÄÄ COCISTA -peli peilaa tekemistä aiempaan sekä tulevaan partiopolkuun. Pystytyksen tehtävissä lähdetään aina aihealueittain liikkeelle sudenpentu taitotason tehtävästä esim. solmujen kohdalla ihan ensimmäisenä tehdään merimiessolmu. Kun merimiessolmu on tehty, huudetaan LISÄÄ COCISTA! Otetaan hörppy cocista ja siirrytään seikkailijoiden tasolle. Kun se on tehty, huudetaan taas LISÄÄ COCISTA! Otetaan hörppy cocista ja siirrytään tarpojasatoon. Vielä kerran tämän jälkeen LISÄÄ COCISTA! Hörppy cocista ja nähdään tai testataan samoajatasoista juttua aiheeseen liittyen. Samoajaiäkausi tuo tullessaan lisää vastuuta, mahdollisuuksia ja tehtäviä. Joskus energia taso voi olla partioon vähän matala, mutta cocis auttaa siihen. Siksi jo pystytyksen aikana keskitytään tankkaamaan cocista, jotta energiataso pysyy koko ajan kohdillaan. Varaa siis tarpeeksi osallistujille cocista! LISÄÄ COCISTA -pystytyksen voi järjestää haikin yhteydessä tai sitten pysyvässä paikassa esim. lippukunnan kämpällä.

Esimerkkejä aihealueista:

Solmut: merimiessolmu – jalus-, paalusolmu, siansorkka, tukkikytky – köytökset ja rihmaus – pujokset

Suunnistus: perus karttamerkit – lisää karttamerkkejä ja kompassi – suunnassa kulkeminen – koordinaattijärjestelmä

Nuotio: tulitikun sytyttäminen ja sammuttaminen – nuotion sytyttäminen ja sammuttaminen – nuotion sytytys ilman tulitikkuja, esim. tulukset – nuotion sytytys esim. polttolasin avulla

Ruoka: keitetään triangialla vettä – tehdään pussiruokaa triangialla – tehdään tuoreista raaka-aineista ruokaa – ”kikkailaan” herkkuja esim. pitsaa, munkkeja, karjalanpiirakoita tms.

Luonnontuntemus: tunnustetaan lemmikkejä, tunnustetaan marjoja, tunnustetaan lintuja / linnunääniä - lähdetään ötökkäsafarille

Lähde: Hämeen Partioihin siirtymäpaketti

Samalla tarpojat muistelevat omaa partiopolkuaan ja niiden huippujuttuja.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Partiopolku

Tarpoja piirtää paperille kuvaavan piirroksen, johon merkitsee, mitä missäkin vaiheessa on omalla partiopolullaan tehnyt. Piirroksen merkitään partiopolulla tapahtuneet huippuhetket ja myös ne hetket, jolloin partiomotivaatio on laskenut. Lopuksi tarkastellaan piirroksia yhdessä miettien, mitkä asiat motivoivat ja mitkä eivät.

TOTEUTUSVINKKI 3:

Partiomuistot

Mikäli tarpojista löytyy vuosien varrelta kuvia erilaisilta retkiltä, leireiltä ja tapahtumista, voidaan niistä tehdä kuvakollaasi. Samalla muistellaan, mitä milläkin retkellä tehtiin? Kuvien avulla nähdään myös se, miten tarpojat ovat kehittyneet vuosien varrella. Mikäli vartio on ollut yhdessä pidempään, kannattaa myös kaivaa vartion vanhat päiväkirjat esiin ja palata menneeseen niiden avulla.

TULEVAA

AKTIVITEETIN TAVOITE: Tarpoja tietää, mitä hänen partiopolullaan tulee tapahtumaan ja valmistautuu siirtymään samoajaksi uuteen vartioon.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Tarpoja tutustuu samoajaohjelman peruskäsitteisiin ja ohjelman rakenteeseen. Vartio tutustuu taskuihin, evästaukoihin, ryhmänohjaajakurssiin eli rokkiin ja muihin samoajaohjelman vaiheisiin piirtämällä niistä havainnollistavan kuvan.

VARTIONJOHTAJAN OHJE: Vartionjohtaja voi olla mukana aktiviteetin suunnittelussa ja toteutuksessa yhdessä luotsin kanssa. Vartionjohtaja kertoo tarvittaessa omia kokemuksiaan samoajaohjelmasta ja sen huippuhetkiä sekä luo tarpojille positiivista kuvaa samoajaohjelmasta.

LUOTSIN OHJE: Luotsin tehtävänä on luoda tarpojille houkutteleva kuva samoajaiäkauden ohjelmasta. Jos vain mahdollista, luotsin kannattaa pyytää joku lippukunnan samoajista esittelemään tulevaa ikäkautta. Mukana olisi hyvä olla myös tarpojen tulevat vartionjohtaja ja luotsi, jotta he pääsevät heti tutustumaan uusiin johtajiinsa.

AKTIVITEETIN KESTO: 60 minuuttia

PAIKKA: Kolo, Vene, Leiri, Retki, Muu

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Partion taidot, Partiokulttuuri

KASVATUSTAVOITE: Itsetuntemus ja itsensä kehittäminen

TOTEUTUSVINKKI 1:

Partiopolku jatkuu

Samoajaksi siirtyvät tarpojat tutkivat samoajaohjelmaa ja merkitsevät omaan partiopolkuun piirroksensa tulevia samoajaiäkauden tapahtumia ja kursseja. Luotsin johdolla siirtyvät tarpojat tutustuvat tulevaan ohjelmaan ja sen rakenteeseen. Lisäksi kannattaa etsiä jo tulevia samoajatapahtumia, joihin voisi vartiona osallistua.

TOTEUTUSVINKKI 2:

44 TUNTIA JA 3 NINJAA

Samoajaikäkausi tuo tullessaan liljasuorituksia, joissa tehdään jotain asiaa tietyn ajan tai matkan. Ne koettelevat eritoten kärsivällisyyttä. 44 tuntia ja 3 ninjaa – siirtymä tarjoaa maistiaisiljoista ja tulevasta samoajaohjelmasta.

Liljat kestävät yleensä vähintään 24 tuntia, mutta yksi ninja taas kestää enintään 12 tuntia. 44 tunnin aikana suoritetaan kuitenkin 3 ninjaa. Ninjojen kestot määräytyvät sen mukaan millainen ninjacombo on siirtyville tarpojille luotu. Kuten liljoista, myös ninjoista saa merkin kiinnitettäväksi partiovyöhön. Merkinä toimivat eri väriset ja eri materiaaleista olevat heittotähdet.

ESIMERKKI NINJOJA:

- mykkäninja
- makuupussininja
- saunaninja
- lauluninja
- nahkaninja (käveleminen)
- leikkinininja

Ninjojen suorittamisen yhteydessä on myös ninjaan liittyviä tehtäviä.

Esim. makuupussininjassa ei vaan maata makuupussin sisällä tunteja vaan tehdään monenlaisia asioita ilman, että annetaan makuupussin häiritä menoa.

Esimerkkejä makuupussininjan aktiviteeteistä

- pussijuoksukilpailu
- hippaleikit
- lautapeliä pelaaminen
- kasvohoito
- gourmet ruuan tekoa
- jokin pieni käsityö
- morsetusviestit

Esimerkkejä saunaninjan aktiviteeteistä

- saunomista ja uimista
- vihdan tekeminen
- saunan historiaan tutustumista
- saunaruuan tekeminen
- saunajuttujen kertominen

Lähde: Hämeen Partiopiirin siirtymäpaketti

SIIRTYMÄTAPAHTUMA

AKTIVITEETIN TAVOITE: Tarpoja siirtyä samoajaikäkauteen. Siirtymä tekee tulevaan samoajaan vaikutuksen ja hän kokee aidosti olevansa siirtymän jälkeen vanhempi partiolaisena.

AKTIVITEETIN KUVAUS: Siirtymän tehtävänä on selvittää tarpojille, että vanha ikäkausi päättyy ja uusi ikäkausi alkaa. Siirtymä voi olla viikonlopun retki, kesäleirin osa tai erillinen koloilta. Pääasia on, että siirtymä järjestetään. Lippukunnan kannattaa rohkeasti luoda omia perinteitä siirtymiin, jos niitä ei vielä ole olemassa.

VARTIONJOHTAJAN TEHTÄVÄ: Vartionjohtaja osallistuu siirtymätapahtumaan sovitusti.

LUOTSIN TEHTÄVÄ: Luotsi vastaa yhdessä vartionjohtajan kanssa siirtymän toteuttamisesta. Jos mahdollista, mukaan kannattaa pyytää myös tarpojen tuleva luotsi ja vartionjohtaja. Jos tarpojat siirtyvät osaksi olemassa olevaa samoajavartiota, luotsi voi käyttää apuna samoajavartion johtajaa ideoinnissa ja järjestelyissä. Jos uudet samoajat liitetään samoajien putkivartioon, kannattaa siirtymä järjestää siten, että myös vanhemmat samoajat ovat paikalla ja osallistuvat ainakin osittain siirtymään. Näin putkivartio pääsee ryhmäytymään heti alusta alkaen. Monella lippukunnalla on omat perinteet siirtymän järjestämiseksi. Jos perinteitä ei ole, ne kannattaa luoda. Luotsin tehtävänä on varmistaa, että siirtymä järjestetään. Luotsia tarvitaan myös uuden ikäkauden positiivisten puolten esiin tuomiseen ja mainostamiseen. Lisäksi on tärkeää, että uutta ikäkautta selvennetään ja avataan siirtymän yhteydessä tai heti sen jälkeen. Siirtymävaiheeseen liittyy usein suuria odotuksia tai kaipausta vanhaan. Luotsi varmistaa, että jokainen saa siirtymän yhteydessä jakaa halutessaan tuntojaan. Jos lippukunnalla on tapana pitää siirtymän yhteydessä jonkinlainen uuden ikäkauden kaste, huolehtii luotsi myös siitä, että tämä tapahtuma on uusille samoajalle turvallinen.

AKTIVITEETIN KESTO: Pari tuntia

PAIKKA: kolo, retki, vene, muu

KASVATUSTAVOITE: Johonkin kuuluminen ja sitoutuminen

TAITOALUE: Partion taidot

TOTEUTUSVINKKI 1:

Samoajakaste

Samoajaksi siirtyville samoajille järjestetään samoajakaste. Samoajakasteen tulisi olla mystinen ja salaperäinen, josta ei kerrota muille, varsinkaan nuoremmille. Samoajakasteessa tarpojat siirtyvät samoajiksi. Tulevat ikäkausitoverit voivat olla samoajakastetta tekemässä yhdessä luotsin kanssa ja toivottavat samalla uuden samoajan tervetulleeksi samoajien porukkaan. Samoajakaste ei saa olla nöyryyttävä vaan sen täytyy olla miellyttävä ja rohkaiseva.

TOTEUTUSVINKKI 2:

Ensimmäinen retki

Siirtyvät tarpojat osallistuvat yhdessä samoajien kanssa retkelle. Retken aikana he siirtyvät osaksi samoajavartioita. Retken ohjelma voi sisältää esimerkiksi samoajien aktiviteetteja, joihin tarpojat osallistuvat samoajien kanssa. Retkellä kannattaa panostaa tutustumiseen ja ryhmäytymiseen.

